ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ

ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್

ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಿ.ಎಸ್. ನಾಗಭೂಷಣ

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೫೬

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ - ೩೭೦
ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ - ೧೮೩

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ

‘ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್’

ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ

'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'

ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಿ.ಎಸ್. ನಾಗಭೂಷಣ

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ, ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ

ಬೆಂಗಳೂರು – ೫೬೦ ೦೫೬

MAHATMA GANDHI'S 'HINDU SARAJ' (KANNADA) - Edited by **D.S. Nagabhushana**; Published by **Sri Ishwar K. Mirji,** Registrar, Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara, Kalagrama, Jnana Bharathi, Mallattahalli, Bengaluru-560 056; First Edition: 2018; p.p: xxxvi + 163; Price: Rs. 100.00

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೧೮
ಪುಟಗಳು : xxxvi + ೧೬೩
ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧೦೦.೦೦
ಪ್ರತಿಗಳು : ೫೦೦

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರ್ ಕು. ಮಿರ್ಜಿ
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ
ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು–೫೬೦ ೦೫೬

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : **ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಶೆಟ್ಟಿಗರ್**

ISBN No. : 978-93-8759-260-5

ಮುದ್ರಕರು
ರಾಜಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ನಂ. ೨೦/೧, ೧ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ೩ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ
ಪುಖ್‌ರಾಜ್ ಲೇಔಟ್, ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಸ್ತೆ
ಬೆಂಗಳೂರು–೫೬೦ ೦೩೦. ದೂ: ೦೮೦–೨೨೨೩೪೮೦೬

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರವು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳೊಡನೆ ತಿಳಿವಿನ ನಂಟನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಗುರಿಯಿಂದ ರೂಪಿಸಿದೆ. ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ತಿಳಿವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ದೊರಕಿಸಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಸಿದ್ಧಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದ ತಿಳಿವು ಇತರ ನುಡಿಗಳಿಗೂ ಸಿಗುವಂತಾಗಲು ಬೇಕಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರ ನಲವತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರ ಓದಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸೇರಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸರಕಾರವು ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನೂ ನೀಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅನುದಾನವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರಾಜ್ಞರ ನೆರವಿನಿಂದ ಈವರೆಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ತನಗೆ ವಹಿಸಲಾದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನ–ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನ–ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದದ್ದು. ಅವರ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಅನನ್ಯ ಕೃತಿ. ಅದು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ, ಸ್ವದೇಶಿ, ಮಿತವಾಗಿ ವಸ್ತುವಿನ ಬಳಕೆ, ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಸರಳ ಜೀವನ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮರ್ಥನೆ, ಶೋಷಿತರಿಗೆ ಅನುಕಂಪ ಸೂಚಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿತತ್ವ, ಜನರ ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಜೀವನ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹದ್ದು. ಈ ಚಿಂತನೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿರುವಂತಹವು. ಸರಳವಾಗಿರುವ ಶೈಲಿ, ಆಡು ಮಾತಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂರ ಐಕ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಮನನೀಯವಾದವುಗಳು. 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಪುಸ್ತಕದ ಓದುಗ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು

"ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗೆ ಭಂಗವಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?" ಎಂಬ ನೇರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿ "ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಹೊಸಬರು ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ನಷ್ಟವಾಗದು. ಹಾಗೆ ಬಂದ ಜನರು ಈ ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋಗುತ್ತಾರೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನವರನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗಾಂಧಿಯವರ ನಿಲುವು. ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರು, ಅಸಂಖ್ಯ ಧರ್ಮಗಳು, ಪರಸ್ಪರ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾರತ ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥ ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಮೌಲಿಕವಾದ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಚಿಂತಕರಾದ ಡಿ.ಎಸ್. ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ ಕೃತಿಯ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಇಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಪ್ರವೇಶಿಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಡಿ.ಎಸ್. ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಅನುವಾದಿಸಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮರುಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಗಾಂಧಿ ಸ್ಮಾರಕ ನಿಧಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಜ್ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರ್ ಕು. ಮಿರ್ಜಿ ಅವರಿಗೆ, ಶ್ರೀ ಎಚ್. ದಂಡಪ್ಪನವರಿಗೆ, ಶ್ರೀ ಜೆ.ಎನ್.ಶಾಮರಾವ್ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಮೆ॥ ರಾಜಾಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಸಂಪಾದಕನ ಮಾತುಗಳು

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ.ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಗಾಂಧಿಯವರ ಜೀವನ ಕುರಿತ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸವೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಆದೀತೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಹಮದಾಬಾದ್‌ನ ನವಜೀವನ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಂದಿರದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನ ಸೊಗಸಾದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಇದೆ. ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಅವರ ಈ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಅನುವಾದ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗಲಾರದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ, ಅವರನ್ನು ಕುರಿತ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಓದುತ್ತಾ, ಈ ಓದುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದತೊಡಗಿದಾಗ ಇದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದಷ್ಟು ಸರಳ ಕೆಲಸವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗತೊಡಗಿತು. ಅದರ ಬೇರುಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಅಡಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ಗಾಬರಿಯೇ ಆಯಿತು. ಆದರೂ, ಈ ಕೆಲಸ ಸದ್ಯದ ಜಾಗತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅದು ಕನ್ನಡದ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಕುರಿತಂತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಸೀಮಿತ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಜಿಗಿತ ಸಾಧುವೂ ಅಲ್ಲ, ಉಚಿತವೂ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಒಂದು ಸರಳ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಗಾಂಧಿ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಚಯವಿರುವವರಿಗೆ, ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನ ಪಾತ್ರವೆಂತಹುದು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಭಾರತೀಯರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಗಾಂಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದ ಗಾಂಧಿ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಮೊದಲ ಎರಡು ದಶಕಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗಾಂಧಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೂರ್ತಿ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡದ್ದು ಮುಂದಿನ ಎರಡೂವರೆ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಹೊರದೇಶಗಳ ಅನುಭವಗಳ ತಾಡನದ ಮಧ್ಯೆಯೇ. ಅದೂ ಬಿಳಿಯ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಒಬ್ಬ ವರ್ಣೀಯನಾಗಿ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಕರಿಯ ಜನರ ನಾಡಾದ ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿನ ಬಿಳಿಯ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟಗಾರನಾಗಿ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭದ ಹೋರಾಟ ರೂಪಿಸಿದ ಹೊಸ ದರ್ಶನದ ಪುಸ್ತಕವೇ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಕೇವಲ ಭಾರತೀಯರಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಪಠ್ಯವಾಗಿರದೆ, ಜಾಗತಿಕ ನೆಲೆಯ ಪಠ್ಯವೂ ಅಗಿದೆ. ಇದು ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕುಗಳ ನಾಗರೀಕತೆಗಳ ಒಂದು ತೌಲನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೊಸ ಬದುಕಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ನೀಲ ನಕ್ಷೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಹಾಗೇ ಅದು ಜಗತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಧುನಿಕವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ ಹೊಸ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥ, ಉದ್ದೇಶ, ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಮತ್ತು ಮಾದರಿಗಳು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲ ಬಗೆಯ ಹಿಂಸೆಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಹಾದಿ ಎಂದೂ ಗಾಂಧಿ ನಂಬಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಈ ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ ಗಾಂಧಿ, ಆಧುನಿಕ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಚರಿತ್ರೆಯ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಒಟ್ಟು ಬದುಕನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೂ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಂದು ಹೋದ ಕೃತಿಯಾಗಿರದೆ ಪದೇ ಪದೇ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕೃತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವಿಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯೇ ಅದರ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಗಾಂಧಿಯ ಅಥೆಂಟಿಕ್ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಹೋರಾಟ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೂ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗದ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ 'ಸ್ವ'ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪರಿ. ಗಾಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಘಟ್ಟ ತಲುಪಿದ್ದು ಈ ಕೃತಿಯ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಗಾಂಧಿಯವರ ಬದುಕಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಘಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅದರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪರಿಚಯಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಹೆಬ್ಬಲೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿರುವ ನಾವು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡಲು ಒಂದು ಅಥೆಂಟಿಕ್ ಬದುಕು ಒದಗಿಸಿರುವ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ

ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಇದು ಸಮಕಾಲೀನ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬಯಸುವ ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ನೆರವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತು ಚಲನೆ ಪಡೆಯುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ–ಬುದ್ಧನಂತಹ, ಏಸುವಿನಂತಹ, ಗಾಂಧಿಯಂತಹ–ಕೆಲವರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಈ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅದರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದು ಇಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಕೊಡುವ ಕರೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ, ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಾಳಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪೂರಕ ಪತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಈ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಬಂಧದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಈ ಕೃತಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಅವರು ರೂಪಿಸಿದ 'ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ'ನ್ನು ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೇ ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ಇಡೀ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥೂಲ ಚಿತ್ರವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದು ಬಯಸುವವರಿಗಾಗಿ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಂದು ಗಾಂಧಿಯವರೇ ನೀಡಿರುವ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ನನಗೆ ಆಕರವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ನೀಡಿರುವೆ.

ಈ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಈ ಕೃತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ನನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಂಪನ್ನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು. ಹಾಗೇ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಟಿ.ಎಲ್ ರೇಖಾಂಬ ಮತ್ತು ಬಿ.ವಿ. ಸುರೇಂದ್ರ ಗಾಂಧಿಯವರ ಎರಡು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರು ಮಾಡಿದ್ದ ಎರಡು ಪತ್ರಗಳ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೆ.ವಿ. ಅಕ್ಷರ ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಗಾಂಧಿ ಕುರಿತು ಏನೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದರೂ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಲು ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಿರುವ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಸವಿತಾ ಮತ್ತು ಗೆಳೆಯ ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಬಿ ಶಿವರಾಜು ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರೆಯಲಿ?

ಶಿವಮೊಗ್ಗ **ಡಿ.ಎಸ್. ನಾಗಭೂಷಣ**

ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ

(ಸಂಪಾದಕನ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು)

೧

'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ದೀರ್ಘ ಹೋರಾಟದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕ. ಮುಂದೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕತ್ವದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾದ ನೂರಾರು ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತಾರು ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ಬರೆದರಾದರೂ, ಬಹಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೇನೂ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ 'ಸತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಗ' ಮತ್ತು 'ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' ಎಂಬೆರೆಡೇ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಗಳುಳ್ಳ ಅವರ ಪುಸ್ತಕಗಳು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಇಂದು ಗಾಂಧಿಯವರ ತತ್ವ ಮೀಮಾಂಸೆ ಎಂಬುದೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅರಿಯಲು ಇರುವ ಪುಸ್ತಕವೆಂದರೆ ಈ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಎಂಬ ಈ ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕವೇ. ಮೇಲೆ ಹೆಸರಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳೆರಡೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಇತರೆಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯರಾಶಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದದ್ದು ಮಾತ್ರ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಾಂಧಿ ಬದುಕಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ರಚನೆ ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ದಾಖಲೆಯೂ ಹೌದು.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಗಾಂಧಿ ಬರೆದದ್ದು ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ. ಅಂದರೆ ಅವರ ಹೋರಾಟದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ. ಅದೂ ಭಾರತದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಲ್ಲ. ದೂರದ ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ. ಉದ್ಯೋಗ ನಿಮಿತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವೆಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯರ ಪರವಾಗಿ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಆರಂಭಿಸಿ ಅದು ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ. ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟದ ಕೆಚ್ಚನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿತ ಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಆವರೆಗಿನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಓದು, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವು ಒದಗಿಸಿದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅನುಭವಗಳ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಭಟ್ಟಿ ಇಳಿಸಿ, ಜಗತ್ತೇ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡಿದ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ವಿರಾಟ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆ

ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕವಿದು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗಿನಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಕೃತಿ ಇಂದಿನ ಜಾಗತೀಕರಣದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅದು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕುವ ನಿಟ್ಟಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಇಂತಹ ಈ ಕೃತಿಯ ವಸ್ತು ವಿಷಯವಾದರೂ ಏನು? ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇದು ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಕಟು ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಆ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗ ನಿರೂಪಣೆ. ಇದನ್ನು ಗಾಂಧಿ ಏಕೆ ಬರೆಯಬೇಕಾಯಿತು? ಇದಕ್ಕೂ ಗಾಂಧಿ ಆಗ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಇತರ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅವರು ಬರೆದದ್ದು ೧೯೧೦ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ. ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯರ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಹೋರಾಟದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಲು ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ದ. ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ವಾಪಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ. ಮಾತುಕತೆ ವಿಫಲವಾಗಿತ್ತು. ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಬಿಳಿಯರ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಠಮಾರಿತನ, ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬಲಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದಾಗಿ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ಹಂತ ತಲುಪಿತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತೀವ್ರ ವೈಚಾರಿಕ ಮಥನ ತಮ್ಮ ಆವರೆಗಿನ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಒಟ್ಟಂದಕ್ಕೆ ತಂದು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಒಂದು ನೀಲನಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ತಮ್ಮ ಸದ್ಯದ ಹೋರಾಟ ಹಲವು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿರಲು ಕಾರಣ, ಅದು ಹೊರ ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಕೆಡುಕಿನ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಹೋರಾಟವಾಗಿರದೆ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಭಾರತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಜಗತ್ತಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ, ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೇ ಮಾರಕವಾಗಲಿರುವ ಒಂದು ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮದ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟವೇ ಆಗಿರುವುದು ಎಂಬ ಹೊಳಹು ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅವರು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುವ ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಭಾರತ ಪರತಂತ್ರವಾಗಿರುವುದೂ ಅದು ಇದೇ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಬಲಿಪಶುವಾಗಿ. ಹಾಗಾಗಿ ತಾವು ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿರುವ ಹೋರಾಟ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಮುನ್ನುಡಿಯಂತೆಯೂ ಅವರಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ,

ಭಾರತವನ್ನು ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತೆ ಇದೇ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ವಶವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಆ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟ ತನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ನವಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತ ತಮ್ಮದೇ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹೊಸ ಹಾದಿಯನ್ನು ಅವರು ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ಭಾರತ, ಅಂದರೆ ಅಂದಿನ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ದಾರಿಯ ಮತ್ತು ಆ ಸ್ವ-ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕಥೆಯೇ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'. ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಸೂಚಿಸುವ ಈ ಕೃತಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಜಗತ್ತಿನ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ವಿವರವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಲು, ಇದು ಹುಟ್ಟಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿಯಾದರೂ, ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತ.

೨

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸು ಮಾಡಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದ ಗಾಂಧಿ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಅಥವಾ ಒಂದೆಡೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಲಾಗದೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಬ್ಬರ ಪರಿಹಾರವಾಗದ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದವೊಂದರ ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಲು ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಸಂಪರ್ಕವೊಂದರ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ಸತ್ಯಸಂಧತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ನೈತಿಕ ದಿಟ್ಟತನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ನಾಯಕನಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೆಟಾಲ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ-ಭಾರತೀಯರ ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೇ ಧಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಂದಾಗಿ ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಹೋರಾಟದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನ ಅವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಗರಿಗೆದರತೊಡಗಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟದ ಕಾವೂ ಅವರನ್ನು ತಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯ ಬಾಳು ಹೊಸ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಹಿಡಿಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮಭೀರುತನದ, ಸಂಕೋಚದ, ಖಾಸಗಿ ಬದುಕಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಪರಕೀಯ ನೆಲದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಭುತ್ವವೊಂದಕ್ಕೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿ

ಬಂದ ಸಂದರ್ಭವೊಂದರ ಎಲ್ಲ ಬೆರಗು-ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳೂ ಗಾಂಧಿಯ ಈ ಘಟ್ಟದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಮಾದರಿಗಳ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟ ಮಾರ್ಗಗಳ ಅನೇಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳೂ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಡರ್ಬಾನ್ ಬಳಿಯ ಫೀನಿಕ್ಸ್ ಆಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಜೋಹಾನ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಬಳಿಯ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಆಶ್ರಮ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವು ಹೋರಾಟದ ಮಾರ್ಗ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದುದು ಗಾಂಧಿ ಓದಿ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದ ಮೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳು. ಒಂದು ಗಾಂಧಿಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ ಥೋರೋನ 'ನಾಗರಿಕ ಅವಿಧೇಯತೆ ಅಥವಾ ಕಾನೂನುಭಂಗ ಚಳುವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು'. ಎರಡನೆಯದು ಗಾಂಧಿಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸರಳ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರ 'ಸರ್ವೋದಯ' ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಜಾನ್ ರಸ್ಕಿನ್‌ನ 'ಅಂಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್'. ಮೂರನೆಯದು, ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಗಾಂಧಿಯವರ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ 'ಆತ್ಮಬಲ'ದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರ 'ದ ಕಿಂಗ್‌ಡಂ ಆಫ್ ಗಾಡ್ ಈಸ್ ವಿದಿನ್ ಯೂ' ('ದೇವರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ'.) ಈ ಪುಸ್ತಕ ಹಾಗೂ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ್ದ ಪತ್ರವ್ಯವವಹಾರ ನೀಡಿದ್ದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಮಧ್ಯೆ, ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಾಗ ಗಾಂಧಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜೆತನಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತೀಯರ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆಗ ಹೋರಾಟ ಹೊಸದೊಂದು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಆತಂಕ ಉಂಟಾದಾಗ ಗಾಂಧಿ ಭಾರತೀಯರ ಪರವಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಳಿ ತಮ್ಮ ವಾದ ಮಂಡಿಸಲು ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ನಿಯೋಗ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ಅವರು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ತಮ್ಮ ನಿಯೋಗದ ಹಾಜಿ ಹಬೀಬ್ ಎಂಬ ಇನ್ನೋರ್ವ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಔಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ ವಲಯಗಳ ಅನೇಕರನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಆವರೆಗಿನ ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಹೋರಾಟಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ತಾವು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಮಂಡನೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್

ಸಂವಿಧಾನಗಳ ನ್ಯಾಯಪರತೆ ಕುರಿತ ತಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಕಥನವೊಂದನ್ನು ಅವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು ಭಾರತ ಮತ್ತು ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ ಆಂಪ್ಟ್‌ಹಿಲ್ ಅವರಿಗೆ, ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರೋ ಆ ಮಾತುಕತೆ ವಿಫಲವಾದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ತಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಬಿಳಿ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಾವ ವಲಯವೂ ಸಹಾನುಭುತಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸದೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ನಿಯೋಗದ ಉದ್ದೇಶ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಗಾಂಧಿಗೆ ಅನಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ಬಹುತೇಕ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಭಾರತೀಯರಂತೆ ಅವರೂ ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಆಧಾರ ಮತ್ತು ತರ್ಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಇದು ಲೌಕಿಕ ಸುಖಗಳ ಹೆಚ್ಚಳದ ಆಸೆಯಿರದ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಅವನತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯದಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಅವನ್ನು 'ಉದ್ಧಾರ' ಮಾಡುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಧೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲಪ್ರಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಅವನ್ನು ಸುಲಿದು ತಮ್ಮ ಲೌಕಿಕ ಉನ್ನತಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಲೋಚನಾ ವ್ಯೂಹವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ವಿವರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ಪ್ರತಿ ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರ ತನ್ನ ವಿವೇಕದಂತೆ ಬದುಕಲು ಬಿಡದಂತೆ ಬಲಪ್ರಯೋಗದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಅಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ನಾಗರೀಕತೆ. ಭಾರತ ಪರಾಧೀನವಾದದ್ದೂ ಈ ಹಿಂಸೆಯ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ. ಈ ಹಿಂಸೆಯ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಅವರು ಗುರುತಿಸಿ ವಿವರಿಸುವ ಪರಿ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸತನದ ಕೃತಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮೂಹವನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವರಾದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಭಾವನೆಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದ್ದ ಸೌಮ್ಯವಾದಿ ಮತ್ತು ತೀವ್ರವಾದಿ ಗುಂಪುಗಳೆಂಬ ಒಡಕಿನಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದಿ ಗುಂಪಿನ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದವರು. ಇವರೆಲ್ಲ ಐರೋಪ್ಯ ಆಧುನಿಕ ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಹೋರಾಟಗಳ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ–ಉದಾ: ಇಟಲಿ ಮತ್ತು ಐರಿಶ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ–ನಂಬಿಕೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕನಸು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರು ಬಂಗಾಳದ 'ಅನುಶೀಲನ' ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ 'ಅಭಿನವ ಭಾರತ್' ಎಂಬ ಭೂಗತ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಭಾರತದಿಂದ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಿಟನ್, ಜರ್ಮನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಂತಹ ಐರೋಪ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲದೆ ಅಮೆರಿಕಾ, ಕೆನಡಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ನೆಲೆಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ಬುಡಮೇಲು ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖನಾದವನು ಶ್ಯಾಮ್‌ಜಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮ ಎಂಬ ಗುಜರಾತಿ. ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಣತನಾಗಿ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಈತ 'ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಸಹಜ ಹಕ್ಕು. ಹಾಗಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ತಡೆಯುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಸಹಜ ಹಕ್ಕು' ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದ ಹರ್ಬರ್ಟ್ ಸ್ಪೆನ್ಸರ್ ಎಂಬ ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತಕನ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವನು. ಆತನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ಪುದುವಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯವೇತನಗಳ ಮೂಲಕ ಅವನು ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ 'ಸೈನಿಕ'ರನ್ನು ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರ ವಸತಿಗಾಗಿ ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ 'ಇಂಡಿಯಾ ಹೌಸ್' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಸೋಶಿಯಾಲಜಿಸ್ಟ್' ಎಂಬ ವೈಚಾರಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಗುಂಪಿನ ಇಬ್ಬರು ಗಮನಾರ್ಹ ಸದಸ್ಯರೆಂದರೆ ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಮದನ್‌ಲಾಲ್ ಧಿಂಗ್ರಾ. ಇವರಲ್ಲಿ ಧಿಂಗ್ರಾ, ಗಾಂಧಿ ಲಂಡನ್ ತಲುಪುವ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಹತ್ಯೆಗೈದು ಸೆರೆಮನೆ ಸೇರಿದ್ದ.

ಗಾಂಧಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮ, ಸಾವರ್ಕರ್ ಮುಂತಾದ ತೀವ್ರವಾದಿಗಳ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಗೀತೆ ಮತ್ತು ರಾಮಾಯಣ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೃತಿಗಾಗಿ ಗಾಂಧಿಗೆ ಕಂಡರೆ, ಈ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾದ ಹಿಂದೂ ದೇವತೆಗಳು ಹಿಂಸೆ–ಅಹಿಂಸೆಗಳ ಪರಿಗಣನೆ ಇಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ–ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಣ, ದುಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ–ಹೋರಾಡಿದ ನಿರೂಪಣೆಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಾವುವೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿರದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅಂತಿಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ–ದುಷ್ಟತನಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗದೆಂದೂ ಗಾಂಧಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪುವವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರೆಲ್ಲ ಗಾಂಧಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಹಾದಿತಪ್ಪಿದವರೆನ್ನಿಸಿತು. ಗಾಂಧಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಯ್‌ಚಂದ್ (ರಾಜಾಚಂದ್ರ) ಭಾಯಿ ಅವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೂ ಇದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಾಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತೊರ್ವ ಗೆಳೆಯ ಡಾ. ಪ್ರಾಣಜೀವನ ಮೆಹ್ತಾ ಕೂಡ ಆಗ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನೈತಿಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದನು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಿಂತಕರೊಬ್ಬರಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆ ದೊರೆಯುವ ಸಂದರ್ಭವೂ ಒದಗಿ ಬಂತು. ಅದೂ ಭಾರತದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ–ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಗುಂಪಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಾದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ. ಅದು ಆದದ್ದು ಹೀಗೆ : ಗಾಂಧಿಗೆ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಹು ಪ್ರಿಯ ಲೇಖಕ ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜೀವನಚರಿತ್ರಕಾರ ಐಲ್ಮರ್ ಮೌಂಡ್ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕ ದೊರೆಯಿತು. ಹಾಗೇ ಜಾರ್ಜ್ ಅಲೆನ್ ಎಂಬ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅನುಯಾಯಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತುಕತೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಜೆ ಆತನ ತೋಟಕ್ಕೂ ಹೋಗಿಬಂದು ಪುಳಕಿತರಾದರು. ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಕುರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದತೊಡಗಿದರು. ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ವೈಭವದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲ ಲೌಕಿಕ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ಅನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅರವತ್ತರ ಹರೆಯದ ಒಂದು ದಿನ ಎಲ್ಲವೂ ಬೇಸರವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಹೊರಟವನು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ನಡುವೆ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕನಿಷ್ಠ ಅಗತ್ಯಗಳ ಕಾಯಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ, ಕ್ರಿಸ್ತನನ್ನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮದಿಂದ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವನು. ಅಹಿಂಸೆಯೊಂದೇ ಮಾನವತೆಗೆ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾ ಆತ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ದೇಶ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಗಾಂಧಿ ತಿಳಿದರು. ಹಾಗೇ ಈ ಹಿಂದೆ ಕೆಲ ಭಾರತೀಯರು ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಉತ್ತರ ಪಡೆದಿದ್ದುದೂ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ೧೯೦೮ರ ಜೂನ್‌ನಷ್ಟು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಾರಕಾನಾಥ್ ದಾಸ್ ಎಂಬ ಬಂಗಾಳದ (ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ) ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬ ಬರೆದಿದ್ದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡಿದ್ದ, 'ಓರ್ವ ಹಿಂದೂಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ಉತ್ತರ ಅವರ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು. ಭಾರತದ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ತಾವು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಹಿಂಸೆಯ–ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯ–ಹಾದಿಗೆ ತಾರಕನಾಥ್ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರ ಅನುಮೋದನೆ ಕೋರಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಬರೆದಿದ್ದ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹಾದಿಯನ್ನು ಪರಮ ಮೂರ್ಖತನದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಸಮಧಾನ–ಜಿಗುಪ್ಸೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಪೋಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರದೆ, ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ದಾರಿ ಹಿಡಿದರೆ ಯಾರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಡಿಯಾಳಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರು. (ಅನುಬಂಧ–೩ ನೋಡಿ)

ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡ ಗಾಂಧಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧ರಂದು ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ಈ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ

ನಡೆಸಿರುವ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೆಂಬ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಹೋರಾಟವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಅವರ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೋರಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ೭ರ ದಿನಾಂಕ ಹಾಕಿರುವ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಗಾಂಧಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ 'ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್‌ನ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸೋದರರರು ಮತ್ತು ಸಹ ದುಡಿಮೆಗಾರರು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಹೋರಾಟ'ದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ತಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, 'ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಡ್ಡಾಯ ಸೇನಾಸೇವೆಗೆ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಒರಟುತನದ ವಿರುದ್ಧ ಮೃದುತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯ ವಿರುದ್ಧ ವಿನಯವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಗಳ ಹೋರಾಟ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿ ಈ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ, 'ಹಿಂದೂಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ'ವನ್ನೂ ಸಂಕಲಿಸಿ ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪಿನಿಯನ್' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಕುರಿತ ಒಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು 'ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರಂತಹ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿಂತನೆಯ ಅಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬೆಂಬಲ – ಈ ನಿಯೋಗದ ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮಧ್ಯೆ–ಆತ್ಮಬಲವನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ದಾರಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ರಷ್ಯಾದ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಬಲ್ಲ ಈ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿರಿಯನ ನೈತಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅರ್ಥ ಅಡಗಿರುವುದು. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯ ಸಾಧನೆಗೇ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿರುವುದು. ಭಾರತ ಇಂತಹ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವೆನ್ನುದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದು' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಈ ಮೂಲಕ ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ನಿಯೋಗ ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ನಂತರ, ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಬಿಳಿ ಬೆಂಬಲಿಗ ಪಾದ್ರಿ ಜೋಸಫ್ ಡೋಕ್ ಎಂಬುವವರು ಬರೆದಿದ್ದ 'ಎಂ.ಕೆ. ಗಾಂಧಿ: ಅನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಪೇಟ್ರಿಯಟ್ ಇನ್ ಸೌತ್ ಆಫ್ರಿಕಾ' ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಆವರೆಗಿನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಗಾಂಧಿ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ, ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಈವರೆಗೆ ನಡೆಯದಂತಹ 'ಗುರಿಯಂತೆಯೇ ಮಾರ್ಗ' ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಾ, ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಘಾತಗೊಳಿಸದೆ ಸ್ವಯಂಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳುವ ಹೋರಾಟ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಚಾರ ದೊರೆತರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಈ ಮಾರ್ಗ ಆದರ್ಶವಾಗಬಹುದೆಂದೂ,

ಇದರ ವಿವರಗಳು ತಾವು ಕಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇರುವವೆಂದೂ, ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸತ್ಯವೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಿರುವ ಅವರು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಪತ್ರ ಮುಖೇನ ಗಾಂಧಿ ಕೋರಿದ್ದರು. ಈ ಅಂಚೆಗೆ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರಿಂದ ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಗಾಂಧಿ ದ.ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ವಾಪಸಾದ ಅನತಿ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ದೀರ್ಘ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು. ಇದರಿಂದ ಗಾಂಧಿ ಉತ್ತೇಜಿತರಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ಆರಂಭಿಸಿ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ನಂತರ ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥ–ಈ ಮಧ್ಯೆ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ನಿಧನರಾಗಿದ್ದರು–ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯ ಕಲೆನ್‌ಬಾಕ್‌ರ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳ ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಜೋಹಾನ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಬಳಿ ಟಾಲ್ಸ್ಟಾಯ್ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಗಾಂಧಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹಾದು ಹೋದದ್ದು ೧೯೦೯ರ ಈ ಲಂಡನ್ ಭೇಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇನೂ ಅಲ್ಲ. ದ. ಆಫ್ರಿಕಾಕಕ್ಕೆ ಅವರು ಕಾಲಿರಿಸಿದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಅವರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟ–ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ–ಉದಾ: ವರ್ಣೀಯನೆಂದು ಮೊದಲ ದರ್ಜೆಯ ರೈಲು ಡಬ್ಬಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರದಬ್ಬಿದ್ದುದು–ಅವರು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ಇದೊಂದು ದುರ್ವರ್ತನೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಆಳದ ನಂಬಿಕೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಢಿಸಿರುವ ಒಂದು ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ತಮಗಷ್ಟೇ ಒದಗಿಸಿರುವ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಒಂದು ಸಹಜ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ೧೮೯೬ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾರತದಿಂದ ದ. ಆಫ್ರಿಕಾಕಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಡರ್ಬಾನ್ ಬಂದರಿನ ಬಳಿ ನಗರದ ಬಿಳಿಯ ಸಮುದಾಯದ ದುರಾಕ್ರಮಣದ ಅಪಾಯದ ಸೂಚನೆಯಿಂದಾಗಿ (ಕೊನೆಗೂ ಅವರು ದುರಾಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹೇಗೋ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾದದ್ದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ) ಅವರನ್ನು ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲ ದಿನ ಹಡಗಿನಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಆಚರಣೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಆಶುಭಾಷಣದ ವಿಷಯ 'ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ'ಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ವಿಷಯದ ಈ ಆಯ್ಕೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅಕಾರಣವಾದ್ದೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಭಾಷಣದಲ್ಲೂ ಅವರು ಅನುಸಂಧಾನ ಮತ್ತು ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಹೆಗ್ಗುರುತನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪೂರ್ವದ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮದ ಹೊಸ ನಾಗರೀಕತೆಯು ಹೇಗೆ ಬಲ ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ದುರಾಕ್ರಮಣಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬದುಕಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದ್ದರು.

ನಂತರ ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯರ ಪರವಾದ ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟದ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಗಾಂಧಿ ಈ ಪಶ್ಚಿಮದ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ಜೋಹಾನ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ ವೈ.ಎಂ.ಸಿ.ಎ.ನ ಸಮಾರಂಭದ ಭಾಷಣವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೊರಹಾಕಿದ್ದರು. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರೇರಿತ ಗಲಾಟೆಯ ಬದುಕಿನ ಮಾದರಿ ನಿಜವಾದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಆದರ್ಶಗಳ ಬದುಕಿನ ಮಾದರಿಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿರದೆ, ಒಂದು ಗುರಿ, ಒಂದು ಅದರ್ಶವಿಲ್ಲದೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿರುವ ರೂಕ್ಷ ಬದುಕಿನ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದರು.

೩

ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳ ಲಂಡನ್ ವಾಸ ತನ್ನ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಫಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಗಾಂಧಿ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ ಜನರ ವೈವಿಧ್ಯ, ಅವರೊಂದಿಗೆ–ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿಂಸೆ–ಹತ್ಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ತಹತಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯುವಕರೊಂದಿಗೆ–ನಡೆಸಿದ ಸಂವಾದಗಳು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಹೊಸ ನಿಜಗಳು; ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಳಿಯರ ಪ್ರಭುತ್ವ ತಮ್ಮ ನಿಯೋಗದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವಿಫಲಗೊಳಿಸಿದ ರೀತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದಟ್ಟ ವಿಷಾದ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಹೊಸ ದಿಗಂತಗಳನ್ನೇ ತೆರೆದವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರೊಂದಿಗೆ ಲಭಿಸಿದ್ದ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ 'ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಹೊಸ ಹಾದಿಗೆ ದೊರೆತಿದ್ದ ಸಮರ್ಥನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಹಲವು ಹೊಸ ಹೊಳಹುಗಳು ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ಕಾತರದ ಮನಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಅವರು ೧೯೦೯ರ ನವೆಂಬರ್ ೧೧ರಂದು ಕೇಪ್‌ಟೌನ್‌ಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ಎಸ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಡೊನನ್ ಕ್ಯಾಸಲ್ ಎಂಬ ಹಡಗನ್ನು ಹತ್ತಿ ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ವಾಪಸ್ ಹೊರಟರು.

ಗಾಂಧಿ ಹಡಗು ಹತ್ತಿದ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೇಂದ್ರದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಬರಹಕ್ಕಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಡವೊಂದು ಉಂಟಾಯಿತು. ಈವರೆಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್‌ಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಚಿಂತನೆ, ತಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಮನವಿ, ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಪತಿಗಳು ತೋರಿದ ಔದಾಸೀನ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸಹಕಾರಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ವರ್ತಮಾನದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತು. ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹೊಂದಿ ತಮ್ಮ ಸಂಧಾನಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಕಾರರಾಗಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಆಂಪ್ಟ್‌ಹಿಲ್‌ರಿಗೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೯ರಂದು ಬರೆದ ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್‌ನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ

ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಆದ ಭಾರತೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆ ಭಾರತದ ಜನರ ಸಹನೆಯನ್ನು ಕೆಣಕುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದೂ, ಅದರ ಸೂಚನೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಭಾರತೀಯ ಯುವಜನತೆಯ ಭಯೋತ್ಪಾದನಾ ಕೃತ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ ಅವರು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಈ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಅದರ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು, ಆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳೇ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡುಹುತ್ತಿರುವುದು ಎಂದೂ ಗಾಂಧಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದ ಅವರು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬ್ರಿಟನ್ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಯೂರೋಪ್ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮರೆತು ತನ್ನ ಪುರಾತನ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಯಂತ್ರಚಾಲಿತ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ಒಲಿದಿದೆ. ಆತ್ಮಸುಖಕ್ಕಿಂತ ದೇಹಸುಖಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಅದು ಈ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಉಳಿವಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಅನ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ, ಜೀವಕ್ರಮಗಳನ್ನು ದಮನ ಮಾಡತೊಡಗಿವೆ ಎಂದು ಅವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಾಶವಾಗಿ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಬಾಂಬೆಯಂತಹ ನಗರಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ರೈಲು, ಟೆಲಿಫೋನ್ ಮುಂತಾದ ಆಧುನಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳು ವಿದೇಶಿ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹಾಗೇ ಹೊಸ ಹೊಸ ಔಷಧಿಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ರೋಗಗಳ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಈ ತರ್ಕವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ನೀಡುವ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿ ಲೈಂಗಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇಹಾರೋಗ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ತನ್ನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾನಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಹೊಸ ಸುಖ ಹಾಗೂ ಭೋಗ ಸಾಧನಗಳ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಎಂಬುದು ಮಾನವತೆಯನ್ನು ವೇಗ–ಭೋಗ–ರೋಗಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂಧಿಸುವ, ಹಿಂಸಿಸುವ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೆಂದರೆ ಬ್ರಿಟನ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಯೂರೋಪ್ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಬದುಕಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು.

ಗಾಂಧಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ–ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ–ಯೋಚಿಸಲು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿನ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಘಟನೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು. ಒಂದು, ಗಾಂಧಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಜಿ.ಕೆ. ಚೆಸ್ಟರ್‌ಟನ್

ಎಂಬ ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಕ ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ಮೂರನೇ ವಾರದಲ್ಲಿ 'ಇಲ್ಲಸ್ಟ್ರೇಟಡ್ ವೀಕ್ಲಿ ನ್ಯೂಸ್' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರೆದ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕೂಗನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಬರೆದಿದ್ದ ಲೇಖನ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚೆಸ್ಟರ್‌ಟನ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕೂಗು ಭಾರತೀಯವೂ ಅಲ್ಲ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನೂ ನೀಡಿದ್ದ. ಆಕ್ರಮಿತ ದೇಶವೊಂದರ ಜನ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು ತಮ್ಮ ಆಕ್ರಮಣದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ, ರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನ-ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನೂ ತನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಹೋಗುವಂತೆ ಆಗ್ರಹಿಸುವ ಪರಿ ವಿಪರ್ಯಾಸಕರ ಎಂದು ಟೀಕಿಸಿದ್ದ.

ಈ ಲೇಖನ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಚೆಸ್ಟರ್‌ಟನ್ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದುದು, ಆ ಲೇಖನವೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಗಾಂಧಿ ಇಷ್ಟಪಡದಿದ್ದ ಧಿಂಗ್ರಾ, ಸಾವರ್ಕರ್ ಮುಂತಾದ ಉಗ್ರಗಾಮಿ ತಂಡದ 'ಗುರು'ವಾಗಿದ್ದ ಶ್ಯಾಮಜಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಸೋಶಿಯಾಲಜಿಸ್ಟ್' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ಭಾರತದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಆಂದೋಲನ ಅಥವಾ ಪರ್ಯಾಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಯಾವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದು ತನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಂತಾಗಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣಗಳೇನು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಬಳಸಿದ ಆಯುಧಗಳಾವುವು, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಕ್ರಮಣದ ಮುನ್ನ ಭಾರತ ಹೇಗಿತ್ತು, ಯಾವ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಬದುಕಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ಅದು ಬಾಳುತ್ತಿತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಈ ದಿಕ್ಕಿನ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮೊದಲ ವಾರದಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನ ಗುಜರಾತಿಗಳು, ಗುಜರಾತ್‌ನ ರಾಜಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಮೂರನೇ ಗುಜರಾತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಗುಜರಾತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಲು ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮರೆತಿರುವುದೂ ಭಾರತದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು, ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬೇರುಗಳನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದರು. ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಡಚ್ ಮೂಲದ ಬೋಯರರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೂರಲು, ತಮ್ಮದೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಲು ಅವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಡಚ್‌ನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಅವರು ನಾನು

ಭಾರತೀಯ ಎಂಬ ನನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆ ನಾನು ಗುಜರಾತಿ ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮೂಡಿರಬೇಕು ಎಂದರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಗುಜರಾತಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಂತೆಯೇ ಬಂಗಾಳಿ, ಮರಾಠಿ, ಉರ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಕರೆಕೊಟ್ಟರು.

ಇದರ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು 'ಹ್ಯಾಂಪ್‌ಸ್ಟೆಡ್ ಶಾಂತಿ ಸಂಧಾನ ಸಮಾಜ'ದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಗಳು ಎಂದೂ ಕೂಡಿ ಬಾಳಲಾರವು ಎಂಬ ಕಿಪ್ಲಿಂಗ್‌ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಾಗರೀಕತೆ ಕುರಿತ ತಮ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟರು. ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಐರೋಪ್ಯ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿ ಬಾಳಬಲ್ಲರಾದರೆ ಎರಡು ದೇಶಗಳು ಏಕೆ ಬಾಳಲಾಗದು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದ ಅವರು ಮನುಷ್ಯನು ದೇಹ ಮಾತ್ರವೆಂಬ ಭಾವನೆಯ ಮೇಲೆ ಅದರ ಸುಖಗಳಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿರುವ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ಯೂರೋಪ್ ಶರಣಾದ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಈ ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ದ್ವಂದ್ವ ಆರಂಭವಾಗಿರುವುದೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಎರಡರ ಸಹಬಾಳ್ವೆಗೆ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಈ ರೈಲು, ದೂರವಾಣಿಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿವೆಯೋ, ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆಯೋ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ ಎಂದು ಆಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಯೋಚಿಸಿದ ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದುವರೆದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯ ಹೆನ್ರಿ ಪೋಲಾಕ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರಮುಖೇನ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಈ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಸಾರಾಂಶವೆಂದರೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರೈಲು, ದೂರವಾಣಿ, ಔಷಧ ಉದ್ಯಮ ಮುಂತಾದ ದೇಹಸುಖ ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಯಂತ್ರಚಾಲಿತ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಭಾರತದ ಮೂಲಸತ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂಡಿ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೂಪದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸದ್ಯದ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂದೋಲನ-ಅದು ಉಗ್ರಪಂಥೀಯರದ್ದೇ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಸೌಮ್ಯವಾದಿಗಳದ್ದೇ ಆಗಿರಲಿ-ಆಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದರಿಂದ ಜನರ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಅಂತ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಎರಡೂ ಬಣಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಾದರಿಯ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಆಳಿದರೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ ತಪ್ಪದು. ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟವೂ ಆಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಬದುಕುವ ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಜನಾಡಳಿತಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದಡಿ

'ಉದ್ಧಾರ'ದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಸಣ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ-ಅದು ಬ್ರಿಟಿಷ ಮಾಲೀಕತ್ವದ್ದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಭಾರತೀಯರ ಮಾಲೀಕತ್ವದ್ದೇ ಆಗಿರಲಿ-ತಯಾರಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆಗೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವನ್ನೂ ಅವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು: ದೊಡ್ಡ ಬದಲಾವಣೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕು. ನಾವು ಸರಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಜಗತ್ತೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಹೀಗೆ : 'ನಾನು ರೈಲ್ವೇ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನೋ ಬಸ್ಸನ್ನೋ ಹತ್ತಿದಾಗ ನನಗೆ ಹಿಂಸೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.'

ಈ ವಿಚಾರಲಹರಿಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿಯೇ ಗಾಂಧಿ ಲಾರ್ಡ್ ಆಂಪ್ಟ್‌ಹಿಲ್‌ಗೆ ಈ ಮೊದಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೯ರ ಪತ್ರ ಬರೆದು, ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಉದಾರವಾದಿ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಎಚ್ಚೆತ್ತು ವಸಾಹತುಗಳ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು ತಡಮಾಡಿದಷ್ಟೂ ಹಿಂಸೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದುದು.

ಕೇಪ್‌ಟೌನ್‌ನತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಎರಡು ದಿನಗಳೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಆಲೋಚನೆಗಳೂ ಗಾಂಧಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಾರ್ಗ ಕುರಿತಂತೆ ಅವರಿಂದ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಎಂಬ ಕೃತಿ ರಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದವು. ಗಾಂಧಿ ಇದನ್ನು ಹಡಗಿನ ಆಡಳಿತ ನೀಡಿದ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಗುಜರಾತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಏಟಿನಲ್ಲಿ-ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬರೆದರು. ಬಲಗೈ ಬಳಲಿದರೆ ಎಡಗೈನಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಹೀಗೆ ನವೆಂಬರ್ ೧೩ರಿಂದ ೨೨ರವರೆಗೆ ಒಂಬತ್ತು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದರು. ೨೭೧ ಪುಟಗಳ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು ಸುಮಾರು ೫೦ ಪುಟಗಳು. ಒಟ್ಟು ಹತ್ತು-ಹನ್ನೆರಡು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಡೆದು ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

೪

ಈ ಗುಜರಾತಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ೧೯೧೦ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಗಾಂಧಿಯೇ ಅದರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದವನ್ನು ಗೆಳೆಯ ಕಲೆನ್‌ಬಾಕ್‌ಗೆ ಹೇಳಿ ಬರೆಸಿ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಹೋಂ ರೂಲ್' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು. ಒಂದು ಕಲೆನ್‌ಬಾಕ್ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ ಕುತೂಹಲವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನ ಮೂಲ ಗುಜರಾತಿ ಆವೃತ್ತಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗದಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡದ್ದು. ಈ ಎರಡೂ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಫೀನಿಕ್ಸ್ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪಿನಿಯನ್'

ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲೇ ಮುದ್ರಿತವಾದವು. ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ, ತಾವು ಈವರೆಗೆ ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಸ್ಕಿನ್, ಥೋರೋ, ಟಾಲ್ಸ್ಟಾಯ್, ಕಾರ್ಲೈಲ್, ಎಮರ್ಸನ್, ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ನೋರ್ದಾ ಸೇರಿದಂತೆ ಬಹುತೇಕ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಚಿಂತಕರಲ್ಲದೆ ಸಾಕ್ರಟೀಸ್, ಪ್ಲೇಟೋರ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಕ್ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪುರಾತನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದರದ್ದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರವರ್ತಕರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಮನನ ಈ ಕೃತಿಯ ಅಂತಃಸತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆರ್.ಸಿ. ದತ್ ಅವರ 'ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಚರಿತ್ರೆ', ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ ಅವರ 'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷೇತರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಡತನ' ಮತ್ತು ಮೇನ್‌ನ 'ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳು' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆಂದು ಈ ಕೃತಿಯ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ ಎಂಬುದು ಈ ಕೃತಿ ಕೇವಲ ಅಮೂರ್ತ ಭಾವನೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಕೃತಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ನಮ್ಮ ಡಿವಿಜಿಯವರ ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ 'ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಹಳೆಬೇರು'ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ 'ಸೊಬಗಿನ ಮರ' ಆಗಿದೆ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಒದಗಿಸಿರುವುದು ಬಹುತೇಕ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಚಿಂತಕರ ವಿಚಾರಗಳೇ. ಆದರೆ ಈ ಚಿಂತಕರ ಚಿಂತನೆಗಳೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಯಂತ್ರ-ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಐರೋಪ್ಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದ ವಿಷಮತೆ ಮತ್ತು ಅಶಾಂತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ. ಹಾಗಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯ ಈ ಕೃತಿ ವಾದಿಸುವುದು, ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧವೇ ಹೊರತು ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಗಾಂಧಿ ಪ್ರಕಾರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೊದಲು ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಬದುಕಿನ ಮಾದರಿಗಳ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಬದುಕಿನ ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಿರಸ್ಕಾರವೇನಲ್ಲ. ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಬಡತನವನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಅವನ ಆಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬದುಕಿನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಸಿ ಬಲಿಷ್ಠತೆಗೇ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಲವವಿರುವವರಿಗಷ್ಟೇ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕು ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬದುಕಿನ ಮೌಲಿಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಹೊರಮುಖಿಗೊಳಿಸಿ ಅಶ್ಲೀಲ ಮಾಡಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗಾಂಧಿಯ ಉದ್ದೇಶ ಸದಾ ಸ್ವ-ವ್ಯಸ್ತವಾಗಿರುವ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು ಒಳಮುಖತೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಧ್ಯಾನಸ್ಥವೂ, ವ್ಯವಧಾನಿತವೂ

ಮಾಡಿ ಮಾನವೀಯಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ವಿವೇಕಗಳ ಜೊತೆ ಅದನ್ನು ಸಮ್ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಪೊಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಆಂಪ್ಟಿಲ್ ಅವರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಗಾಂಧಿಯವರ ಈ ಆಶಯ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಇನ್ನೊಂದು ದುರಂತವೆಂದರೆ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿಭಜನೆ. ಇದನ್ನು ಗಾಂಧಿ ಬಲ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧಪ್ರಧಾನವಾದ ಈ ನಾಗರೀಕತೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಯುದ್ಧಗಳ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿ ನೋಡುವ ಮೂಲಕ ಉಂಟು ಮಾಡಿರುವ ದುರಂತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಗಾಂಧಿ ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವೀರಾವೇಶ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮತಮಯವಾಗಿದ್ದ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತಮುಕ್ತವಾದ ನೈತಿಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಪುನರ್‌ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದರು. 'ಪ್ರಜಾ' ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಹೊಸ ಮತಮುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಅದರ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿದ್ದವರು ರೈತರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಸಬುದಾರರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದ ಸಂಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ತಲೆ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿಭಜನೆಯ ಮಾತು ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗತೊಡಗಿತು. ಇದರ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದುದು ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ದೊರೆತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಆತ್ಮೀಯ ಒಡನಾಟ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಈ ಕೃತಿಯ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧಿ ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತೂ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾವಾದಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿಗಳೊಡನೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಈ ಕೃತಿ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕೃತಿಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಒಂದು ಮಾತೂ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಗುಜರಾತಿ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿದ್ದ; ಅದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯವೇಳಲು ಜನರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಪಾದನೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾ ಅವರು, ತಾವೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಜೆಯೇ ಆಗಿದ್ದು ಅದರ ಒಳಿತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದು. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕೃತಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಜನರನ್ನಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಅವರು ನಂಬಿರುವ ಮೌಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು; ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು.

೫

ಉಪಸಂಹಾರವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ೨೦ ಕಿರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳುಳ್ಳ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಓದುಗ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾದ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಪುಸ್ತಕದ ಈ ರೂಪಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಇಲ್ಲಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಷಯುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಗಾಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ನಂತರ ಗೆಳೆಯ ಪ್ರಾಣಜೀವನ ಮೆಹ್ತಾನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಂವಾದಗಳ ಪರಿ ಮತ್ತು ಅವೆಲ್ಲವೂ ಹಾಗೇ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪಿನಿಯನ್' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ರೀತಿಯೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂವಾದ ರೂಪ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ ಗಾಂಧಿ ಅವುಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದ ಅಂದಿನ ಪರಾಧೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ, ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೆದಕುತ್ತಾ ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗಳ ಅಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಈ ಕೃತಿ ಭಾರತ ತಿಣುಕುತ್ತಿರುವುದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಭಾರದಿಂದಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಭಾರದಿಂದ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ರೈಲು, ಅಲೋಪತಿ, ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿ, ಸಂಸತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ರೂಪಕಗಳನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತನ್ನ ನೆಮ್ಮದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ, ಮರುಳು ಮಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ ಮಣಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಭಾರತದ ಒಳ ಸಂಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಿ ಹೊರ ಸಂಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಭಾರತವನ್ನು ದರಿದ್ರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಪಶುಬಲವನ್ನು ನೆಚ್ಚಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಮಾಣವೇ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಏಕೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಭಾರತ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಪುರಾತನ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾದ ಆತ್ಮಬಲದ ಬಳಕೆಗೆ ಮರಳುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಗ ಮಜ್ಜಿನಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಇಟಲಿಯ ಮರುನಿರ್ಮಾಣದ ತೊಡಕುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ನಾಯಕರ ಅಡಿಪಾಯದ ಕೆಲಸ, ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಐಕ್ಯತೆಯ ಮಹತ್ವ, ಯಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಹಿಂಸಾಕಾರಣ, ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಬಗೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಡಿಪಾಯದಿಂದ ಪುನರ್ರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಉಪಸಂಹಾರದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕೃತಿಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು :

'ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ :

೧. ನಿಜವಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಆತ್ಮಸಂಯಮ.

೨. ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಆತ್ಮಬಲ ಅಥವಾ ಸ್ನೇಹಬಲ.

೩. ಈ ಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲೂ ಸರ್ವಥಾ ಸ್ವದೇಶಿ ಅಗತ್ಯ.

೪. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಮೇಲೆ ಹಗೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರತೀಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೆ ನಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ವಾಪಸ್ ಕರೆಸಿಕೊಂಡರೆ, ಆಗಲೂ ನಾವು ಅವರ ಯಂತ್ರಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಖಂಡಿತ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವುಗಳ ಗುಣಗಳಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಹಾನಿಕರ. ಆದುದರಿಂದ ಅವು ನಮಗೆ ಬೇಡ. ನನಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಹಗೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ನಾನು ಪೂರ್ಣ ವಿರೋಧಿ. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಈ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದೇವೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ನನ್ನ ಬಾಳು ಮೀಸಲು. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.'

ಈ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳ ಕೊನೆಯ ಪ್ಯಾರಾ ಆಗ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ತಂದಿದ್ದ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರ ಪರಂಪರೆಯ–ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದ–ಉಗ್ರಗಾಮಿ ಗುಂಪನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದಂತಿದೆ. ಹಾಗೇ ಈ ಕೃತಿಯ ಹುಟ್ಟಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, 'ಸ್ವ–ರಾಜ್ಯ'ದಲ್ಲಿನ 'ಸ್ವ' ಎಂಬುದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಸೂಚಕವಾಗಿರದೆ, ಪ್ರತಿ ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಯಂವಿವೇಕದಿಂದ ಅದರ ಆಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಆತ್ಮಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ ತಾನೇ ಆಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೊರಗಿನ ಲೋಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಾಗಬಲ್ಲದೆಂದು ಅವರು ವಿವರಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಇನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯ ಉಪಸಂಹಾರ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂದೇಶವೇನು?' ಎಂಬರ್ಥದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಗಾಂಧಿ ಹಾಕುವ 'ಈ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂದರೆ ಯಾರು?' ಎಂಬ ಮರುಪ್ರಶ್ನೆ, ತಾವು ಗುರು ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆಯವರ ಸೌಮ್ಯವಾದಿ ಗುಂಪೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆವರೆಗೆ ನಡೆಸಿದ್ದ ಹೋರಾಟ ಎಷ್ಟು ಸ್ಥೂಲವಾದುದಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಚಾಲನಾ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕೂಗಿನ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದ ಒಂದು ನಿಷ್ಠುರ ಭಾಷ್ಯವೂ ಆಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಕೃತಿ ರಚನೆಯ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಒಂದು ಒಟ್ಟಾರೆ ತಾತ್ವಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕು. ಅದೆಂದರೆ 'ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಎಂಬುದು ಅಧರ್ಮ'. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಕೃತಿ ಗಾಂಧಿ ಓರ್ವ ಸಂತನೋ ಅಥವಾ ರಾಜಕಾರಣಿಯೋ ಅಥವಾ ಸಂತನ ರೂಪದ ರಾಜಕಾರಣಿಯೋ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯನ್ನೂ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೋಲಾಕ್ ತನ್ನ ನೆನಪಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಒಮ್ಮೆ 'ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲೇ, ಜನ ನನ್ನನ್ನು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಂತನೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವೆಂದರೆ ನಾನು ಸಂತನಾಗಲು ಬಹು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕಾರಣಿ' ಎಂದಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧಿಯ ಖ್ಯಾತ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರಕಾರ ಲೂಯಿ ಫಿಶರ್ ಹೇಳುವುದು; 'ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಪರಿಗಣನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸಂತನಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜಾಗ ಇರುವುದು ಗುಹೆ ಗಹ್ವರಗಳಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆದಿರುವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹೋರಾಟದ ಗದ್ದಲದ ನಡುವೆ. ಗಾಂಧಿಯವರ ರಾಜಕಾರಣ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದದ್ದು.'

೬

ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಈ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಮತ್ತು ಅನಂತರದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಶ್ಚಿಮದ ಹಲವು ಚಿಂತಕರಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಟೀಕೆಗಳು ಕೇಳಿ ಬಂದವು. ಮೆಚ್ಚುಗೆಗಳ ಪೈಕಿ ಅದ್ಭುತವೆನಿಸುವ ಮಾತು ಬಂದದ್ದು ಸ್ಕಾಟ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ವಾದಿ ಕುಮಾರಿ ಫೈವಿ ಮೇಯೋ ಅವರಿಂದ. ಅವರು ಕಲೆನ್‌ಬಾಕ್‌ಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿ ಅದರಲ್ಲೇ ಕಳೆದುಹೋಗಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಳಲ್ಲದೆ, ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿ, ಗಾಂಧಿ 'ಸೆರ್ಮನ್ಸ್ ಆನ್ ದ ಮೌಂಟ್'ನ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರಭುತ್ವ ಬೈಬಲ್‌ನ್ನೂ ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಿದ್ದಳು. ಗಾಂಧಿ ಹೋರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದ ವಕೀಲ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಡಾಲೋ ಎಂಬುವವರು ಗಾಂಧಿಯವರು ಮಿಲ್, ಸ್ಪೆನ್ಸರ್, ಗೋಥೆ, ಕಾಂಟ್, ಹೇಗಲ್ ಮುಂತಾದ ಆಧುನಿಕ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನು ಓದಿದ್ದರೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಕುರಿತು ಇಷ್ಟು ಸಂಕುಚಿತವಾದ ವಾದ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂದು ಗಾಂಧಿ ಹೇಳುವ ಭಾರತದ ನಾಗರೀಕತೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರೂಪದ ಕಡೆ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದರು. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಜೆ. ವೈಬರ್ಗ್ ಎಂಬ ವರ್ಣಭೇಧ ನೀತಿಯ ಬೆಂಬಲಿಗನಾಗಿದ್ದರೂ ಗಾಂಧಿಯಂತಹ ಘನತೆವೆತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಈ ನೀತಿ ಅನ್ವಯುವಾಗಬಾರದೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯನೂ, ಗಾಂಧಿಯ ಥಿಯೋಸಫಿ

ಸಮಾಜದ ಸಹಚರನೂ ಆಗಿದ್ದ ಈತ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧಿಗೆ ಹೀಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದ : 'ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆ ಯೂರೋಪಿನ ಜನಜೀವನದ ವಿಕಾಸದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಯೂರೋಪ್‌ಗೆ ಸಹಜವೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯೂ ಆಗಿ, ಅದನ್ನು ತನಗೆ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಳಸುವುದು ಭಾರತಕ್ಕೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ... ಸರ್ಕಾರ, ಕಾನೂನು, ಬಲಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದು, ಕುಡಿಯುವುದರಷ್ಟೇ ನೈತಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇಡೀ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ ಸಂತತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ಸರ್ಕಾರ, ಶಾಸನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ತಾನಾಗಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ...' ಇನ್ನು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಡ್ಲ್‌ಟನ್ ಮರೆ, ಯಂತ್ರ ಬಳಸುವವರ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಆರೋಪಿಸುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದರೆ, ಜಿಡಿ.ಎಚ್. ಕೋಲ್, ಇರೇನ್ ರಾತ್‌ಬೋನ್ ಎಂಬುವವರು ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿನ ಭೀಕರ ಹಿಂಸೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾ, ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಆಧುನಿಕ ರೂಪಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳು ಅಸಹಾಯಕರ ನೆರವಿಗೆ ಬರಲಾರವು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

೭

ಗಾಂಧಿ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಇದ್ದ ನಂತರ ಸ್ವತಃ ಅವರೇ ಹರಿದುಹಾಕುವರು ಎಂದಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿಯವರ ದ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಹಲವು ಗೆಳೆಯರೂ ಸೇರಿದಂತಿದ್ದ ಈ ಟೀಕಾಕಾರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಕಾರ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಒಂದು ಅತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾದಸರಣಿಯ ಕೃತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಗಾಂಧಿ ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಕಾಲಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯ ಸತ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ ಎಂಬರ್ಥ ಸೂಚಿಸುವ ಮಾತೊಂದನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯ ೧೯೩೮ರ ಆವೃತ್ತಿಗೆ (ಇದೇ ಅವರು ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಹೊರಬಂದ ಅದರ ಕೊನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ) ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆ ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ನಂಬಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಂಸತ್‌ನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಬಳಸಿರುವ 'ವೇಶ್ಯೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಹೊರತಾಗಿ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲೆಂದು ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೇ ಕಾಲದ ಕಟುವಾಸ್ತವವನ್ನು ಅರಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ: '... ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾನಿಂದು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಗಿಬಂದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗವಾದೀತೋ ಏನೋ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ನಾನು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವೇನೋ ಭಾರತೀಯರ ಬಹುಮತದ

ಅಭಿಮತದಂತೆ ಶಾಸನಸಮ್ಮತ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ರೈಲಾಗಲೀ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಾಗಲೀ, ಶುದ್ಧ ಉತ್ತಮ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಏನೋ ಅನಿವಾರ್ಯ ದುರ್ಲಕ್ಷಣ ಎಂದೇನು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳುಕಾಳಿನಷ್ಟಾದರೂ ಸಹಾಯಕವಲ್ಲ ಇವು ಎರಡೂ. ಕೋರ್ಟುಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಿತ್ತು ಹಾಕುವ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೂ ಈಗ ಅದು ನನ್ನ ಗುರಿಯಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಗಿರಣಿ-ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡುವುದೂ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ, ಸರಳತೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈಗ ಸದ್ಯ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು-ಅಹಿಂಸೆ-ಒಂದೇ. ಅದೂ ಸಹ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಉದ್ದೇಶದಂತೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನಡೆದರೆ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡೀತು.'

ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳು ಸ್ವತಃ ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ಈ ಕೃತಿಯ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಅದನ್ನೇ ಬಹುಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ 'ಜ್ಯಾಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಂದು ಎಂಬುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಸಂಕೇತ. ಆದರೆ ಅದೇ ಜ್ಯಾಮಿತಿಯ ಅಡಿಪಾಯ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಗಾಂಧಿಗೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಂತಹ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತೆಂದರೆ ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರು ದೇಶವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಸೂತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸುಳಿವು ಸಿಕ್ಕ ಆತಂಕದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಮರೆತಿರಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿ ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನೆಹ್ರೂ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರ ಆಗಲೇ ಅವರ ಈ ಬೀಜಕೃತಿಗೆ ಅವರ ಆಪ್ತ ಶಿಷ್ಯಬಳಗದಿಂದಲೇ ಒದಗಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದ ದುಃಸ್ಥಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿತ್ತು. (ನೋಡಿ : ಅನುಬಂಧ-೪ ಮತ್ತು ೫)) ಈಗ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆಯಾದರೂ, ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಆತ್ಯಂತಿಕ ರೂಪದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಅನಾಹುತಗಳು – ರಾಕ್ಷಸೀಯ ಅಸಮಾನತೆ, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಹಿಂಸೆ, ನೀರು-ನೆಲ-ಗಾಳಿಗಳ ಸರ್ವನಾಶದ ಕೂಗುಗಳು ದೂರದ ಸಿಡಿಲಿನ ಸದ್ದಿನಂತೆ ಕೇಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿರುವಾಗ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಈ ಕೃತಿ ತುರ್ತು ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆ.

– ಡಿ.ಎಸ್. ನಾಗಭೂಷಣ

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು v
ಸಂಪಾದಕನ ಮಾತುಗಳು vii
ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ : ಸಂಪಾದಕನ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು x

ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ
(ಅನು: ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ)
ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಟಣೆ ೧
ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ವಿರೋಧ ೩
ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪರಿಮಿತಿ ೭
ಪೀಠಿಕೆ ೧೦
ವಿವರಣೆಯ ಮಾತು ೧೨
ಒಂದು ಸಂದೇಶ ೧೪
ಅಧ್ಯಾಯ ೧ : ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೂ ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ೧೫
ಅಧ್ಯಾಯ ೨ : ಬಂಗಾಳದ ವಿಭಜನೆ ೨೦
ಅಧ್ಯಾಯ ೩ : ಅಸಂತೋಷ, ಅಶಾಂತಿ ೨೨
ಅಧ್ಯಾಯ ೪ : ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂದರೇನು? ೨೩
ಅಧ್ಯಾಯ ೫ : ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸ್ಥಿತಿ ೨೫
ಅಧ್ಯಾಯ ೬ : ನಾಗರಿಕತೆ ೨೮
ಅಧ್ಯಾಯ ೭ : ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಪರಾಧೀನ ಏಕಾಯಿತು? ೩೨
ಅಧ್ಯಾಯ ೮ : ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ೩೫
ಅಧ್ಯಾಯ ೯ : ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ಥಿತಿ–ರೈಲು ೩೭
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦ : ಹಿಂದೂ–ಮುಸಲ್ಮಾನ ೪೦
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧ : ವಕೀಲರು ೪೬
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨ : ವೈದ್ಯರು ೪೯
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩ : ನಿಜವಾದ ಸಭ್ಯತೆ ಎಂಥದು? ೫೧

ಅಧ್ಯಾಯ ೧೪ : ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದೀತು? ೫೪
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೫ : ಇಟಲಿ – ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ೫೬
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೬ : ಪಶುಬಲ ೫೯
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭ : ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ (ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ) ೬೪
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೮ : ಶಿಕ್ಷಣ ೭೩
ಅಧ್ಯಾಯ ೧೯ : ಯಂತ್ರ ಕಾರಖಾನೆ ೭೮
ಅಧ್ಯಾಯ ೨೦ : ಉಪಸಂಹಾರ ೮೧
ಅನುಬಂಧ ೧ : ಕೆಲವು ಆಧಾರಗಳು ೮೯
ಅನುಬಂಧ ೨ : ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ೯೦

ಅನುಬಂಧಗಳು : ಪೂರಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ೯೫
ಅನುಬಂಧ ೧ : **ಹೆನ್ರಿ ಎಸ್.ಎಲ್. ಪೊಲಾಕ್‌ರಿಗೆ** ೯೭
ಗಾಂಧಿಯ ಪತ್ರ (ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಬಿ.ವಿ. ಸುರೇಂದ್ರ)
ಅನುಬಂಧ ೨ : **ಲಾರ್ಡ್ ಆಂಪ್ಟ್‌ಹಿಲ್‌ರಿಗೆ** ೧೦೩
ಗಾಂಧಿ ಬರೆದಿರುವ ಪತ್ರ
(ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಟಿ.ಎಲ್. ರೇಖಾಂಬ)
ಅನುಬಂಧ ೩ : **ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರ 'ಹಿಂದೂವೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ'ಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ** ೧೦೭
(ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಡಿಎಸ್ಸೆನ್)
ಅನುಬಂಧ ೪ : **ಗಾಂಧಿ ನೆಹರೂಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ** ೧೧೦
(ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ಬಣ್ಣ)
ಅನುಬಂಧ ೫ : **ಗಾಂಧಿ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ನೆಹರೂ ಉತ್ತರ** ೧೧೪
(ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ಬಣ್ಣ)

ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ : ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ೧೧೯

ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ೧೨೩
ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನ
(ಅನುವಾದ : ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ)
ಮುನ್ನುಡಿ ೧೨೫
ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ೧೨೭

೧.	ಮತೀಯ ಐಕಮತ್ಯ	೧೨೯
೨.	ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ	೧೩೧
೩.	ಪಾನನಿರೋಧ	೧೩೧
೪.	ಖಾದಿ	೧೩೨
೫.	ಇತರ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ	೧೩೫
೬.	ಗ್ರಾಮನೈರ್ಮಲ್ಯ	೧೩೬
೭.	ನಯೀ ತಾಲಿಂ	೧೩೭
೮.	ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ	೧೩೭
೯.	ಮಹಿಳೆಯರು	೧೩೮
೧೦.	ಆರೋಗ್ಯ–ಶುಚಿಶಿಕ್ಷಣ	೧೪೦
೧೧.	ದೇಶಭಾಷೆಗಳು	೧೪೧
೧೨.	ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ	೧೪೧
೧೩.	ಆರ್ಥಿಕ ಸಮತೆ	೧೪೨
೧೪.	ರೈತರು	೧೪೪
೧೫.	ಕಾರ್ಮಿಕರು	೧೪೫
೧೬.	ಆದಿವಾಸಿಗಳು	೧೪೬
೧೭.	ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳು	೧೪೭
೧೮.	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು	೧೪೭
	ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನದ ಸ್ಥಾನ	೧೫೧
	ಕೊನೆಯ ಮಾತು	೧೫೨
	ಅನುಬಂಧಗಳು : ೧. ಗೋಸಂವರ್ಧನ	೧೫೩
	೨. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ	೧೫೩
	ಗಾಂಧಿ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳು	೧೫೫
	ಗ್ರಂಥಋಣ	೧೬೩

ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ

ಅನುವಾದ – ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ

ಹೊಸ ಆವೃತ್ತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿ

"ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ"ದ ಈ ಹೊಸ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, "ಆರ್ಯನ್ ಪಾತ್" ಪತ್ರಿಕೆಯ "ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ"ಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆದಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಅನುಚಿತವೇನಲ್ಲ. "ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ"ದ ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ವಿಚಾರಗಳು ಸಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೆ ಉಳಿದಿವೆ. ಆದರೂ ಅಗತ್ಯವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿವೆ. ಈ ನನ್ನ ಲೇಖನ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಮಿತ್ರರು ತಿದ್ದಿದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಆಭಾರಿ.

ವರ್ಧಾ, ೧೧.೧೨.೩೮ ಮಹದೇವ ದೇಸಾಯಿ

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಟಣೆ

"ಆರ್ಯನ್ ಪಾತ್" ಪತ್ರಿಕೆಯ "ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ವಿಶೇಷಾಂಕ"ದ ಕಲ್ಪನೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ರಚನೆ ಸೊಗಸಾದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಸೋದರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸೋಫಿಯಾ ವಾಡಿಯಾ ಅವರ ಶ್ರದ್ಧೆ ಪರಿಶ್ರಮಗಳೇ ಕಾರಣ. ಆಕೆ "ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ" ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ವಿದೇಶೀ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಕಳಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಆಕೆ ತಾವೇ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಭವಿಷ್ಯ ಭಾರತದ ಭರವಸೆಯೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿನ ಗೊಂದಲಕ್ಕೂ ಮದ್ದು ನೀಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಲೇಖಕರೂ ಚಿಂತಕರೂ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಕೆ ಬಯಸಿದ್ದರು. ಅಂತೆಯೆ ಈ ಯೋಜನೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಅದ್ಭುತ. ಈ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಸಾಡಿ, ಜಿ.ಡಿ.ಎಚ್. ಕೋಲ್, ಸಿ.ಡಿ. ಲೆಸ್ಲಿ ಬರ್ನ್ಸ್, ಜಾನ್ ಮಿಡಲ್‌ಟನ್ ಮರ್ರೆ, ಜೆ.ಡಿ. ಬರಸ್ ಫರ್ಡ್, ಹೂ ಫ್ಯಾಸೆಟ್, ಕ್ಲಾಡ್ ಹಾಟನ್, ಜೆರಾಲ್ಡ್ ಹರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಐರೀನ್ ರಾತ್‌ಬೋನ್ ಅವರುಗಳ ಲೇಖನ ಇವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಶಾಂತಿವಾದಿಗಳು. ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು. ಶಾಂತಿವಾದಿಗಳೂ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳೂ ಅಲ್ಲದ ಲೇಖಕರ ಲೇಖನಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಸಂಚಿಕೆ ಹೇಗಿರುತ್ತಿತ್ತೊ ಏನೊ! "ಮೊದಮೊದಲ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ

ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಸಿಗುವಂತೆ" ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದೆರಡು ಟೀಕೆ ಇವೆ. ಅವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಗುರುತಿಸುವುದು ಮೇಲು. ಪ್ರೊ. ಸಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ – "ನಾನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಗಿಬಂದೆ. ಅಲ್ಲೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಸೂಚಿಸುವ ತತ್ವ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ". ಇದು ನಿಜವೇ. ಮಿ. ಜಿ.ಡಿ.ಎಚ್. ಕೋಲ್ ಅವರ ಮಾತೂ ಅಷ್ಟೇ ನಿಜ, – "ಗಾಂಧೀಜಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ, ಒಟ್ಟಾತ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಇರಬಹುದೋ ಅಷ್ಟು ಇದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅವರು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಿಲ್ಲ, ಏನೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ನಡುವೆ ಭೇದ ನಿವಾರಣೆ, ತನ್ನೊಬ್ಬನ ನಡವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಇತರರನ್ನು ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗುವ ರೀತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಭೇದ ನಿವಾರಣೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇತರರ ಟೀಕೆಗಳೂ ಬರಬಹುದು. ಅವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸಬೇಕು" ಮತ್ತು ಜಾನ್ ಮಿಡಲ್‌ಟನ್ ಮರ್ರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ – "ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವವನ್ನು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡದ ತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಳಸಿದಾಗ, ಅದರ ಶಕ್ತಿ ಬೇಗ ಕುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ –'ಅಹಿಂಸೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಹಿಂಸೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದೇ?' "

ಆದರೆ ಇಡೀ ಕ್ರಮವೇ ಒಂದು ಅನಂತ ವಿಕಾಸಕ್ರಮ. ಮಾನವ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಧನ ಕ್ರಮದ ಪರಿಷ್ಕರಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಹಿಂಸೆ – ಪ್ರೀತಿ ತತ್ವವನ್ನು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆಯೆ ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಏಸು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಈ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಈ ತತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಸಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿರುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಜೆರಾಲ್ಡ್ ಹರ್ಡ್ ಅವರು ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, "ಶ್ರೀ ಗಾಂಧಿಯವರ ಪ್ರಯೋಗದ ಜಾಗತಿಕ ಹಾಗೂ ಚಿರಕಾಲದ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವುದು, ಅವರು ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡಿರುವ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ". ಆ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳು ಇದ್ದೇ ಇವೆ, ಆದರೆ ಅವು ಅಪರಿಹಾರ್ಯವೇನಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಗಾಂಧೀಜಿಯ ನಂಬಿಕೆ.

ಈ ಪ್ರಯೋಗ ೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯ ಎನಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆಗ ಅಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು ೧೯೩೦ಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. "ಅಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗ ಅಂದರೆ ಏನು?" – ಪ್ರಶ್ನೆ ಇವತ್ತೂ ಇದೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ಸಾರಕ್ಕೂ ಒಂದು ಅಳತೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ, ಅಧಿಕ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ – ಇದೇ ಮಾರ್ಗ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಚಿಂತಕರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಬೀಳದೆ ಹೋಗುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಅಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲ ನಿಯಮ

ಪ್ರೇಮ ಹಾಗೂ ಮೈ – ಮನಸ್ಸುಗಳ ಅಸ್ಖಲಿತ ಶುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದೆ ಪರಿಶುದ್ಧ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರೇಮ ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು.

ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ವಿರೋಧ

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದು ಮಾತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಿಡಲ್‌ಟನ್ ಮರ್ರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, "ತಮ್ಮ ದರ್ಶನದ ತೀವ್ರತೆ, ಆತುರಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಅಷ್ಟು ಒಲಿದ ರಾಟೆಯೂ ಒಂದು ಯಂತ್ರ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅಸಹಜ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಅದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು". ಪ್ರೊ. ಡಿಲೆಸ್ಲಿ ಬರ್ನ್ಸ್ – "ಇದೊಂದು ಮೂಲಭೂತ ತಾತ್ವಿಕ ದೋಷ. ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ಉಪಕರಣವೂ ನೀತಿ – ದುಷ್ಟ ಎನ್ನಬೇಕಾದೀತು. ಹಾಗಾದರೆ ನೂಲುವ ರಾಟೆಯೂ ಯಂತ್ರವಲ್ಲವೆ? ಮೂಗಿನ ಮೇಲೇರಿಸುವ ಕನ್ನಡಕ ಕಣ್ಣಿಗೊಂದು ಯಂತ್ರವಲ್ಲವೆ? ನೇಗಿಲೇ ಒಂದು ಯಂತ್ರ. ಆಳದಿಂದ ನೀರೆತ್ತಲು ಮನುಷ್ಯ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಯಂತ್ರವೂ ಹತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಕಾಲ ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಅಂತಿಮ ಪರಿಣಾಮ... ಯಾವ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ದುರುಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಆ ನೈತಿಕ ದುಷ್ಟತನ ಬಳಸುವ ಮನುಷ್ಯನದು; ಯಂತ್ರದ್ದಲ್ಲ" – ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಿಜ, ತಮ್ಮ ದರ್ಶನದ ತೀವ್ರತೆ – ಆತುರಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಯಂತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಶುದ್ಧ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದರೆ ಅವರೇ ಆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡಿಯಾರು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಈ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸುವ ಮನುಷ್ಯನ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೈತಿಕ ಗುಣವನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ಎಂದೂ ಆರೋಪಿಸಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಲೇಖಕರು ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಗಾಂಧೀಜಿ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಯಂತ್ರವೆಂದರೆ ನಿಮಗೆ ದ್ವೇಷವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಳಿದರು:

"ಉಂಟೆ? ಹಾಗೆನ್ನಬಹುದೆ? ನಮ್ಮ ಮೈಯೇ ಒಂದು ಕುಶಲವಾದ ಯಂತ್ರವಲ್ಲವೆ? ರಾಟೆಯೇ ಒಂದು ಯಂತ್ರ. ಹಲ್ಲಿನ ಸಂದಿನೊಳಗೆ ಸೇರಿದ ಕಸ ತೆಗೆವ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯೂ ಒಂದು ಯಂತ್ರ. ಯಂತ್ರವನ್ನಲ್ಲ ನಾನು ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದು; ಯಂತ್ರ ಯಂತ್ರ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು, ಶರೀರ ಶ್ರಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರ ಬೇಕೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಈಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ದುಡಿತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ,

ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸಾಲಾಗಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾರು. ಹತ್ತು ಜನಕ್ಕೆ ದುಡಿತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ ನನ್ನದು; ಇಡೀ ಮಾನವ ಕೋಟಿಗೇ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಹತ್ತು ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧನಸಂಗ್ರಹವಾಗಲೆಂದಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಹಣ ಸೇರಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಬಯಕೆ. ಸಾವಿರಾರು ಜನರ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಜನರು ಸವಾರಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗಾಗಿದೆ ಇಂದು ಯಂತ್ರದಿಂದ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶ, ದುಡಿತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಔದಾರ್ಯವಲ್ಲ; ಲೋಭ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ. ನನ್ನ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಪರಿಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು".

"ಹಾಗಾದರೆ ಯಂತ್ರವೇ ಬೇಡ ಎಂದಲ್ಲ ನೀವು ಹೇಳುವುದು; ಈಗ ಬೆಳೆದುಹೋಗಿರುವ ಯಂತ್ರದ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ಅಲ್ಲವೆ?"

"ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೌದು ಎನ್ನಬಲ್ಲೆ. ಒಂದು ಮಾತು ನೆನಪಿಡಿ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಸತ್ಯಸೂತ್ರಗಳು, ಶೋಧನೆಗಳು ಲೋಭದ ಸಾಧನೆಗಳಾಗಬಾರದು. ಇದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಆಗ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ಈ ಅತಿ ದುಡಿತ ತಪ್ಪೀತು; ಯಂತ್ರ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗುವ ಬದಲು ಅನುಕೂಲವಾದೀತು. ಯಂತ್ರವೆಂಬುದೇ ಹಾಳಾಗಲಿ ಎಂಬುದಲ್ಲ ನನ್ನ ಗುರಿ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪರಿಮಿತಿಯಿರಲಿ ಎಂಬುದು".

"ಈ ಮಾತನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ 'ಬಲ'ದಿಂದ ನಡೆವ ಎಲ್ಲ ತೊಡರು ಯಂತ್ರವೂ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ತಾನೆ ಈ ತರ್ಕದ ಕೊನೆ?"

"ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ ಹೋಗಲಿ" ಎಂದರು ಗಾಂಧೀಜಿ. "ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಮಾನವ ಜೀವನ. ಯಂತ್ರವು ಮನುಷ್ಯನ ಕೈ ಕಾಲು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆಲವು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ನಾನೇ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲೆವ ಯಂತ್ರ ನೋಡಿ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದರಷ್ಟು ಉಪಕಾರಿಯಾದುದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಆ ಯಂತ್ರದ್ದೊಂದು ಸೊಗಸಾದ ಕತೆಯೇ ಇದೆ. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸಪಡುತ್ತ ಹೊಲಿಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಂಗರ್‌ಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಹೊಲಿಗೆಯ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ. ಆದರಿಂದ ಆಕೆಯೊಬ್ಬಳಿಗಲ್ಲ, ಆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ದುಡಿತವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ".

"ಈ ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬೇಡವೇ ಮತ್ತೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಬಲದಿಂದ ನಡೆವ ಸಾದಾ ಯಂತ್ರವಾದರೂ ಬೇಕಲ್ಲವೆ?"

"ನಿಜ, ಬೇಕು. ಅಂಥವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ನಡೆಸಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಸಮಾಜವಾದಿ. ಒಳ್ಳೆ ಆದರ್ಶ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ಆಕರ್ಷಕವಾಗುವಂತೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಅದರ ಮೂಲ ಸೂತ್ರ ದುರಾಶೆಯಲ್ಲ, ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಬೇಕು. ಈಗಿನ ಕೂಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗಬೇಕು. ನಾಗಾಲೋಟ ಓಡುವ ಧನಸಂಗ್ರಹದ ಈ ಪಿತ್ತ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಕೂಲಿಕಾರನಿಗೆ ಬಾಳಗೂಲಿ ಸಿಗಬೇಕು. ಅವನ ಕೆಲಸ ಅವನಿಗೆ ದಿನದಿನವೂ ಭಾರವಾಗಬಾರದು. ದಿನಚರಿಯ ಕೆಲಸದಂತಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಡೆಸಿದರೆ ಕೂಲಿಗಾರನಿಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಯಂತ್ರದ ಸಾಹುಕಾರನಿಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದರಿಂದ ಹಿತವಾದೀತು. ಈಗಿನ ಹುಚ್ಚು ಓಟ ನಿಂತು ಕೂಲಿಕಾರರು ಆದರ್ಶ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಪವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು. ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದುಡಿತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿರಬೇಕು, ಉದಾರವಾಗಿರಬೇಕು, ದುರಾಶೆ ಇರಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ; ಸೊಟ್ಟದ ಕದಿರುಗಳನ್ನು ಸರಿಮಾಡುವ ಯಂತ್ರ ಬಂದರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾದೀತು. ಕಮ್ಮಾರರು ಕದಿರುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಅವು ವಿಕೃತವಾದಾಗ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಂತ್ರ ನೂಲುವವರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಇರಲಿ. ಹಾಗೆ ದುರಾಶೆಯ ಬದಲು ಪ್ರೀತಿ ಬರಲಿ; ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ".

"ಸಿಂಗರ್ ಯಂತ್ರ, ನಿಮ್ಮ ಕದಿರು ಮುಂತಾದ ಯಂತ್ರ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಈ ರೀತಿಯಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮಿತಿ ಬೇಡವೆ? ಈ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ?"

ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಳಿದರು, "ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಬಂದರೆ ಯಂತ್ರ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಕಡೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನ ಸಂಗಡ ಕುಸ್ತಿಗೆ ನಿಂತರೆ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲೇ ಕೊನೆ. ಯಂತ್ರ ಮನುಷ್ಯನ ಕೈಕಾಲು ಮುರಿಯಬಾರದು".

"ನಾನೀಗ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರ್ಶ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಕಲ ಯಂತ್ರವನ್ನೂ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ ಇರಲಿ ಎಂದರೆ ಬೈಸಿಕಲ್, ಮೋಟಾರ್ ಕೂಡ ಇರಲಿ ಎನ್ನಬೇಕು ತಾನೆ?"

"ಇಲ್ಲ, ಹಾಗೆನ್ನಲಾರೆ. ಅವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ವೇಗವಾಗಿ ದೂರದೂರ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವೇನಿದೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ? ಆದರೆ ಸೂಜಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸೂಜಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅದು ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆಯದು. ಆದರ್ಶ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇನೋ ಸಕಲ ಯಂತ್ರವನ್ನೂ ಬೇಡವೆಂದೇನು. ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನೆಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದರೆ ಈ ಮೈಯನ್ನೇ ಬೇಡವೆಂದೇನು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸೇನು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಯಂತ್ರವೂ ಹೊಲ್ಲ; ನಿಜ, ಆದರೆ ಮೈಯಿದ್ದಂತೆಯೇ ಯಂತ್ರ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಅಂಟಿಕೊಂಡೆ ತೀರುತ್ತದೆ; ಅನಿವಾರ್ಯ. ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮೈಯೇ ಒಂದು ಕುಶಲವಾದ

ಯಂತ್ರ, ನಮ್ಮ ಮೈಯೇ ಆಗಲಿ ಆತ್ಮವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕು, ಆತ್ಮ ಗರುಡ ಹಾರಲು ಮೈ ಅಡ್ಡಿಯಾದರೆ, ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದರೆ, ಅದು ತ್ಯಾಜ್ಯವೇ ಸರಿ".

ವಿಮರ್ಶಕರು ಯಾರೂ ಈ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿರಲಾರರು. ಯಂತ್ರ ದೇಹದಂತೆ; ಆತ್ಮವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದರೆ, ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಕರ.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಜೆ.ಡಿ.ಎಚ್. ಕೋಲ್ – 'ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆ ಮಾನವ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹಗೆಯಾಗಿ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ; "ಸ್ಪೈನ್ ಅಬಿಸೀನಿಯಾಗಳ ಘೋರ ದುರಂತ, ನಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿರಂತರ ಭೀತಿ, ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿನ ಗರ್ಭದಲ್ಲೆ ಅಸಹನೀಯ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಇವು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ದೋಷ. ಗುರುತರ ದೋಷಗಳೇ ನಿಜ. ಆದರೆ ಇವು ಅದರ ಜೀವಾಳವಲ್ಲ... ನಮ್ಮ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ನಾವು ತಿದ್ದಬಲ್ಲೆವೆನ್ನಲಾರೆ ನಾನು; ಆದರೆ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ, ಕೈ ಮೀರಿ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ನಂಬಲಾರೆ. ಮಾನವ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ್ದನೆಲ್ಲಾ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ, ಆ ತಳಪಾಯದ ಮೇಲೆ ಇದು ತನ್ನ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ನಂಬಲಾರೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೌದು, ಗಾಂಧೀಜಿ ಎತ್ತಿತೋರಿದ ದೋಷಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ದೋಷಗಳಲ್ಲ. ಮಾರ್ಗದೋಷಗಳು. ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ವಿಲಾಯತಿ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೋಲಿಸುವುದು ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಉದ್ದೇಶ. ಆ ನಾಗರಿಕತೆ ತಿದ್ದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕೈ ಮೀರಿಲ್ಲವೆಂದು ಗಾಂಧೀಜಿಯೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. "ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಹಾಗೆ ಮಹಾಪುರುಷರಾದ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಅಥವಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಪಡುವಣ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಮಹಾಪುರುಷರಾದ ನಾಯಕರು ಕಂಡುಹಿಡಿದ 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ಪದ್ಧತಿ ಅವರಿಗೂ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ".

ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪರಿಮಿತಿ

ಜಿ.ಡಿ.ಎಚ್. ಕೋಲ್ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: "ಜರ್ಮನಿಯ, ಇಟಲಿಯ ವಿಮಾನದಳ ಸ್ಪೈನ್ ಜನರನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಚೀಣಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಜಪಾನೀ ವಿಮಾನದಳ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಜರ್ಮನಿಯ ದಂಡು ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಜೆಕೊಸ್ಲೊವಾಕಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲಿರುವಾಗ, ಫಿರಂಗಿಯ ಸುರಿಮಳೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಬಿಸೀನಿಯಾ ಸೋತಿರುವಾಗ, ಈಗಲೂ ಅಹಿಂಸೆಯೆ? ಎರಡು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗಿನವರೆಗೆ, ಏನೇ ಬರಲಿ ಯುದ್ಧ ಕೂಡದು,

ಹತ್ಯೆ ಸಲ್ಲದು ಎಂದಿದ್ದೆ ನಾನು. ಇವೊತ್ತು ಇವೆಲ್ಲ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರೂ ಸೈ ಅನ್ನುತ್ತೇವೆ". ಅವರ ಅಂತರಂಗ ಮಥನ ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿದೆಯೋ ಈ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯ ಓದಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. "ಯುದ್ಧವಾದರೂ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ನನ್ನೊಳಗಿನ ಜೀವ ನರಹತ್ಯೆಯ ಯೋಜನೆ ಬಂದರೆ ಸಾಕು, ಮುದುಡಿ ಮೂರೇ ಗೇಣಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಪರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕಿಂತ ನಾನೇ ಸತ್ತೇನು. ಅದರೆ ಸಾಯುವ ಬದಲು ಕೊಲ್ಲುವುದು ನನ್ನ ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆ? ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವನಿಗೆ ಇಂಥ ತೊಡಕು ಇಲ್ಲವೆಂದಾರು ಗಾಂಧೀಜಿ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಗಳಿಸಿಲ್ಲ; ಅಂಥ ತೊಡಕು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೆಯೇ ತೊಡಕಾಗುತ್ತಿತ್ತೇನೋ". ಕೋಲ್ ಉದಾಹರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಶ್ರದ್ಧಾಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳೇ.

ಗಾಂಧೀಜಿ, ಒಂದಲ್ಲ ಅನೇಕ ಸಲ, ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ; ಇಡೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿಗುವ ತನಕ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ. ಅವರು ಶ್ರದ್ಧಾಜೀವಿ. ಇಟಲಿಯ ಅಥವಾ ಜಪಾನಿನ ಕ್ರೂರಕೃತ್ಯಗಳ ವರ್ಣನೆ ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೆ ಕರಗಿ ಹೋಗುವಂಥದಲ್ಲ ಅಹಿಂಸಾ ಶ್ರದ್ಧೆ. ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಹಿಂಸಾಫಲ ಸಿಗಲೇಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ಈ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೀಜವೃಕ್ಷ ನ್ಯಾಯವೇ. 'ಯುದ್ಧ ವಿರೋಧಿ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಫಿಲಿಪ್ ಮಮ್‌ಫರ್ಡ್ ತಮ್ಮ ಚೀನೀ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅವನ ರಣಕಾತರಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಬದಲು ಬರೆದಿದ್ದರು:

> 'ನಿಮ್ಮ ಹಗೆ ಜಪಾನೀ ಸರಕಾರ. ಜಪಾನಿ ರೈತರು ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಅಲ್ಲ. ಪಾಪ ವಿದ್ಯಾಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದ ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಏಕೆ ಕಾದಬೇಕೋ ಅದೇ ತಿಳಿಯದು. ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಹಿಂಸಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ನೀವು ಯಾರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು ಗೊತ್ತೆ? ನಿಮ್ಮ ಹಗೆಗಳೇ ಅಲ್ಲದ ಈ ನಿರ್ದೋಷಿ ಜನರನ್ನೇ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಹಿಂಸಾ ತಂತ್ರವನ್ನು ಹೂಡಿದರೆ, ಯುರೋಪಿನ ದಂಡು-ದಳದ ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಕಾರಿಯಾದೀತು. ನಮ್ಮ ಮಹಾನ್ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ದಾರಿ ಅದೇ. ರಣ ಕುತೂಹಲಿಗಳಾದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದ ಚೀನೀ ಜನ ತಮ್ಮ ಜನರನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಇಡೀ ಮಾನವ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ

ಒಂದು ಪಾತವಲ್ಲವೆ? ದೇಶರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಾದುತ್ತಿರುವ ಧೀರರನ್ನು ನಾವು ಗೌರವಿಸದೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇವೆ; ಅವರ ದಾರಿ ಬೇರೆ, ನಮ್ಮದು ಬೇರೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಹತ್ಯೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ದುಷ್ಟತನವೇ; ಅದರಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಒಳಿತು ಆಗದು ಎಂದು ನಾವು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಶಾಂತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಕಟವೆಲ್ಲ ಅಳಿಯದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ದಂಡುದಳವಾಯಿಗಳ ಬಲಕ್ಕಿಂತ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ಬಲವೇ ವೈರಿ ನಿರ್ಮೂಲನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಧ್ಯೇಯಗಳೆಲ್ಲ ಜೀವಂತ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಅದೇ ಮುಖ್ಯ'.

ಶ್ರೀಮತಿ ಇರೇನ್ ರಾತ್‌ಬೋನ್ ಕೂಡ ಇಂಥದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿದ್ದಾಳೆ: "ಆತ್ಮ ವಿರೋಧವಾಗಿಯೆ ಆದರೂ ದುರ್ಜನನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗುವುದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಬದುಕುವಂತಿದ್ದರೆ, ಈ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಮಗ – ಸಾಮಾನ್ಯನಾಗಲಿ ಸಾಧುಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಲಿ– ಯಾರು ತಾನೆ ಸೆಟೆದು ನಿಂತು ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಲಿಗೊಟ್ಟಾರು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ತಂಟೆಗೆ ಆತ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಯೇಸು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ... 'ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದವನಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬೀಸುಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದೇ ಮೇಲು'... ಗಾಂಧೀಗಿಂತ ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತ ಮೇಲು. ನಮಗೆ ದಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ". ಕ್ರಿಸ್ತನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೋಪವಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಶಿಕ್ಷೆ ಅಪರಾಧಿಗೆ ಇವರು ಕೊಡತಕ್ಕುದಲ್ಲ; ನಾನು ವಿಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು. ಹೋಗಲಿ, ರಾತ್‌ಬೋನ್ ತಾನು ಕ್ರಿಸ್ತನ ದಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ತುಳಿದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉಳಿಸಬಲ್ಲಳೆ? ಗಾಂಧೀಜಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಪ್ಪು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ೧೩೦೦ ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮವೀರರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದುದನ್ನೇ, ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಂಗಸರು ಸತ್ತರೂ ಸಾಯಲಿ, ಅಂತರಾತ್ಮವನ್ನು ಒರೆಸಿ ಹಾಕಿ ದುರ್ಜನನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದುರ್ಜನನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಅಂತರಾತ್ಮವನ್ನು ಒರೆಸಿ ಹಾಕಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವನ ಆಟ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಹೋದೀತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೇ ದಾರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಂತಾದೀತು.

ಆದರೂ ಇರೇನ್ ರಾತ್‌ಬೋನ್ ಕೂಡ ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ "ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಗ್ರಂಥ" ಎಂದಿದ್ದಾಳೆ. "ಅದರ ಆಗಾಧ ಸತ್ಯವಂತಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಸತ್ಯವಂತಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಅರಸುವಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಜನ ಇದನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು

ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಿದ್ದಾಳೆ.

ಈ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ವಿಶೇಷಾಂಕ'ವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, 'ಆರ್ಯನ್ ಪಾತ್' ಸಂಪಾದಕರು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಸೇವಾಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಲೋಥಿಯನ್ ಬಂದಿದ್ದಾಗ "ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಇದ್ದರೆ ಕೊಡಿ, ಈಗ ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೀಜ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಓದಿದರೂ ಸಾಲದು" ಎಂದರು.

ಕಾಕತಾಳೀಯ ನ್ಯಾಯ; ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಸೋಫಿಯಾ ವಾಡಿಯಾ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಈ ಪುಸ್ತಕ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿ ಎನ್ನುತ್ತ ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದರು. ಈ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸಾ ಪ್ರಯೋಗ ಸಫಲವಾಗಲಿ ಎಂಬುವರೆಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. "ಅಹಿಂಸಾಪಂಥಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲನೆ? ಕುಡುಕನಾದಾನೆ? ಕಛೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಎಂದು ಕಕ್ಷಿಗಾರರಿಗೆ ವಕೀಲ ಹೇಳಬಲ್ಲನೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಪ್ರಧಾನವಾದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಥಿಸಬೇಕಾದೀತು. ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು".

ಆಕೆಯ ಬಿನ್ನಹ ಸಕಾಲಿಕವಾಗಿದೆ. ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಲಂಡನ್ನಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ತಾವೇ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪಿನಿಯನ್'ನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಾಂತಿವಾದಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಬರೆದುದು ಆ ಲೇಖನ ಮಾಲೆ. ಆಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಬೊಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿತು. ಕಾಲೆನ್‌ಬಾಕರಿಗೋಸ್ಕರ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅದನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದರು. ಬೊಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಆ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಗೋಖಲೆ ಈ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಅಪಕ್ವ ವಿಚಾರ, ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದದ್ದು, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಇದ್ದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ತಾವೇ ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿಯಾರು ಎಂದಿದ್ದರು. ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವಿನ ವಚನ ನಿಜವಾಗಲಿಲ್ಲ. ೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಅದರ

ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಗಾಂಧೀಜಿ ಬರೆದರು: "ಇದು ದ್ವೇಷದ ಬದಲು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸೆಗೆ ಬದಲು ಆತ್ಮತ್ಯಾಗ ಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ಪಶುಬಲಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ಇದಿರು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನಾದರೂ ಬದಲಿಸಲಾರೆ; ಒಂದೇ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಗೆಳತಿಯ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ 'ಆಧುನಿಕ' ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ವಿಮರ್ಶೆ, ಖಂಡನೆ. ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ಬರೆದುದಾದರೂ ಅಂದಿಗಿಂತ ಇಂದು ನನಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ... ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾನಿವೊತ್ತು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗವೆನಿಸಿತೇನೋ; ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೋ ಅದೇ. ಅದರಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ನಾನು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವೇನೋ ಭಾರತೀಯರ ಅಭಿಮತದಂತೆ ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿಯೆ ನಡೆದಿದೆ". ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಗಾಂಧೀಜಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಬದಲಿಸಲಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೊಂಚ ತಿದ್ದಿದರು ಅಷ್ಟೇ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಗಿ ಬಂದಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಸತ್ಯ ಅಹಿಂಸೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಅಂತಿಮ ಪರಿಣಾಮದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಈ ಮೂಲಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಭಾರತೀಯರು ಓದುವುದು ಒಳಿತು. ಓದಿ ಆ ತತ್ವದ್ವಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೋ ಬಿಡುವುದೋ ತಾವೇ ನಿರ್ಧರಿಸಲಿ. ಪುಸ್ತಕ ಈಗ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಆವೃತ್ತಿಯ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತಲಾ ಎಂಟು ಆಣೆಗಳಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಗಾಂಧೀಜಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ಇದನ್ನು ಶೀಘ್ರವೇ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಓದಲು ಬಯಸುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಸಿಗುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನವಜೀವನ ಪ್ರಕಟ ಮಂದಿರ ಇದನ್ನು ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅಸಲು ಬೆಲೆಗೆ ಹೊರತಂದಿದೆ.

ವರ್ಧಾ, ೨.೨.೩೮ — ಮಹದೇವ ದೇಸಾಯಿ

ಒಂದು ವಿವರಣೆಯ ಮಾತು

ನನ್ನ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕ ಹೀಗೆ ಅನೇಕಾನೇಕರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ. ಮೂಲಗ್ರಂಥ ಗುಜರಾತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪಿನಿಯನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಇದು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲೂ ಅದೇ ಪಂಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬರೆದೆ. ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡೆ. ಅವರ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನಾಗಲಿ, ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ತಪ್ಪುದಾರಿ ಹಿಡಿಯಿತು ಅನಿಸಿತು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ದುಃಖ ನಿವಾರಣೋಪಾಯ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲ; ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆತ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬೇರಾವುದಾದರೂ ಉತ್ತಮೋಪಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು ಅನಿಸಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ವರ್ಷ ಕೂಡ ತುಂಬಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೊಂಚ ಧೈರ್ಯವಾಗಿಯೇ ಬರೆಯುವಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಆಗ ನಾನು ಬರೆದದ್ದು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಜನರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಬೊಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿತು. ಅದರ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅದರಲ್ಲೇನಿದೆಯೋ ನನ್ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಎಳೆಯ ಮಗುವಿಗೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಇದು ದ್ವೇಷದ ಬದಲು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸೆಗೆ ಬದಲು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸೆಗೆ ಬದಲು ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಓದಬಯಸುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಇದು ಓದಲು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನಾದರೂ ಬದಲಿಸಲಾರೆ. ಒಂದೇ ಒಂದನ್ನು ಗೆಳತಿಯ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ವಿಮರ್ಶೆ, ಖಂಡನೆ. ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ಬರೆದುದಾದರೂ ಅಂದಿಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ನನಗದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಈ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಲಾಭವೇ ಆದೀತು ಅನಿಸುತ್ತದೆ ನನಗೆ.

ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾನಿಂದು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಗಿಬಂದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗವೆನಿಸೀತೋ ಏನೋ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೋ ಅದೇ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ನಾನು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವೇನೋ ಭಾರತೀಯರ ಅಭಿಮತದಂತೆ ಶಾಸನ ಸಮ್ಮತ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ರೈಲಾಗಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಾಗಲಿ ಶುದ್ಧ ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣವೇನಲ್ಲ. ಏನೋ, ಅನಿವಾರ್ಯ ದುರ್ಲಕ್ಷಣ ಎಂದೇನು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳುಕಾಳಿನಷ್ಟಾದರೂ ಸಹಾಯಕವಲ್ಲ ಇವು ಎರಡೂ. ಕೋರ್ಟುಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಿತ್ತುಹಾಕುವ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೂ ಈಗ ಅದು ನನ್ನ ಗುರಿಯಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಗಿರಣಿ–ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವುದೂ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸರಳತೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈಗ ಸದ್ಯ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು– ಅಹಿಂಸೆ ಒಂದೇ. ಅದೂ ಸಹ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಉದ್ದೇಶದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನಡೆದರೆ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡೀತು. ಪ್ರೇಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ಸಕ್ರಿಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತಂದರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಳಿಸಲು ಬಂದೀತು. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಬಹಳ ದೂರ, ದುಃಖಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾ ಬಲ್ಲೆ.

ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಚಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ನಾನೇನೋ ಆಳವಾದ ಪಿತೂರಿ ನಡೆಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಿರುವ ಅಶಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತುರುಕಲು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟುಮಾಡಿ ನನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂಥ ದೃಢ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಉತ್ತರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟೂ ಇಲ್ಲ ಗುಹ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ'ದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಅಂಶ ಈಗ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೂ ಭಯವೇನಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಈಗಿನ ಚಳುವಳಿಗೆ ಅಸಂಬದ್ಧವಾದ ವಾಕ್ಯ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಜನರನ್ನು ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

'ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ'

ಜನವರಿ ೧೯೨೧ ಮೋ. ಕ. ಗಾಂಧಿ

ಒಂದು ಸಂದೇಶ

ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಯಾವ ತತ್ವಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ರಚಿತವಾಯಿತೋ ಅದನ್ನು ನೀವು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸ್ವಾಗತ. ಇದರ ಮೂಲ ಗುಜರಾತಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷು ಅದರ ಭಾಷಾಂತರ. ಈಗ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವುದಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿಯೇನು. ಈ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ ನನ್ನ ಬದುಕು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದೇನೂ ನನಗೆ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಇದು ನನಗೂ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೂ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವರದಿ ಎಂಬುದು ಓದುಗರಿಗೆ ನೆನಪಿರಲಿ. ಆ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅ–ರಾಜ್ಯವಾದಿ. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾಗಿದ್ದ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಇದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತೆಂಬುದೂ ಓದುಗರಿಗೆ ನೆನಪಿರಲಿ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈಗ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುವ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬ ಹೇಳಿದ 'ಇವೆಲ್ಲ ಬರಿ ಪಿತ್ತ' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಓದುಗರು ತೂಗಿ ನೋಡಲಿ.[೧]

ಸೇಗಾಂವ

೧ಳ ಜುಲೈ ೧೯೩೮ — ಮೋ. ಕ. ಗಾಂಧಿ

---

೧. 'ಆರ್ಯನ್ ಪಾತ್ ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ವಿಶೇಷಾಂಕ'ದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೩೮.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೂ ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ

ಓದುಗ: ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲೀಗ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ, ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲೂ ಅದೇ ಭಾವಲಹರಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮದೇನು ವಿಚಾರ? ದಯೆಯಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುತ್ತೀರಾ?

ಸಂಪಾದಕ: ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇನೋ ಸರಿಯೆ, ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಜನರ ಭಾವಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆ ಕೆಲಸ; ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾವನೆ ಅಗತ್ಯವೋ ಅದನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವುದು ಎರಡನೆ ಕೆಲಸ; ಜನರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದೋಷಗಳಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆಯೂ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಮೂರನೆ ಕೆಲಸ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಜನರ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು; ಜನರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು; ಇರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ನೀವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಿರಿ, ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಓದುಗ: ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಇಚ್ಛೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ನೀವು ನಿಜವಾಗಿ ಎಣಿಸುತ್ತೀರಾ?

ಸಂಪಾದಕ: 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಾಸಭೆ' (ಕಾಂಗ್ರೆಸ್) ಸ್ಥಾಪಿತವಾದುದೇ ಆ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ. ಶಬ್ದವೇ ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಓದುಗ: ಈ ಮಾತು ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರದು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ತರುಣರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದೃಢಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧನ ಅದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಪಾದಕ: ತರುಣ ಲೋಕದ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಭಾರತ ಪಿತಾಮಹ ದಾದಾಭಾಯಿ ನೌರೋಜೀ ನೆಲವನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಿರದಿದ್ದರೆ; ಇವೊತ್ತು

ನಮ್ಮ ತರುಣರು ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಮಾತನ್ನೇ ಆಡಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮಿ. ಹ್ಯೂಮ್ ಏನು ಬರೆದರೋ, ಚಾಟಿ ಬೀಸಿ ಬೀಸಿ ಹೇಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅವರು ಕರ್ಮಣ್ಯರಾಗಿ ಮಾಡಿದರೋ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ವೆಡರ್‌ಬರ್ನ್ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದು ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳು ಈಗಲೂ ಓದಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರೊ. ಗೋಖಲೆ ಬಡತನದ ವ್ರತ ಹಿಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಇದಕ್ಕೇ ಕೊಟ್ಟರು. ಈಗಲೂ ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದವರಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಬದ್ರುದ್ದೀನ್ ತ್ಯೈಯಬಜೀ ಒಬ್ಬರು. ಇದೇ ರೀತಿ ಬಂಗಾಳ, ಮದರಾಸು, ಪಂಜಾಬು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹಿತೈಷಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರೂ ಉಂಟು, ಇಂಗ್ಲಿಷರೂ ಉಂಟು.

ಓದುಗ: ತಡೆಯಿರಿ, ನೀವು ಬಹಳ ದೂರ ಹೋದಿರಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬೇರೆ, ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವೇ ಬೇರೆ. ನಾನು ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದುದು. ನೀವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಪರ ರಾಜ್ಯದ ಮಾತು. ನನಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಹೆಸರೇ ಸಹಿಸದು. ನೀವೋ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಸರವನ್ನೇ ಪೋಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಹೀಗಾದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮೇಳ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯ. ಉಳಿದ ಜಾಣತನದ ಮಾತು ಯಾವುದೂ ನನಗೆ ಬೇಡ.

ಸಂಪಾದಕ: ನೀವು ಗಾಬರಿಯಾದಿರಿ. ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆದೀತೆ? ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆದರೆ ನಿಮಗೇನು ಬೇಕೋ ಅದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಗಿಡ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ನೆನಪಿರಲಿ–ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ತಡೆದಿರಿ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹಿತೈಷಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂದಿರಿ. ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗಂತೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಹಳ ದೂರ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಂಥವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಮುಂಬರಿಯುವುದೇ ಅಸಂಭವ. ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ.

ಓದುಗ: ಹೀಗೆ ಏನೇನೋ ಬಳಸಿ ಮಾತಾಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ ನೀವು. ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ನೀವು ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ ಅವರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಹಿತೈಷಿಗಳೆಂದು ನನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಅವರ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಲಾಭವೇನು? ನೀವು ಭಾರತದ ಪಿತಾಮಹ ಎಂದಿರಲ್ಲ, ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದೇನು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ? ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆಡಳಿತಗಾರರು

ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಅವರೊಡನೆ ನಾವು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇ ತಾನೆ?

ಸಂಪಾದಕ: ಆ ಮಹಾಪುರುಷರನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವು ಅಗೌರವದ ಮಾತು ಆಡುತ್ತೀರಿ. ಇದು ನಮಗೆ ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದವೆಂದು ಬಹಳ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿ. ತಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನೇ ಅವರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟರು. ನಾವು ಕಲಿತಿರುವುದೆಲ್ಲ ಅವರಿಂದಲೇ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಿದರು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಆದರಣೀಯ ದಾದಾಭಾಯಿ ಅಲ್ಲವೆ ನಮಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು? ಅವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದರೆ, ಇದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಏನಾಯಿತು? ಹರೆಯದ ಹುರುಪಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ದಾದಾಭಾಯಿಯ ಪೂಜನೆಗೆ ಕುಂದು ಬಂತೆ? ಅದರಿಂದ ನಾವು ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದಂತಾಯಿತೆ? ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಬಂದ ಮೇಲೆ ಏಣಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವುದು ಜಾಣತನವೆ? ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿದರೆ ಇಡೀ ಮೆಟ್ಟಲು ಸಾಲೇ ಉರುಳಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಎಳೆತನ ದಾಟಿ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಂದಮೇಲೆ ಎಳೆತನವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆಯೆ? ಇಲ್ಲ. ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಎಳೆತನದ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ನನಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು, ಆ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗಿಂತ ನಾನೇ ಜಾಣ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆಯೆ? ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ನಾನು ಸದಾ ಗೌರವ ತೋರಲೇಬೇಕು. ಭಾರತ ಪಿತಾಮಹ ದಾದಾಭಾಯಿ ನೌರೋಜಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಹೀಗೆ. ನಮ್ಮೊಳಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆ ಮೊಳೆಯಿಸಿದವರು ಅವರೇ; ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು.

ಓದುಗ: ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ದಾದಾಭಾಯಿಗೆ ನಾವು ಗೌರವ ತೋರಬೇಕೆಂಬುದು ಈಗ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅವರೂ ಅವರಂಥ ಬೇರೆ ಮಹಾಪುರುಷರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರುವ ಭಾವನೆ, ಜಾಗೃತಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ. ಆದರೆ ಪ್ರೊ. ಗೋಖಲೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಗೆಳೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಂದ ನಾವು ಬಹಳ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ, ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಮಾತೆತ್ತುವ ಮುನ್ನ ಅವರ ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗೋಖಲೆ. ಅವರ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೋದಿ ನನಗೆ ತಲೆ ಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದಿದೆ.

ಸಂಪಾದಕ: ನಿಮಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಗಡಿಬಿಡಿ ಸ್ವಭಾವ ಕಾರಣ. ಆದರೆ, ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು, ತಮ್ಮ

ಜೊತೆಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಓಡಲಾರರಲ್ಲ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಾದರೆ, ಅಂಥ ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಆದರ ತೋರಿಸಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರೊ. ಗೋಖಲೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಹಾಗೆ. ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಓಡಲಾರದಿದ್ದರೆ ಏನಂತೆ? ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ ತನ್ನ ಹಿರಿಯರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾರದು. ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಗೌರವ ತೋರುವ ಸ್ವಭಾವ ಅಳಿದುಹೋದರೆ ನಾವು ವ್ಯರ್ಥರಾದೇವು. ಪರಿಪಕ್ವ ಬುದ್ಧಿಯವರು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನಡೆಸಬಲ್ಲರು, ಉಚ್ಛೃಂಖಲರು ಅವಸರಗಾರರು ಅಲ್ಲ. ಪ್ರೊ. ಗೋಖಲೆ ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಂಥವರು ಎಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ದರು? ಪ್ರೊ. ಗೋಖಲೆಯವರು ಮಾಡುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧಭಾವದಿಂದ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ, ಅಗತ್ಯವಾದರೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಸುವಷ್ಟು ದೇಶ ಭಕ್ತಿ ಅವರದು. ಅವರು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ, ಅದು ಇತರರನ್ನು ಹೊಗಳಲಿಕ್ಕಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಅದು ಸರಿ ಎಂದು ತೋಚಿದುದರಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಗೌರವಿಸಬೇಕು.

ಓದುಗ: ಹಾಗಾದರೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬೇಕೆ?

ಸಂಪಾದಕ: ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಮತಭೇದ ಸತ್ಯವಾದುದು. ಆದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಂತರಾತ್ಮ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಅವರೇ ನಮಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದಲ್ಲ; ನಮಗಿಂತ ಅವರು ಹಿರಿಯರು. ಅವರ ಮುಂದೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸೇವೆ ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಸಭ್ಯ ಮಾತನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಬರೆವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಾವು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕು. ಪ್ರೊ. ಗೋಖಲೆಯಂಥವರು ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಮೂಲ ಸ್ತಂಭಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇತರರ ವಿಚಾರ ತಪ್ಪು, ನಮ್ಮ ವಿಚಾರವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ನಮ್ಮ ವಿಚಾರದಂತೆ ನಡೆಯದವರೆಲ್ಲ ದೇಶದ ವೈರಿಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಓದುಗ: ಈಗಲೀಗ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಮಿ. ಹ್ಯೂಮ್, ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ವೆಡರ್‌ಬರ್ನ್ ಮುಂತಾದವರ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಹೇಳಿದುದು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಪಾದಕ: ಭಾರತೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ. ಇಂಗ್ಲಿಷರೆಲ್ಲರೂ ಕೆಟ್ಟರೆಂಬುದುನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪಲಾರೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿಗಲಿ ಎಂದು ಬಯಸುವ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಜ. ಅದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರೆಲ್ಲ

ದುಷ್ಟರೆಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಬಯಸುವವರು, ಪರರಿಗೂ ನ್ಯಾಯ ತೋರಬೇಕು. ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ವೆಡರ್‌ಬರ್ನ್ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಅಹಿತವನ್ನು ಬಯಸರು. ನಮಗೆ ಅದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮುಂಬರಿದ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದೀತು, ನಾವು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಬೇಗ ಕಳೆದೀತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲಿಷನೂ ನಮ್ಮ ವೈರಿಯೆ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೂರ ಸರಿದೀತು, ಅವರೊಡನೆಯೂ ನಾವು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ನಮಗೆ ನೆರವಾದಾರು.

ಓದುಗ: ಸದ್ಯ, ಇದೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಲಾಪವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ನನಗೆ. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ನೆರವು ಸಿಗುವುದಂತೂ ವಿಪರೀತ ಆಭಾಸದ ಮಾತು. ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬರುವುದು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಸಹಿಸೀತೆ? ಆದರೆ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದು ನನಗೆ ಬೇಡ. ಮೊದಲು ನೀವು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಉಪಾಯ ಹೇಳಿ. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರ ದೃಷ್ಟಿ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾದೀತು. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸಹಾಯದ ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂದೇಹ ಹುಟ್ಟಿಸಿದಿರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಿಡೋಣ.

ಸಂಪಾದಕ: ನನಗೂ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಸಂದೇಹ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಪ್ರಿಯವಾದ್ದನ್ನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳುವುದು ಸರಿ. ಆಮೇಲೆ ಶಾಂತವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ.

ಓದುಗ: ಈ ಮಾತು ಒಪ್ಪಿತು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲು ಧೈರ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಒಂದು ಮಾತು ಇನ್ನೂ ಸಂದೇಹವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಳಹದಿ ಹಾಕಿತು ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ?

ಸಂಪಾದಕ: ನೋಡಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳವರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತುಂಬಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸದಾ ಉರಿಗಣ್ಣೇಕೆ? ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಯ–ವ್ಯಯದ ಯಾಜಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಸದಾ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕೆನಡಾದ ಮಾದರಿಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇಡಿದೆ. ನಮಗದು ಲಭಿಸಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ, ನನಗೆ ಅದು ಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದುದು ಬೇರೆ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಮಾತು. ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಇಷ್ಟು; ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ರುಚಿ ತೋರಿಸಿತು. ಈ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸದಿರುವುದು ಅನುಚಿತ. ನಾವು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಕೃತಘ್ನತೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಸಾಧನೆಗೇ ಬಾಧಕ. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಅಡ್ಡಿ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಅದರ ಉಪಯೋಗ ನಮಗಿಲ್ಲದಾಗುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೨

ಬಂಗಾಳದ ವಿಭಜನೆ

ಓದುಗ : ನೀವು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ತಳಹದಿ ಹಾಕಿತು ಎನ್ನುವುದು ಸರಿ. ಆದರೆ ಅದು ನಿಜವಾದ ಜಾಗೃತಿಯೆನ್ನಲು ಆಗದೆಂದು ನೀವೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಲ್ಲವೆ? ನಿಜವಾದ ಜಾಗೃತಿ ಯಾವಾಗ ಆಯಿತೋ, ಹೇಗೆ ಆಯಿತೋ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಸಂಪಾದಕ : ಬೀಜ ಎಂದೂ ಕಾಣಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಬೀಜ ಮಣ್ಣಿನ ಕೆಳಗೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸಸಿ ಮೊಳೆತು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನದೂ ಹೀಗೇ. ನಿಜವಾದ ಜಾಗೃತಿ ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿದಿರುವುದು ವಂಗಭಂಗದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್‌ಗೆ ಧನ್ಯವಾದ ಕೊಡಬೇಕು. ವಂಗಭಂಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಿಗಳು ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್‌ನನ್ನು ಬಹಳ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು, ಅಂಗಲಾಚಿದರು. ಅಧಿಕಾರ ಮದದಿಂದ ಅವನು ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಭಾರತೀಯರು, ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತೇನೂ ಆಗದು ಹೋಗದು ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಂದು ಆತ ತಿಳಿದ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿರೋಧವಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಗರ್ವದಿಂದ ನಿರಾದರದಿಂದ ವಂಗಭಂಗದ ನಾದಿರಷಾಹಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟ. ಅದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸತ್ತೆಗೆ ತಗುಲಿದಂಥ ಪೆಟ್ಟು ಮತ್ತಾವುದರಿಂದಲೂ ತಗುಲಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮಾಡಿದ ಬೇರೆ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ವಂಗಭಂಗಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯೆಂದಲ್ಲ. ಉಪ್ಪುಗಂದಾಯವೇನು ಚಿಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯವೆ? ಮುಂದೆ ಇಂಥ ಸಂಗತಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಮಾತ್ರ ನಿಜ, ವಂಗಭಂಗವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಜನತೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹವಿತ್ತು. ಬಂಗಾಳಿ ನಾಯಕರನೇಕರು ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಹೋಮಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಅರಿವು ಇತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಧಗ್ ಎಂದು ಉರಿಯಿತು. ಆ ಬೆಂಕಿ ಈಗ ಆರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಆರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ವಂಗಭಂಗ ಅಪ್ಪಣೆ ಅಳಿದು ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತೆ ಒಂದಾದೀತು. ಆದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ತೂತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮುಚ್ಚಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅದು ಅಗಲವಾದೀತು. ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಮತ್ತೆ ನಿದ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ವಂಗಭಂಗವನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಿ ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಯೆ – ಬಂಗಾಳದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಇದು ಗೊತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಇದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವಂಗಭಂಗವಿನ್ನೂ ಅಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಘಟನೆ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಬೇಕು.

ಓದುಗ : ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ವಂಗಭಂಗದಿಂದ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಯಿತು?

ಸಂಪಾದಕ : ನಮ್ಮ ದೂರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಟನ ತನಕ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕು; ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೂಗಿಗೆ ಯಾರೂ ಕಿವಿಗೊಡದಿದ್ದರೆ ತೆಪ್ಪಗೆ ಕೂಡಬೇಕು; ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅರ್ಜಿ ಕೊಡುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ವಂಗಭಂಗದ ತರುವಾಯ ನಮ್ಮ ದರಖಾಸ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಜನರು ಅರಿತರು. ಈ ಹೊಸ ಭಾವನೆಯೆ, ವಂಗಭಂಗದ ಫಲ ಎನ್ನಬೇಕು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ಭಾವನೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗತೊಡಗಿತು. ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ನಡುನಡುಗುತ್ತ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ಈಗ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಸ್ವದೇಶೀ ಚಳುವಳಿ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಬೆದರಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಬಾಲವೃದ್ಧರು ತಮ್ಮ ಅಂಜಿಕೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಜಗಳ ಹೊಡೆದಾಟ, ಸೆರೆಮನೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಂಜರು. ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠಪುತ್ರರು ಹಲವರು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಜಿ–ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗಳಲ್ಲ ಇದು; ಇದೇ ಬೇರೆ. ಹೀಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಂಚಲನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಂಗಾಳದ ಗಾಳಿ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬಿನವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೆ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ.

ಓದುಗ : ಇದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಏನಾದರೂ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮವಾಯಿತೆ?

ಸಂಪಾದಕ : ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ತೂತುಮಾಡಿದಂತೆ ವಂಗಭಂಗ ನಮ್ಮೊಳಗೂ ಒಡಕನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಮಹಾ ಘಟನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವೂ ಮಹತ್ತರವೇ. ನಮ್ಮ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಮಿತವಾದಿ, ಉಗ್ರವಾದಿ ಎಂದು ಎರಡು ಗುಂಪಾದವು. ಒಂದು ನಿಧಾನದ ಪಕ್ಷ, ಇನ್ನೊಂದು ಅವಸರದ ಪಕ್ಷ ಎನ್ನಬಹುದು. ಮಿತವಾದಿಗಳು ಹೇಡಿಗಳ ಗುಂಪು, ಉಗ್ರವಾದಿಗಳದು ಧೀರರ ಗುಂಪು ಎಂದರು ಕೆಲವರು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರುಚಿಯಂತೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ ಹೊಸೆದರು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ಈ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವೈರವೇ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಅವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಒಂದನ್ನೊಂದು ನಿಂದಿಸುತ್ತವೆ. ಸೂರತ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಹೊಡೆದಾಟವೆ ಆಯಿತು. ಈ ಪಕ್ಷಭಂಜನೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಲ್ಲ. ಈ ಪಕ್ಷಭೇದಗಳು ಬಹುಕಾಲ

ಇರಲಾರವೆಂದೂ ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಹೀಗಿದ್ದೀತೆಂಬುದು ನಾಯಕರನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೩

ಅಸಂತೋಷ, ಅಶಾಂತಿ

ಓದುಗ : ವಂಗಭಂಗ ನಮ್ಮ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಕಾರಣ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಹಾಗಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಶಾಂತಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನ್ನುತ್ತೀರಾ?

ಸಂಪಾದಕ : ನಿದ್ದೆಯಿಂದೆದ್ದಾಗ ಮನುಷ್ಯ ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಮೈಮುರಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅಶಾಂತನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಆ ಜಡತೆ ಕಳೆಯಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಬೇಕು. ಆಗ ಪೂರ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ವಂಗಭಂಗದಿಂದ ಜಾಗೃತಿಯೇನೋ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಆಲಸ್ಯ ಕಳೆದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಮೈಮುರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಅಶಾಂತಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ನಿದ್ದೆಗೂ ಎಚ್ಚರಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಒಂದು ಅವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಅದು ಆವಶ್ಯಕ. ಹಾಗೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಈಗ ಹಬ್ಬಿರುವ ಅಶಾಂತಿ ಆವಶ್ಯಕವೆ. ಅಶಾಂತಿಯಿದೆ ಎಂಬ ಅರಿವೇ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರಬಲ್ಲದು. ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಎದ್ದವನು ಜನ್ಮವೆಲ್ಲ ಮೈಮುರಿಯುತ್ತಲೆ ಇರಲಾರ. ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸಾರ, ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಪೂರಾ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಶಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ನಾವು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತೇವೆ. ಅಶಾಂತಿ ಯಾರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನಿಸದು.

ಓದುಗ : ಅಶಾಂತಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವೇನು?

ಸಂಪಾದಕ : ಅಶಾಂತಿಯೆಂದರೆ ಅಸಂತೋಷ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಸಂತೋಷ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅಶಾಂತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅಸಂತೋಷ ಹರಡಬೇಕಾದುದು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಮಿ. ಹ್ಯೂಮ್ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಅಸಂತೋಷ ಬಹಳ ಉಪಯೋಗಕರವಾದುದು. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಏನು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾದರೂ ಮೊದಲು ಅಸಂತೋಷವಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದೆಸೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಬೇಸರ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಭಾರತೀಯ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಹಾಪುರುಷರು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ನಮಗೀ ಅಸಂತೋಷ

ಹುಟ್ಟಿತು. ಅಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಶಾಂತಿ. ಆ ಅಶಾಂತಿಯ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಸತ್ತರು. ಅನೇಕರು ಸೆರೆ ಸೇರಿದರು. ಹಲವರು ಗಡಿಪಾರಾದರು. ಇನ್ನು ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದ್ದೀತು, ಇರಲೇಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶುಭ ಚಿಹ್ನೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆದರೆ, ಇವುಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಕೆಟ್ಟದೂ ಆಗಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೪

ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂದರೇನು?

ಓದುಗ: ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೇನು ಮಾಡಿತೋ, ವಂಗಭಂಗದಿಂದ ಜಾಗೃತಿ ಹೇಗಾಯಿತೋ, ಅಸಂತೋಷ ಅಶಾಂತಿಗಳ ಪ್ರಚಾರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆಯಿತೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರಿತೆ. ಇನ್ನು ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದು ನನಗೆ ಭಯ.

ಸಂಪಾದಕ: ನನ್ನ ಅರ್ಥ ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಥ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ನಾನೂ ನೀವೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂದರೇನೋ ಯಾರೂ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಿಂದ ಓಡಿಸುವ ಮಾತು ಅನೇಕರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾಗೇಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕರು ಯೋಚಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣದು. ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಕೇಳೋಣ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಆಮೇಲೆಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆ?

ಓದುಗ: ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಒಂದೇ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ದಯೆಯಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಿ. ಅವರು ಇದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದರೆ, ಅವರು ಹೊರಟುಹೋಗುವುದು ಎಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲೇ ಇರುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿದರೂ ನನಗೇನು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಹೋದರು' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಇದಾರೆ' ಎನ್ನೋಣ ಬೇಕಾದರೆ.

ಸಂಪಾದಕ: ಸರಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹೊರಟು ಹೋದರು ಎನ್ನೋಣ. ಆಮೇಲೆ ನೀವೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಓದುಗ: ಈಗಲೇ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಗೆ ಕೊಡಲಿ? ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ ಆಮೇಲಿನ

ಸ್ಥಿತಿ. ನೀವು ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ, ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ಅವರ ಶಾಸನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸಿಯೇವು. ನಾವು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ನಮಗೆ ಸರ್ವ ಸನ್ನದ್ಧವಾದ ಸೇವೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಲು ಆತಂಕಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಂಪಾದಕ: ನಿಮಗೆ ಹಾಗನಿಸಬಹುದು, ನನಗೆ ಹಾಗನಿಸದು. ಈಗಲೇ ಈ ಚರ್ಚೆ ಬೇಡ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮೊದಲು ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು. ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಏಕೆ ಓಡಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೀರಿ, ಹೇಳಿ?

ಓದುಗ: ಅವರ ಆಡಳಿತದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಕಂಗಾಲಾಗಿದೆ. ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ ನಮ್ಮ ಧನವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನೌಕರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯರಿಗೇ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಅತಿ ಉದ್ದಂಡತನದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಪಾದಕ: ನಮ್ಮ ಧನವನ್ನು ಒಯ್ಯದಿದ್ದರೆ, ವಿನಮ್ರರಾದರೆ, ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ನೌಕರಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗಲೂ ಅವರು ಇದ್ದರೆ ಬಾಧಕವೆ?

ಓದುಗ: ಇದು ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಹುಲಿ ತನ್ನ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಸಾಕಬಹುದೆ ಎಂದ ಹಾಗೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಕಾಲಹರಣವಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹುಲಿ ತನ್ನ ಗುಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವ ಬದಲಿಸುವುದು. ಇದು ಅಸಂಭವ. ಇದನ್ನು ಸಂಭವ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಮನುಷ್ಯ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ.

ಸಂಪಾದಕ: ಕೆನಡಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗಳಿಗಿರುವಂಥ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ?

ಓದುಗ: ಇದೂ ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ. ಅವರಿಗಿರುವ ಹಾಗೆ ನಮಗೂ ಮದ್ದುಗುಂಡಿನ ಬಲವಿದ್ದರೆ ನಮಗೂ ಸಿಕ್ಕೀತು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಬಾವುಟವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಯೇವು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನವೂ ಜಪಾನಿನ ಹಾಗೆ ಆದೀತು. ನಮಗೆ ನಮ್ಮದೇ ಸೇನೆ, ನಮ್ಮದೇ ನೌಕಾದಳ ಇದ್ದೀತು. ನಮ್ಮ ವೈಭವವಿದ್ದೀತು. ಆಗ ಇಡೀ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸೀತು.

ಸಂಪಾದಕ: ಚಿತ್ರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದಿರಿ. ಇದರ ಆಧಾರ ಇಷ್ಟು: ನಮಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರಾಜ್ಯ ಬೇಕು, ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಬೇಡ. ಹುಲಿಯ ಗುಣಬೇಕು, ಹುಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೇಡ. ಎಂದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಇದು ಹಿಂದುಸ್ತಾನವಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲಿಸ್ತಾನವಾದೀತು. ಇಂಥ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನನಗೆ ಬೇಡ.

ಓದುಗ: ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಹೇಗಿರಬೇಕೋ ನನಗನಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ನಾವು ಪಡೆದಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಪಯೋಗಕರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸ್ಪೆನ್ಸರ್, ಮಿಲ್ ಮೊದಲಾದವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವವಿದೆ ಎಂದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಎಲ್ಲಾ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟುಗಳ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲೇಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರರಿಗೆ ಕಾಲೂರಲು ಅವರು ಹೇಗೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡರೋ, ಅವರಿಗಾಗಲಿ ಇತರರಿಗಾಗಲಿ ಕಾಲೂರಲು ನಾವೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಿದಂತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಇರಲಿ, ಈಗ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿ.

ಸಂಪಾದಕ: ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನಿಸಿ, ಈ ಮಾತುಕತೆಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿಚಾರ ತಾನೇ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ರೂಪವನ್ನು ನೀವು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಿ. ನನಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಅದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಯ ನೀವು ಯಾವುದನ್ನು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತೀರೊ ಅದು ಸ್ವರಾಜ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೫

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸ್ಥಿತಿ

ಓದುಗ : ನೀವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಆಡಳಿತ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ, ನಮಗೆ ಅನುಕರಣೀಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಪಾದಕ : ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದಯನೀಯವಾಗಿದೆ. ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಅಂಥಾ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂದೂ ಬಾರದಿರಲಿ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಜನನಿಯೆಂದು ನೀವು ಕರೆವುದು ಕೇವಲ ಬಂಜೆ, ವೇಶ್ಯೆ. ಇವೆರಡೂ ಶಬ್ದ ಬಹಳ ಕಠೋರ. ಆದರೆ ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ತಾನಾಗಿ ಒಂದಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಂಜೆ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒತ್ತಾಯ ಬಾರದೆ ಅದು ಏನೂ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ; ಅದರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಹಾಗೆ. ಪದೇ ಪದೇ ಬದಲಾಗುವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದರ ನಾಯಕರು, ಅದರಿಂದ ವೇಶ್ಯೆ. ಇವೊತ್ತು ಅದರ ನಾಯಕ ಆಸ್ಕ್ವಿತ್, ನಾಳೆ ಬಾಲ್‌ಫರ್ ಆಗಬಹುದು.

ಓದುಗ : ನೀವು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಬಂಜೆ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಜನತೆ ಆರಿಸಿದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಅದರ ಗುಣ.

ಸಂಪಾದಕ : ನಿಮಗೆ ಭ್ರಾಂತಿ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಬಂಜೆಯಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜನರು ಉತ್ತಮ ಸದಸ್ಯರನ್ನೇ ಆರಿಸಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಸಂಬಳವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಭಾವನೆ ಇರಲೇಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಅವರನ್ನು ಆರಿಸುವ ಜನರು ವಿದ್ಯಾವಂತರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಲಾರರು. ಅಂಥ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಬಿನ್ನಹದ, ಅರಿಕೆಗಳ, ಒತ್ತಾಯದ ಅಗತ್ಯವಿರಬಾರದು. ಆದರೆ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಮೃದುವಾಗಿ ಸಾಗಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಣಬೇಕು. ಆದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಕಪಟಿಗಳು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ತನ್ನ ಕ್ಷುದ್ರ ಸ್ವಾರ್ಥದ್ದೇ ಚಿಂತೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಭಯವೇ ಮೂಲ ಕಾರಣ. ಇವೊತ್ತು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ನಾಳೆ ಅಳಿಸಬಹುದು. ಇಂಥ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿತು ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮಹತ್ತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಸದಸ್ಯರು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಬೇಸರ ಬರುವಷ್ಟು ಬರೀ ಮಾತೇ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು 'ಜಗತ್ತಿನ ಮಾತಿನ ಅಂಗಡಿ' ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ ಕಾರ್ಲೈಲ್. ಸದಸ್ಯರು ಏನೂ ಯೋಚಿಸದೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಕಡೆ ವೋಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪಕ್ಷದ ಶಿಸ್ತು ಅದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ವೋಟುಕೊಟ್ಟನೋ, ಅವನು ದ್ರೋಹಿ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗಾಗಿ ಆಗುವ ಕಾಲವ್ಯಯ, ಧನವ್ಯಯವನ್ನು ಕೆಲವರೇ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ವಹಿಸಿದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಾಂಗ ಇಂದಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವೊತ್ತು ಅದು ಜನತೆಗೆ ಒಂದು ವಿನೋದ, ಬಹಳ ತುಟ್ಟಿಯಾದ ಆಟದ ಸಾಮಗ್ರಿ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನೊಬ್ಬನದೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಹಲವಾರು ವಿಚಾರವಂತ ಇಂಗ್ಲಿಷರೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮಿಷ್ಟ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಯಾರೂ ಈ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯನಾಗಲಾರ ಎಂದು ಮೊನ್ನೆ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನೇ ಹೇಳಿದ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಇನ್ನೂ ಹಸುಗೂಸು ಎಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ. ೭೦೦ ವರ್ಷವಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಹಸುಗೂಸಾದರೆ ಇದು ದೊಡ್ಡದಾಗುವುದು ಎಂದು?

ಓದುಗ: ಅಂತೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ನೀವು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಈಗಲೇ ಒಪ್ಪಲಾರೆ. ನೀವು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲಾ ಹೊಸ ವಿಚಾರ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 'ವೇಶ್ಯೆ' ಎಂದಿರಲ್ಲ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತೀರ?

ಸಂಪಾದಕ: ನನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದುದು ಸರಿಯೆ. ಈ

ವಿಷಯ ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೋದಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಅದರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಯಾರೂ ಒಡೆಯರಿಲ್ಲ. ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಯಜಮಾನರಲ್ಲ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಲ್ಲ. ಆತನೂ ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಡಲಾರ. ವೇಶ್ಯೆಯಂತೆ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗ ಅದರದು. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಯೋಚನೆ ಕಡಿಮೆ; ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಚಿಂತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ತನ್ನ ಪಕ್ಷದ ಗೆಲುವಿಗಾಗಿ ಆತನ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯೂ ಮೀಸಲು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಮಾಡಲಿ ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ, ಪಕ್ಷ ಬಲವಾಗಲಿ ಎಂದೇ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳೇ.

ಓದುಗ: ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಾವು ಯಾರನ್ನು ದೇಶಭಕ್ತರು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆವೋ ಅವರನ್ನೇ ನೀವು ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ?

ಸಂಪಾದಕ: ಹೌದು, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ನನಗೇನು ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ನೋಡಿದುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಜವಾಗಿ ದೇಶಭಕ್ತರೆನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲಂಚಕೋರತನ ಎನ್ನುತ್ತೇವಲ್ಲ, ಅದು ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಸರಿಯೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಇತರರಿಗೆ ಬಿರುದು ಪದವಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಶುದ್ಧಭಾವವೂ ಇಲ್ಲ; ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಓದುಗ: ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ ಕೇಳೋಣ. ಅವರ ಸರಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ?

ಸಂಪಾದಕ: ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತದಾರರಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ವೇದವಾಕ್ಯ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ಅವರು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ. ಒಂದೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ, ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಯಕನನ್ನು ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯ ಅವತಾರ ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತದೆ; ಇನ್ನೊಂದು ಸುಳ್ಳಿನ ಪರ್ವತ ಎಂದು ತೆಗಳುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿರುವ ದೇಶದ ಜನರ ಗತಿ ಹೇಗಿದ್ದೀತು?

ಓದುಗ: ತಾವೆ ಹೇಳಿ.

ಓದುಗ: ಈ ಜನ ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಗೂ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬದಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಳೇಳು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಬದಲಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಒಂದು ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ಗಡಿಯಾರದ ಲಂಬಕದಂತೆ ಅವರ ವಿಚಾರ ಅತ್ತ–ಇತ್ತ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ಸಮರ್ಥ ಭಾಷಣಕಾರ ಒಬ್ಬನು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತಾಡಿದರೆ, ಯಾರಾದರೂ ಸತ್ಕಾರ – ಸಮಾರಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ಕಡೆ ವಾಲುತ್ತಾರೆ ಜನ. ಜನ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಣ ಬಲವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ. ತಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡರು. ಯಾರಾದರೂ ಅದರ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿದರೆ ಅವರ ಕಣ್ಣನ್ನೇ ಕಿತ್ತುಬಿಟ್ಟಾರು. ಉಳಿದ ಯಾವ ಗುಣವೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದುದು, ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದರೆ ಸರ್ವನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ದೃಢ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಓದುಗ: ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಈ ಗತಿಗೆ ಏನು ಕಾರಣವಿರಬಹುದು?

ಸಂಪಾದಕ: ಇದರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನರದು ವಿಶೇಷವಾದ ತಪ್ಪೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಇದು. ಅದು ಹೆಸರಿಗೆ ನಾಗರಿಕತೆ. ಅದರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೆಲ್ಲ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೬

ನಾಗರಿಕತೆ

ಓದುಗ: ನಾಗರಿಕತೆಯೆಂದರೇನೋ ನೀವು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ ಈಗ !

ಸಂಪಾದಕ: ನಾನು ಹೇಳುವುದೇ ಅಲ್ಲ; ಅನೇಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖಕರು ಇದನ್ನು ನಾಗರಿಕತೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲು ಒಪ್ಪರು. ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮಾಯಾಜಾಲದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಹಲವಾರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನೊಬ್ಬ 'ನಾಗರಿಕತೆ; ಅದರ ಕಾರಣ, ಅದರ ಪರಿಹಾರ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ರೋಗ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಓದುಗ: ನಮಗೇಕೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ?

ಸಂಪಾದಕ: ಕಾರಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ತಮಗೇ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವವರು ವಿರಳ. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮೋಹಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವವರು ಅದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆದಾರೆಯೆ? ಅವರು ಅದರ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ತರ್ಕಗಳನ್ನೇ ಹುಡುಕಲು, ಅದರಲ್ಲಿ ತಮಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆಯೆ, ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಯಾರು. ಕನಸು ಬಿದ್ದವನಿಗೆ ಕನಸು ಸತ್ಯವೆಂದೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಸತ್ಯ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ

ಶಾಖ ತಗಲಿದವನು ಕನಸು ಬಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನ ಹಾಗೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಓದುವುದೆಲ್ಲ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಮರ್ಥಕರ ಗ್ರಂಥಗಳೇ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಉತ್ತಮ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಸತ್‌ಪುರುಷರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಾಟದ ಹಾಗೆ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರೇ ನಾವು ಆ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಓದುಗ : ಇದೇನೋ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆ ಕುರಿತು ನೀವು ಏನು ಓದಿದೀರೋ ಯೋಚಿಸಿದೀರೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಸಂಪಾದಕ : ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ 'ನಾಗರಿಕತೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೋ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಜನರಿಗೆ ಶರೀರ ಸುಖವೇ ಬಾಳಿನ ಗುರಿ; ಇದೇ ಅದರ ಲಕ್ಷಣ. ಶರೀರ ಸುಖವೆ ಪುರುಷಾರ್ಥ. ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ. ನೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಈಗ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾಗಿವೆ. ಇದು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣವಂತೆ. ಇದು ಶರೀರ ಸುಖದ ಸಾಧನ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅವರು ತೊಗಲನ್ನು ಹೊದೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಭರ್ಜಿ ಭಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಉದ್ದನೆ ಷರಾಯಿ ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮೈಯನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಲು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಉಡುಪು ಉಡುತ್ತಾರೆ. ಭಲ್ಲೆ-ಭರ್ಜಿಗಳ ಬದಲು ಐದಾರು ಗೋಲಿಗಳ ರಿವಾಲ್ವರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ದಿನ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದ ದೇಶದ ಜನ ಇಂಗ್ಲಿಷರಂತೆ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ, ಹೊಸದಾಗಿ ಅವರು ನಾಗರಿಕರಾದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವರು ಅನಾಗರಿಕರು! ಹಿಂದೆ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಕೈಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನೇಗಿಲು ಹಿಡಿದು ಉಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಯಂತ್ರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಬ್ಬನೇ ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆ ಉತ್ತುಬಿತ್ತಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಹಣ ಗಳಿಸಬಹುದು. ಇದು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣವಂತೆ. ಮೊದಲು ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವರು ಉದ್ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗೇನು ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಬರೆದು ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲು ಜನರು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ೨ ಗಾವುದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕೈದು ನೂರು ಮೈಲಿ ಹಾರಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯ ಔನ್ನತ್ಯದ ಕುರುಹಂತೆ ಇದು! ಇನ್ನೂ ಪ್ರಗತಿಯಾದರೆ ಜನರು ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ನಾಲ್ಕು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗಬಲ್ಲರಂತೆ. ಬರುಬರುತ್ತಾ ಜನರು ಕೈಕಾಲು ಬಳಸುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಗುಂಡಿ ಒತ್ತಿದರೆ ಅವರ ಉಡುಪೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಡಿ ಒತ್ತಿದರೆ ಪತ್ರಿಕೆ

ಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಡಿಯೊತ್ತಿದರೆ ಮೋಟಾರು ಸಿದ್ಧ. ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದರಾಯಿತು. ಐವತ್ತಾರು ಬಗೆಯ ಷಡ್ರಸಾನ್ನ ಬಡಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದಲೇ. ಮೊದಲು ಒಬ್ಬರೊಡನೆ ಒಬ್ಬರು ಕದನವಾಡಲು ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಗುಡ್ಡದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಷಿನ್ ಗನ್ನಿನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದು. ಇದು ನಾಗರಿಕತೆ! ಮೊದಲು ಜನರು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಗತಿ ದನಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಮ. ತಮ್ಮ ಜೀವದ ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟು ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಧಣಿಗಳಾದ ಕೋಟೀಶ್ವರರಿಗಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಹಣದಾಸೆ ತೋರಿಸಿ ಹಣದಿಂದ ದೊರೆವ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳ ಆಸೆ ತೋರಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಕೇಳದಿದ್ದ, ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಕಾಣದಿದ್ದ ರೋಗಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ಬಂದಿವೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಲು ಡಾಕ್ಟರರ ಸೈನ್ಯವೇ ಒಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಇದು ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಗುರುತು. ಮೊದಲು ಏನಾದರೂ ಸುದ್ದಿಕಳಿಸಲು ಓಲೆಕಾರರನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ವೆಚ್ಚ. ಈಗ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದು ಬಹಳ ಸುಲಭ. ಮೂರು ಕಾಸಿಗೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಡು ಕೊಂಡು ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಬೈಯಬಹುದು, ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲು ದಿನಕ್ಕೆರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಸಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಡಿದ ರೊಟ್ಟಿ ಹಿಟ್ಟು, ಕಾಯಿಪಲ್ಯ ತಿನ್ನುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಈಗ ಎರಡೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಏನಾದರೂ ತಿನ್ನುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಬೇರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಿಡುವಾಗಬಾರದು. ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಲಿ ಇದರ ವಿಷಯ? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವೇ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಅವನನ್ನು ಅಜ್ಞಾನಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ನೀತಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಧರ್ಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಭಕ್ತರು. ಅನೇಕರು ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಬರೀ ಮೂಢತನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಧರ್ಮದ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದಿಂದ ನನಗೆ ಮಂದಟ್ಟಾಗಿದೆ; ಇವರು ನೀತಿಯ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವುದೆಲ್ಲ ಅನೀತಿಯೇ. ನಾನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ

ನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಒಂದು ಎಳೆ ಮಗುವಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿದೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ 'ಒಲುಮೆ'ಯೆಲ್ಲಾ ಶರೀರ ಸುಖವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರೊಳಗೇ. ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಇದು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ.

ಈ ನಾಗರಿಕತೆ ಶುದ್ಧ ಅಧರ್ಮ. ಯೂರೋಪಿನ ಜನ ಇದರ ಮಾಯಾಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹುಚ್ಚರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮೈಯೂ ಇಲ್ಲ, ಸಾಹಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಮದ್ಯದ ಅಮಲಿನ ಬಲದಿಂದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸವಿಯೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಇರಲಾರರು. ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯರಾಗಿ, ಮನೆಯ ಅರಸಿಯರಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಹೆಂಗಸರು ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬರೀ ನಾಲ್ಕು ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ, ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡೊಂದರಲ್ಲೇ ಐವತ್ತು ಲಕ್ಷ ಹೆಂಗಸರು ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಇತರ ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ತಮ್ಮ ದುರ್ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಮತಾಧಿಕಾರ ಬೇಕು ಎಂಬ ಚಳುವಳಿ ಬೆಳೆಯಲು ಇದು ಒಂದು ಕಾರಣ.

ನಾವು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಇದ್ದರೆ ಈ ನಾಗರಿಕತೆ ತನ್ನ ಬೆಂಕಿಗೆ ತಾನೇ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್ ಇದನ್ನು ಸೈತಾನೀ ನಾಗರಿಕತೆ ಎಂದರು. ಹಿಂದು ಧರ್ಮ ಇದನ್ನು ಕಲಿಯುಗ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ಹುಳದಂತೆ ತಿಂದುಹಾಕುತ್ತಿದೆ ಇದು. ಇದು ವಿನಾಶಕಾರಿ. ಇದನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟುಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ಜನರ ದಾಸ್ಯದ ಗುರುತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ನಿಮಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಅನಿಸೀತು; ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ದೂರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇರಿ. ಪಾಪ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕನಿಕರ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾಣ ಜನರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಮಾಯಾಜಾಲದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದಾರು ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನನಗಿದೆ. ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಸಿಗಳು, ಧೀರರು, ದುಡಿತಗಾರರು. ಅವರ ವಿಚಾರ ಸರಣಿ ಅನೀತಿಯದಲ್ಲ. ಅವರ ಅಂತಃಕರಣವೂ ಅಶುದ್ಧವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಗೌರವ. ನಾಗರಿಕತೆ ಗುಣವಾಗಲಾರದ ರೋಗವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸದ್ಯ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಆ ರೋಗ ಬಡಿದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೭

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಪರಾಧೀನ ಏಕಾಯಿತು?

ಓದುಗ: ನಾಗರಿಕತೆ ಕುರಿತು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯೂರೋಪಿನ ಜನಾಂಗಗಳಿಂದ ಏನು ಕಲಿಯಬೇಕೋ ಏನು ಬಿಡಬೇಕೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯೇನೋ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಡನೆಯೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆ ಒಂದು ರೋಗ, ಅನಾಗರಿಕತೆ ಎಂದರೆ ಆ ರೋಗ ಹಿಡಿದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ಹೇಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು? ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆಯಲ್ಲ, ಹೇಗೆ?

ಸಂಪಾದಕ: ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಂಥ ಕಷ್ಟಕರವಾದುದಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸೋಣ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನಾವೇ ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆವು. ತಮ್ಮ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿದ ಅವರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅವರನ್ನು ಇರಗೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಹೇಗೆ, ಕೇಳಿ. ಅವರು ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ. ಕುಂಪಣಿ ಬಹದ್ದೂರರನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಪಾಪ ಅವರಿಗೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಯೋಚನೆಯೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಂಪನಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರು? ಅವರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಂಡವರು ಯಾರು? ನಾವೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದವರು: ಇತಿಹಾಸ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಒಂದೇ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗುವ ಆಸೆಯಿಂದ ನಾವೇ ಕಂಪನಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಬೀಸಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದೆವು. ನಾವೇ ಅವರಿಗೆ ನೆರವಾದೆವು. ನನಗೆ ಭಂಗಿ ಸೇದುವ ಚಟವಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ನನಗೊಬ್ಬ ಮಾರಿದರೆ–ತಪ್ಪು ಅವನದೋ ನನ್ನದೋ? ಮಾರಿದವನನ್ನು ಬೈದರೆ ನನ್ನ ಚಟ ಬಿಟ್ಟೀತೆ? ಭಂಗಿ ಮಾರುವ ವರ್ತಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬೈದು ಓಡಿಸಿದರೆ ಅವನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬರುತ್ತಾನೆ. ನಿಜವಾದ ದೇಶಭಕ್ತ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಅರಿಯಬೇಕು. ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ತಿಂದು ಅಜೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇದು ನೀರಿನ ದೋಷ ಎಂದರೆ ಆದೀತೆ? ಅಜೀರ್ಣ ಹೋಗದು. ರೋಗದ ಮೂಲವನ್ನು ನಿದಾನ ಮಾಡಿದವನೇ ನಿಜವಾದ ವೈದ್ಯ. ಭಾರತದ ರೋಗಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ, ರೋಗದ ಮೂಲವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು.

ಓದುಗ: ನೀವು ಹೇಳಿದುದು ಸರಿ. ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಲು ನೀವು ಇನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರವೇನೋ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಹುರುಪು. ಇದೀಗ ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಘಟ್ಟ. ನೀವು ಹೇಳುತ್ತ ಬನ್ನಿ. ನನಗೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದ ಕಡೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಸಂಪಾದಕ: ಸರಿ, ಎಷ್ಟೋ ಹುರುಪಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭೇದ ಬರುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಆದರೂ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದಾಗ ನಾನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇರಲಿ, ನಾವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದೆವೆಂದೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವರ್ತಕರು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಲೂರಿದರು. ಇದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜರುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕಾದಾಡಿದಾಗ ಕುಂಪಣಿ ಬಹದೂರನ ನೆರವು ಬೇಡಿದರು. ವ್ಯಾಪಾರ ಯುದ್ಧ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಕುಂಪಣಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ನೀತಿ ಅನೀತಿಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ಐಶ್ವರ್ಯ ಗಳಿಸಬೇಕು. ಇಷ್ಟೇ ಅವರ ಉದ್ದೇಶ. ನಾವೇ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾರೆ? ಅವರ ಕೋಠಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ಕೋಠಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಒಂದು ದಂಡನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರು. ಆ ದಂಡನ್ನು ನಾವೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೆ? ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿಯೂ ಆಗ ವೈಮನಸ್ಯವಿತ್ತು. ಕಂಪೆನಿಗೂ ಅದು ಒಂದು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಪರಾಧೀನವಾಗಲು ಏನೇನು ಬೇಕೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದೆವು. ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ನಾವೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟೆವು ಎಂಬುದು ಸರಿ.

ಓದುಗ: ಸರಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಇನ್ನೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ, ಹೇಳಿ.

ಸಂಪಾದಕ: ನಮ್ಮ ಬಲಿದಾನದಿಂದ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಅವರ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಅವರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ನಾವೇ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆವು. ಖಡ್ಗಬಲದಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಗೆದ್ದೆವು, ಖಡ್ಗಬಲದಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಅಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕೆಲವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರು. ಇವೆರಡೂ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಅಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಕತ್ತಿಯೇಕೆ? ನಾವೇ ಅವರನ್ನು ಇರಗೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಬರೀ ವರ್ತಕರು ಎಂದನಂತೆ ನೆಪೋಲಿಯನ್. ಅದು ಸರಿಯಾದ ವರ್ಣನೆ. ಅವರು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವುದೆಲ್ಲ ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ. ಅವರ ಭೂಸೇನೆ, ನೌಕಾಬಲ ಆ ವ್ಯಾಪಾರದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ

ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೆ, ಇದನ್ನು ನಾವೇಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಿ. ಗ್ಲಾಡ್‌ಸ್ಟನ್. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲೊಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಮಿ. ಚೇಂಬರ್ಲಿನ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದ. ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಕ್ರೂಗರನ್ನು ಯಾರೋ ಕೇಳಿದರಂತೆ, "ಚಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ ಇದೆಯೆ?" ಆತ ಹೇಳಿದನಂತೆ – "ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು". ಹೀಗೊಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಹಣವೇ ದೇವರು. ಇದನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲಾ ಭೇದವೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದಿಷ್ಟು – ನಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರ ನಮಗೆ ರುಚಿಸಿದೆ. ಅವರು ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಮರುಳುಮಾಡಿ, ತಮಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಮ್ಮಿಂದ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರೆ, ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಲದುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಜಗಳವಾಡಿ ಅವರ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದರು, ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ತಳವೂರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಅವರು ಮದ್ದುಗುಂಡು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ನಿರುಪಯೋಗಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಬಾವುಟ ಇಂಗ್ಲಿಷರದು, ಜಪಾನಿಗಳದಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಉಪಾಯ ಸಾಧಿಸಿದರೆ, ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಹರಡುತ್ತಾರೋ ನೋಡುತ್ತೀರಿ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ತಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಪೇಟೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಅವರ ಆಸೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಲೋಪವಿಲ್ಲದಂತೆ ಅವರು ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿಯಾರು.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೮

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ಥಿತಿ

ಓದುಗ: ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇದೆಯೋ ತಿಳಿಯಿತು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೋ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಸಂಪಾದಕ: ಈಗ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯ. ಅದನ್ನು ನೆನೆದರೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ನೀರು ತುಂಬುತ್ತದೆ; ಗಂಟಲು ಬಿಗಿಯುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೇ ಸಂದೇಹ. ನನ್ನ ದೃಢಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೀಗೆ; ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಭಾರಕ್ಕೆ ತಿಣುಕುತ್ತಿಲ್ಲ, ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಭಾರದಿಂದ ತಿಣುಕುತ್ತಿದೆ. ಆ ರಾಕ್ಷಸನ ಭಾರಕ್ಕೆ ಕಿರುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ಈಗಲೂ ಕೈಮೀರಿಲ್ಲ, ಅದರ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಕಠಿಣವಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಧರ್ಮ ಇಷ್ಟ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಥಮ ದುಃಖ. ಧರ್ಮ ಎಂದರೆ ಹಿಂದು, ಮಹಮ್ಮದೀಯ, ಪಾರಸೀ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲ; ಈ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಆಧಾರಭೂತವಾದ ಧರ್ಮ. ನಾವು ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಓದುಗ : ಅದು ಹೇಗೆ?

ಸಂಪಾದಕ : ನಾವು ಸೋಮಾರಿಗಳು, ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಪರಿಶ್ರಮಿಗಳು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಪವಾದವಿದೆ. ಈ ಅಪವಾದವನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದು ಇಸ್ಲಾಂ ಪಾರಸೀ ಈಸಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ವಿಮುಖರಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಮಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಅಮಿತ, ಅಪಾರ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಓದುಗ : ಧರ್ಮದ ಸೋಗನ್ನು ನೀವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಮಾತನಾಡಿ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಧೂರ್ತರು ಲೋಕವನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಪಾದಕ: ನೀವು ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಸುಳ್ಳು ಆರೋಪ ಹೊರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಖಂಡಿಗಳು ಇದ್ದೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಬಿಸಿಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೆರಳೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಪಾಖಂಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಾಖಂಡಿಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಲೇಸು ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪಾಖಂಡಿಗಳು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಾರದು.

ಓದುಗ: ಅದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಾನೆ ಹಿಂದು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಹೊಡೆದಾಡಿದುದು. ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈಸಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಕಾದಾಡಿದುದು. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ನಿರಪರಾಧಿಗಳು ಕೊಲೆಯಾದರು. ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಸುಟ್ಟರು, ಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದರು; ಎಲ್ಲವೂ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ನಾಗರಿಕತೆ ಎಷ್ಟೋ ಲೇಸಲ್ಲವೇ?

ಸಂಪಾದಕ: ನಾಗರಿಕತೆಯ ದುಃಖಗಳಿಗಿಂತ ನೀವು ಹೇಳುವ ಈ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಸಹನೀಯವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನೀವು ಹೇಳಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಡಿದವುಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಕ್ಕೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪಾಖಂಡಿಗಳ ತರುವಾಯ ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳು ಕೊನೆಗಾಣುತ್ತವೆ. ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಭೋಳೇ ಜನರೂ ಇರುವಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ. ಆದರೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯಾಗುವವರಿಗೆ ಕೊನೆಯೆ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ: ಇದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಜನ ಈ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ, ಇಹ-ಪರ ಎರಡನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪೂರಾ ಅಧಾರ್ಮಿಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲುಗಡೆ ಹಾಯಾಗಿದ್ದರೂ ಒಳಗಡೆ ಕಡಿದು ಹಾಕುವ ಇಲಿಯಂತೆ ಈ ನಾಗರಿಕತೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪೂರಾ ಪರಿಣಾಮ ತಿಳಿದಾಗ, ಈ ನಾಗರಿಕತೆಗಿಂತ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಇದಿರಿಸಿ ಹೊಡೆದಾಡೋಣ. ಆದರೆ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಲ್ಲ ಹೊಡೆದಾಡಬೇಕಾದುದು, ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು.

ಓದುಗ: ಹಾಗಾದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಶಾಂತಿ-ಸುಖ ಬರೀ ವ್ಯರ್ಥ, ಭಾರ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ, ನೀವು.

ಸಂಪಾದಕ: ನಿಮಗೆ ಶಾಂತಿ-ಸುಖ ಕಾಣುತ್ತದೆಯೇನೋ, ನನಗಂತೂ ಕಾಣದು.

ಓದುಗ: ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಟಕರಾಗಿದ್ದ ಠಕ್ಕರು, ಪಿಂಡಾರಿಗಳು, ಬಿಲ್ಲರು ಇವರ ಪೀಡೆಯ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲವೇನು ನಿಮಗೆ?

ಸಂಪಾದಕ: ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿ. ಈ ಪೀಡೆ ನೀವು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ನಾಶವಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಈಗಿರುವ ಶಾಂತಿ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಈ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ನಾವು ಹೇಡಿಗಳೂ ನಪುಂಸಕರೂ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಭಿಲ್ಲರ ಪಿಂಡಾರಿಗಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬದಲಿಸಲಿಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷರು. ಆದುದರಿಂದ ಇತರರು ಯಾರೋ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಹೇಡಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪಿಂಡಾರಿಗಳ ಕಾಟವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದೇ ಮೇಲು. ಹೀಗೆ ನಪುಂಸಕನಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಿಲ್ಲರ ಬಾಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವುದೇ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದೀತು. ಈ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗಿನ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ವೈಭವವೇ ಬೇರೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದವರು ಹೇಡಿಗಳು ಎಂದು ಮೆಕಾಲೆ ತನ್ನ ಘೋರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಹೇಡಿಗಳಲ್ಲ, ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಗಡಸುಗಾರರು ವಾಸವಾಗಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಹೇಡಿಗಳಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಎಂದೋ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ಹೊಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ರೈತರು ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು, ನೀವು ನಾನು, ಅವರು ಮಲಗುವ ಕಡೆ ಮಲಗಲು ಸಾಹಸ ಮಾಡಲಾರೆವು. ನಿರ್ಭಯವೆ ನಿಜವಾದ ಬಲ; ಬರೀ ಮೈಮೇಲಿನ ಮಾಂಸ ಖಂಡ ಅಲ್ಲ.

ನೀವು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಯಸುತ್ತೀರಿ, ಅಲ್ಲವೆ? ಈ ಭಿಲ್ಲರು ಪಿಂಡಾರಿಗಳು ಠಕ್ಕರು ನಮ್ಮ ದೇಶದವರೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಡಿ. ಅವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕಂಡೇ ಅಂಜುವವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾರೆವು, ಖಂಡಿತ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೯

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ಥಿತಿ – ರೈಲು

ಓದುಗ: ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನನಗಿದ್ದ ಮೋಹವನ್ನು ನೀವು ಕಳೆದಿರಿ.

ಸಂಪಾದಕ: ಕೇವಲ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಬಡತನದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಬೇಸರಗೊಂಡೀರಿ. ಇದುವರೆಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಲಾಭಕರ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದುದೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ಹಾನಿಕರವೆಂದೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಓದುಗ: ಅದೇನು ಅಂಥದು?

ಸಂಪಾದಕ: ರೈಲು, ವಕೀಲರು, ವೈದ್ಯರು (ಡಾಕ್ಟರರು) ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಕಂಗಾಲದೇಶವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೇ ನಾವು ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಸರ್ವನಾಶವಾದೀತು!

ಓದುಗ: ಸರಿ, ಸರಿ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯವಾಗುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ನಾವು ಒಳ್ಳೆಯವು ಎಂದು ತಿಳದುದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀವು ಟೀಕಿಸಲು ಮೊದಲಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.

ಸಂಪಾದಕ: ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳ್ಮೆಯಿರಲಿ. ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕೆಡುಕಿನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿಯಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವೇ ಆದೀತು. ಒಬ್ಬ ಕ್ಷಯರೋಗಿ ಸಾಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಇನ್ನೂ ಜೀವದಾಸೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ ವೈದ್ಯ. ಕ್ಷಯರೋಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ನೋಡಲು ಏನೂ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಕಾಣುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ರೋಗಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಣ್ಣ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಣವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅನಿಸುವ ಹಾಗೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಾಣನಾಶವೇ. ನಾಗರಿಕತೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಕ್ಷಯರೋಗವಿದ್ದಂತೆ. ಬಹಳ ಜೋಕೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಓದುಗ: ಆಗಲಿ, ರೈಲಿನ ವಿಷಯ ಹೇಳಿ.

ಸಂಪಾದಕ: ಈ ರೈಲುಗಳು ಇರದಿದ್ದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರೈಲು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗನ್ನು ಹರಡಿತು. ರೈಲು ಇರದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಜನಕೋಟಿ ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಾಡಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಂಟುರೋಗಗಳು ಹರಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯಿತ್ತು. ರೈಲು ಬಂದು ಜನರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾರಲು ಮೊದಲಿಟ್ಟರು. ಈ ಕಾಳೆಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲಿ ತುಟ್ಟಿಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಗಿಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಬರಗಳೂ ಪದೇ ಪದೇ ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದವು. ಜನರಲ್ಲಿ ಅಸಡ್ಡೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕ್ಷಾಮದ ಸಂಕಟವು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮನುಷ್ಯನ ದುಷ್ಟತನಕ್ಕೆ ರೈಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಕೆಟ್ಟ ಜನ ತಮ್ಮ ದುಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಬೇಗ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಅಪವಿತ್ರವಾದವು. ಹಿಂದೆ, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಹೋಗಿಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಮಾತ್ರವೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ದುಷ್ಟರು ತಮ್ಮ ದುಷ್ಟಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಓದುಗ: ಇದು ಏಕಪಕ್ಷದ ಮಾತಾಯಿತು. ಕೆಟ್ಟವರೂ ಹೋಗಬಹುದು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ, ಒಳ್ಳೆಯವರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಒಳ್ಳೆಯ ಜನರೇಕೆ ರೈಲಿನ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು?

ಸಂಪಾದಕ: ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೆ ಇರುವೆಯ ವೇಗ. ಅದಕ್ಕೂ ರೈಲಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯ ಜೋಡಿ. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಅವಸರವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಲ್ಲರು. ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯದರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀಳಲು ಬಹು ಕಾಲ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ರೆಕ್ಕೆಯಿವೆ. ಮನೆ ಕಟ್ಟಲು ಬಹುಕಾಲ ಬೇಕು. ಮನೆ ಕೆಡವಲು ಎಷ್ಟು ಕಾಲ? ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ವರುಷ, ದೊಣ್ಣೆಗೆ ನಿಮಿಷ. ಆದುದರಿಂದ ರೈಲು ಕೆಟ್ಟುದನ್ನೆ ಹರಡಬಲ್ಲುದೇ ವಿನಾ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನಲ್ಲ. ರೈಲಿನಿಂದ ಬರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದೀತು. ಆದರೆ ರೈಲಿನಿಂದ ಕೆಟ್ಟದು ಹರಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ.

ಓದುಗ: ಏನೇ ಇರಲಿ, ರೈಲಿನಿಂದಲೇ ತಾನೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಭಾವನೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದುದು? ಅದೊಂದೆ ಸಾಕು, ರೈಲಿನಿಂದ ಆಗುವ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ.

ಸಂಪಾದಕ: ಇದೊಂದು ಭ್ರಾಂತಿ. ನಾವು ಮೊದಲು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಬೆಳೆಯಲು ಶತಮಾನಗಳು ಬೇಕು ಎಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ನಮಗೆ ಹೇಳಿ ಪಾಠ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬುಡವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದೆವು. ವಿಚಾರಧಾರೆ ಒಂದೇ, ನಮ್ಮ ಬಾಳು-ಬದುಕು ಒಂದೇ ಬಗೆ. ನಾವು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಲು ಅವಕಾಶವಾದುದು. ಆಮೇಲೆ ಅವರೇ ಬಿತ್ತಿದುದು ಈ ಭೇದ ಭಾವವೆಲ್ಲ.

ಓದುಗ: ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿ.

ಸಂಪಾದಕ: ನಾವು ಒಂದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದೆವು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭೇದಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೋ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೋ ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ದೇಶಾಟನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರಸ್ಪರ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ರಾಮೇಶ್ವರ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾಥಪುರಿ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹರಿದ್ವಾರ, ಇವನ್ನು ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಧಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಉದ್ದೇಶವೇನಿರಬಹುದು? ಅವರು ಮೂರ್ಖರಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಷ್ಟೇ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಮನೆಯೊಳಗೇ ಗಂಗಾತೀರ್ಥ ಎನ್ನಲಿಲ್ಲವೆ ಅವರು? ಮನವೆ ಗಂಗೆ ಮನೆಯೆ ಕಾಶಿ ಎಂದರು. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಅವಿಭಕ್ತ ಅಖಂಡ ದೇಶ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮನಗೊಂಡರು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ

ಬೇರೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಾರದಂಥ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಮೊಳೆಯಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಒಂದಲ್ಲ; ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಒಂದು, ಏಕ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗಳು. ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾನು ನೀವು, ನಮ್ಮಂಥವರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಲ್ಲ, ನಾನಾ ಜನಾಂಗಗಳ ಕಲಸು ಮೇಲೋಗರ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ರೈಲು ಬಂದ ಮೇಲೆಯೇ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಈ ಭೇದ ಅಳಿದು ಏಕರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು? ಅಫೀಮಿನ ಚಟ ಹತ್ತಿದ ಮೇಲೆಯೇ ನನಗದರ ಕೆಡಕು ತಿಳಿದದ್ದು; ಅಷ್ಟು ತಿಳಿಸಿತಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅಫೀಮು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದಹಾಗೆ ಇದು. ನಾನು ರೈಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದೆನೋ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ.

ಓದುಗ: ಅಗತ್ಯವಾಗಿ, ಆದರೆ ಈಗ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ತೋಚುತ್ತಿದೆ. ನೀವು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರು, ಪಾರಸಿಗಳು, ಈಸಾಯಿಗಳು ಇದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲ ಒಂದು ಜನಾಂಗ ರಾಷ್ಟ್ರ ಆದಾರೆ? ಹಿಂದೂ–ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಹಗೆತನವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಗಾದೆಗಳೇ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ದೇವರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿಯಲು ಹಿಂದೂ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದೂಗಳು ವಿಗ್ರಹಾರಾಧಕರು ಎಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ. ಹಿಂದೂಗಳು ಗೋಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂಗಳು ಅಹಿಂಸಕರು, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಅಹಿಂಸಕರಲ್ಲ–ಹೀಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ವಿರೋಧಗಳಿವೆ. ಇಂಥದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾದೀತೆ? ಹೇಗೆ?

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೦

ಹಿಂದೂ – ಮುಸಲ್ಮಾನ

ಸಂಪಾದಕ: ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದುದು. ಆದರೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತರ ಸುಲಭ. ರೈಲುಗಳು, ವಕೀಲರು, ವೈದ್ಯರು ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ರೈಲಿನ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದೆ. ಉಳಿದೆರಡನ್ನು ಆಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸೋಣ. ತನ್ನ ಕೈಕಾಲು ಎಷ್ಟು ದೂರ ಒಯ್ಯಬಲ್ಲವೋ ಅದೇ ಮನುಷ್ಯನ ಓಡಾಟದ ಮಿತಿಯಾಗಬೇಕು. ನಿಸರ್ಗವೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ರೈಲು ಮುಂತಾದ ಉನ್ಮತ್ತ ವೇಗದ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಟ, ಅಲೆದಾಟ

ಅತಿಯಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಗೊಂದಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವು. ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗಲೇ ಅದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಅವನ ಓಡಾಟಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಇದಾನೆ ಮನುಷ್ಯ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನನ್ನು ಮರೆಯಲು ಆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ. ನನ್ನ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಹಾಗೆ ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಸೃಜಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಗರ್ವದಿಂದ ನಾನು ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಸೇವಾಭಾರವನ್ನೇ ಹೊತ್ತವನಂತೆ ಆಡುತ್ತೇನೆ. ಅಸಾಧ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಸ್ವಭಾವ, ಭಿನ್ನಧರ್ಮಗಳ ಸಂಪರ್ಕವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಚಾರಸರಣಿಯಿಂದ ರೈಲು ನಿಜವಾಗಿ ಹಾನಿಕರವೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಭಗವಂತನನ್ನೆ ಮರೆತಿದ್ದಾನೆ.

ಓದುಗ: ಇದೆಲ್ಲ ಸರಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಆತುರವಾಗಿದೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಭಂಗವಾಗಲಿಲ್ಲವೆ?

ಸಂಪಾದಕ: ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮದ ಜನರು ಇದ್ದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗದೇ ಹೋದೀತೆ? ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಹೊಸಬರು ಬಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ನಷ್ಟವಾಗದು; ಬಂದವರು ಇವರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗಲೇ ಒಂದು ದೇಶ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನದನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇದೆ. ನಿಜವಾಗಿ, ಎಷ್ಟು ಜನ ಮನುಷ್ಯರೋ ಅಷ್ಟು ಧರ್ಮ. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳವರು ಪರಸ್ಪರ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕರು. ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಲು ಅರ್ಹರಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಹಿಂದೂಗಳೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವ ಹಿಂದೂಗಳು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹಿಂದೂ, ಮುಸಲ್ಮಾನ, ಈಸಾಯಿ ಎಲ್ಲರೂ ದೇಶಭ್ರಾತೃಗಳು. ತಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ಅವರು ಐಕಮತ್ಯದಿಂದ ಬಾಳಬೇಕು. ಒಂದೇ ಧರ್ಮವಿದ್ದರೇನೇ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬುದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಎಂದೂ ಹಾಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಓದುಗ: ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿರುವ ಜನ್ಮ ವೈರಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

ಸಂಪಾದಕ: 'ಜನ್ಮ ವೈರ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವರು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ

ಶತ್ರುಗಳು. ಹಿಂದೂಗಳು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹೊಡೆದಾಡಿದಾಗ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಹೊಡೆದಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟೋ ದಿನವಾಯಿತು. ಈಗಿನ್ನೇನು ಜನ್ಮ ವೈರ? ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ ಮೇಲೆಯೇ ನಮ್ಮ ಹೊಡೆದಾಟ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ; ನೆನಪಿರಲಿ. ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಕೆಳಗೆ ಹಿಂದೂಗಳೂ, ಹಿಂದೂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಕೆಳಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಏಳಿಗೆಯಾದರು. ಪರಸ್ಪರ ಕಲಹ ಆತ್ಮಘಾತಕವೆಂಬುದನ್ನು ಎರಡೂ ಪಕ್ಷದವರು ಅರಿತುಕೊಂಡರು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಆದುದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಕಲೆತು ಮಲೆತು ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಬಂದರೋ, ಇಲ್ಲ ಈ ಜಗಳಗಳು ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರಿದವು.

ನೀವು ಹೇಳುವ ಗಾದೆಗಳೆಲ್ಲ ಆ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥವು. ಅವನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುವುದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹಾನಿಕಾರಕ... ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮೂಲಪುರುಷ, ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ವಂಶದವರು, ಇಬ್ಬರೊಳಗೂ ಒಂದೇ ರಕ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೆನೆಯಬೇಡವೆ? ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬದಲಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಜನ ವೈರಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆಯೆ? ಹಿಂದೂಗಳ ದೇವರು ಬೇರೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನರ ದೇವರು ಬೇರೆಯೆ? ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿ. ಹೋಗುವುದು ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದಾರಿ ನಡೆದರೇನು? ಏಕೆ ಈ ಜಗಳ?

ಶೈವ-ವೈಷ್ಣವರಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಘೋರವಾದ ಗಾದೆಗಳಿವೆ. ಗೊತ್ತೆ? ಆದರೂ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾದರೆ? ನಿಜವಾದ ಅಂಶ ಇಷ್ಟು: ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಕಾದಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮೂರನೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ತೀರ್ಪಿಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿಗ್ರಹಭೇದಕರಿದ್ದಂತೆ ಹಿಂದೂಗಳೂ ಇದಾರೆ..... ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಜ್ಞಾನ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರೊಡನೆ ನಾವು ಕಾದಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಓದುಗ: ಗೋರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳಿ, ಕೇಳೋಣ.

ಸಂಪಾದಕ: ನಾನು ಸ್ವಯಂ ಗೋಪೂಜಕ. ಎಂದರೆ ಹಸುವನ್ನು ಆದರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ದೇಶ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಗೋವೇ ಆಧಾರ. ಗೋವು ನಮಗೆ ನೂರಾರು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಿ. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸೋದರರೂ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕು.

ಆದರೆ, ಗೋಪೂಜೆ ಮಾಡುವಂತೆಯೇ ನಾನು ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದುವೋ ಮುಸಲ್ಮಾನರೋ, ಮನುಷ್ಯನೂ ಗೋವಿನಂತೆ ಉಪಕಾರಿ. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಹಸುವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನನನ್ನು

ನಾನು ಕೊಲ್ಲಲೆ? ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೂ ವೈರಿಯಾದೆ, ಗೋವಿಗೂ ಘಾತಕನಾದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೋರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒಂದೇ ದಾರಿ. ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಗೋವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನೀನೂ ನನಗೆ ಜೊತೆಯಾಗು ಎಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸೋದರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು. ಅವನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ, ಈ ಕೆಲಸ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದುದು ಎಂದು ಆ ಹಸುವನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕು. ಗೋವಿನ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣ ಅತ್ಯಂತ ದಯಾಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತೆರಬೇಕೇ ವಿನಾ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸೋದರರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗದು. ಇದೇ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಎಂದು ನಾ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

'ಅಹುದು' 'ಅಲ್ಲ'ಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಗೆಯೇ. ಮನುಷ್ಯ ಹಟವಾದಿಯಾದರೆ ಕಷ್ಟ. ನಾನೊಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸೋದರ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹಟ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ವಕ್ರವಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಅವನೂ ವಕ್ರವಾಗಿಯೇ. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆಬಾಗಿದರೆ ಅವನೂ ಪೂರಾ ತಲೆಬಾಗಿಯಾನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ತಲೆಬಾಗದಿದ್ದರೂ ನಾನು ತಲೆಬಾಗಿದುದೇನು ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂಗಳು ಹಟ ಹಿಡಿದ ಮೇಲೆ ಗೋಹತ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಈ ಗೋರಕ್ಷಣಾ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮರೆತಾಗಲೇ ಇಂಥ ಸಂಘಗಳು ಅಗತ್ಯವಾದುವೇನೋ!

ನನ್ನ ಸಹೋದರನೊಬ್ಬ ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಲೋ, ಅವನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಗೋವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲೋ? ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸರಿ ಎಂದರೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸೋದರನನ್ನೂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲವೆ?

ಹಿಂದೂಗಳೇ ಗೋವನ್ನು ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಪೀಡಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲ. ಆಗ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರು ಯಾರು? ಗೋಸಂತಾನವನ್ನು ನಿರ್ದಯೆಯಿಂದ ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರಲ್ಲ. ಆವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವವರು ಯಾರು? ಆದರೂ ನಾವು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿರಲು ಇದು ಅಡ್ಡಿ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಕಡೆಗೆ, ಹಿಂದೂಗಳು ಅಹಿಂಸಕರು, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಅಹಿಂಸಕರಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅಹಿಂಸಕನ ಧರ್ಮವೇನು? ಅಹಿಂಸಾವಾದಿಯಾದವನು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೊಲ್ಲಬಹುದು ಎಂದೇನು ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಅವರ ದಾರಿ ನೇರಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಜೀವನವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವವನ್ನು ಅಳಿಸಲಾರ. ನಮ್ರನಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬಲ್ಲ – ಅದೇ ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯ, ಪುರುಷಾರ್ಥ.

ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದುವೂ ಅಹಿಂಸಕನೇ? ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ,

ಅಹಿಂಸಕರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ; ನಾವು ಜೀವಹಿಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೇವೆ. ಯಾವ ಬಗೆಯ ಜೀವಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದಂತೆ ವಿಮೋಚನೆ ಪಡೆಯಲು ನಾವು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಾವು ಅಹಿಂಸಾವಾದಿಗಳು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲಾರರು ಎನ್ನುವುದು ಶುದ್ಧ ಅಸಂಗತ.

ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳೂ ಮೋಸಗಾರರೂ ಆದ ಮತೋಪದೇಶಕರು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುರುಕಿದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಇತಿಹಾಸ ಬರೆವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗಳ ರೂಢಿ–ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಸೋಗುಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಅವರು. ದೇವರು ನಮಗೆ ಮಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವರು ತಾವೇ ದೇವರು ಎಂದು ಮನಬಂದಂತೆ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಡಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಿ, ಅದರ ಮೋಹಜಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನೂಕುತ್ತಾರೆ. ಅಜ್ಞಾನವಶದಿಂದ ನಾವು ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಂಬುತ್ತೇವೆ.

ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಬೇಡ ಎನ್ನುವವರು ಕುರಾನನ್ನೆ ಓದಲಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗುವಂಥ ನೂರಾರು ಮಾತು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಯಾವೊಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನನೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡಲಾರ. ಕುರಾನಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದವು, ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವು ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ನಾನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲೆ? ಎರಡೂ ಕೈ ಸೇರಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ, ಇಬ್ಬರು ಕಲೆತು ಜಗಳ. ನನಗೆ ಜಗಳ ಬೇಡ ಎಂದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲ? ಹಾಗೆಯೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನ ನನ್ನೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ಗಾಳಿಯನ್ನು ಗುದ್ದಿದರೆ ಮೈ ನೋವು ಅಲ್ಲವೆ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನು ಅರಿತು ಅದರಂತೆ ನಡೆದರೆ, ಕಪಟಿ ಮತೋಪದೇಶಕರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ, ಜಗಳಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರದು.

ಓದುಗ: ಆದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಈ ಎರಡೂ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಲು ಬಿಟ್ಟಾರೆಯೇ?

ಸಂಪಾದಕ: ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಂಜಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣ. ನಮ್ಮ ಸಂಕುಚಿತತನ, ಹೀನತೆ ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿರಲು ಬಯಸಿದರೆ ಮೂರನೆಯವರು ಯಾರು ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಡಬಲ್ಲರು? ಇತರರ ದುಷ್ಟ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಮೂರ್ಖರೆನ್ನಬೇಕು.

ಅದೇ ರೀತಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಾವು ಹೋಳಾದರೆ – ನಾವು, ಹಿಂದೂಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮರು–ನಮ್ಮನ್ನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಅವರನ್ನೇಕೆ ಬೈಯಬೇಕು. ಹಸಿ ಗಡಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಲ್ಲ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ತಗಲಿ ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತಗಲದಂತೆ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ದೂರ ಇಡುವುದಲ್ಲ ಉಪಾಯ; ಒಡೆಯದಂತೆ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಸುಡುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಪಕ್ವಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆಗ ನಮಗೆ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೂಗಳು ಇದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ತಾವು ಹೆಚ್ಚು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯೂ ಅವರಿಗಿದೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಡನೆ ತಾವು ಸ್ನೇಹವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಘಾತ ಬಂದರೂ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಅವರಿಗಿದೆ.

ಈಗ ಎರಡೂ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಅವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ತಮಗೆ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ರಿಯಾಯಿತಿ ಬೇಕೆಂದು ಲಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ಲೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹಿಂದೂಗಳೇಕೆ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕು? ಹಿಂದೂಗಳು ವಿರೋಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯಾರು, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಕ್ರಮೇಣ ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟಾರು; ಕಡೆಗೆ ಸೋದರ ಭಾವ ಹುಟ್ಟೀತು. ನಮ್ಮ ಜಗಳಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬಳಿಗೊಯ್ಯಲು ನಮಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ವಿರೋಧ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೇನೂ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಎಂದಿಗೂ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೂಗಳು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಎಂದಿಗೂ ಜಗಳವಾಡರು ಎನ್ನುತ್ತಿಲ್ಲ ನಾನು. ಒಟ್ಟಿಗಿರುವ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರೂ ಸಹ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಲೆಯೊಡೆದು ಹೋಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಹೀಗೆ ಆಗಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಮತಿಯಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗ ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟೋ ಮೂರ್ಖತನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಸೈರಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಜಗಳವಾಡಿದರೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಕೀಲರನ್ನಿಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಇಬ್ಬರೂ ಜಗಳವಾಡಿದರು; ಇಬ್ಬರ ತಲೆಯೂ ಒಡೆಯಿತು ಅಥವಾ ಒಬ್ಬನದೇ. ಅವರ ನಡುವೆ ಮೂರನೆಯವನೇನು ನ್ಯಾಯದಾನ ಮಾಡುವುದು? ಹೊಡೆದಾಡಿದವರು ಗಾಯಗೊಂಡರು. ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದ್ದೇನು ಮಾತು ಬಂತು?

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೧

ವಕೀಲರು

ಓದುಗ: ಇಬ್ಬರು ಜಗಳವಾಡಿದಾಗ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ ಈ ಮಾತು!

ಸಂಪಾದಕ: ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎನ್ನಿ, ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಹೇಳಿ, ಸತ್ಯ ಅದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ವಕೀಲರ, ವೈದ್ಯರ ನೆನಪು ಆಗುತ್ತದೆ! ವಕೀಲರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ನೂಕಿದಾರೆ, ಹಿಂದೂ–ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಜಗಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಾರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿದಾರೆ ಎಂದು ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಓದುಗ: ಹೀಗೆ ನಿಂದಿಸುವುದು ಸುಲಭ; ಅದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ವಕೀಲರಿರದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದಾರಿ ತೋರಿದವರು ಯಾರು? ಬಡವರನ್ನು ಯಾರು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದರು? ನ್ಯಾಯದಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರು? ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಮನಮೋಹನಘೋಷರು ಉಚಿತವಾಗಿ ವಾದಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಬಡವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿಲ್ಲ? ನೀವು ಇಷ್ಟು ಹೊಗಳಿದಿರಲ್ಲ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನು, ಅದರ ಆಧಾರ ವಕೀಲರೇ. ಇಂಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಜನರ ವರ್ಗವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು ಅನ್ಯಾಯ. ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಿದೆ ಎಂದು ದುರುಪಯೋಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ಸಂಪಾದಕ: ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ವಕೀಲರು ಎಂದೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಯುತ ಘೋಷರನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದುದು ನಿಜ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಚಳುವಳಿಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಕೀಲರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಬಹುದು. ವಕೀಲರೂ ಮನುಷ್ಯರೇ ಅಲ್ಲವೆ; ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ ಏನಾದರೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ವಕೀಲರು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಿದಾರೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳೆಲ್ಲ ಅವರು ಮನುಷ್ಯರು ಎಂದು ಮಾಡಿದವು, ವಕೀಲರಾದುದರಿಂದ ಮಾಡಿದುದಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟು; ಈ ವೃತ್ತಿ ದುರ್ನೀತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಲೋಭನ ಹೆಚ್ಚು. ಅದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗದವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ.

ಒಂದು ಕಡೆ ಹಿಂದೂಗಳೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಜಗಳವಾಡಿದರು. ಸಾಧಾರಣ

ಮನುಷ್ಯ ಆದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತುಬಿಡಿ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ತಪ್ಪಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಜಗಳವಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವರು ವಕೀಲರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮಾಡುವುದೇನು? ತಮ್ಮ ಕಕ್ಷಿಗಾರರ ಪರವಾಗಿ ವಾದ. ಆ ಕಕ್ಷಿಗಾರನಿಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅಂಥವರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೇ ಕಳಂಕ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವಕೀಲರು ಜಗಳವನ್ನು ನಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತಷ್ಟು ಉರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದು–ಪರರ ದುಃಖ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಯಾರೂ ವಕೀಲಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಹಣ ಗಳಿಸಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಐಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಇದೊಂದು ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಜಗಳ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಲಾಭ ಹೆಚ್ಚು. ಜಗಳ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ವಕೀಲರಿಗೆ ಸಂತೋಷ; ನಾನಿದನ್ನು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ, ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ವಕೀಲರು ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಜಗಳ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು (ಪೂಟ್ ಲಾಯರ್) ಜಿಗಣಿಯಂತೆ ಬಡವರ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಸಬೇ ಜಗಳ ಕಚ್ಚಾಟಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವಂಥದು. ವಕೀಲರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಭೋಗ–ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಬಯಸುವ ಮೈಗಳ್ಳ ಜನ ಇಂಥ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸತ್ಯ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವಾದವೂ ಬರೀ ನೆಪ. ವಕೀಲಿ ಕಸುಬು ಗೌರವಯುತವಾದುದೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿದವರು ವಕೀಲರೇ. ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆಯೆ ಕಾನೂನನ್ನೂ ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟು ಸಂಭಾವನೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಾವೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ಠೀವಿಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಬಡಬಗ್ಗರು ಇವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೂಲಿಗಾರನಿಗಿಂತ ಇವರಿಗೇಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭಾವನೆ ಬೇಕು? ಕೂಲಿಗಾರರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಇವರಿಗೇಕೆ? ಕೂಲಿಗಾರರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವರು ಮಾಡಿದ ದೇಶಸೇವೆಯೇನು? ಸೇವೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಪಡೆವ ಅಧಿಕಾರವೆ? ಹಣಕ್ಕಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಸೇವೆಯೆನ್ನಬಹುದೆ?

ಹಿಂದೂ–ಮುಸ್ಲಿಂ ಜಗಳಗಳೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ವಕೀಲರ ಕೈವಾಡದಿಂದಲೇ ಆಗಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಜಗಳಗಳ ಪರಿಚಯವಿದ್ದವರು ಬಲ್ಲರು. ಇದರಿಂದ ಕೆಲವು ಮನೆತನಗಳೇ ಹಾಳಾಗಿವೆ. ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಬದ್ಧ ವೈರಿಗಳಾಗಿದಾರೆ, ಎಷ್ಟೋ ಸಂಸಾರಗಳು ಇವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿವೆ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಸರ್ವನಾಶವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಹೇಳಬಹುದು.

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕಾದ ನಷ್ಟ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದುದು. ಕೋರ್ಟುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತ

ನಡೆಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟುಗಳು ಜನರ ಹಿತಕ್ಕಾಗೆ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ತಪ್ಪು. ತಮ್ಮ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಕೋರ್ಟುಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ತಮ್ಮ ಜಗಳಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಮೂರನೆಯವರದೇನು ಅಧಿಕಾರ? ಕಾದಾಡಿಯೋ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರಿಂದಲೋ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇಷ್ಟು ನಪುಂಸಕರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಮೊದಲಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಜನರು ಹೆಚ್ಚು ಅಂಜುಗುಳಿಗಳೂ ನಪುಂಸಕರೂ ಆದರು. ಹೊಡೆದಾಡಿ ಸಾಯುವುದು ಅಸಭ್ಯತೆಯೇ, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜಗಳವನ್ನು ನೀವು ತೀರಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಮೂರನೆಯವರನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಮಾತ್ರ ಅಸಭ್ಯತೆಯಲ್ಲವೆ? ಮೂರನೆಯವರು ಮಾಡಿದ ತೀರ್ಮಾನ ಯಾವಾಗಲೂ ಸರಿಯೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲವರು ಯಾರು? ಯಾರದು ಸತ್ಯವೋ ಆ ಕಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಗೊತ್ತು. ನಾವು ಭೋಳೇ ಜನ. ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು. ನಮ್ಮ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹೊಸಬ ನಮಗೆ ನ್ಯಾಯದಾನ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೆನಪಿಡಬೇಕಾದುದು ಇಷ್ಟು: ವಕೀಲರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಕೋರ್ಟುಗಳೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಕೋರ್ಟುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ರಾಜ್ಯ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಕೀಲರು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪೊಲೀಸರೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರು ಆಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಭಾರತೀಯ ವಕೀಲರು ಇಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ವಕೀಲರು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೋ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ ಬಿತ್ತೋ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಈ ಕಸಬಿನ ಬಗ್ಗೆ ನನಗಿರುವಷ್ಟೇ ತಿರಸ್ಕಾರ ನಿಮಗೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಈ ವಕೀಲರು ತಮ್ಮ ಕಸಬನ್ನು ಬಿಡಲಿ, ಈ ಕಸಬು ಹೀನ ಎನ್ನಲಿ; ಇಂಗ್ಲಿಷರ ರಾಜ್ಯ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗಳು ಜಗಳಗಂಟರು, ಕೋರ್ಟು ಎಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಮೀನಿಗೆ ನೀರಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ಅಪನಿಂದೆ ಬರಲು ವಕೀಲರು ಕಾರಣ.

ವಕೀಲರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುದುದೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರೂ ಇವರೂ ದಾಯಾದಿಗಳು. ಅವರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಬಲ, ಇವರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೨

ವೈದ್ಯರು

ಓದುಗ: ವಕೀಲರ ವಿಷಯ ಈಗ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅವರಿಂದ ಆದ ಒಳ್ಳೆಯದು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ. ಅವರ ವೃತ್ತಿ ಕೆಟ್ಟುದು. ನೀವು ವಕೀಲರ ಜೊತೆಗೆ ವೈದ್ಯರನ್ನೂ ಸೇರಿಸುತ್ತೀರಿ–ಅದು ಹೇಗೆ?

ಸಂಪಾದಕ: ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇವಲ ನನ್ನದೇ ಅಲ್ಲ. ಪಶ್ಚಿಮದ ಲೇಖಕರು ವಕೀಲರನ್ನು ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ ಈ ಆಧುನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ವಿಷವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಕೀಲಿ, ವೈದ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರೋಪಜೀವಿ ವೃತ್ತಿಗಳೇ ಆ ವಿಷವೃಕ್ಷದ ರೆಂಬೆಗಳು. ಈ ವೃಕ್ಷದ ಬುಡದ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮದ ಕೊಡಲಿ ನಿಂತಿದೆ. ಅನೀತಿಯ ಪರೋಪಜೀವಿ ಕಸಬುಗಳೇ ಅದರ ಬೇರುಗಳು. ಆದುದರಿಂದ, ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯೆ ಅಲ್ಲ, ಅನೇಕರ ಅನುಭವದ ಸಾರ.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ಲೋಕಸೇವಾರ್ಥ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ವೈದ್ಯನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೂ ಇತ್ತು. ಈಗ ಆ ಮೋಹವಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯರಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಈಗ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಧೀನದಲ್ಲಿಡಲು ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೊಗಲ ಬಾದಷಹನನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿದವನು ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವೈದ್ಯ. ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ವೈದ್ಯರು ಹೀಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವೈದ್ಯರು ನಮಗೆ ಕೀಲೇ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿದ್ವಾಂಸ ವೈದ್ಯರಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯರೇ ಲೇಸು ಎಂದು ಆಗಾಗ ನನಗನಿಸಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಆಲೋಚಿಸೋಣ; ವೈದ್ಯನ ಕೆಲಸ ದೇಹ ರಕ್ಷಣೆ ಅಥವಾ ಅದೂ ಅಲ್ಲ. ದೇಹಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಾದ ರೋಗಗಳ ನಿವಾರಣೆ ಅವರ ಕೆಲಸ. ಈ ರೋಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಹೇಗೆ? ನಮ್ಮ ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಅತ್ಯುಪಯೋಗದಿಂದ. ನಾನು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯೆ ತಿಂದೆ, ಅಜೀರ್ಣವಾಯಿತು. ವೈದ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ, ಔಷಧಿ ಕುಡಿದೆ, ಗುಣವಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯೆ ತಿಂದೆ, ಮತ್ತೆ ವೈದ್ಯನ ಗುಳಿಗೆ ತಿಂದೆ. ಮೊದಲ ಸಲವೇ ಆ ಗುಳಿಗೆಯನ್ನು ತಿನ್ನದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕೂರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯ ನಡುವೆ ಬಂದು ನಾನು ಮತ್ತೆ ತಿಂಡಿಪೋತನಾಗಲು ದಾರಿಮಾಡಿದ. ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೇನೋ ಅದರಿಂದ ಹಗುರವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ದುರ್ಬಲವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಬಹಳ ದಿನ ಔಷಧ ಸೇವಿಸಿದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ನನ್ನ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯವೇ ನಷ್ಟವಾದೀತು.

ನಾನು ಭೋಗಾಸಕ್ತನಾದೆ, ರೋಗಬಂತು, ವೈದ್ಯ ಗುಣ ಮಾಡಿದ; ನಾನು ಮತ್ತೆ ಭೋಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದೆ. ವೈದ್ಯ ಕೈಹಾಕದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು; ನಾನು ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಭೋಗಚಾಪಲ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಪಾಪದ ತವರು. ಅದರಿಂದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಶರೀರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಶ್ರದ್ಧೆ ತೋರುತ್ತಾರೆ, ಅನೀತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವೈದ್ಯರಂತೂ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಕೀಳು. ಮನುಷ್ಯ ಶರೀರದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಜೀವಂತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನಾ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪದು. ನಮ್ಮ ದೇಹಗಳಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಜೀವಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದು ಅನಗತ್ಯವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವೈದ್ಯರು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಔಷಧಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೊಬ್ಬೋ, ಮದ್ಯವೋ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡೂ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೂ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೂ ನಿಷಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳು. ನಾಗರಿಕತೆಯ ವೇಷ ಹಾಕಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆಗಳೆಂದು ನಾವು ಮನಬಂದಂತೆ ನಡೆಯಬಹುದು. ವೈದ್ಯರು ನಮಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿರಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದಂತೂ ನಿಜ. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಸಂಯಮಹೀನರೂ ನಪುಂಸಕರೂ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ದೇಶ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು? ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವೈದ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಯುವುದೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ.

ನಾವು ವೈದ್ಯರಾಗುವುದೇಕೆ? ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಂತೂ ಅಲ್ಲ, ಹಣ ಗಳಿಸಲು, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಸಂಪಾದಿಸಲು. ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಲೋಕ ಸೇವೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ಇದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ನಷ್ಟದಾಯಕವೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದೇನೆ. ವೈದ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಆಡಂಬರ ತೋರಿಸಿ ಜನರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಔಷಧಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕಾಸಿನದಾದರೆ ಅವರು ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ಅವರನ್ನು ನಂಬಿ, ರೋಗ ಗುಣವಾದೀತೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸೋಗು ಹಾಕುವ ಈ ವೈದ್ಯರಿಗಿಂತ ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಯವಿರುವ ಅಳಲೇಕಾಯಿ ಪಂಡಿತರೇ ಲೇಸಲ್ಲವೆ?

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೩

ನಿಜವಾದ ಸಭ್ಯತೆ ಎಂಥದು?

ಓದುಗ: ರೈಲಿನ, ವೈದ್ಯರ, ವಕೀಲರ ಟೀಕೆಯಾಯಿತು. ಸರಿ, ಯಂತ್ರಗಳೇ ಬೇಡ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ ನೀವು. ಹಾಗಾದರೆ ಸಭ್ಯತೆಯೆಂದರೇನು?

ಸಂಪಾದಕ: ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕಷ್ಟವಲ್ಲ. ನಾನು ಭಾರತೀಯ ಸಭ್ಯತೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ರೋಂ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿತು, ಗ್ರೀಸೂ ಅಷ್ಟೇ. ಈಜಿಪ್ಟಿನ ಫರೋಹಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಾಶವಾಯಿತು, ಜಪಾನ್ ಪಶ್ಚಿಮದ ವೇಷ ತೊಟ್ಟಿತು; ಚೀನಾದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಮಾತ್ರ ಏದುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತ ಇನ್ನೂ ಭದ್ರವಾಗಿಯೆ ಇದೆ, ಬುಡದಲ್ಲಿ. ರೋಂ ಗ್ರೀಸುಗಳ ವೈಭವ ಈಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಯೂರೋಪಿನ ಜನರು ರೋಂ ಗ್ರೀಸುಗಳ ಪಾಠವನ್ನೇ ಕಲಿಯುತ್ತ, ಅವರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ನಾವು ಬಿಡೋಣ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿದೆ ಅವರ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿ. ಇಂಥದರಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಮಾತ್ರ ಅಚಲವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಅದರ ಶೋಭೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ಅನಾಗರಿಕರು, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಸೋಮಾರಿಗಳು; ಏನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೂ ಅವರನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮೇಲೆ ಆರೋಪವಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ನಮ್ಮ ದೋಷವಲ್ಲ, ಗುಣ. ಅನುಭವದ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ಸರಿಯೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಬದಲಿಸೋಣವೆ? ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವವರು ಬಹಳ ಜನ. ಆದರೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಅವಿಚಲಿತವಾಗಿ ಇದೆ. ಇದೇ ಅದರ ಸೊಬಗು; ಇದೇ ನಮ್ಮ ಆಶಾಕಿರಣ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ ತೋರಿಸುವ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರವೇ ಸಭ್ಯತೆ. ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆ ನೀತಿಪಾಲನೆಯೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಇದು. ನೀತಿಪಾಲನೆಯೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ರಾಗದ್ವೇಷಗಳ ಸಂಯಮ. ಹಾಗೆ ನಡೆದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಸಭ್ಯತೆ ಎಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆ.

ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಸರಿಯೆಂದರೆ, ಅನೇಕ ಲೇಖಕರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಯಾರಿಂದಲೂ ಏನೂ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ಸರಿ. ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಅತಿ ಚಂಚಲವೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ಕೊಟ್ಟಷ್ಟೂ ಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತದೆ, ಸಾಲದು

ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಡಿಲಬಿಟ್ಟರೆ ಅಷ್ಟು ಭೋಗಲಾಲಸೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಅದಕ್ಕೆ ಮಿತಿ ಮೇರೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಸುಖ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನದೇ ಒಂದು ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಸಿರಿವಂತನಾದುದರಿಂದ ಒಬ್ಬನು ಸುಖಿಯಲ್ಲ, ಬಡವನಾದುದರಿಂದ ಒಬ್ಬನು ದುಃಖಿಯಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಿರಿವಂತನೇ ದುಃಖಿ, ಬಡವನೇ ಸುಖಿ ಆಗಿರುವುದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಜನಸ್ತೋಮ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಡವರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ತಿಳಿದೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಭೋಗ ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಡಿ ಎಂದು ನಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅದೇ ನೇಗಿಲನ್ನೇ ನಾವು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂಥ ಗುಡಿಸಲೇ ಈಗಲೂ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶೀ ಶಿಕ್ಷಣ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ವನಾಶಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ತನ್ನ ಕಸಬನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ನಿಯಮಿತವಾದ ಪ್ರತಿಫಲ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಂತ್ರದ ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಅದರ ದಾಸನಾಗಿ ಅನೀತಿಯ ಪಾಲಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕಂಡಿದ್ದರು.

ಆದುದರಿಂದ ದೀರ್ಘ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ, ನಮ್ಮ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಏನು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದೇ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಸುಖಸಂತೋಷಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಎಂದು ಅವರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಬರೀ ಜಂಜಾಟ, ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಯಾಜಾಲ; ಅದರಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಆ ಮಾಯಾಬಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ದುರಾಚಾರ, ದುರ್ನೀತಿ, ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆ, ಜೂಜು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಕಳ್ಳಕಾಕರಿಗೆ ದರೋಡೆಗಾರರ ತಂಡಗಳಿಗೆ ಅವು ನೆಲೆವೀಡಾಗುತ್ತವೆ. ಬಡವರನ್ನು ಭಾಗ್ಯವಂತರು ಸುಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಗಳೇ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದ್ದವು. ರಾಜರು, ರಾಜದಂಡ, ಅವರ ಖಡ್ಗ ಎಲ್ಲವೂ ನೈತಿಕಬಲಕ್ಕೆ ಸಮನಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಜಧಿರಾಜರಿಗಿಂತ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಸಾಧುಶರಣರು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತ ರಚನೆಯುಳ್ಳ ರಾಷ್ಟ್ರ ಯಾರಿಂದ ಏನು ಕಲಿಯಬೇಕು? ಇತರರಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರ ಇದು. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವೈದ್ಯರು, ವಕೀಲರು, ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿ ಎಲ್ಲವೂ ಇತ್ತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಿತಿಯಿತ್ತು. ಈ ವೃತ್ತಿ ಯಾವುದೂ ಉಳಿದುದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ವಕೀಲರು,

ವೈದ್ಯರು ಜನರನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜನತೆಯ ಆಶ್ರಿತರು ಅವರು, ಆಶ್ರಯದಾತರಲ್ಲ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ನ್ಯಾಯ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಯಾರೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ಜನರನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ದಳ್ಳಾಳಿಗಳು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥದೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ರಾಜಧಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ಬೇಸಾಯಮಾಡುತ್ತ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯ.

ಈಗಲೂ ಈ ದುಷ್ಟ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆ ಎಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನತೆ ನಿಮ್ಮ ಹೊರ ಆಡಂಬರವನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅವರನ್ನು ಆಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀವೂ ಎಂದಿಗೂ ಅವರನ್ನು ಆಳಲಾರಿರಿ. ನಾವು ಯಾರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೋ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅರಿಯರು, ನಾವು ಅವರನ್ನು ಅರಿಯೆವು. ದೇಶಪ್ರೇಮವಿರುವ ನಿಮ್ಮಂಥವರು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈಲಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಎಟುಕದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ವಾಸಮಾಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ನೀವು ನಿಜವಾದ ದೇಶಭಕ್ತಿ ಕಲಿತೀರಿ; ಆಗ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿ.

ಯಾವುದನ್ನು ನಾನು ನಿಜವಾದ ಸಭ್ಯತೆ ಎನ್ನುತ್ತೇನೋ ತಿಳಿಯಿತಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಲಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಶತ್ರುಗಳು.

ಓದುಗ: ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಸರಿ. ಆದರೆ ಈ ನೂರಾರು ಬಾಲವಿಧವೆಯರು, ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮದುವೆಯಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತ ಬಾಲಮಾತೃ ಗೃಹಿಣಿಯರು, ಬಹುಪತಿಗಳುಳ್ಳ ಸತಿಯರು, ನಿಯೋಗ ಪದ್ಧತಿ, ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಮೇಕೆಗಳ ಪ್ರಾಣಿ ಬಲಿ, ಇದೆಲ್ಲವೂ ಇದೆಯಲ್ಲ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ? ಇವು ನೀವು ವರ್ಣಿಸಿದ ಸಭ್ಯತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು?

ಸಂಪಾದಕ: ನೀವು ತಪ್ಪುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ತೋರಿಸಿದ ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೋಷಗಳೇ. ಇವು ಪುರಾತನ ಸಭ್ಯತೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆ ಸಭ್ಯತೆಗೂ ಮೀರಿ ಈ ದೋಷ ನಿಂತಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸದಾ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಆಗಿರುವ ಹೊಸ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದು ನಾನು ತೋರಿಸಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಗೆಂದು ಅದರ ಭಕ್ತರೇ ಒಪ್ಪಿದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅದರ ಭಕ್ತರು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಸಭ್ಯತೆಯಿಂದಲೂ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಸ್ತರೂ ಪೂರ್ಣತೆ ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಭ್ಯತೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ, ಪಶ್ಚಿಮದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅನೈತಿಕತೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ.

ಪಶ್ಚಿಮದ ನಾಗರಿಕತೆ ನಾಸ್ತಿಕವಾದುದು. ಭಾರತೀಯ ಸಭ್ಯತೆ ಆಸ್ತಿಕವಾದುದು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹಿತೈಷಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಸಭ್ಯತೆಯನ್ನು, ಮಗು ತಾಯಿಯ ಎದೆಯನ್ನು ಅವಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಅಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೪

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದೀತು?

ಓದುಗ: ಸಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯಿತು. ಅದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಲಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದೀತು?

ಸಂಪಾದಕ: ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೂ ನನಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಓದುಗರಿಗೆ ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ, ಉಳಿದುದು ಕಾಲಾಧೀನ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ರೋಗದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿದರೆ ರೋಗವೆ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ; ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಬಲ್ಲರು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಓದುಗ: ನೀವು ಹೇಳುವಂತೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸಭ್ಯತೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದರೆ ಈ ದೇಶ ಪರತಂತ್ರವೇಕಾಯಿತು?

ಸಂಪಾದಕ: ಈ ಸಭ್ಯತೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮ. ಎಲ್ಲಾ ಸಭ್ಯತೆಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಪರೀಕ್ಷಾಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಸಭ್ಯತೆ ಸ್ಥಿರವಾದುದೋ ಅದು ಆ ಗಂಡವನ್ನು ದಾಟುತ್ತದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸಂತಾನದಲ್ಲಿ ದೃಢತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಈ ಸಭ್ಯತೆ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಈಡಾಯಿತು. ಆ ಗಂಡದಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಅದರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಅದರ ಬಲದ ದ್ಯೋತಕ. ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಇದು ಹರಡಿಲ್ಲ. ವಿಲಾಯಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಪಶ್ಚಿಮದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದವರು ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಅಳತೆಗೋಲಿನಿಂದ ನಾವು ಲೋಕವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಗುಲಾಮರಾದರೆ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಗುಲಾಮರಾದಂತೆ. ನಾವು ದುರ್ದೆಶೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಇಡೀ ಭಾರತ

ಕಂಗಾಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ನಿಜ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ದೇಶದ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಒಳಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದರೆ ಭಾರತದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದಂತೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಆಳಲು ಕಲಿತರೆ ಅದೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ಈ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬರಿ ಕನಸಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕೂಡುವುದೂ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಅನುಭವವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಇತರರನ್ನೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿಯೇವು. ಇಂಥದು ನಾನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಚಿತ್ರ. ಆದರೆ ಈ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ತಾನು ಮುಳುಗುವವನು ಪರರನ್ನು ಉಳಿಸಬಲ್ಲನೆ? ತಾನೆ ಗುಲಾಮನಾದವನು ಪರರನ್ನೇನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ?

ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಿಮಗಿದು ಈಗ ಅರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಭಾರತೀಯರಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ.

ಓದುಗ: ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಭಾರತೀಯರಾಗುವುದು ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸಂಪಾದಕ: ಹಾಗೆಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲ ಎಂದ ಹಾಗೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಅವರು ಭಾರತೀಯರಾಗುವುದೂ ಬಿಡುವುದೂ ಬೇರೆ ಮಾತು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಚೊಕ್ಕಟ್ಟವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಮಾತು.

ಓದುಗ: ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಎಂದೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

ಸಂಪಾದಕ: ಹಿಂದೆ ನಡೆಯದಿದ್ದುದು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲವೆಂದಂತೆ. ಏನೆ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋಚಿದುದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ. ಅದರ ಬಲ ಅತುಲ. ಆದುದರಿಂದ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಹೋಲಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ನಾಗರಿಕತೆಗಳೆಲ್ಲ ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸಭ್ಯತೆ ಎಲ್ಲಾ ಗಂಡಾಂತರಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಓದುಗ : ಈ ಮಾತು ನನಗೆ ಸರಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಶಸ್ತ್ರಬಲದಿಂದಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಓಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಹಾಯಿ ಇಲ್ಲ. 'ಪರಾಧೀನನಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ

ಸುಖವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಕವಿ ಹಾಡಿದಾನೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಇಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ದಿನೇ ದಿನೇ ದುರ್ಬಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸೆಲ್ಲ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಭಯಭೀತರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ನಮಗೆ ಪೀಡೆಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಓಡಿಸಬೇಕು.

ಸಂಪಾದಕ: ಉದ್ರೇಕದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತಿರಿ. ನಾವೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ತಂದವರು. ನಾವೇ ಅವರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಲಿತುದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಇಲ್ಲೆ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಏಕೆ ಮರೆಯುತ್ತೀರಿ? ಅವರನ್ನಲ್ಲ ನೀವು ದ್ವೇಷಿಸಬೇಕಾದುದು. ಅವರ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು. ಇರಲಿ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಕಾದಾಡಿಯೇ ಕಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಎನ್ನಿ. ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಓದುಗ: ಇಟಲಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆ. ಮ್ಯಾಜಿನಿ, ಗ್ಯಾರಿಬಾಲ್ಡಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೋ ಅದು ನಮಗೂ ಸಾಧ್ಯ. ಅವರು ಮಹಾವೀರರಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತೀರಾ?

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೫

ಇಟಲಿ – ಹಿಂದುಸ್ತಾನ

ಸಂಪಾದಕ: ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಇಟಲಿಯದು. ಮ್ಯಾಜಿನಿ ಮಹಾತ್ಮ, ಗ್ಯಾರಿಬಾಲ್ಡಿ ಮಹಾಶೂರ. ಇಬ್ಬರೂ ಪೂಜನೀಯರು. ಅವರ ಜೀವನದಿಂದ ನಾವು ಎಷ್ಟೋ ಕಲಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಟಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆ. ಮೊದಲು, ಮ್ಯಾಜಿನಿ ಗ್ಯಾರಿಬಾಲ್ಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭೇದ ಗಮನೀಯ. ಮ್ಯಾಜಿನಿ ಬಯಸಿದುದು ಬೇರೆ. ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಇನ್ನೂ ಕೈಗೂಡಿಲ್ಲ. ಮಾನವನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಆಳಲು ಕಲಿಯಬೇಕು ಎಂದ. ಅದು ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಮ್ಯಾಜಿನಿಯ ಈ ವಿಚಾರ ಗ್ಯಾರಿಬಾಲ್ಡಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ಯಾರಿಬಾಲ್ಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಇಟಲಿಯವನಿಗೂ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ, ಅವರೂ ಆಯುಧಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದರು.

ಇಟಲಿ–ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ನಾಗರಿಕತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು. ಮುಯ್ಯಿಗೆ ಮುಯ್ಯಿ ಅವರದು. ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಟಲಿಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಬಿಡಿಸಬೇಕು; ಇದೇ ಗ್ಯಾರಿಬಾಲ್ಡಿಯ ಆಸೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಮಂತ್ರಿ ಕಾವೂರನ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ ಒಳಸಂಚುಗಳು ಇಟಲಿಯ

ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ. ಅದರಿಂದ ಆದುದೇನು? ಈಗ ಇಟಲಿಯವರೇ ಇಟಲಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಾರೆ; ಆದುದರಿಂದ ಇಟಲಿಯ ಜನ ಸುಖವಾಗಿದಾರೆ ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಿದೆ. ಇಟಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮ್ಯಾಜಿನಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದಾನೆ. ಇಟಲಿ ಎಂದರೆ ವಿಕ್ಟರ್ ಇಮಾನ್ಯುಯಲ್ ಮಾಡಿದ ಅರ್ಥ ಬೇರೆ. ಮ್ಯಾಜಿನಿಯ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ. ಇಮಾನ್ಯುಯಲ್, ಕಾವೂರ್, ಗ್ಯಾರಿಬಾಲ್ಡಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇಟಲಿಯೆಂದರೆ ಇಟಲಿಯ ರಾಜ (ಇಮಾನ್ಯುಯಲ್), ಅವನ ಪರಿವಾರ. ಮ್ಯಾಜಿನಿ ಇಟಲಿಯೆಂದರೆ ಇಟಲಿಯ ಪ್ರಜೆ, ಇಟಲಿಯ ರೈತರು. ಇಮಾನ್ಯುಯಲ್ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಜೆಯ ಸೇವಕವರು. ಮ್ಯಾಜಿನಿಯ ಆ ಇಟಲಿ ಇನ್ನೂ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳಲುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯುದ್ಧ ಎಂಬುದು ಇಬ್ಬರು ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ರಾಜರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಚದುರಂಗದಾಟ. ಇಟಲಿಯ ಪ್ರಜೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪೇದೆಗಳು. ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿನ ಕೂಲಿಗಾರರು ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೇ ಇದಾರೆ. ಅವರ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಕೊಲೆ, ದೊಂಬಿ, ವಿದ್ರೋಹ ಮಾಡುತ್ತಲೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅದು ಇದ್ದದ್ದೇ. ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದ ಸೇನೆ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಇಟಲಿಗೆ ಆದ ಲಾಭವೇನು? ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಾಭ. ಯಾವ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿದರೋ ಆ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಜನತೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರಲಿ ಎಂದು ನೀವು ಆಶಿಸಲಾರಿರಿ. ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸೂತ್ರ ಬರಬೇಕೆಂದಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಜನಸ್ತೋಮಕ್ಕೆ ಸುಖ ಸಿಗಬೇಕೆಂಬುದಲ್ಲವೆ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಅಪಾರ ಜನತೆ ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದೀತು ಎಂಬುದೊಂದೇ ವಿಚಾರ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು. ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆ ಹಿಟ್ಟು ಹಿಟ್ಟಾಗಿದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಷ್ಟೆ. ಆ ರಾಜರು ಬಹಳ ನಿರ್ದಯರಾಗಿ ಜನರನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗಿಂತ ಅವರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹೊರಟು ಹೋಗಲಿ, ದೇಶೀ ರಾಜರ ಈ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಜನತೆ ಹುಡಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಕಲಿಸಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವಂತೆಯೇ ಈ ರಾಜರ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನೂ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇಶಾಭಿಮಾನವೆಂದರೆ ನನಗೆ ಸಮಗ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಲ್ಯಾಣ. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೈಯಿಂದ ಆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಯಾರಾದರೂ ತಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ಮುಡುಪಿಟ್ಟರೆ, ಈ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ

ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಂಥ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯನೆಂದೇ ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೇ, ಇಟಲಿಯ ಹಾಗೆ ಕಾದಲು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಆಯುಧಗಳು ಬೇಕು. ಇದನ್ನು ನೀವು ಯೋಚಿಸಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಶಸ್ತ್ರಸನ್ನದ್ಧರು. ನನಗೆ ಅದರ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿ ಇದಿರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ಭಾರತೀಯರು ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಅದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದರೂ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ? ಅಷ್ಟಲ್ಲದೇ, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಸಾಯುಧವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಎಂದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನೂ ಯೂರೋಪಿನ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು. ಆಮೇಲೆ ಯೂರೋಪಿನ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಯೂರೋಪಿನ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು ಎಂದ ಹಾಗೆ. ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಅದೇ. ಆದರೆ, ಆ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಸರ್ವೋತ್ತಮ. ಅವರೊಡನೆ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಒಂದೆರಡು ಅಧಿಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ, ಕಾಲ ಕಳೆಯೋಣ. ಆದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಜನತೆ ಮಾತ್ರ ಆಯುಧ ಹಿಡಿಯದು. ಆಯುಧ ಹಿಡಿಯದಿರುವುದೇ ಒಳಿತು.

ಓದುಗ: ನೀವು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಏಕೆ ಆಯುಧ ಹಿಡಿಯಬೇಕು? ಮೊದಲು ಕೆಲವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿ, ಹೆದರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇವೆ; ಆಮೇಲೆ ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾದ ಕೆಲವರು ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮೊದಲು ೨೦-೨೫ ಲಕ್ಷ ಜನ ನಮ್ಮವರು ನಷ್ಟವಾದಾರು. ಕಡೆಗೆ ದೇಶವನ್ನೇ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡೇವು. ಗೆರಿಲ್ಲಾ ನಡೆಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ: ಸರಿ ಸರಿ; ಈ ಪವಿತ್ರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಕೊಲೆಮಾಡಿ ನೆತ್ತರು ಹರಿಯಿಸಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸುವ ವಿಚಾರ ನಿಮಗೆ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿಸದೆ? ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಪರರ ಹತ್ಯೆಯಲ್ಲ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ. ಪರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಹೇಡಿತನದ ವಿಚಾರ. ಈ ಕೊಲೆ ಕಡಿತಗಳಿಂದ ಯಾರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತೀರಿ ನೀವು? ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಜನಕೋಟಿಗೆ ಅದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಆಸುರೀ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪಿಶಾಚಿ ಹಿಡಿದವರಿಗೇ ಇಂಥ ವಿಚಾರ ಬರುವುದು. ಕಡಿತ ಕೊಲೆಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಗಳಿಸಿದವರು ಎಂದಿಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡಲಾರರು. ಧಿಂಗ್ರಾ, ಅವನಂಥವರು ಮಾಡಿದ ಕೊಲೆಗಳಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಲಾಭವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದವರು ಬರೀ ಭ್ರಾಂತರು. ಧಿಂಗ್ರಾ ದೇಶಭಕ್ತನೇ. ಆದರೆ ಅದು ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಕುರುಡು ದೇಶಪ್ರೇಮ. ತಪ್ಪು

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಲಿದಾನ ಕೊಟ್ಟ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಹಾನಿಕರವೇ ಆದೀತು.

ಓದುಗ: ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಈ ಕೊಲೆಗಳಿಂದ ಗಾಬರಿಯಾಗಿರುವುದು ನಿಜ. ಲಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ಲೆ ಈ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಕೆಲವು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು.

ಸಂಪಾದಕ: ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹೇಡಿಗಳೂ ಹೌದು. ವೀರರೂ ಹೌದು. ಮದ್ದು ಗುಂಡಿನ ಪರಿಣಾಮ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಬೇಗ ಆಗುತ್ತದೆ; ಇದನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ. ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಲಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ಲೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಲೂಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಹೆದರಿಕೆಯಿರುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೀತು.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೬

ಪಶುಬಲ

ಓದುಗ: ಇದೇನೋ ಹೊಸ ಸಿದ್ಧಾಂತ ತೆಗೆದಿರಿ ; ಹೆದರಿಸಿ ಗಳಿಸಿದುದು ಹೆದರಿಕೆಯಿರುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೊಟ್ಟುದೇನೋ ಆಯಿತು. ಅದನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ?

ಸಂಪಾದಕ: ಹಾಗಲ್ಲ, ೧೮೫೭ರ ರಾಜಘೋಷಣೆ ಒಂದು ವಿದ್ರೋಹದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದುದು. ಜನರನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಮಾಡಿದುದು. ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಜನರು ಮತ್ತೆ ಸರಳ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಘೋಷಣೆಯ ತಿರುಳನ್ನು ಅಳ್ಳಕಮಾಡಿದರು. ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೆದರಿ ನಾನು ಕಳ್ಳತನ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಆ ಹೆದರಿಕೆ ತೀರಿದೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಲೋಕಾನುಭವ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಅವನಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಓದುಗ: ನಿಮಗೇ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನೀವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕಾದಾಡಿಯೇ ತಾನೆ? ಅವರು ಗಳಿಸಿದುದೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೀರಿ, ಬಲ್ಲೆ. ಅದರೆ ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ವಸ್ತುವೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನೇ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಅವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ನೆರವೇರಿತು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಮಾತು. ಯಾವ ಸಾಧನವಾದರೇನು? ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೆ ಯಾವ ಸಾಧನದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೇನು? ಹೊಡೆದಾಡಿ ಹಿಂಸೆಮಾಡಿ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ತಾನೆ ಏನು? ಏಕೆ ಕೂಡದು? ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ

ಕಳ್ಳ ನುಗ್ಗಿದರೆ ನಾವು ಯಾವ ಸಾಧನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸೋಣ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೇವೆಯೆ? ಹೇಗಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೋಡಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಕೆಲಸ.

ಬಿನ್ನಹಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡು ನಾವು ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಾಧಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನೀವೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾಧಿಸೋಣ. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಏನು ಸಿಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಟ್ಟೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಒಂದು ಮಗು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪೇ? ಹೇಗೋ ಅಂತೂ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ಸಂಪಾದಕ: ನಿಮ್ಮ ವಾದ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಈ ವಾದಕ್ಕೆ ಅನೇಕರು ಮರುಳಾಗಿದಾರೆ. ನಾನೂ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ವಾದ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಪರೆಯನ್ನೂ ಬಿಡಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಪಶುಬಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು; ಆದುದರಿಂದ ನಾವೂ ಪಶುಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ನಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅವರು ಪಶುಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದುದು ನಿಜ; ನಾವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಬಹುದು. ಆ ಸಾಧನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ ಫಲವೇ ನಮಗೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಅದು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ತಾನೆ? ಸಾಧನಕ್ಕೂ ಉದ್ದೇಶ್ಯಕ್ಕೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. ಈ ತಪ್ಪಿನ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮಾತ್ಮರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಸಹ ಘೋರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾರೆ. ನೀವು ಹೇಳುವ ತರ್ಕ, ಬೇವು ನೆಟ್ಟು ಮಾವು ಪಡೆಯೋಣ ಎಂಬ ತರ್ಕ. ಕಡಲನ್ನು ದಾಟಬೇಕಾದರೆ ಹಡಗು ಬೇಕು. ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಡಲನ್ನು ದಾಟಹೋದರೆ ಗಾಡಿಯೂ ಮುಳುಗುತ್ತದೆ, ನಾನೂ ಮುಳುಗುತ್ತೇನೆ. 'ಎಂಥ ದೇವರೋ ಅಂಥ ಪೂಜೆ' ಎಂಬ ಗಾದೆ ಒಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಜನರು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧನ ಬೀಜದ ಹಾಗೆ. ಸಾಧ್ಯ ಗಿಡದ ಹಾಗೆ. ಬೀಜ–ವೃಕ್ಷ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗೋ ಸಾಧನ–ಸಾಧ್ಯಗಳ ಸಂಬಂಧವೂ ಹಾಗೇ. ಸೈತಾನನ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿ ಈಶ್ವರ ಭಜನೆಯ ಫಲ ಬೇಕು ಎಂದರೆ ಸಿಗದು. ಯಾರಾದರೂ, ನಾವು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೈತಾನನ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇನು? – ಎಂದರೆ ಬರೀ ಮೂರ್ಖತನದ ಮಾತು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಬಿತ್ತಿದಂತೆ ಬೆಳೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ೧೮೩೩ರಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಮತಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಪಶುಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು

ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತಾಯಿತೆ? ಅವರಿಗೆ ಮತಾಧಿಕಾರ ಬೇಕಿತ್ತು. ಪಶುಬಲದಿಂದ ಅದನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಬರುವುದು ಕರ್ತವ್ಯಪಾಲನೆಯಿಂದ. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಧಿಕಾರ ಬೇಡುವಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು? ಅವರು ಯಾವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡರು ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು. ತಾವು ಬಯಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡರು. ಆ ಕರ್ತವ್ಯಮಾಡಿ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆಯೆ ಅಧಿಕಾರ ಬೇಕೆನ್ನುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಅವರ ಕೊರಳಿಗೆ ನೇಣು ಆಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಫಲ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಆ ಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಹೊಡೆದಾಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡಬೇಕು. ನಾನು ಯಾವ ಸಾಧನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೋ ತದನುಸಾರ ಆ ಗಡಿಯಾರ, ಕಳವುಮಾಲು, ಸ್ವಂತ ಪದಾರ್ಥ, ಕಾಣಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಿಣಾಮಗಳಾದವು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಸಾಧನದ್ದೇನು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ ಎನ್ನುತ್ತೀರಾ?

ನೀವು ಹೇಳಿದ ಕಳ್ಳನ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಕಳ್ಳನನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಓಡಿಸಿದರಾಯಿತು ಎಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಕದಿಯಲು ಬಂದುದು ನನ್ನ ತಂದೆಯೇ ಆದರೆ ಒಂದು ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಂದವನು ಒಬ್ಬ ಪರಿಚಿತನಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿ. ಅಪರಿಚಿತನೇ ಆದರೆ ಮೂರನೆಯ ರೀತಿ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಕಳ್ಳನಾದರೆ ಒಂದು ರೀತಿ, ಪರಂಗಿ ಕಳ್ಳನಾದರೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಎನ್ನುತ್ತೀರೇನೋ ನೀವು? ದುರ್ಬಲನೊಬ್ಬ ಕದಿಯಲು ಬಂದರೆ ಒಂದು ರೀತಿ. ಕಳ್ಳ ಪೂರ್ಣ ಆಯುಧಪಾಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತೇನೆ. ತಂದೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆಯುಧಪಾಣಿಯವರೆಗೆ ನಾನಾ ಸಾಧನಗಳಿವೆ. ಹೀಗೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ: ಬಂದ ಕಳ್ಳ ತಂದೆಯೇ ಆಗಲಿ ಆಯುಧಪಾಣಿಯೇ ಆಗಲಿ, ನಾನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ನಟಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳೇ, ಇಬ್ಬರೂ ಬಲಿಷ್ಠರೇ, ಆ ಬಲಕ್ಕೆ ಸೋತು ಕಳವು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೇನು. ತಂದೆಯ ಬಲ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕನಿಕರ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅಳುವಂತೆ ಮಾಡೀತು; ಆಯುಧಪಾಣಿಯ ಬಲ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ಮಾಡೀತು. ಹೀಗಿದೆ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಸಂಗ. ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ

ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ನೀವು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಕೋಚವಾಗುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಊಹೆಗೇ ಅದನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಊಹಿಸಲಾರದಿದ್ದರೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದೀತು ಎಂಬುದಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವೇ? ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಓಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೂ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನೇ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು ಅಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗೋಣ. ಆ ಆಯುಧಪಾಣಿ ನಿಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮಾತು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ, ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ. ನಿಮಗಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಆ ನೀಚನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಕೆಲವರು ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ. ಅವನ ಮನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಅವನು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೂ ರೇಗಿತ್ತು. ಅವನೂ ಕೆಲವರು ಕಳ್ಳರನ್ನು ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿದ. ಹಗಲು ಹೊತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ದರೋಡೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಗರ್ವದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ. ನೀವು ಬಲಿಷ್ಠರು. ನಿಮಗೆ ಅವನ ಹೆದರಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಬರಲಿ ನೋಡೋಣ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಕಳ್ಳ ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ನಿಮಗೆ ದೂರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 'ನಿಮಗಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆ ನಾನು ಇದೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು? ನನ್ನ ಪದಾರ್ಥ ಹೋದುದರ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ ನೀವು. ಮೊದಲು ನಮಗೆ ಈ ಬಾಧೆಯೆ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನಿಮಗೂ ಅವನಿಗೂ ಹಗೆ ಮೊದಲಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಈ ಸಂಕಟ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು. ಹಾವು ಮುಂಗಸಿಗಳ ನಡುವೆ ಆಯಿತು ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ. ಬಡವರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಕನಿಕರ. ಅವರು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲ ನಿಜ. ಈಗ ನೀವೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಈಗ ಆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿರೋ ಮಾನಗೇಡು. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಅವರಿಗೆ 'ಏನೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮದೇ. ನಿಮಗೆ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕೋ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಬಿಡಬೇಡಿ, ಮೈ ಮುರಿಯ ಹೊಡೆದುಬಿಡಿ' ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಹೀಗೆ ಆ ಕದನ ಕೆರಳಿತು. ಕಳ್ಳರೂ ಹೆಚ್ಚಾದರು. ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಯವರು ಮನಃಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಈ ಸಂಕಟವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡರು. ಆ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಮುಯ್ಯಿತೀರಿಸಲು ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರಿ. ಯಾವ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಲೂಟಿಯೋ, ಹೊಡೆದಾಟವೋ ಎಂಬ

ನಿರಂತರ ಚಿಂತೆಗೆ ನೀವು ಸಿಲುಕಿದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಧೈರ್ಯ ಉಡುಗಿ ಹೇಡಿಗಳಾದಿರಿ. ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ಸಾಧನ.

ಎರಡನೆಯ ಸಾಧನವನ್ನು ನೋಡಿ. ಆ ಕಳ್ಳ ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅಜ್ಞಾನಿ. ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಾಗ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳೋಣ. ಅವನೂ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಏಕೆ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಗಲಿ, ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಕಳ್ಳತನದ ಮೂಲ ಕಾರಣವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡುತ್ತೇನೆ– ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಹೀಗೆ ನೀವು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಕದಿಯಲು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನೀವು ಸಿಟ್ಟಾಗದೆ ಅವನನ್ನು ಕನಿಕರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅವನಿಗೆ ಕದಿಯುವ ಚಟ ಒಂದು ರೋಗ ಅಂಟಿದ ಹಾಗೆ ಅಂಟಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಬಾಗಿಲು–ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆರೆದಿಡುತ್ತೀರಿ, ಮಲಗುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬದಲಿಸುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಸಿಗುವ ಹಾಗೆ ಇಡುತ್ತೀರಿ. ಕಳ್ಳ ಮತ್ತೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಏನೋ ಹೊಸದು, ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದು. ಆದರೂ ನಿಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೇನೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅವನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ವಿಶಾಲ ಹೃದಯ, ದಯಾಮಯತೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕದಿಯುವುದನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನೀವು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಿಸುತ್ತೀರಿ. ಇದು ಎರಡನೆಯ ಸಾಧನ.

ಹೀಗೆ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಫಲ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕಳ್ಳರೆಲ್ಲರೂ ಹೀಗೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೇ ಕನಿಕರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟು: ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲ ಬೇಕಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನವೇ ಬೇಕು; ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಬಲಕ್ಕಿಂತ ದಯಾ–ಪ್ರೇಮಬಲ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿವಂತ. ಪಶುಬಲ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯಿದೆ, ಪ್ರೇಮಬಲದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಹಾನಿಯಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಬಿನ್ನಹಗಳ ಮಾತು ನೋಡೋಣ. ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಬೆಂಬಲವಿದ್ದರೆ ಸರಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವ್ಯರ್ಥ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಆದರೂ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ರಾನಡೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು: ಬಿನ್ನಹಗಳಿಂದ ಜನರಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಬಹುದು; ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಧನ. ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆಡಳಿತಗಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಬಿನ್ನಹಗಳು ಪೂರಾ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಲ್ಲ. ಸಮಾನನ ಬಿನ್ನಹ ಅವನ ನಮ್ರತೆಯ ಕುರುಹು. ಗುಲಾಮನ ಬಿನ್ನಹ ಅವನ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಕುರುಹು.

ಬೆಂಬಲವುಳ್ಳ ಬಿನ್ನಹ ಸಮಾನನದು. ಸಮಾನನಾದವನು ಬಿನ್ನಹದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅದು ಅವನ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಿನ್ನಹಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಬೆಂಬಲ ಇರಬಹುದು. 'ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ' ಎಂಬುದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬಲ; ಇದು ಪಶುಬಲ. ಇದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡನೆಯದು: 'ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿದರೆ ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳಬಹುದು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವೇ ನಮಗೆ ಬೇಡ' ಎಂಬುದು. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಬಲ ಪ್ರೇಮಬಲ, ಆತ್ಮಬಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಲ ಅವಿನಾಶಿ, ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪೂರಾ ಬಲ್ಲವನೇ ಇದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಗಾದೆಯಿದೆ–'ಒಂದು ನಕಾರ ನೂರು ರೋಗಗಳಿಗೆ ಮದ್ದು.' ಈ ಆತ್ಮಬಲದ ಮುಂದೆ ಶಸ್ತ್ರಬಲ ನಿರ್ವೀರ್ಯ.

ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಮಗು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿದೆ. ತಡೆಯಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ನೀವೇ ಸೋಲುತ್ತೀರಿ. ಮಗುವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಡೆಯುತ್ತೀರಿ? ಅದರ ಬಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಬೆಂಕಿಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ನಿಮಗೆ ಇರುವುದು ಎರಡೇ ಮಾರ್ಗ–ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳದ ಹಾಗೆ ತಡೆಯಲು ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು, ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ಮುಂದೆ ಅದು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವುದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀವೇ ಬೆಂಕಿಗೆ ನುಗ್ಗಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ದಯಾಭಾವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ಕೊಡಲಾರಿರಿ. ಆಗ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಗು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದೀತು. ಅಂತೂ ಪಶುಬಲವನ್ನೇನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಮಗು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರದಂತೆ ನೀವು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಡೆಯಲೂ ಬಹುದು. ಅದೂ ಪಶುಬಲವೆ, ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದ್ದು ಎನ್ನುತ್ತೀರೇನೋ. ಅಲ್ಲ, ಆ ಬಲ ಬೇರೆ, ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಮಗುವನ್ನು ಹಾಗೆ ತಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೇನೂ ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ಹಿತವೇ ನಿಮ್ಮ ಗುರಿ, ಅದರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತೀರಿ. ಈ ಉದಾಹರಣೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮೇಲೆ ಆಯುಧ ಹಿಡಿದರೆ ಅದು ನಿಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದಯೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಪ್ರೇಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀವು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೆಲಸ ಅಧಮವಾದುದು, ಅದು ಬೆಂಕಿಯ ಹಾಗೆ, ಅವರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಮಗುವಿನ ಹಾಗೆ, ಆ ಅರಿಯದ

ಮಗುವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಆ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಹಾಗಾದರೆ, ಎಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಅಧಮಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿ, ನೀವು ಅವರ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆವ ಬದಲು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಬಲಿಕೊಡಬೇಕಾದೀತು. ಇಷ್ಟು ಪುರುಷಾರ್ಥ ಬುದ್ಧಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಸಿಗಲಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೭

ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ (ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ)

ಓದುಗ : ನೀವು ಹೇಳುವ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಅಥವಾ ಆತ್ಮಬಲ ಸಫಲವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾಣ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಈ ಆತ್ಮಬಲದಿಂದ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡದೆ ದುಷ್ಟರು ದುರ್ಜನರು ತಮ್ಮ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾರು ಎಂದು ಈಗಲೂ ನನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಂಪಾದಕ : ತುಲಸೀದಾಸರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

'ದಯೆಯೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ, ಅಭಿಮಾನವೇ ಪಾಪದ ಮೂಲ'

ಇದೊಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯ ಎನಿಸುತ್ತದೆ ನನಗೆ, ಎರಡು+ಎರಡು=ನಾಲ್ಕು, ಹೇಗೆ ಸತ್ಯವೋ ನನಗೆ ಇದೂ ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ದಯಾಬಲವೇ ಆತ್ಮಬಲ; ಅದೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ. ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಲ ಇರದಿದ್ದರೆ ಭೂಮಿ ಎಂದೋ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನೀವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ಇತಿಹಾಸ ಎಂದರೇನೋ ಮೊದಲು ನೋಡೋಣ. ಇತಿಹಾಸವೆಂದರೆ (ಇತಿ+ಹ+ಆಸ) ಹೀಗೆ ಇತ್ತಂತೆ, ಹೀಗೆ ನಡೆಯಿತಂತೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇತಿಹಾಸದ ಅರ್ಥ ಇದಾದರೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ಕೊಡಬಹುದು. ರಾಜರ ಕತೆಗಳೇ ಇತಿಹಾಸ ಎಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಪ್ರಮಾಣ ಸಿಗಲಾರದು. ತಗಡಿನ ಗಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಇತಿಹಾಸ, ಜಗತ್ತಿನ ಯುದ್ಧಗಳ ಕತೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾದೆಯಿದೆ – ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲದ ದೇಶ ಸುಖದ ದೇಶ. ರಾಜರು ಹೇಗೆ ಆಟವಾಡಿದರು, ಹೇಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಹಗೆಗಳಾದರು. ಹೇಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೊಂದರು, ಎಂಬುದೆಲ್ಲ ಈಗಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದು ಇಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಈ ಲೋಕ ಎಂದೋ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಮೊದಲಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂದು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೂ ಬದುಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿದ್ದವರು

ಒಬ್ಬರೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ನಾಶವಾದರು. ಈ ನಿವಾಸಿಗಳು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಿ. ಈಗಿನ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ವಾಸಿಗಳೂ ಅದೇ ಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡಾರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದವರು ಕತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಈಸುಗಾರರಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲೇ ಮರಣ ಎಂದು ಒಂದು ಗಾದೆಯಿದೆ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನ ಇದಾರೆ ಎಂಬುದೇ ಈ ಜಗತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಬಲದಿಂದ ನಡೆದಿಲ್ಲ, ಆತ್ಮಬಲದಿಂದ ನಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಆತ್ಮಬಲ ಸಫಲತೆಯ ನಿರ್ವಿವಾದ ಪ್ರಮಾಣ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಯುದ್ಧಗಳಾದರೂ ಜಗತ್ತು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆ, ಬದುಕಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಏನು ಬೇಕು?

ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ಈ ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ನಂಬಿಯೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದಾರೆ. ಕೋಟ್ಯಂತರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಜಗಳ ಕಚ್ಚಾಟ ಇದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಕೊನೆಗಾಣುತ್ತವೆ. ನೂರಾರು ಜನಾಂಗ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಿವೆ. ನೀವು ಹೇಳುವ ಇತಿಹಾಸ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸದು, ಗಮನಿಸಲೂ ಆಗದು. ದಯೆ, ಪ್ರೇಮಗಳ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಅಡ್ಡಿಬಂದರೆ ಅದು ನಿಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸ. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರು ಜಗಳವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ತನ್ನೊಳಗಿದ್ದ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ಗಮನಿಸರು. ಅದೇ ಆ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ವಕೀಲರ ದೆಸೆಯಿಂದಲೋ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೋ ಹಗೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಆಯುಧ ಹಿಡಿದು ಹೊಡೆದಾಡಿದರೆ, ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ–ಇದೂ ಒಂದು ಪಶುಬಲದ ಬೇರೆ ರೂಪು–ಆಗ ಈ ವಿಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ; ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಬರಬಹುದು. ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಜವಾದುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಜ. ಕುಟುಂಬಕ್ಕೊಂದು ನ್ಯಾಯ, ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೊಂದು ನ್ಯಾಯ, ಹೀಗಿಲ್ಲ. ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಸಹಜ ಕೃತಿಗಳ ವರದಿಯೇ ಈಗ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿದೆ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಆದುದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅದರ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ.

ಓದುಗ : ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಉದಾಹರಣೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೆಂದರೇನೋ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅರಿಯಬೇಕು, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಸಂಪಾದಕ : ಸ್ವಯಂ ಕಷ್ಟಸಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ. ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ

ಸರಕಾರ ಮಾಡಿದ ಕಾನೂನು ಒಂದು ನನಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಆ ಕಾನೂನು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಆ ಕಾನೂನನ್ನು ತೆಗೆಸಿಹಾಕಿದರೆ ನಾನು ಪಶುಬಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದಂತೆ. ಆ ಕಾನೂನನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅದನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಿದರೆ ಅದು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಇದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಬಲಿದಾನವಿದೆ.

ಇತರರನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವುದೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಹಾಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನೇ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಇತರರು ಯಾರೂ ಕಷ್ಟಪಡರು. ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡುವ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸ ಆಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ನನ್ನದೇ ಸರಿ, ಅದು ತಪ್ಪು–ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಖಂಡಿತ ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಾರರು. ಇಂಥದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಅವನ ನಿಶ್ಚಿತಾಭಿಪ್ರಾಯವಾದರೆ, ಅವನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಮಾಡದುದರಿಂದ ಬರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಕೀಲು.

ಓದುಗ : ಹೀಗಾದರೆ ನೀವು ಶಾಸನಭಂಗ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ, ಇದು ರಾಜದ್ರೋಹ. ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಜನಾಂಗವೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಉಗ್ರವಾದಿಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಾನೂನು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಪಾದಕ : ಅವರಿಗಿಂತ ಮುಂದೋ ಹಿಂದೋ ಆ ಮಾತು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಯಾವುದು ಸರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು, ಅದರಂತೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ. ನಾವು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಜನಾಂಗ ಎಂಬುದರ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥ ನಾವು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ಎಂದು. ನಮಗೆ ಕೆಲವು ಶಾಸನ ಅಸಮ್ಮತವಾದರೆ ನಾವು ಶಾಸನ ಮಾಡುವವರ ತಲೆ ಒಡೆಯುವವರಲ್ಲ; ಆ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದೆ ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕಾನೂನು ಒಳ್ಳೆಯದಿರಲಿ ಕೆಟ್ಟದಿರಲಿ, ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಹೊಸಮಾತು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಜನರು ಅಸಡ್ಡೆಮಾಡಿ, ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಅಂತರಾಳಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಾಗದ ಶಾಸನವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಪೌರುಷಕ್ಕೇ ವಿರುದ್ಧ. ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧ. ಅದು ದಾಸ್ಯ. ಬೆತ್ತಲೆ ಕುಣಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಸರಕಾರ ಹೇಳಿದರೆ ನಾವು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆ? ನಾನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನು ನಿಮಗೇ ಇರಲಿ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಮರೆತಿದ್ದೇವೆ. ಅಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಯಾವ ನೀಚ

ಶಾಸನವನ್ನಾದರೂ ಪಾಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಯಾರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಕಲ್ಪನೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆಯೋ, ದೇವರೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾರು ಭಯಪಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನಿರ್ಮಿತ ಶಾಸನಗಳು ಅವನಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಲ್ಲ. ಸರಕಾರವೂ ನಮ್ಮಿಂದ ಈ ನೀತಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸದು. 'ನೀವು ಹೀಗೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕು' ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಸರಕಾರ. 'ಹೀಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ' ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅಧಮಾಧಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಕಾನೂನು ಏನೇ ಹೇಳಲಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ, ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಅನ್ಯಾಯವಾದ ಶಾಸನವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ಪೌರುಷಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತರೆ, ಅವನನ್ನು ಯಾರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯೂ ಬಂಧಿಸಲಾರದು. ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೇ ದಾರಿ.

ಬಹುಜನ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯೆಯವರು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕೆಂಬುದು ಬರೀ ಭ್ರಾಂತಿ, ನಾಸ್ತಿಕತೆ. ಬಹು ಜನ ಸೇರಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳನೇಕ ತಪ್ಪಾಗಿವೆ; ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮಾಡಿದುದೇ ಸರಿಯಾಗಿವೆ. ಇಂಥ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಬಹುಜನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ನಿಂತ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯೆಯವರ ಕೃತಿಗಳೇ ತಾನೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೂಲ ಕಾರಣ. ಕಳ್ಳರ ಗುಂಪೊಂದರಲ್ಲಿ ಚೋರ ವಿದ್ಯೆಯ ಜ್ಞಾನ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬ ನಿಯಮವಿರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ಒಪ್ಪಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಅನ್ಯಾಯವಾದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮನಷ್ಯ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿರುವವರೆಗೆ ದಾಸ್ಯವೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ, ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯೊಬ್ಬನೇ ಅದನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಬಲ್ಲವನು.

ಪಶುಬಲವನ್ನು, ಮದ್ದುಗುಂಡನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ವಿರುದ್ಧ. ನಮಗೆ ಒಂದು ಇಷ್ಟ, ವಿರೋಧಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಸುವುದು ಪಶುಬಲದ ಉದ್ದೇಶ. ನಾವು ಹಾಗೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೆಂದರೆ ಅವನೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಸರಿ. ಇದರಿಂದ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವೂ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಾಣದೆತ್ತು ಎಷ್ಟು ಸುತ್ತಿದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ; ನಾವೂ ಅಷ್ಟೆ. ತಮ್ಮ ಅಂತರಾತ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬಾರದು ಎಂಬುವರಿಗೆ ಇರುವ ಮಾರ್ಗ– ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೊಂದೇ. ಬೇರೆ ಯಾವ ದಾರಿಯಾದರೂ ಸರ್ವನಾಶ ಖಂಡಿತ.

ಓದುಗ : ನೀವು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದರೆ ಈ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಬಲಹೀನರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನ; ಬಲಿಷ್ಠರಾದಾಗ ಶಸ್ತ್ರವೇ ಸರಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಪಾದಕ : ಇದರಂಥ ಅಜ್ಞಾನ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಅಪ್ರತಿಮವಾದುದು,

ಶಸ್ತ್ರಬಲಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಸಮರ್ಥವಾದುದು. ಅದನ್ನು ಬಲಹೀನರ ಆಯುಧ ಎನ್ನಬಹುದೆ? ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಹಸ ಶಸ್ತ್ರಬಲದವರಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಡಿಯಾದವನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಶಾಸನವನ್ನು ಮುರಿಯಬಲ್ಲನೆ? ಅದು ಸಂಭವವೆ? ಉಗ್ರಪಂಥಿಗಳು ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬೇರೇನು ಹೇಳಬಲ್ಲರು? ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಓಡಿಸಿ, ತಾವು ಪ್ರಭುಗಳಾದಾಗ ನಾನು ನೀವು ಅವರ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅವರ ಲೆಕ್ಕದಂತೆ ಅದು ಸರಿ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಅಂತರಾಳಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಶಾಸನವನ್ನು ಗುಂಡಿನ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟರೂ ಸರಿಯೆ, ಪಾಲಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ಹೇಳಿಯಾನು.

ನೀವೇನು ತಿಳಿದಿದೀರಿ? ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ನೂರಾರು ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಶೌರ್ಯವೋ, ನಗುನಗುತ್ತ ಗುಂಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ನಿಂತು ಸಾಯುವುದು ಶೌರ್ಯವೋ? ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಸದಾ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ, ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜದವನು ರಣಧೀರನೋ, ಇತರರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಿಸುಕಿಹಾಕಬಲ್ಲವನೋ? ಪೌರುಷಹೀನನೂ ಧೈರ್ಯಹೀನನೂ ಎಂದಿಗೂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯಾಗಲಾರ.

ಒಂದು ಮಾತು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ದುರ್ಬಲ ಶರೀರಿಯೂ ಕೂಡ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಬಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಬಲ್ಲ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನವೂ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಗಂಡಸರು, ಹೆಂಗಸರು ಕೂಡ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳಾಗಬಲ್ಲರು. ಇದಕ್ಕೆ ದಂಡು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕವಾಯಿತು ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಗರಡಿ ಸಾಧನೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮನೋನಿಗ್ರಹವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಯಾರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಅಧೀನವೋ ಅವನು ವನರಾಜಸಿಂಹದಂತೆ ನಿರ್ಭಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ನೋಟದಿಂದಲೇ ವೈರಿಯ ಗರ್ಭ ನಿರ್ಭೇದವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲೂ ಅಲಗೇ; ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದವನಿಗೂ ಶುಭ; ಯಾರ ವಿರುದ್ಧ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಯಿತೋ ಅವನಿಗೂ ಶುಭ–ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಶುಭ. ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ರಕ್ತವನ್ನೂ ಸುರಿಸದೆಯೇ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯದು, ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಕಡಿಯಲಾರರು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ಪೋಟಿ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾರಿಗೂ ದಣಿವಾಗದು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಕತ್ತಿಗೆ ಒರೆಯೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅದ್ಭುತ ಆಯುಧವನ್ನು ಬಲಹೀನರ ಆಯುಧ ಎನ್ನುತ್ತೀರಲ್ಲ? ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರ!

ಓದುಗ : ನೀವು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಹಾಗಾದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗುಂಡುಮದ್ದು ಉಪಯೋಗಿಸಲಿಲ್ಲವೆ?

ಸಂಪಾದಕ : ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವೆಂದರೆ ಕೆಲವರು ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಎಂದಿದೆ. ನನಗೋ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನವೆಂದರೆ ಈ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ರೈತರು; ಈ ರಾಜಾಧಿರಾಜರ ಬದುಕು ಯಾರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆಯೋ ಆ ಪ್ರಜಾ ಸಮೂಹ.

ರಾಜರು ಸದಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತೀರುತ್ತಾರೆ. ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಅವರ ಹುಟ್ಟುಗುಣ. ಅವರು ಪ್ರಭುತ್ವ ನಡೆಸಬೇಕಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಜೆಗೆ ಗುಂಡು ಮದ್ದು ಬೇಡ. ಈ ಪ್ರಜೆಯದೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆ. ಶಸ್ತ್ರಬಲವೋ ಆತ್ಮಬಲವೋ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕು. ಶಸ್ತ್ರಬಲವನ್ನು ಕಲಿತರೆ, ರಾಜ–ಪ್ರಜೆ ಇಬ್ಬರೂ ಹುಚ್ಚರ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಜೆ ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ಕಲಿತರೆ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಕಲಿತರೆ, ರಾಜರ ಪ್ರಭುತ್ವ ಅವರ ಕತ್ತಿಯ ಅಲಗನ್ನು ದಾಟಲಾರದು. ಧೀರಪುರುಷರು, ನಿಜವಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಅನ್ಯಾಯದ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಸಡ್ಡೆಮಾಡರು. ರೈತರನ್ನು ಎಂದೂ ಯಾರೂ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಅಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆಯೂ ಅಷ್ಟೆ. ಅವರಿಗೆ ಕತ್ತಿಹಿಡಿದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದವರನ್ನು ಕಂಡು ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾವಿನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಮಲಗಿರಬಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಯಾರಿಗೆ ಮರಣ ಭಯವಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಶಸ್ತ್ರಬಲದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದವರಿಗೆ ಈ ಚಿತ್ರ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿತವೇನಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಪ್ರಜೆ ಜೀವನದ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾರೆ. ಇದು ನಿಜ. ಆಳುವವರು ದುಷ್ಟರಾದರೆ ಪ್ರಜೆ ಅವರೊಡನೆ ಸಹಕಾರ ಮಾಡದೆ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೊರೆ ಜನರಿಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ. ಜನರು ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ಮೊದಲಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಆ ದೊರೆ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಜನರನ್ನು ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿ ತನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಘಟನೆ ಅನೇಕ ಆಗಿವೆ. ಎಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೇ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಊರುಗೋಲೋ ಅಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಭವ. ಉಳಿದುದೆಲ್ಲ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಲ್ಲ, ಪರರಾಜ್ಯ.

ಓದುಗ : ಹಾಗಾದರೆ ಶರೀರಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತೀರಾ?

ಸಂಪಾದಕ : ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಶರೀರ ದೃಢವಾಗದಿದ್ದರೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಭೋಗವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ದೇಹವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡವನ ಮನಸ್ಸು ದುರ್ಬಲವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮನೋಬಲ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಆತ್ಮಬಲವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು? ಬಾಲವಿವಾಹ, ವಿಲಾಸಜೀವನ

ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ನಾವು ಸದೃಢವಾಗಿಸಬೇಕು. ಜರ್ಝರಿತ ದೇಹಿಯೊಬ್ಬನ್ನ ಗುಂಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ನಿಲ್ಲು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕಾರು.

ಓದುಗ : ನೀವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯಾಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ಹೇಳಿ.

ಸಂಪಾದಕ : ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯಾಗುವುದು ಬಹಳ ಸುಲಭ; ಬಹಳ ಕಷ್ಟವೂ ಹೌದು. ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗ ಒಬ್ಬ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯಾದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ರೋಗಿಗಳು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇರುವ ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಲಾರದುದನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳಾಗಬಯಸುವವರು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಬಡತನದ ವ್ರತ ತೊಡಬೇಕು. ಸತ್ಯೋಪಾಸನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ನಿರ್ಭಯರಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಲದ ಅನುಭವದಿಂದ ನಾನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಒಂದು ಮಹಾವ್ರತ. ಅದರ ಹೊರತು ಮನಸ್ಸು ದೃಢವಾಗಲಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಲ್ಲದವನು ಭ್ರಷ್ಟವೀರ್ಯನಾಗಿ ದುರ್ಬಲ, ಹೇಡಿ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ವಿಷಯವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಮನಸ್ಸು ಯಾವ ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲಾರದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಮದುವೆಯಾದ ಗೃಹಸ್ಥ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಆದರೂ ಅವರ ಸಮಾಗಮವು ವಿಷಯ ಭೋಗಕ್ಕಾದರೆ ಅದು ಪಶುವೃತ್ತಿಯೇ. ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪತಿಪತ್ನಿ ಸಮಾಗಮ; ಅನ್ಯಥಾ ನಿಷಿದ್ಧ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗೆ ಸಂತಾನೇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪರಿಮಿತ ಭೋಗವೂ ಅವನಿಗೆ ಸಲ್ಲದು. ಈ ರೀತಿ ಗೃಹಸ್ಥನೂ ಸಹ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿವರವಾಗಿ ಬರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ; ಹೆಂಡತಿಯ ವಿಚಾರವೇನು, ಆಕೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಎಷ್ಟು, ಆಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೂ ಈ ಮಹಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಹಾಗೆಯೇ ಬಡತನದ ವ್ರತವೂ ಅಗತ್ಯ. ಹಣದಾಸೆ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲಾರವು. ಹಣವಿದ್ದವರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾಸೀನವಾಗಿರಬೇಕು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಹಣವೆಲ್ಲ ಹೋದರೂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಸತ್ಯಬಲ ಎಂದು ಮಾತಿನ ನಡುವೆ ಹೇಳಿದೆ. ಸತ್ಯೋಪಾಸನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸತ್ಯಬಲವೆಲ್ಲಿ? ಆದುದರಿಂದ ಏನೇ ಬರಲಿ, ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯಲೇಬೇಕು. ಒಬ್ಬರ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಲು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬಹುದೇ, ಬೇಡವೇ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರುವುದುಂಟು. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವವರಿಗೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ತೋಚುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಸದಾ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಇಂಥ ಧರ್ಮಸಂಕಟ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ; ಬಂದರೂ ಅವನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಹಾನಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿರ್ಭಯತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಾದರೂ ಮುಂದಿಡಲಾರ. ಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಭಯನಾದವನೇ–ಮಾನಾವಮಾನ, ಲಾಭನಷ್ಟ, ಬಂಧುಬಳಗ, ಸರಕಾರ, ಆಘಾತ, ಮರಣ–ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದವನೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಲ್ಲ.

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಷ್ಟವೆಂದು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಕಷ್ಟ ಬಂದೊದಗಿದರೂ ಅದನ್ನು ಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದೇವರು ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ದೇಶಸೇವೆಯ ವಿಶೇಷ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಶಸ್ತ್ರಬಲವಾದಿಗಳೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇದೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮರೆಯಬಾರದು. ಬಯಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಯೋಧರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯೋಧರಾಗುವವರು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿರ್ಭಯವಿಲ್ಲದವನಂತೂ ಯೋಧನಾಗಲೇ ಆರ. ಅವನಿಗೆ ಸತ್ಯವಂತಿಕೆಯೇನು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿರ್ಭೀತನಿಗೆ ಸತ್ಯವಂತಿಕೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಏನಾದರೂ ಭಯದಿಂದಲೆ ತಾನೆ ಮನುಷ್ಯ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುವುದು? ಆದುದರಿಂದ ಈ ನಾಲ್ಕು ಗುಣಗಳಿಗೂ ಯಾರೂ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಒಂದು ಮಾತು; ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಇತರ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ಅವನು ನಿರ್ಭಯನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನು ನಿರ್ಭಯನೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಕತ್ತಿ ಆ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಜಾರಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಬಲ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ದ್ವೇಷವೆಂಬುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗೆ ಕತ್ತಿಯೇಕೆ? ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಣ್ಣೆಯಿತ್ತು. ಅವನ ಇದಿರಿಗೆ ಒಂದು ಸಿಂಹ ತಟ್ಟನೆ ಬಂದಾಗ ಅವನು ದೊಣ್ಣೆಯೆತ್ತಿದ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ತನ್ನ ನಿರ್ಭಯತೆಯ ಜಂಬವೆಲ್ಲ ಬರೀ ಬಡಾಯಿ. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಆ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬಿಸುಟು ಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಭಯನಾದ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೮

ಶಿಕ್ಷಣ

ಓದುಗ : ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವು ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸದಾ ಗೊಣಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಚಳುವಳಿ ಒಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಬರೋಡಾದ ಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತಂದಿದಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ಅತ್ತಕಡೆಯೇ ಇದೆ. ಆ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯವಾದ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ ಎನ್ನಬೇಕೆ?

ಸಂಪಾದಕ : ನಮ್ಮ ಸಭ್ಯತೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದುದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದೇ ಖೇದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಜರ ಉದ್ದೇಶ್ಯ, ಇತರ ನಾಯಕರ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಲ್ಲವೂ ಶುದ್ಧ, ನಿರ್ಮಲ– ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂದರೇನು? ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನ ಎಂದರೆ ಅದೊಂದು ಆಯುಧವಾಯಿತು. ಆಯುಧವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಲೂಬಹುದು. ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಲೂಬಹುದು. ಒಂದೇ ಆಯುಧದಿಂದ ರೋಗಿಯನ್ನು ವಾಸಿ ಮಾಡಲೂಬಹುದು. ಕೊಂದು ಹಾಕಲೂಬಹುದು. ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನವೂ ಅದೇ ರೀತಿ. ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನದ ದುರುಪಯೋಗ ಆಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ದಿನವೂ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಅದರ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತು ನಿಜವಾದರೆ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ನಷ್ಟವೇ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದು ಬರಹ ಅಂಕಗಣಿತಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ. ಒಬ್ಬ ರೈತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೋಕಜ್ಞಾನವಿದೆ. ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಗಡ, ಗ್ರಾಮ ವಾಸಿಗಳ ಸಂಗಡ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಸದಾಚಾರ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅವನು ಬಲ್ಲ, ಅದರಂತೆ ನಡೆದೂ

ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಬರೆಯಲು ಬಾರದು. ಇಂಥವನಿಗೆ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನ ನೀಡಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೀರಿ? ಅವನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗುಂಜಿಯಷ್ಟಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೇರಿಸಬಲ್ಲಿರಾ? ಅವನ ಗುಡಿಸಲು-ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಅತೃಪ್ತಿಯುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆ? ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಈ ಶಿಕ್ಷಣವೇಕೆ ಬೇಕು? ಪಶ್ಚಿಮದ ವಿಚಾರಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಹಿಂದುಮುಂದು ಆಲೋಚಿಸದೆ ಜನರಿಗೆ ಈ ಅಕ್ಷರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದೆವು.

ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೋಡಿ. ನಾನು ಭೂಗೋಳ, ಖಗೋಳ, ರೇಖಾಗಣಿತ, ಬೀಜಗಣಿತ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಲಿತೆ. ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನನಗಾಗಲಿ ನನ್ನ ನೆರೆಯವರಿಗಾಗಲಿ ಅದರಿಂದ ಏನು ಲಾಭ? ಇವನ್ನು ನಾನು ಕಲಿತೆನೇಕೆ? ಪ್ರೊ. ಹಕ್ಸಲೇ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿದಾನೆ- "ತನ್ನ ದೇಹ ತನಗೆ ದಾಸನಾಗಿ, ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಷ್ಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆತಿದೆಯೋ; ಯಾರ ಬುದ್ಧಿ ಶುದ್ಧ, ಶಾಂತ, ನ್ಯಾಯದರ್ಶಿ ಆಗಿದೆಯೋ; ಯಾರ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮಗಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೋ; ಯಾರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ನಿಗ್ರಹಿತವೋ; ಯಾರ ಅಂತರಾತ್ಮ ಪರಿಶುದ್ಧವೋ; ಯಾರಿಗೆ ನೀಚಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಹೇಸಿಗೆಯೋ; ಯಾರು ತನ್ನಂತೆಯೇ ಪರರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೋ; ನಿಜವಾಗಿ ಅವನೇ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವನು, ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಅವನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಾನು, ಪ್ರಕೃತಿ ಅವನನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸೀತು".

ಇದು ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವಾದರೆ, ನಾನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಒಂದಾದರೂ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನೆರವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಲಿ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಲ್ಲ. ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಮಾಡದು; ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡದು.

ಓದುಗ : ಹಾಗಾದರೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀವು ಯಾವ ಬಲದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ನಿಮಗೆ ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿಕ್ಕಿರದಿದ್ದರೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆ?

ಸಂಪಾದಕ : ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು ಹೇಳಿದಿರಿ. ನನ್ನ ಉತ್ತರ ಸರಳ; ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಬಾಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮಾತಾಡಿದುದರಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನೂ ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಸೇವೆ

ಮಾಡುವ ಆಸೆಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ದೊರೆತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಉಪಯೋಗವಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಲಾಭಕರ? ನಿಮ್ಮಂಥ ಓದಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ನಮ್ಮ ಕೋಟಿಕೋಟಿ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಏನು ಲಾಭ? ಇದೂ ನನ್ನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ನಾನು ನೀವು ಇಬ್ಬರೂ ಪೊಳ್ಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ದುಷ್ಟ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾನು ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಅನುಭವದ ಲಾಭವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತ ಈ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊಳಕನ್ನು ನಿಮಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನ ಸದಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಟ್ಟದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಅಕ್ಷರದ ಭ್ರಾಂತಿ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ಕಾಮಧೇನುವಲ್ಲ. ಅದರ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಉಪಯುಕ್ತವೇ. ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ನಮ್ಮ ನೀತಿಯ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದರಿಂದ ಉಪಯೋಗವಾದೀತು. ಆಗ ನಮಗೆ ಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಆಗ ನಮಗದು ಭೂಷಣವೂ ಆದೀತು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಸಾಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ. ಅದೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ. ಆ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಡ ಭದ್ರ, ಶಾಶ್ವತ.

ಓದುಗ : ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆ?

ಸಂಪಾದಕ : ಹೌದು – ಅಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಉತ್ತರ ನನ್ನದು. ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಜನರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಸುವುದು ಅವರನ್ನು ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಮಾಡಿದಂತೆ. ಮೆಕಾಲೆ ಹಾಕಿದ ಶಿಕ್ಷಣದ ತಳಹದಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ನೂಕಿದೆ. ಆತನಿಗೆ ಆ ಉದ್ದೇಶ್ಯವಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮವೇನೋ ಅದೇ. ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಪರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಾಲದೆ ನಮ್ಮ ದುರ್ದೆಶೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ?

ಇನ್ನೊಂದು ಗಮನೀಯ ಅಂಶವಿದೆ. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳು ನಮಗೆ ಶಿರೋಧಾರ್ಯ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸದಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ವರ್ಜಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ನಾವು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶವೂ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ವೇಲ್ಸ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶ. ವೇಲ್ಸ್ ಜನರಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ವೇಲ್ಸ್ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಾಯಿನುಡಿಯನ್ನೇ ಬಳಸುವಂತೆ

ಚಳುವಳಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮಿ. ಲಾಯಡ್ ಜಾರ್ಜ್ ಮುಂದಾಳು. ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಇತ್ತ? ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತಪ್ಪು ತಪ್ಪು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಎಂ.ಎ., ಮಾಡಿದವರೂ ಈ ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹುಕಾಲ ನಡೆದರೆ, ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಶಪಿಸಿಯಾರು. ಇದು ನನ್ನ ದೃಢಾಭಿಪ್ರಾಯ.

ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ನಾವು ದೇಶವನ್ನು ಗುಲಾಮತನಕ್ಕೆ ಈಡುಮಾಡಿದೇವೆಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮಾತು. ರಾಗದ್ವೇಷ, ಅಸತ್ಯ, ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತ ಭಾರತೀಯರು ಜನರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಲು, ಬೆದರಿಸಲು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಯತ್ನಿಸಿದಾರೆ. ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಋಣ ತೀರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟೇ.

ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೊತ್ತಿರಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ದುಃಖವುಂಟೆ? ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಲಾಗದು. ತಾಯಿನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಯಾರೋ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೂರ್ಖತನವೇ? ಇದು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಗುರುತಲ್ಲವೇ? ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಬೈಯಬೇಕೋ, ನನ್ನನ್ನೋ? ನಿಜವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತ ನಾವೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಸಂಕೋಲೆ ತೊಡಿಸಿದವರು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಶಾಪ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗಲ್ಲ, ನಮಗೇ.

ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹೌದು–ಅಲ್ಲ ಎರಡೂ ಉತ್ತರ ಎಂದೆ. ಹೌದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ವಿವರ. ಇನ್ನು ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾಗರಿಕತೆಯ ರೋಗಕ್ಕೆ ನಾವು ಪೂರಾ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತವರು ಅಗತ್ಯವಾದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಉಪಯೊಗಿಸಲಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ, ನಮ್ಮವರೊಡನೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷರೇ ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದಾರೋ ತಿಳಿಯಲು, ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು, ಬಳಸಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತವರು ತಮ್ಮ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ತಾಯಿನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತರೆ ಕಲಿಯಲಿ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಮಗೆ

ಅಗತ್ಯವಾಗಬಾರದೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಗುರಿ. ಅದನ್ನು ಕಲಿತು ಹಣಗಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಮಿತವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಕಲಿತರೂ ಏನು ಕಲಿಯಬೇಕು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ, ಏನು ಕಲಿಯಬಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೋ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಲಿ, ಆಡಳಿತಗಾರರ ಕಿವಿ ನೆಟ್ಟಗಾದೀತು.

ಓದುಗ : ಹಾಗಾದರೆ, ನಾವು ಎಂಥ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಬೇಕು?

ಸಂಪಾದಕ : ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ ನೋಡೋಣ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಲಿ. ಅನೇಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಈ ಭ್ರಾಂತಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಎಂದರೆ ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಸುಸಂಸ್ಕೃತನಾದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ಹಿಂದುವಾದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮುಸಲ್ಮಾನನಾದರೆ ಅರಬ್ಬಿ, ಪಾರಸಿಯಾದರೆ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಕಲಿತಾನು. ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಕೆಲವರು ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಅರಬ್ಬೀ ಪಾರಸಿ ತಿಳಿದಿರಲಿ, ಕೆಲವರು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಪಾರಸೀಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಯಲಿ. ಉತ್ತರ ದೇಶದವರು, ಪಶ್ಚಿಮ ಸೀಮೆಯವರು ತಮಿಳನ್ನು ಕಲಿಯಲಿ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹಿಂದೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕು. ಅದರ ಲಿಪಿ ನಾಗರಿ ಅಥವಾ ಪಾರಸೀ, ಅವರವರ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಆಗಬಹುದು. ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸೌಹಾರ್ದಕ್ಕೆ ಎರಡೂ ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿಸಬಹುದು. ನಾವು ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಗುಲಾಮವಾಗಿದೆ; ನಾವು ಮುಕ್ತರಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಬಿಡುಗಡೆ.

ಓದುಗ : ಆದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಬಹಳ ತೊಡಕಾದುದಲ್ಲವೆ?

ಸಂಪಾದಕ : ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ಏನೂ ನಡೆಯದು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಎಂದಿಗೂ ನಾಸ್ತಿಕವಾಗದು. ನಾಸ್ತಿಕತೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಈ ಭಾರತ ಭೂಮಿ ಸೈರಿಸದು. ಈ ಕೆಲಸ ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ನನಗೆ ತಲೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರು ಕಪಟಿಗಳು, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು. ಮುಲ್ಲಾಗಳು, ದಸ್ತೂರರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ ಕೀಲಿ. ಅವರಿಗೆ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿತು ಗಳಿಸಿದ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಇದೇನು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ. ಈಗ ಇನ್ನೂ

ಸಮುದ್ರದ ದಡ ಮಾತ್ರ ಹೊಲಸಾಗಿದೆ. ದಡದಲ್ಲಿರುವವರು ಶುದ್ಧವಾದರೆ ಸಾಕು. ನಾವೇ ದಡದಲ್ಲಿರುವವರು; ನಾವು ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಾವು ಮೊದಲು ಪೂರ್ವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉನ್ನತಿ – ಅವನತಿ, ಪ್ರಗತಿ–ತಿರೋಗತಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಬೇಕು; ಪಶ್ಚಿಮದ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ. ಉಳಿದುದೆಲ್ಲ ತಾನೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧೯

ಯಂತ್ರ ಕಾರಖಾನೆ

ಓದುಗ : ಪಶ್ಚಿಮದ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ನಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಅಲ್ಲವೆ?

ಸಂಪಾದಕ : ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆತ್ತಿ ನನ್ನ ಗಾಯಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪು ಸುರಿದಿರಿ ನೀವು. ರಮೇಶಚಂದ್ರ ದತ್ತರ 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಆರ್ಥಿಕ ಇತಿಹಾಸ'ವನ್ನು ಓದಿದಾಗ ನನಗೆ ಅಳು ಬಂತು. ಈಗಲೂ ಅದನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಎದೆ ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯಂತ್ರ–ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಂದಲೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ನಮಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಹಾನಿಗೆ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನಿಂದಲೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಮರೆತೆ. ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಂದಿಸಲಿ? ನಾವು ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟೆವು; ಅವರು ಅದನ್ನು ನೇಯ್ದರು. ಬಂಗಾಳದ ಶೌರ್ಯದ ವಿಷಯ ಓದಿ ನನಗೆ ಹರ್ಷವಾಯಿತು. ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಗಿರಣಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಕೈಮಗ್ಗದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ರೂಢಿಗೆ ತಂದರು. ಬೊಂಬಾಯಿಯ ಗಿರಣಿಗಳಿಗೆ ಬಂಗಾಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತದೆ ನಿಜ. ಬಂಗಾಳ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಗಿರಣಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಗಿರಣಿ–ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಂದ ಯೂರೋಪು ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿನಾಶ ಆಗಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಯಂತ್ರ–ಕಾರಖಾನೆ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ಇದು ಮಹಾ ಪಾಪ.

ಬೊಂಬಾಯಿ ಗಿರಣಿ ಕೆಲಸಗಾರರು ಗುಲಾಮರಾಗಿದಾರೆ. ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ

ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹೆಂಗಸರ ಸ್ಥಿತಿ ಮನ ಕುದಿಸುತ್ತದೆ. ಗಿರಣಿಗಳಿಲ್ಲದಾಗ ಈ ಹೆಂಗಸರು ಉಪವಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಯಂತ್ರಗಳ ಭ್ರಾಂತಿ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಬಹಳ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತು ಲೋಕವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಂಡೀತು; ಆದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರಿಗೆ ಹಣ ಕಳಿಸಿ ಆ ದರಿದ್ರ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಗಿರಣಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುದು ಬೇಡ. ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಹಣವಷ್ಟೇ ಹಾಳು; ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರಿನ ನಕಲುಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಹಣ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲೇ ಉಳಿದೀತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ನೆತ್ತರನ್ನೇ ಅದು ಹೀರಿಬಿಟ್ಟೀತು. ನಮ್ಮ ನೀತಿಯೆಲ್ಲ ಹಾಳಾದೀತು. ಬೇಕಾದರೆ ಗಿರಣಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನೇ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಗಿರಣಿಗಳಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯ ಗಳಿಸಿದವರು ಇತರ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮರೇನಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕದ ರಾಕ್‌ಫೆಲರ್‌ಗಿಂತ ಭಾರತೀಯ ರಾಕ್‌ಫೆಲರ್ ಉತ್ತಮ ಎಂಬುದು ಬರೀ ಭ್ರಾಂತಿ. ದರಿದ್ರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಬಲ್ಲದು. ಆದರೆ ನೀತಿಭ್ರಷ್ಟವಾಗಿ ಧನವಂತವಾದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹಣವಂತರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದ ಆಧಾರ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಆಡಳಿತ ಭದ್ರವಾದರೆ ಇವರ ಹಿತವೂ ಭದ್ರ. ಹಣ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರಷ್ಟೇ ನಾಶಕಾರಿಯಾದ ಇನ್ನೊಂದು–ವಿಷಯವಾಸನೆ ಅಥವಾ ಕಾಮ. ಎರಡೂ ವಿಷವೇ. ಹಾವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಷ ಇವಕ್ಕೆ. ಹಾವಿನ ವಿಷ ಮೈಗೆ ಮೃತ್ಯು. ಕಾಮಿನಿ ಕಾಂಚನದ ವಿಷ ಮೈಮನ ಆತ್ಮ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೃತ್ಯು. ಆದುದರಿಂದ ಗಿರಣಿ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ನಮಗೆ ಹರ್ಷವಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಓದುಗ : ಹಾಗಾದರೆ ಗಿರಣಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕೆ?

ಸಂಪಾದಕ : ಅದು ಕಷ್ಟ. ಬೇರೂರಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆಯುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅನಾರಂಭವೇ, ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೊದಲಿಡದಿರುವುದೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗಿರಣಿಗಾರರನ್ನು ನಾವು ಬಯ್ಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರಿಸಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಗಿರಣಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಅತೀಯಾದೀತು. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಡಿ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬಹುದಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿದರೆ ಅವರು ಕ್ರಮೇಣ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಾರು. ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕೈ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಸಾವಿರಾರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೂಡಿಸಬಹುದು, ಅವರು ನೇಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗಿರಣಿದಾರರು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಜನರು ಗಿರಣಿಯ ವಸ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಓದುಗ : ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನೀವು ಗಿರಣಿಯ ಬಟ್ಟೆಯ ಮಾತನ್ನೇ

ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಇತರ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಅವನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದಾದರೂ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಇಲ್ಲವೆ ಅಂಥ ಗಿರಣಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಕಟ್ಟಬೇಕು.

ಸಂಪಾದಕ : ನಿಜ. ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇವರ ವಿಗ್ರಹಗಳೂ, ಪಟಗಳೂ ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಇನ್ನು ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ, ಗುಂಡುಸೂಜಿ, ಗಾಜು-ಪಿಂಗಾಣಿ ಸಾಮಾನಿನ ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕೆ? ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರ ಒಂದೇ. ಈ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಬರುವ ಮೊದಲು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು? ಇವೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಗುಂಡುಸೂಜಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಬೇಡವೇ ಬೇಡ. ಈ ಗಾಜಿನ ತಳಕನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡೋಣ. ಹಿಂದಿನಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ಬತ್ತಿಮಾಡಿ, ಹಣತೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪ ಉರಿಸೋಣ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಹಣವೂ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣು ಹಾಳಾಗುವುದೂ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಸ್ವದೇಶಿಗೆ ನೆರವಾಗಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಗಳಿಸಲು ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಸಲ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆಂದಾಗಲಿ, ಕೆಲವರಾದರೂ ಗಿರಣಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಂದೇಸಲ ಬಿಡುತ್ತಾರೆಂದಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಅಸಂಭವ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರ ಸರಿ ಎಂದರೆ ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಅದರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬಹುದು. ಕೆಲವರು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಅನೇಕರು ನೋಡಿ ಅನುಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಗಣಿತದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಂತೆ ಚಳುವಳಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮುಂದಾಳುಗಳು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜನತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೊಡಕೂ ಇಲ್ಲ. ಉಳಿದವರು ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವವರೆಗೆ ನಾವು ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತ ಕೂಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾಡದಿದ್ದವರು ಕೆಟ್ಟರು. ಸತ್ಯವನ್ನರಿತರೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದವರು ಹೇಡಿಗಳು.

ಓದುಗ : ಹಾಗಾದರೆ ಟ್ರಾಂ, ವಿದ್ಯುತ್ ಇವುಗಳ ಮಾತೇನು?

ಸಂಪಾದಕ : ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ತಡವಾಗಿ ಬಂತು. ಈಗ ಇದರಲ್ಲೇನು ಹುರುಳಿದೆ? ರೈಲ್ವೆ ಬೇಡ ಎನ್ನುವವರಿಗೆ ಟ್ರಾಂ ಬೇಕೆ? ಯಂತ್ರ-ಕಾರಖಾನೆ ಹಾವಿನ ಹುತ್ತದಂತೆ. ಒಳಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ನೂರಾರು ಹಾವು. ಕಾರಖಾನೆ ಎಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳು ಇರಲೇಬೇಕು ! ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಂ-ರೈಲು ಇರಲೇಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪವೂ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಟ್ರಾಂ ಮುಂತಾದ ವೇಗದ ವಾಹನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಡೆ ಜನಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾದ ವೈದ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯೂರೋಪಿನ ಪಟ್ಟಣವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಣದ ಅಭಾವವಾದಾಗ ಟ್ರಾಮಿನ,

ವಕೀಲರ, ವೈದ್ಯರ ವರಮಾನ ಇಳಿದುಹೋಯಿತು, ಜನರ ಆರೋಗ್ಯ ಉತ್ತಮವಾಯಿತು–ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ. ಗಿರಣಿ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಕೆಡುಕನ್ನು ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು.

ಓದುಗ : ನೀವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚಿನ ಯಂತ್ರದಿಂದ ತಾನೆ ಅಚ್ಚಾಗಬೇಕು, ಇದೇನು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶವೋ, ಕೆಟ್ಟ ಅಂಶವೋ?

ಸಂಪಾದಕ : ವಿಷಕ್ಕೆ ವಿಷವೇ ಕೆಲವು ಸಲ ಮದ್ದು. ಹಾಗಿದೆ ಇದು. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಯಂತ್ರ–ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶವಲ್ಲ, ಸಾಯುವಾಗಲೂ ಯಂತ್ರ ನಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ–

'ಜೋಕೆ, ನನ್ನ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆ ಏನೂ ಉಪಕಾರವಿಲ್ಲ. ಅಚ್ಚಿನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಲಾಭವಾದರೆ ಅದು ಈ ಯಂತ್ರದ ಪಿಶಾಚಿ ಹಿಡಿದಿರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ'.

ಆದುದರಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಾತನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿ. ಯಂತ್ರ ಗಿರಣಿ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ, ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಆಮೇಲೆ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಅದನ್ನು ವರ್ಜ್ಯಮಾಡಬಹುದು. ಇಚ್ಛಾ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಒಂದು ವಸ್ತು ಸಿಗುವಂಥ ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಯಂತ್ರವನ್ನು ವರಪ್ರಸಾದ ಎನ್ನದೆ ಕೆಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥ ಎಂದು ಅರಿತರೆ ಸಾಕು, ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಅದು ತಾನೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೨೦

ಉಪಸಂಹಾರ

ಓದುಗ : ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ನೀವು ಮೂರನೆಯ ಪಕ್ಷವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ನೀವು ಮಿತವಾದಿಗಳೂ ಅಲ್ಲ, ಅತಿವಾದಿಗಳೂ ಅಲ್ಲ.

ಸಂಪಾದಕ : ಅದೇ ತಪ್ಪು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಪಕ್ಷದ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ವಿಚಾರದವರಲ್ಲ. ಮಿತವಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯದವರು ಎಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇನು? ನಾನಂತೂ ಅತಿವಾದಿ,

ಮಿತವಾದಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸೇವಕ. ಅವರಿಗೂ ನನಗೂ ಮತಭೇದವಾದಲ್ಲಿ ವಿನಯದಿಂದ ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.

ಓದುಗ : ಈ ಎರಡು ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ನೀವೇನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

ಸಂಪಾದಕ : ಉಗ್ರಪಂಥಿಗಳಿಗೆ, 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ತರಬೇಕೆಂದು ನಿಮಗೆ ಆಸೆ. ಆದರೆ ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾರು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಾನೇ ಗಳಿಸಬೇಕು. ಪರರು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸ್ವರಾಜ್ಯವಲ್ಲ, ಪರರಾಜ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಓಡಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಂತು ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸ್ವರಾಜ್ಯವೆಂದರೆ ಏನೋ ಆಗಲೇ ನಾನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಗುಂಡು ಮದ್ದಿನಿಂದ ಪಶುಬಲದಿಂದ ಅದು ಸಿಗಲಾರದು. ಪಶುಬಲ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸಹಜವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನೇ ನಂಬಬೇಕು. ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮದ್ದುಗುಂಡು, ಪಶುಬಲ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಲೇಬಾರದು' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

'ಬರೀ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡುವುದು ಅವಮಾನಕರ; ನಮ್ಮ ಹೀನತೆಯನ್ನು ನಾವೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದರೆ ನಾವು ನಾಸ್ತಿಕರು ಎಂದ ಹಾಗೆ. ದೇವರು ವಿನಾ ಉಳಿದುದು ಯಾವುದೂ, ಉಳಿದವರು ಯಾರೂ, ಅನಿವಾರ್ಯವಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಹೊರತು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಬುದ್ಧಿಗೂ ಇದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ ಹಾಸಿಗೆ–ಚಾಪೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವೇನು ಅನಾಥವಾಗುತ್ತದೆಯೆ. ತಬ್ಬಲಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೆ?'

'ಅವರಿಗೆ ಹೆದರಿ ಈಗ ಕುಳಿತಿರುವವರು ಆಗ ಹೊಡೆದಾಡಿಯಾರು. ಆದರೆ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹಿಡಿದರೆ ಏನು ಲಾಭ? ಅದು ಒಡೆದು ಹೊರಗೆ ಬರುವುದೇ ಒಳಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಶಾಂತಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಮುನ್ನ ನಾವು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊಡೆದಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಬಲಹೀನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮೂರನೆಯ ಲಾಭಬುಡುಕ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಎನ್ನುವುದೇ ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಸ್ಸತ್ವ ಮಾಡಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ದುರ್ಬಲರನ್ನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ನಿರ್ಬಲರಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅರಿಯದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿಗಲಾರದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಾದರಿಯೊಬ್ಬ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ನಾನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಪರರಾಜ್ಯದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಿಂತ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಲೇಸು. ಇಷ್ಟೇ ಭೇದ–ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆತ ಮಾಡಿದ ಅರ್ಥ ಬೇರೆ, ನಾನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಳುವ ಅರ್ಥ ಬೇರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರದಾಗಲಿ, ಭಾರತೀಯರದಾಗಲಿ, ಯಾರ

ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯೂ ನಮಗೆ ಬೇಡ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು' ಎಂದು ಮಿತವಾದಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗಾದರೆ ಮಿತವಾದಿಗಳೂ, ಅತಿವಾದಿಗಳೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಬಹುದು. ಆಗ ಪರಸ್ಪರ ಅಂಜುವ ಅಥವಾ ಅವಿಶ್ವಾಸ ತೋರುವ ಕಾರಣವಿರದು.

ಓದುಗ : ಆಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೇನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

ಸಂಪಾದಕ : ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ: 'ನೀವು ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತಗಾರರು. ನಿಜ. ನಿಮ್ಮ ಕತ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದಲೋ ನೀವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿರುವುದು ಎಂಬ ಚರ್ಚೆ ಬೇಡ. ನೀವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನನಗೇನೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀವು ಆಡಳಿತಗಾರರಾದರೂ ಪ್ರಜಾಸೇವಕರಂತೆ ಇರಬೇಕು. ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ನಾವು ಬಯಸಿದಂತೆ ನೀವು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದುವರೆಗೆ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದ ಐಶ್ವರ್ಯ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಕಾವಲು. ಅಷ್ಟೇ. ನಮ್ಮಿಂದ ಲಾಭ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಡಿ. ನೀವು ನಂಬಿದ ಸಭ್ಯತೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಅಸಭ್ಯತೆ. ನಿಮ್ಮದಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ಸಭ್ಯತೆ ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ನೀವು ಅರಿತರೆ ನಿಮಗೇ ಲಾಭ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಮ್ಮದೇ ಗಾದೆಯಿದೆಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾದುದನ್ನು ಏನನ್ನೂ ನೀವು ಮಾಡಲಾಗದು. ಆಡಳಿತಗಾರರಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಹಿಂದೂಗಳಿಗಾಗಿ ನೀವು ಗೋಮಾಂಸವನ್ನೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗಾಗಿ ಹಂದಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಇದುವರೆಗೆ ನಾವು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನ ತುಳಿದಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ನಡತೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ನೋವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಯಬೇಡಿ. ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದಲೋ ಭಯದಿಂದಲೋ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕು; ಅದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆ, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಶುದ್ಧ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ. ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಲ್ಲ, ಹಿಂದಿ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನೀವು ಕಲಿಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿಯೇವು.'

'ರೈಲಿಗೆ ಸೇನೆಗೆ ನೀವು ಮನ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೆಚ್ಚ ನಮಗೆ ಸಹಿಸದು. ನಮಗೆ ಇವೆರಡೂ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ರಷ್ಯಾದ ಅಂಜಿಕೆ ಇರಬಹುದು. ನಮಗಿಲ್ಲ. ರಷ್ಯಾದವರು ಬರಲಿ, ಬಂದಾಗ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನೀವೂ ಜೊತೆಗೆ

ಇದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಮಗೆ ವಿಲಾಯಿತಿ ಬಟ್ಟೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳೇ ನಮಗೆ ಸಾಕು. ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೊಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಸಹಿಸಲಾರೆವು. ನಿಮ್ಮ ಹಿತವೂ ನಮ್ಮ ಹಿತವೂ ಒಂದೇ ಆದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.'

'ಉದ್ದಂಡತನದಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶಸ್ತ್ರಬಲವಿದೆ, ನೌಕಾಬಲವಿದೆ. ಈ ಬಲದ ವಿರುದ್ಧ ನಾವು ಹೊಡೆದಾಡಲಾರೆವು, ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗೆ ಇರಲಾರೆವು. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ಇರಲಾರೆವು, ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದರೂ ಸರಿಯೆ. ಗುಂಡಿನ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟು ಸುಟ್ಟರೂ ಸರಿಯೆ. ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದರೆ ನಿಮಗೆ ನಾವು ತಿಲಮಾತ್ರವೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡೆವು. ನಮ್ಮ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನೀವು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಹಾಕಲಾರಿರಿ ಎಂಬುದೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು.'

'ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಮದದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀವು ನಗುತ್ತೀರಿ. ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಭ್ರಾಂತಿ ನಿರಸನ ಮಾಡುವುದು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಪೌರುಷವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಈ ಮದ ಆತ್ಮಘಾತಕ, ನಿಮ್ಮ ನಗೆ ಬರೀ ವಿಪರೀತ ಬುದ್ಧಿ ಎಂಬುದು ಬಹುಬೇಗ ನಿಮಗೇ ಕಂಡು ಬಂದೀತು. ನೀವೂ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಜನಾಂಗದವರು ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿದೇವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶವೋ ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮದ ತವರು. ನಾವೂ ನೀವೂ ಹೇಗೆ ಕಲೆತೆವು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬೇಡ. ನಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸೋಣ.'

'ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ನೀವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಾಂಗದ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲ. ಅರೆ ಬರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಾದ ನಾವೂ ನಿಜವಾದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲ. ನೀವು ಮಾಡಿರುವುದೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಅವರು ವಿರೋಧಿಸಿಯಾರು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಜನತೆಗೂ ನಿಮಗೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕಿದರೆ ನಾವು ಕೇಳುವುದೆಲ್ಲ ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರಯಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ, ನೀವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಆ ರೀತಿ ನೀವು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಾವು ಎಷ್ಟೋ ಕಲಿತೇವು. ನಮ್ಮಿಂದಲೂ ನೀವು ಕಲಿಯಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಲಾಭವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಹಿತವಾದೀತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಧರ್ಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಾಗಲೇ ಇದು ಸಾಧ್ಯ'.

ಓದುಗ : ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

ಸಂಪಾದಕ : ರಾಷ್ಟ್ರವೇನು ಬಂತು?

ಓದುಗ : ನಾವೂ ನೀವೂ ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೋ ಅದು. ಸದ್ಯ, ಯೂರೋಪಿನ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬೇಕು ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರ.

ಸಂಪಾದಕ : ಅವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ : 'ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮ ಇದೆಯೋ ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಡಬಲ್ಲರು. ಭಾರತೀಯ ಸಭ್ಯತೆಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ, ಐರೋಪ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆ ಮೂರು ದಿನದ ಮೋಜು ಎಂದು ವಿಚಾರ ಪೂರ್ವಕ ನಂಬಿದವರೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಇಂಥ ನೀರು ಗುಳ್ಳೆಯ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಬಂದಿವೆ, ಹೋಗಿವೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಬರುತ್ತವೆ, ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅನುಭವಿಸಿ, ಪಶುಬಲಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆ–ಅಳುಕದೆ, ಪಶುಬಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಬಯಸದವರು ಮಾತ್ರವೇ ಹಾಗೆ ಹೇಳಬಲ್ಲರು. ಯಾರು ದುಃಖದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುಡಿದು ಈಗಿನ ದುರ್ದೆಶೆಯಿಂದ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವರೊ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಹೇಳಬಲ್ಲರು.'

'ಅಂಥ ಭಾರತೀಯ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಇದ್ದರೂ ಅವನು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಯಾನು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲೇಬೇಕಾದೀತು.

'ಇವು ಬೇಡಿಕೆಗಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯ ಸೂಚಿಕೆ. ಬೇಡಿದರೆ ಏನೂ ಸಿಗದು. ಬೇಕಾದುದನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕು. ಆ ಶಕ್ತಿ ಬರಲು ಕೆಳಗೆ ಹೇಳುವಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು.

೧) ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು;
೨) ವಕೀಲನಾದರೆ, ವಕೀಲಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೈಮಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು;
೩) ವಕೀಲನಾದರೆ, ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಲು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು;
೪) ವಕೀಲನಾದರೆ, ಕಕ್ಷಿಗಳ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕದೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಉಳಿದವರನ್ನೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ ತನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕು;
೫) ವಕೀಲನಾದರೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕು;
೬) ವೈದ್ಯನಾದರೆ, ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇಹದ ರೋಗಕ್ಕಿಂತ ಆತ್ಮದ ರೋಗವನ್ನು ಗುಣ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು;
೭) ವೈದ್ಯನಾದರೆ, ತನ್ನದು ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮವಾಗಲಿ, ವಿಲಾಯಿತಿ ವೈದ್ಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜೀವ ಜಂತುಗಳ ಅಂಗ ವಿಚ್ಛೇದನದ

ರಾಕ್ಷಸೀ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ರೋಗವನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಈ ದೇಹ ರೋಗಗ್ರಸ್ಥವಾಗಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಾನು;

೮) ವೈದ್ಯನಾದರೂ ಕೈಮಗ್ಗವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ರೋಗಿಗಳು ಬಂದರೆ ಆ ರೋಗದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆ ಕಾರಣವನ್ನು ನಾಶ ಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಬೇಕು. ನಿರರ್ಥಕ ಔಷಧವನ್ನು ಸೇವಿಸದೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ರೋಗಿ ಸತ್ತರೆ ಜಗತ್ತಿಗೇನೂ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ತಾನು ರೋಗಿಗೇ ನಿಜವಾಗಿ ದಯೆತೋರಿದಂತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು;

೯) ಶ್ರೀಮಂತನಾದರೂ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು;

೧೦) ಶ್ರೀಮಂತನಾದರೆ, ತನ್ನ ಹಣವನ್ನು ಕೈಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕು. ತಾನು ಕೈಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಇತರರನ್ನೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು;

೧೧) ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರೂ ಇದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ ಶೋಕಗಳ ಕಾಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು;

೧೨) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ನಮ್ಮಿಂದಲೇ ಇದಾರೆ, ಅವರನ್ನು ದೂರಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ನಾವು ನಡೆ ನುಡಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದಾರು, ಇಲ್ಲವೆ ತಾವೂ ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು;

೧೩) ಶೋಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೋಗ ವಿಲಾಸ ಕೂಡದೆಂದು, ದೀನ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರುವುದು, ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರಾಗುವುದು ಒಳಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು;

೧೪) ನಾವು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ನಿಂತು ಹೋದೀತಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಬರೀ ಭ್ರಾಂತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು;

೧೫) ಮಾತಿಗಿಂತ ಕೃತಿ ಲೇಸೆಂದೂ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನಿಸಿದಂತೆ ಆಡಿ ಅದರಿಂದ ಬಂದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಆಗಲೇ ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಹುಟ್ಟೀತೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು;

೧೬) ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸಿದರೇನೇ ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರಾದೇವು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು;

೧೭) ಅಂಡಮಾನ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷು ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು;

೧೮) ಕಷ್ಟ ಸಹನೆ ಮಾಡದೆ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಉನ್ನತಿ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಶಸ್ತ್ರಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಪಲಾಯನವೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದೂ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಕಷ್ಟ ಸಹನೆಯೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು;

೧೯) ಅವನು ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದು ಕಳ್ಳ ನೆವ. ನಮಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕು. ಉಳಿದವರು ತಮಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸಿದಾಗ ಮಾಡಿಯಾರು. ನನಗೆ ರುಚಿಯಾದುದನ್ನು ಇತರರು ಸವಿಯುವವರೆಗೆ ನಾನು ಕಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು, ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸುವುದು ತನತನಗೆ ರುಚಿಯಾದುದನ್ನು ಸವಿಯುವ ಹಾಗೆ; ಪರರಿಗಂಜಿ ಅಳುತ್ತಳುತ್ತ ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.'

ಓದುಗ : ಇದು ಬಹಳ ಉದ್ದವಾದ ಪಟ್ಟಿ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಲ್ಲರೂ ಎಂದಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು?

ಸಂಪಾದಕ : ಅದೇ ತಪ್ಪು. ಎಲ್ಲರ ಗೊಡವೆ ನಿಮಗೆ ನನಗೆ ಏಕೆ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದರೆ ಇತರರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಇದು ಸ್ವಾರ್ಥವಲ್ಲ, ಪರಮಾರ್ಥ. ನಾನು ಮೇಲೇರಿದರೆ ತಾನೆ ಪರರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದೇನು.

ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:

೧) ನಿಜವಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಆತ್ಮಸಂಯಮ.

೨) ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಆತ್ಮಬಲ ಅಥವಾ ಪ್ರೇಮಬಲ.

೩) ಈ ಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವಥಾ ಸ್ವದೇಶಿ ಅಗತ್ಯ.

೪) ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮೇಲೆ ಹಗೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರತೀಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಉಪ್ಪಿನ ತೆರಿಗೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ, ಆಗಲೂ ನಾವು ಅವರ ಗಿರಣಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಖಂಡಿತ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಹಾನಿಕರ. ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಅವು ಬೇಡ. ನನಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಹಗೆಯಿಲ್ಲ. ಅವರ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಪೂರ್ಣ ವಿರೋಧಿ.

ಸ್ವರಾಜ್ಯ-ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ನನ್ನ ಬಾಳು ಮೀಸಲು. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಅನುಬಂಧಗಳು
(‘ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ’ ಮುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ)

ಕೆಲವು ಆಧಾರಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಿಂತನಾ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು

೧. ಕೆಲವು ಆಧಾರಗಳು

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವುದರ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಕೆಳಕಾಣಿಸಿರುವ ಮುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ಸೂಚಿಸಿದೆ–

The Kingdom of God Is Within You-*Tolstoy*
What Is Art? –*Tolstoy*
The Slavery of Our Times-*Tolstoy*
The First Step – *Tolstoy*
How Shall We Escape?- *Tolstoy*
Letter to a Hindoo- *Tolstoy*
The White Slaves of England – *Sherard*
Civilization, Its Cause and Cure-*Carpenter*
The Fallacy of Speed-*Taylor*
A New Crusade –*Blount*
On the Duty of Civil Disobedience –*Thoreau*
Life Without Principle-*Thoreau*
Unto This Last-*Ruskin*
A Joy for Ever-*Ruskin*
Duties of Man-*Mazzini*
Defence and Death of Socrates-*From Plato*
Paradoxes of Civilization – *Max Nordau*
Poverty and Un-British Rule in India-*Naoroji*
Economic History of India-*Dutt*
Village Communities-*Maine*

೨. ಶ್ರೇಷ್ಠವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು

ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಿ. ಆಲ್‌ಫ್ರೆಡ್ ವೆಬ್ ಅವರ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಕಲನದ ಕೆಳಕಾಣಿಸಿರುವ ಖಂಡಗಳು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತವೆ–

ಜೆ. ಸೇಮೂರ್ ಕೇ, ಸಂಸದರು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕರ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ

(೧೮೮೩ರಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು)

"ನಾವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಕಾಡುಜನರಲ್ಲಿಗೆ ನಾಗರಿಕತೆ ತರುವ ಪ್ರಜೆಗಳಂತೆ ಎಂದೂ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೂ ಅಲ್ಲ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಳಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಏನು, ಪಕ್ವವಾದ ನಾಗರಿಕತೆ, ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಉನ್ನತ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾದ ಜನಾಂಗಗಳ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದ ನಾಗರಿಕತೆ. ಅದು ತೋರಿಕೆಯ ನಾಗರಿಕತೆ ಅಲ್ಲ. ಜಾಗತಿಕವಾದದ್ದು, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಆದದ್ದು, ದೇಶಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸಿತ್ತು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೋ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ತನ್ನ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಲಾಭದಾಯಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಂಬಿಸುವ ಬೇರೆ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜನ ವ್ಯವಹಾರ ಕುಶಲರು, ವಿಚಾರಚತುರರು, ಮಿತವ್ಯಯಿಗಳು, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರು, ಮೃದು ಸ್ವಭಾವಿಗಳು, ಉದಾರಿಗಳು, ಮಾತಾಪಿತೃಭಕ್ತರು, ವಯಸ್ಸಾದವರಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಉಳ್ಳವರು, ಸ್ನೇಹಪರರು, ಕಾನೂನು ವಿಧೇಯರು, ನಿಸ್ಸಹಾಯರಲ್ಲಿ ದಯೆ ಉಳ್ಳವರು ಹಾಗೂ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಹನಶೀಲರು".

ವಿಕ್ಟರ್ ಕಸಿನ್ (೧೭೯೨–೧೮೬೭)

ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ದೇವರು ಆಯ್ಕೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ದರ್ಶನದ ಸ್ಥಾಪಕ

"ಪೂರ್ವಖಂಡದ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ದರ್ಶನ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತದ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವು ಈಗ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡುತ್ತಿವೆ. ನಾವು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ನಮಗೆ ಈ ಸತ್ಯಗಳು, ಉನ್ನತ ಸತ್ಯಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಯೂರೋಪಿನ ಪ್ರತಿಭೆ ನಿಂತನೀರಾಗಿ ಮಲೆತು ಹೋಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಎಷ್ಟು ಬೇರೆಯಾಗಿಯೆ ಕಾಣುತ್ತವೆಯೆಂದರೆ, ನಾವು ಪೂರ್ವದ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮುಂದೆ

ಮಂಡಿಯೂರಿ ನಮಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಕುಲದ ಈ ತೊಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ದರ್ಶನದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ".

ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಮುಲ್ಲರ್

"ಯೂರೋಪಿನ ನಾವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರೀಕ್, ರೋಮನ್ ಹಾಗೂ ಸೆಮಿಟಿಕ್ ಜನಾಂಗವಾದ ಯಹೂದಿಗಳ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದಲೇ ಬೆಳೆದವರು. ನಮ್ಮ ಆಂತರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ, ನಿಜಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನವೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಲು, ಇಹಜೀವನ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪರಲೋಕವನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಶುದ್ಧಿಕಾರಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ನನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಮತ್ತೆ ನಾನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದತ್ತಲೇ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ".

ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ವಾನ್ ಶ್ಲೆಗಲ್

"ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ದೈವ ಕಲ್ಪನೆಯಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಸ್ವಚ್ಛವೂ ಮಹೋನ್ನತವೂ ಆದ ಭಾವನೆಗಳಿಂದಲೂ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿದೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೈವದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನವರು ಏನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೋ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯಷ್ಟೇ ಆಳವಾದ ಭಾವನೆಗಳು, ಭಕ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳು ಅಲ್ಲಿವೆ.... ತನ್ನ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಭೌತಾತೀತ ತತ್ವಗಳ ಆಸಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಜರ್ಮನಿ ಮುಂದಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಮ್ಮೆ ಗ್ರೀಸ್‌ಗೆ ಇತ್ತು. ಕಾಲಮಾನದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಕ್ಕೇ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ".

ಅಬ್ಬೆ ಜೆ.ಎ. ದುಬಾಯಿ

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಾದ್ರಿ, ೧೮೨೦, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೫ರಂದು
ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬರೆದ ಪತ್ರದ ಭಾಗಗಳು.

"ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಸ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಯ ಅಧಿಕಾರ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಆ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜಾಣತನದಿಂದ ವಿವೇಕದಿಂದ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಇದು ವಿರಳ. ಮೂವತ್ತು ನಲವತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ, ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳು, ಮದುವೆ ಆದವರು, ಎಲ್ಲರೂ ಮಕ್ಕಳು ಪಡೆದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲವೇ ಅತ್ತೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೇನೆ. ಅತ್ತೆಯಾದವಳು

ಒಳ್ಳೆ ಸಮರ್ಥಳು. ಸೊಸೆಯರ ಭಾವನೆ ಅರಿತು, ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿಯೊ ಅಥವಾ ಸಹನೆಯಿಂದಲೊ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಂದಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಭಾವನೆಗಳ ಹೆಂಗಸರ ನಡುವೆ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥವೇ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದನ್ನೇ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲವೆ? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ಒಂದಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

"ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಹೆಂಗಸರು ಪಾಲುಗೊಳ್ಳದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಕಸಬು ಪ್ರಾಯಶಃ ಯಾವ ನಾಗರಿಕ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಮನೆವಾಳತನ, ಕುಟುಂಬದ ಪಾಲನೆ ಹೆಂಗಸರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಹೆಂಡಿರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಅಥವಾ ತಂದೆಯರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮನೆಯವರು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಅವರ ಹೆಂಗಸರ ನೆರವು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಹೆಂಗಸರು ತಾವೇ ಅಂಗಡಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ದಶಮಾಂಶ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ತಮ್ಮದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಅವರು ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಣರು".

ಜೆ. ಯಂಗ್

(ಈಚೆಗೆ) ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಸೇವನ್ ಮೆಕಾನಿಕ್ಸ್ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟ್

"ನೀತಿದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಜನ, ಭಾರತೀಯರು ಬಹುಶಃ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆ ಅದ್ಭುತ ಜನ. ನೀತಿಶುದ್ಧಿ ಅವರ ಉಸಿರು, ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಬಡವರಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು. ಅವರ ಬಡತನ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಅವರು ಸಂತೋಷವಾಗಿದಾರೆ, ತೃಪ್ತರಾಗಿದಾರೆ. ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿತಾಯಿಯ ನಿಜವಾದ ಮಕ್ಕಳು. ನಾಳಿನ ಚಿಂತೆ ಮಾಡದೆ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ದೈವ ಏನು ಕೊಡುವುದೊ ಅದರಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞರು. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ದುಡಿದು ರಾತ್ರಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಕೂಲಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಒಂದು ಕುತೂಹಲದ ದೃಶ್ಯ. ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ದುಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಖುಷಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹುರುಪಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಲಲ್ಲೆಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಡುನಡುವೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ ಎಂಬ ಅವರ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇರುವುದೇನು? ಎರಡು ತುತ್ತು ಅನ್ನ, ಮಲಗಲು ನೆಲ. ಈ ದೇಶೀಯರಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಸುಖ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಇನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ. ತಂದೆತಾಯಿಯರೇ ಎಲ್ಲ ಗೊತ್ತುಮಾಡುವುದು. ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬೋಧೆ ಮತ್ತು ವಿವಾಹ ಜೀವನದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ರೂಢಿಸುವ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಆದೇಶಗಳು. ಆದರೆ, ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಎಂದರೆ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಹೆಂಡತಿಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ ಬಗೆಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕರ್ತವ್ಯ ಭಾವ ಇರುತ್ತದೆ".

ಕರ್ನಲ್ ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ

(ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಾತ)

"ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿ, ಅನನ್ಯವಾದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೌಶಲ, ಅವಶ್ಯವಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ತಯಾರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಓದು ಬರೆಹ ಲೆಕ್ಕ ಕಲಿಸಲು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೂ ಶಾಲೆಗಳು, ಪರಸ್ಪರ ಆದರ, ದಾನಧರ್ಮ, ಮೇಲಾಗಿ ಹೆಂಗಸರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ, ಗೌರವ ಮತ್ತು ಮೃದುವಾದ ನಡವಳಿಕೆ–ಇವು ನಾಗರಿಕ ಜನರ ಗುರುತು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಹಿಂದೂಗಳು ಯೂರೋಪಿನವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಏನಲ್ಲ. ಎರಡು ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ನಾಗರಿಕತೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ವಸ್ತುವಾದಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಆಮದಿನಿಂದ ಲಾಭವೇ. ಇದು ನನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸ".

ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ವೆಡರ್‌ಬರ್ನ್, ಬಾರ್ ಅಟ್ ಲಾ

"ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹಳ್ಳಿ ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ರಾಜಕೀಯ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎದುರು ಬಂಡೆಯಂತೆ ನಿಂತಿದೆ. ಸರಳವಾದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸದ್ಗುಣಗಳ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಥೆ ನಿಸರ್ಗ ಸಹಜ ಸಮಾಜ ಘಟಕ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗ್ರಾಮ ಜೀವನ, ಸ್ವಾವಲಂಬಿ, ಉದ್ಯೋಗಶೀಲ, ಶಾಂತಿಪ್ರಿಯ, ಒಳ್ಳೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಥಾರ್ಥವಾದಿ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತತ್ವಜ್ಞರು, ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ಸದಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಎಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದವಾದುದು, ಆಕರ್ಷಕವಾದುದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂದರೆ ನೀವೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಿ. ಇದೊಂದು ಮಾನವ ಜೀವನದ ಸಾಧುಸ್ವರೂಪ, ಸುಖಮಯ ಸ್ವರೂಪ, ಅಲ್ಲದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಲಾಭವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ".

ಅನುಬಂಧಗಳು : ಪೂರಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಅನುಬಂಧ ೧

ಹೆನ್ರಿ ಎಸ್.ಎಲ್. ಪೊಲಾಕ್‌ರಿಗೆ ಗಾಂಧಿಯ ಪತ್ರ

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಆಪ್ತ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಹೆನ್ರಿ ಪೊಲಾಕ್ ಅವರು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯರ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಈ ಪತ್ರವು 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನ ಒಂದು ಮುನ್ನೋಟ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತಿದೆ.

ಲಂಡನ್, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೪, ೧೯೦೯

ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆನ್ರಿ,

ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ ಇಡೀ ಭಾರತವನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿ ನೋಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ ನಿಮಗೆ ಒದಗಿಬಂದಿರುವಂತಹ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ–ನನಗಿನ್ನೂ ಆ ಭಾಗ್ಯ ಕೂಡಿ ಬಂದಿಲ್ಲ–ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವಂತಹ ಕೆಲವೊಂದಿಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನಿಸಿದೆ.

ಈ ವಿಷಯಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕುದಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ 'ಶಾಂತಿ–ಸಂಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆ'ಯು ನನ್ನನ್ನು 'ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ' ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಕೊಟ್ಟ ಕರೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಯಿತು. ಕಳೆದ ರಾತ್ರಿ ಆ ಸಭೆಯು ಜರುಗಿತು. ಆ ಸಭೆಯು ಉತ್ತಮ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡಿತೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧಾವಂತ ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಆದರೂ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವ್ಯಂಗ್ಯಭರಿತ ಮತ್ತು ಉದ್ಧಟತನದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಕೇಳಿಬಂದವು. ಹ್ಯಾಮ್‌ಸ್ಟೆಡ್‌ನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ದುರಂತದ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅನಿಷ್ಟಕಾರಕರೆಂದೂ ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ

ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರು ಇದ್ದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಮಹಿಳೆಯು ನಾನು ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದೆನೆಂದು ಆರೋಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬೆರಳಚ್ಚನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಕೇವಲ ರೂಪ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮೈ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಗ್ರಹಾರಾಧಕರನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿತ್ತೋ ಅಂಥದ್ದೇ ಪಾಡು ಕಳೆದ ರಾತ್ರಿ 'ಸ್ನೇಹಿತರ ಸಭಾಗೃಹ'ದಲ್ಲೂ ನನಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಂದು ನನಗೆ ಕೇಳಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮರೆಸುವಂತೆ ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹರ್ಷದಿಂದ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಚರ್ಚೆಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

೧) ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದ ನಡುವೆ ಭೇದಿಸಲಾರದಂತಹ ತಡೆಗೋಡೆ ಎಂಬುದೇನೂ ಇಲ್ಲ.

೨) ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಅಥವಾ ಐರೋಪ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆ ಎಂಬುವಂತಹದ್ದು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ವಸ್ತುವೈಭೋಗಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದೆ.

೩) ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆ ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವ ಮುನ್ನ ಯೂರೋಪಿನ ಮತ್ತು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜನರ ನಡುವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳಿದ್ದವು. ಇಂದಿಗೂ ಇನ್ನೂ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲದ ಯೂರೋಪಿನ ಜನರು, ಆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ನೇರ ಸಂತತಿಯವರಿಗಿಂತ, ಭಾರತೀಯರೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೆರೆತು ಒಡನಾಡಬಲ್ಲರು.

೪) ಭಾರತವನ್ನು ಈಗ ಆಳುತ್ತಿರುವವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಜನರಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಆಳುತ್ತಿರುವುದು ರೈಲು, ದೂರಸಂಪರ್ಕದ ಸಾಧನಗಳಾದ ದೂರವಾಣಿ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಮತ್ತು ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ವಿಜಯವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

೫) ಬಾಂಬೆ, ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಇನ್ನಿತರೇ ಮುಖ್ಯ ನಗರಗಳು ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗದ ತಾಣಗಳೆ ಆಗಿವೆ.

೬) ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಾಳೆ ಏನಾದರೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಬದಲಾಗಿ ಭಾರತದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಬಂದರೆ ಒಂದಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಡೆದು ದೇಶದಲ್ಲೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ ಇನ್ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಭಾರತೀಯರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಅಥವಾ ಅಮೆರಿಕದ ಎರಡನೇ ಅಥವಾ ಐದನೇ ಆವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರಷ್ಟೇ.

೭) ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಂಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಯಾವಾಗೆಂದರೆ ಪಶ್ಚಿಮವು ತನ್ನ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗೆಯೇ, ಪೂರ್ವವು ಈ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ತಾನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಈ ಸಂಧಿಸುವಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನಿ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಧಿಸುವಿಕೆಯು ಸಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ–ಜರ್ಮನಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶಗಳ ನಡುವಣ ಇರುವಂತೆ–ಹೇಗೆ ಯಾವ ಎರಡೂ ದೇಶಗಳು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಕಬಳಿಸುವ ನಿರಂತರ ಭಯದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆ–ಇರುತ್ತದೆಯಷ್ಟೇ.

೮) ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಅಥವಾ ಒಂದಿಷ್ಟು ಜನರು ಸೇರಿ ಸುಧಾರಿಸಿಬಿಡುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು ತೀರ ಅಸಮಂಜಸವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸುಧಾರಿಸಲು ಉನ್ನತ ವೇಗದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ.

೯) ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಲೌಕಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಉನ್ನತ ನೈತಿಕತೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

೧೦) ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನವು ಕ್ಷುದ್ರ ಮಾಟಮಂತ್ರದ ಸಾರರೂಪವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನಲ್ಲ. ನಾಟಿ/ದೇಸಿ ಔಷಧ ಪದ್ಧತಿಯು ಉನ್ನತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವೆಂದೇ ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

೧೧) ಆಧುನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳೆಂದರೆ ದೆವ್ವಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಅವು ಕೆಡುಕನ್ನು, ದುಃಖವನ್ನು, ಅವನತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

೧೨) ಒಮ್ಮೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ನಾನು ನಿಜಕ್ಕೂ ತಳಮಳಗೊಂಡಿದ್ದೆ. ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತಹ ಖಂಡನೀಯ ಮತ್ತು ಜಿಗುಪ್ಸಕರ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು ನನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪಾಪಕೃತ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತ್ತು. ಲೈಂಗಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಭೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಭೋಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಕೆಡುಕುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು.

೧೩) ಭಾರತದ ಬಿಡುಗಡೆಯು ತಾನು ಕಳೆದ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ರೈಲು, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ವಕೀಲರು, ವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ತಥಾಕಥಿತ ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಗನುಗುಣವಾಗಿ, ಧರ್ಮದಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ರೈತಾಪಿ ಜನರ ಹಾಗೆ ಸರಳವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಮಾದರಿಯ ಬದುಕೇ ನಿಜವಾದ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ತರಬಲ್ಲಂತಹ ಜೀವನ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೧೪) ಭಾರತೀಯರು ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು-ಅದು ಯೂರೋಪಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ್ದುದೇ ಆಗಿರಲಿ-ತೊಡಬಾರದು.

೧೫) ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆಯೂ ದೊರಕುವಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲೂ ಈ ರೀತಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

೧೬) ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ಸಾಧು ಸಂತರು ಜನರಿಗೆ ಲೌಕಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ, ಸರಳತೆಯಿಂದ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ವಿವೇಕ ಮತ್ತು ದರ್ಶನವಿದೆ; ಸುಮಾರು ಐದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಒಂದು ಒರಟಾದ ನೇಗಿಲೇ ಇಂದಿನ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರನ ನೇಗಿಲೂ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡುಗಡೆಯ, ನೆಮ್ಮದಿಯ ಹಾದಿ ಇದೆ. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರು, ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ಆಧುನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಾಗಿನಿಂದ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಸುಖ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಗಿಂತ, ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ನೆಮ್ಮದಿ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿವೇಕವಂತನೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಬುದ್ಧನೂ ಮತ್ತು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಿ ಇಂಗ್ಲಿಷನೂ, ತಾನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ, ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ದಿನ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಅಂಶಗಳು ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಂತಿವೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ತಪ್ಪೆಂದು ಕಂಡಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರತಿರೋಧದ ನಿಜ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ, ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ, ಖಚಿತ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವಂಥದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರತಿಭಟನಕಾರನಾಗಿಯೇ ಇಂಥ ಒಂದು ದೈತ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು, ಹಾಗೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಲೇ, ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹುಚ್ಚು

ವೈಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಜನರಲ್ಲಿ ತರಬಹುದೇ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರ ಅಂಶಗಳ ಸತ್ಯವು ನನಗೆ ಅರಿವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಆದಷ್ಟೂ ಅನುಸರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆಯೇ ಹೊರತು ಇಡೀ ಜನ ಸಮುದಾಯವು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವವರೆಗೆ ಕಾಯುವ ಬಾಬತ್ತು ನನ್ನದಲ್ಲ. ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರಾದ ನಾವೆಲ್ಲ ಮೊದಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕು; ಮತ್ತು ನಾವು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಜನರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿ. ಈಗ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಇದೆ; ನಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಈ ವೇಗದ ಮತ್ತು ನೂಕು ನುಗ್ಗಾಟದ ಬದುಕಿನ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದು ನಮಗಂಟಿರುವ ಈ ಮಸಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲಾರೆವು. ಪ್ರತೀ ಸಲ ರೈಲನ್ನು ಹತ್ತಿದಾಗಲೋ, ಮೋಟರ್ ಬಸ್ಸನ್ನು ಹತ್ತಿದಾಗಲೋ ನಾನು ನನ್ನ ಸಾಕ್ಷಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯ ಎಸಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅದರ ತಾರ್ಕಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡುವುದಾಗಲಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗುಗಳಾಗಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮತ್ತು ನೀವು ಈ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲೇ ಇವುಗಳ ಮಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆದುಬಿಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೀವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಜನರನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವೊಂದು ಮುಂದಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೋ ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸದೇ ಇರಬಾರದೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಸಹಮತವಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಅಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ, ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ, ತಮ್ಮನ್ನೇ ತಾವು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯನಾಗುವುದರ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಉಳಿಯುವುದರ ಮೂಲಕ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಮ್ಮದು. ಹಾಗೆ ಆದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತಗಾರರು ನಮ್ಮ ಸೇವಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ನಿಯಂತ್ರಕರಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಪ್ರಜಾಪೀಡಕರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವರು ಭಾರತದ ಸಮಸ್ತ ನಿವಾಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಭವಿಷ್ಯವು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಜನಾಂಗದವರ ಕೈಯಲ್ಲಲ್ಲ, ಪರಂತು

ಸ್ವತಃ ಭಾರತೀಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಭಾರತೀಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಆತ್ಮ ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಸುಖ ಲೋಲುಪತೆಯ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರೆ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಯಾವ ಸರಳತೆಯು ಇನ್ನೂ ಭಾರತದ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆಯೋ ಹಾಗೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರಳವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತೋ ಅಂತಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಭಾರತೀಯರು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಪರಸ್ಪರ ಕಾಣಲು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಜನರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೀವು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ವೇಗದ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಚಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಬೋಧಕರು ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾ ಯಾವ ಸುಖದ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನರಂಜನಾತ್ಮಕ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ (ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಒದಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ) ಕೇವಲ ಮಾನವತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಚಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಆಗ ಬನಾರಸ್ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳು ಪವಿತ್ರ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇಂದು ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ತಿರಸ್ಕಾರಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೊಳಕಿನ ಕೂಪಗಳಾಗಿವೆ.

ನಿಮಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಭಾರಿ ಡೋಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೀವು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಿರಿ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನನಗೆ ಇದೆ. ನಿಮ್ಮ ಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಗಾಧ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ವಸ್ಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅನುಭವಗಳಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವೇ ಆದ ನಿಮ್ಮದೇ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ, ನನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಅವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತ ರೂಪ ಪಡೆದು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದೆ....

ನಿಮ್ಮ ಇದಿ...

ಎಂ.ಕೆ. ಗಾಂಧಿ (ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಬಿ.ವಿ. ಸುರೇಂದ್ರ)

ಅನುಬಂಧ ೨

ಲಾರ್ಡ್ ಆಂಪ್ಟ್‌ಹಿಲ್‌ರಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ಬರೆದಿರುವ ಪತ್ರ

ಗಾಂಧಿ ಲಾರ್ಡ್ ಆಂಪ್ಟ್‌ಹಿಲ್‌ರಿಗೆ ಈ ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನ ಪೂರ್ವ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಪತ್ರ ಅವರಿಗೆ ತಲುಪಿದ ಕೂಡಲೇ, ಅದರ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು, ಲಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಲೇಡಿ ಆಂಪ್ಟ್‌ಹಿಲ್‌ರವರು ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದರು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಅವರ ಮಗನ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣ ಗಾಂಧಿ ಜೊತೆಗಿನ ಚರ್ಚೆ-ಊಟದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರದ್ದಾಯಿತು. ೧೩ನೇ ನವೆಂಬರ್ ೧೯೦೯ರಂದು ಗಾಂಧಿ, ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಅವರ ಭೇಟಿ-ಚರ್ಚೆ-ಊಟ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

(ಗಾಂಧಿ ಜೊತೆಗಿನ ಭೋಜನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಂಪ್ಟ್‌ಹಿಲ್ ನೀಡಿದ ಆಹ್ವಾನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಬರ್ಮತಿ ಆಶ್ರಮದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇರುವ, ೪.೧೧.೧೯೦೯ ಮತ್ತು ೭.೧೧.೧೯೦೯ರಂದು ಬರೆದ ಅವರ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ [SN ೫೧೩೨ ಮತ್ತು SN ೫೧೬೫] ನೋಡಬಹುದು.)

ಲಂಡನ್ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೩೦, ೧೯೦೯

ಮೈ ಲಾರ್ಡ್,

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶದ ಜನರ ಜೊತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತಾವಾದದ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಸಮಯ ಇದ್ದಾಗ ಗಮನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮತ್ತು ಕಂಡುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮುಂದಿಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ತಾವು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ; ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗದ ನಿಷ್ಕಪಟತೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ನಾನು ಬೆರಗುಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ಕುರುಡು ತಮ್ಮನ್ನು ಆವರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತದ ಬಗೆಗಿನ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದುದು ಮತ್ತು

ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು ಎಂಬುದೂ ಕೂಡ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ, ಭಾರತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಇಲ್ಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್‌ನ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಡದೇ ತಮ್ಮ ಸಮಕ್ಷಮ ಹೇಳಿಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಬಲವಾದ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಸೇರಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯರು ವಿವಿಧ ತೆರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆಯ ವಿರೋಧಿಯಾದ ನಾನು, ತೀವ್ರವಾದಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ (ಅಥವಾ ಹಿಂಸೆಯ ಪರ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾದ) ಜೊತೆ ಒಡನಾಡಲು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ. ಈ ಗುಂಪಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ನೈತಿಕತೆ, ಮಹಾನ್ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಉದಾತ್ತ ಸ್ವಯಂ-ತ್ಯಾಗದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ರದ್ಧಾವಂತರು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಇಲ್ಲಿನ ಯುವ ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಯುವಕರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಅವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು, ನನ್ನ ವಿಧಾನಗಳು ತಪ್ಪು ಎಂದೂ, ತಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳು ಯಾವ ತಪ್ಪುಗಳಿಂದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಚಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಪಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದು ಜಾಗೃತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಲ್ಲಿ ಅದಿನ್ನೂ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಯಂ-ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನಾದ ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಡೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹನೆ ಇರುವುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಬಿಳಿಯ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜನೀತಿಜ್ಞರ ಮೇಲಿನ ಅಪನಂಬಿಕೆಯು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಅವರು (ಆ ರಾಜನೀತಿಜ್ಞರು) ಸ್ವಾರ್ಥ ದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದೆ ಏನೂ ಮಾಡಲಾರರು ಎಂದು ಇವರು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರ್ಯಾರು ಹಿಂಸಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧವಿದ್ದಾರೋ ಅವರೂ ಕೂಡ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಅವರೇನೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು

ತೀರಾ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಹೇಡಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಹಿಂಸೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಾಲ ಕೂಡಿಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಾರಷ್ಟೇ. ಭಾರತವು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೇ ಎಂದಾದರೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದೀತೆಂದು ನಂಬುವ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಅವರವರ ಒಳಭಾವನೆಗಳ ಈ ದಮನ ಬಹಳ ದಿನ ಉಳಿಯಲಾರದು. ಅದೇ ರೀತಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಉದಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ನನಗೆ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆಯ ಗೀಳು ಹತ್ತಿದವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ದೋಷವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳದ್ದಲ್ಲ ಬದಲಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇವತ್ತಿನ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂತಹದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಜನರ ಮೇಲೆ ಸ್ಫೋಟಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ವಿದೇಶೀ ಬಂಡವಾಳಿಗರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಾಗಿ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಭಾರತ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆಯಷ್ಟೇ. ನನ್ನ ವಿನಮ್ರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ಇದಕ್ಕಿರುವ ನೈಜ ಪರಿಹಾರವೆಂದರೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ತನ್ನ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು. ಈ ಆಧುನಿಕತೆಯು ಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆಯಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ವ್ಯರ್ಥವೂ ಉದ್ದೇಶರಹಿತವೂ ಆಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮತಸಾರದ ನಿರಾಕರಣೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಇದು (ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ತೊರೆಯುವುದು) ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸವೇನೋ ಹೌದು. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಭಾರತೀಯರಂತೆಯೇ ಇರುವಂತಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಹೇರದಿರುವಂತಾಗಬಹುದು.

ರೈಲ್ವೇ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮ ಎಲ್ಲವೂ ಭಾರತೀಯರ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ನಿಜವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರದ್ದೂ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನನಗೆ ಆಡಳಿತಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಜಗಳವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಜಗಳವಿದೆ. ಲಾರ್ಡ್ ಮೆಕಾಲೆಯವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಎಂದು ಈ ಹಿಂದಿನಂತೆ ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಕ್ಸ್ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾವನ್ನು(ಪಾಕ್ಸ್ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ: ವಿಶ್ವದ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದ ಶಾಂತಿಕಾಲ-ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವವು ವಿಶ್ವನಾಯಕನಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ಜಾಗತಿಕ ಪೊಲೀಸ್ ಆಗಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದ ಕಾಲ) ಅತಿಯಾಗಿ ವೈಭವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಮತ್ತು

ಬಾಂಬೆ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದುದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಷಾದಪಡುವಂತಹ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಭಾಗಶಃ ಮುರಿದುಬಿದ್ದಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಭಾರತವು ಬಹಳಷ್ಟನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಾನು ನನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ತೀವ್ರವಾದೀ ಅಥವಾ ಸೌಮ್ಯವಾದೀ ಮಾರ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳು ಹಿಂಸೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಗಳೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ. ಅಂದರೆ, ನಾವು ಗಮನಿಸಿರುವ ಈ ಹಾನಿಕಾರಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ, ಜೊತೆಗೇ ನಿಜವಾದ ನೈತಿಕತೆಯ ವಿನಾಶಕ್ಕೆಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತೆ. ಯಾರು ಆಳುತ್ತಾರೆನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಅನಾಸಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ನನ್ನನ್ನು ಆಳಲು ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರತಿರೋಧಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರತಿರೋಧವೆಂದರೆ ದೈಹಿಕ ಬಲವನ್ನು ಮೀರಿ ಆತ್ಮಬಲ ಬೆಳೆದಂತೆ. ಬೇರೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಪ್ರೀತಿಯು ದ್ವೇಷವನ್ನು ಗೆದ್ದಂತೆ.

ನಾನು ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನನ್ನ ತರ್ಕದೊಂದಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಷ್ಟು ದೂರ ಒಯ್ಯಬಲ್ಲೆನೆಂಬುದೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿಯೇ ನನ್ನ ದೇಶದ ಜನರ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಎರಡು ರೀತಿಯದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುನರುತ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿನಮ್ರವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು–ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭ ನನಗೊದಗಿ ಬಂದರೆ, ಅಥವಾ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರ–ವಿಮರ್ಶೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ನಾನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ದೇಶದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಗ್ರಹವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸಬಾರದು. ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸದ ಹೊರತು ಬೇರಾವ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಚ್ಛಿಸಿದರೆ, ತಾವು ಕೇಳಬಯಸುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ನಾನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ. ಮಿ. ರೀಚ್

ಅವರಿಗೆ ಈ ಪತ್ರದಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ. ಒಂದು ಚರ್ಚೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೌಜನ್ಯ ಮತ್ತು ಕಳಕಳಿಯ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿಮ್ಮ
ಎಂ.ಕೆ. ಗಾಂಧಿ (ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : **ಟಿ.ಎಲ್. ರೇಖಾಂಬ**)

ಅನುಬಂಧ ೩

ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರ 'ಹಿಂದೂವೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ'ಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

(ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರ 'ಹಿಂದೂವೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ'ವನ್ನು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪಿನಿಯನ್' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಅದಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ರಚಿಸಿದ ವಾರದಲ್ಲೇ, ಆ ಹಡಗಿನಲ್ಲೇ ಬರೆದರು.)

ಕಿಲ್ಡೋನಾನ್ ಕ್ಯಾಸಲ್ ನವೆಂಬರ್ ೧೯, ೧೯೧೯

ಈ ಕೆಳಗೆ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿರುವ ಪತ್ರವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ತಮಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಅವರೇ ತಮ್ಮ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಕರೊಬ್ಬರ ಮೂಲಕ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕಳಿಸಿದ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಲವು ಕೈಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೇಗೋ ಕೊನೆಗೆ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರೊಬ್ಬರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆಂದು ಅವರಿಂದ ನನಗೆ ತಲಪಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಅರ್ಹವೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿ ನಾನೇ ಅದನ್ನು ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇತರರು ತಂತಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ನನಗೆ ದೊರೆತ ಪತ್ರ ಬೆರಳಚ್ಚಿನದಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನದನ್ನು ಲೇಖಕರಿಗೆ ಕಳಿಸಿ, ಅದು ಅವರೇ ಬರೆದಿದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು

ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅವರಿಂದ ಅನುಮತಿಯ ಕೃಪೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವೆ.

ನಾನು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರೆಂದು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಹಾಗುರುವಿನ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿ ಅವರ ಈ ಪತ್ರದ, ಅದೂ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದ ಪತ್ರದ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರೆತಿರುವುದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುವೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನಿಗೂ–ಅವನು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಬಿಡಲಿ– ಅವನದೇ ಆದ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳಿದ್ದಾರೋ ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೂ ತೆರೆನ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಬಳಸಬೇಕಾದ ಹಾದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ.

ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲು ಹಿಂಸೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮತ್ತು ಕಾಲಾನುಕಾಲದ ಸ್ವೀಕೃತ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. (ಧಿಂಗ್ರಾ ಮಾಡಿದ) ಸರ್ (ವಿಲಿಯಂ) ಕರ್ಜನ್ ವೈಲಿಯವರ ಹತ್ಯೆ ಈ ಮಾರ್ಗದ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕರಣೀಯ ರೂಪದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರ ಜೀವನ ಹಿಂಸೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ ಅಥವಾ ಕೇಡನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧೇತರ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಎದುರಿಸಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಮುಡಿಪಾಗಿದೆ. ಅವರು ಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರೇಮದ ಮೂಲಕ ಎದುರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರು. ಅವರು ಇದನ್ನು ಮಾನವ ಕುಲ ಎದುರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಬಳಸಬೇಕೆನ್ನುವವರು. ಪಶ್ಚಿಮದ ಅತ್ಯಂತ ಚೊಕ್ಕಟವಾದ ಚಿಂತಕರೂ, ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕರೂ, ಓರ್ವ ಸೈನಿಕನಾಗಿ ಹಿಂಸೆ ಎಂದರೇನು ಮತ್ತು ಅದು ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಅರಿತಿರುವ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವಿಜ್ಞಾನದ ನಿಯಮವೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಜನರನ್ನು ಭಯಭೀತ ಮಾಡಿರುವ ಜಪಾನ್‌ನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದಾಗ ನಾವು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಿಂತು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಅಸಹನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೇಡನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೀನವಾದ ಕೇಡಿನಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಭಾರತ ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಾನ್ ಧರ್ಮಗಳ ತವರಾಗಿದೆ. ಅದು, ಮಾನವಕುಲದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಆಸ್ತಿ ಎನಿಸಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಕುಂದಿಸಿ ಐರೋಪ್ಯ ಜನರನ್ನು ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ತಳ್ಳಿರುವ ಬಂದೂಕಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮತ್ತು ಹಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಕೈಗಾರಿಕಾವಾದದ ರೂಪದ ಮೂಲಕ ಈ ಪವಿತ್ರ ಭೂಮಿಯು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಬೇರೇನಾದರೂ ಆಗಬಹದೇ ಹೊರತು

ನಿಜವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿ ಭಾರತವಾಗಿರಲಾರದು.

ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿರಕೂಡದು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಬೆಲೆ ತೆರಲೇಬೇಕು. ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ:

'ಕೇಡನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಬೇಡಿ; ಹಾಗೇ ನೀವು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ, ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೈನಿಕರಾಗಿ ಅವರ ಕಾನೂನು ಆಡಳಿತವೆಂಬ ಕೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಡಿ. ಆಗ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾರರು'

–ಎಂದು ಯಸನಾಯ ಪೋಲಿಯಾನಾದ ಈ ಸಂತ ಘೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಹೇಳುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಯಾರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಲ್ಲರು?

'ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕಂಪನಿಯೊಂದು ೨೦ ಕೋಟಿ ಜನರಿರುವ ದೇಶವೊಂದನ್ನು ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ. ಅದು ಆತನ ಗ್ರಹಿಕೆಗೇ ಸಿಗಲಾರದು. ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟರಲ್ಲದ, ಅಸ್ವಸ್ಥರಂತೆ ಕಾಣುವ ಮುವ್ವತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ, ಜಾಣ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯರಾದ ೨೦ ಕೋಟಿ ಜನರನ್ನು ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೇನರ್ಥ? ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳೇ ಭಾರತೀಯರ ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಲ್ಲ, ತಾವೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ.'

ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಹೇಳುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳುವ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಅಷ್ಟು ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗೇನಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸದರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಅವರ ಸತ್ಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ದೇಹಬಲದ ಮೇಲಿನ ಆತ್ಮಬಲದ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಆಸುರಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುವ ಪಶುಬಲವೇ ಆದ ದೇಹಬಲದ ಮೇಲಿನ ಆತ್ಮದ ಆಂತರಿಕ ಗುಣವಾದ ಪ್ರೇಮ ಬಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲಾರದು.

ನಿಜ, ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೆನ್ನುವಂಥದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುರಾತನ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಮಂಡಿಸುವ ರೀತಿ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸತನದಿಂದ ಕೂಡಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ತರ್ಕ ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗದಂಥಹದ್ದು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವವರು. ನಮ್ಮ ಮನ ನಾಟುವಂತೆ ಅವರು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಮನಃಪೂರ್ವಕತೆ ಅಪರೂಪದ್ದು. ಅವರು ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವಂಥವರು.

ಎಂ.ಕೆ. ಗಾಂಧಿ (ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : **ಡಿಎಸ್ಸೆನ್**)

ಅನುಬಂಧ ೪

ಗಾಂಧಿ ನೆಹರೂಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೫, ೧೯೪೫
ಚಿ. ಜವಹರಲಾಲ್

ಬಹಳ ಸಮಯದಿಂದಲೂ ನಿನಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು ಅಂತ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು ಮಾತ್ರ ಇವೊತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದೋ ಅಥವಾ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದೋ ಅಂತಲೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಡೆಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲೇ ಬರೆಯುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ನಡುವೆ ತೀವ್ರವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಭೇದವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಇರುವದೇ ಆದರೆ ಅದು ಜನರಿಗೆ ಕೂಡಾ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಜನರಿಗೆ ಕಾಣಿಸದೆ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರೆ ಅದರಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳು ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ನಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿವರಿಸಿರುವ ಆಡಳಿತಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಈಗಲೂ ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಏನೋ ಒಂದು ಮಾತಿನ ಲಹರಿ ಅಂತ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಬರೆದಿದ್ದೆನೋ ಅದರ ಸತ್ಯವನ್ನು ನನ್ನ ಅನುಭವಗಳು ದೃಢೀಕರಿಸಿವೆ. 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ನಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳನ್ನು ನಂಬುವವರಲ್ಲಿ ಈಗ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಕಾಣುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ನಾನು ದೃಢೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಪುಸ್ತಕವು ಈಗ ನನ್ನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಪುನರ್ರಚಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು, ೧೯೦೯ರ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ತಾಳೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ನಿನಗೂ ಅದು ಮುಖ್ಯವಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವತ್ತು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇವತ್ತು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನಾನು ಏನು ಹೇಳುವುದಿದೆ ಎನ್ನುವುದಷ್ಟೇ ಈಗ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ,

ಈಗಲೋ ಮುಂದೆಯೋ ಎಂದಾದರೂ ನಾವು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬದುಕತೊಡಗಬೇಕು – ಹಳ್ಳಿ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಲ್ಲ. ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬದುಕಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವತ್ತೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅಂದರೆ ಹಿಂಸೆ ಅಸತ್ಯಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳ ಜೋಡಿಗಾಲಿಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ ಮನುಷ್ಯಕುಲವು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸರಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಸತ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಹಿಂಸೆಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆ ಸರಳತೆಯು ನೂಲುಚಕ್ರ ಹಾಗೂ ನೂಲುಚಕ್ರವು ಸಂಕೇತಿಸುವಂಥ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚವು ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ಎಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ನಾನು ಭಯಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯೆಂದರೆ, ಉರಿದುಹೋಗಲಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೀಟವು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಿಂದ ದೀಪವನ್ನು ಸುತ್ತತೊಡಗುತ್ತದೆ, ಉರಿದು ನಾಶವಾಗುವತನಕ. ಭಾರತವು ಇಂಥ ದೀಪಭ್ರಮಣದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು ಎನ್ನುವುದೂ ನಿಜವೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಭಾರತವನ್ನು ಮತ್ತು ಜಗತ್ತನ್ನು ಇಂಥ ದುರ್ವಿಧಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ನಾನು ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಉಸಿರಿನತನಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಾನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲದರ ಒಟ್ಟೂ ಸಾರ–ತಾತ್ಪರ್ಯವೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಾಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಅಗತ್ಯವೋ ಅಂಥವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆತನಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣವಿರುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇಂಥ ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಬಾಳಲಾರ, ಕಡೆಗೂ ಈ ಜಗತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವಂಥದು. ಹನಿಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮುದ್ರವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಿಷ್ಟು ತತ್‌ಕ್ಷಣದ ನನ್ನ ಕರಡು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸತೆಂಬುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್'ನಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ನಾನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನವನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು, ಈ ಚಿಂತನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಗತಿಗಳು ನನಗೆ ಬಲು ಹಿತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ನಾನು ಇವತ್ತಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅಂತ ನೀನು ತಿಳಿದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ನನ್ನ ಆದರ್ಶ ಹಳ್ಳಿಯು ನನ್ನ 'ಕಲ್ಪನೆ'ಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಇರುವಂಥದು. ಹೇಗೂ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯಜೀವಿಯೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ 'ಕಲ್ಪನೆ'ಯಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ಕನಸಿನ ಇಂಥ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗನು ಯಾವನೂ ಆಲಸಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಇಡೀ ಎಚ್ಚರವೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತ, ಕೊಳಕಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗಂಡಸರು

ಹೆಂಗಸರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಲು ಸಜ್ಜುಗೊಂಡವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗು, ಕಾಲರಾ, ಮೈಲಿ ಬೇನೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವನೂ ಆಲಸಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ದೇಹಶ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಿಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ, ಅಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆಗಳೂ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಪೋಸ್ಟ್ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್‌ಗಳು ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಏನಿರುತ್ತವೆ ಏನಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಯೋಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮೂಲದ್ರವ್ಯವೊಂದು ಭದ್ರವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಉಳಿದುವೆಲ್ಲ ಕ್ರಮೇಣ ತಾನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ಆದರೆ, ಮೂಲದ್ರವ್ಯವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ, ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಆ ದಿನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಕೊನೆಯ ದಿನದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಚರ್ಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಸಮಾವೇಶವೊಂದನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಅದು ಸಭೆ ಸೇರುವುದಾದರೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅದು ಹಾಗೆ ಕೂಡದೇ ಹೋದರೂ, ನಾವಿಬ್ಬರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ನಂಟು ಕೇವಲ ರಾಜಕಾರಣದ್ದಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಆಳವಾದದ್ದು. ಆ ಆಳವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮಾಪನವೇ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಂಟು ಯಾವತ್ತೂ ಕಡಿಯಲಾರದ ನಂಟು. ಆದಕಾರಣವೇ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಹು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ತನ್ನನ್ನು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ಬದುಕಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಯಲು ಕೂಡಾ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ. ಯಾವುದೇ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಹೊಗಳಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೊಗಳಿಕೆ ತೆಗಳಿಕೆಗಳೆರಡೂ ನಮಗೆ ಒಂದೇ. ನಮ್ಮ ಸೇವಾ ಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷ ನಾನು ಬದುಕಲು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತೇನಾದರೂ, ಈಗ ಮುದುಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ; ನೀನಿನ್ನೂ ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಳೆಯನಾಗಿರುವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ, ನಾನು ನನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ನನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲವೆ?

ಆಗಲೇ ನನಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ: ಕಸ್ತೂರಿಬಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ನೀನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಅನಂತರ ಬರೆಯುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಸಭಾದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನಾವತಿ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಮೌಲಾನಾ ಸಾಹೇಬರನ್ನೂ ಭೇಟಿಮಾಡಿದಾಗ ನೀವು ರುಜುಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ನನಗೆ ನೆನಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಸಮಯ ಹಿಂದೆ ನಡೆದದ್ದು. ಇವತ್ತು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಮಹಾಸಭಾ ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಲ್ಲ? ಈಗಲೂ ನೀನು ಆ ಹಳೆಯ ರುಜುವಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನಿಂದ ಸಭಾದ ಕೆಲವು ಕೆಲಸಗಳಾಗಬೇಕು ಅಂತ ನನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಿರುಗಾಟಗಳೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕೆಲವು ಕೆಲಸಗಳಂತೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಕಸ್ತೂರಿಬಾ ಸ್ಮಾರಕ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಕೆಲಸವು ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಡಕಾದದ್ದೇ. ನಾನು ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ಸಂಗತಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಸರಗೊಳಿಸುವುದಾದರೆ, ಕಸ್ತೂರಿಬಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ ವಿಷಯ ಕೂಡಾ ನಿನಗೆ ಹಿತವೆನಿಸಲಾರದು.

ಕಡೆಯ ವಿಷಯ, ಶರತ್‌ಬಾಬು ಜೊತೆಗಿನ ವಿರೋಧದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೆದರಿ ಹಾರಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ನೋವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಬೇರಿನತನಕ ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿರುವುದಷ್ಟೇ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಅದಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮತ್ತೂ ಶೋಧಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಇದೆಯೆನ್ನುವುದಾದರೆ, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಮ್ಮೆ ಕೂಡಬೇಕೆಂದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನೀನು ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ಕೂಡಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು,

ಬಾಪು. (ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ)

ಅನುಬಂಧ ೫

ಗಾಂಧಿ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ನೆಹರೂ ಉತ್ತರ

ಆನಂದಭವನ,
ಅಲಹಾಬಾದ್,
ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೯, ೧೯೪೫.

ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಾಪು,

ಇವತ್ತು ಲಕ್ನೋದಿಂದ ನಾನು ಮರಳಿಬಂದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೫ರ ಪತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿತು. ನೀವು ಇಡಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿರುವುದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷ. ನಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಡಿಕಿರಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ನನ್ನ ಉತ್ತರವು ತಡವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೀವು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೀರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಾನಿಲ್ಲಿರುವುದು ಒಂದೂವರೆ ದಿನ ಮಾತ್ರ. ಕೂತು ನೇರವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನಿಜವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾದೀತೋ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೀಗೆ: ನಮಗೆ ಎದುರಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯು, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯಗಳ ಅಥವಾ ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆ ನಡುವಣ ವಿರೋಧದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯುತ ಕಾರ್ಯಮಾರ್ಗಗಳು ನಮ್ಮ ಗುರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅಂಥ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಸಮಾಜವು ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಇಡೀ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ, ಇಂಥ ಸಮಾಜವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಮೌಲ್ಯ ಏನಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ. ಕೇವಲ ಹಳ್ಳಿಯು ಮಾತ್ರವೇ ಏತಕ್ಕೆ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಳ್ಳಬಲ್ಲದ್ದಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಹಳ್ಳಿಯು ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅಂಥ ಹಿಂದುಳಿದ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಯಾವ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೂ ತರಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಪಮನಸ್ಸಿನ ಜನರೇ ಅಸತ್ಯವಂತರೂ ಹಿಂಸಾಕಾರಿಗಳೂ ಆಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಇದಾದಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ, ಸಾಕೆನ್ನುವಷ್ಟು ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ, ವಸತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮುಂತಾದ–ದೇಶಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಕನಿಷ್ಠ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವಂಥ–ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಹು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವುದೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪುನಃ ಸಂಚಾರಸಂಪರ್ಕಗಳ ಆಧುನಿಕ ಸಾಧನಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಆಧುನಿಕ ನವಶೋಧಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಇನ್ನೊಂದು ದಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇದು ನಿಜವಾದರೆ, ಕೆಲಮಟ್ಟಿನ ಬೃಹತ್ ಉದ್ಯಮಗಳೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಶುದ್ಧ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜವೇ ಇರುವುದಾದಲ್ಲಿ, ಇಂಥವೆಲ್ಲಾ ಅದರೊಳಗೆ ಹೇಗೆ ಅಳವಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವು? ಬೃಹತ್ ಅಥವಾ ಕಿರು ಉದ್ಯಮಗಳಾವುವೇ ಇರಲಿ, ಅವು ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ ಈಗ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಹೌದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದಾದರೆ, ಅವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸದಾ ಸೆಣಸಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಆಕ್ರಮಣಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡ ದೇಶವಾಗದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯಲಾರೆ. ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೈನ್ಯಬಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ; ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆಯೇ, ಇವತ್ತಿನ ಪ್ರಪಂಚಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಕೂಡಾ ಮುಂದುವರಿಯಲಾರೆವು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣ ಒಡೆತನಗಳ ಭಯಂಕರ ಲಾಲಸೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ; ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ವಿರೋಧ, ವೈರ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಸಮಾಜವೇ ಈ ಅಸ್ತಿವಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಅಸ್ತಿವಾರವು ಹೋಗಬೇಕು ಮತ್ತು ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಸಹಕಾರದ ಅಸ್ತಿವಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೊರಗೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇವೆನ್ನುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಇದಿಷ್ಟನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತು

ಇದು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿದರೆ, ಆಗ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕತ್ತರಿಸಿಟ್ಟ ಒಂದು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಜೊತೆ ಸಹಕರಿಸುವ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಭಾರತವು ಆರ್ಥಿಕ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಶೂನ್ಯಸ್ಥಳವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು, ಉಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆಕ್ರಮಣ–ಸಂಗ್ರಹಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಬಿಡಬಹುದು; ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈರ ಕಾದಾಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನಕ್ಕೆ ಅರಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರಿಗೆ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಜೀವನ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸೌಕರ್ಯವುಳ್ಳ ಆಧುನಿಕ ವಸತಿಯಿರಬಾರದು ಎನ್ನಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಮಿತಿಮಿಕ್ಕು ಬೆಳೆದ ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ನಗರಗಳು ಹೇಯವಾದ ಅನೇಕ ದುಷ್ಟರೋಗಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿವೆ. ಈ ಇಂಥ ಮಿತಿಮಿಕ್ಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಯಶಃ, ನಾವು ತಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳು ನಗರಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮೀಪಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋದಿ ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ; ಅದರ ಮಸುಕು ಚಿತ್ರ ಮಾತ್ರವೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲುಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಓದಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಾಸ್ತವವೆಂದು ಕಂಡಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ನಿಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಆ ನಿಮ್ಮ ಹಳೆಯ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ನನಗೆ ಕಂಡಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಆ ಹಳೆಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಈಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ನಿಮಗೇ ತಿಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ಪರಿಗಣಿಸಿ ನೋಡಿಲ್ಲ, ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಂತೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇಡಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸ್ವತಃ ನೀವೂ ಯಾವತ್ತೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ತತ್ತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೊಳಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಮೌಲಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ, ಅದು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀವೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕು. ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿಬಿಡುವಂಥ, ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳ ವಾದವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಂಥ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯು ನಷ್ಟವಾಗಿಬಿಡಬಾರದು ಎಂದೇ ನಾನು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನಿತರರ

ನಡುವೆ ಒಂದು ತಡೆಗೋಡೆಯಾಗಿ ಕೂಡಾ ಪರಿಣಮಿಸಬಹುದು. ಈ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕು. ಈ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು–ಕಳೆದ ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ತುಂಬಾ ನಡೆದುಹೋಗಿರುವ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ–ಹಳೆಯಕಾಲದ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಗೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಚಿತವಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವ ಅನ್ನಿಸಿಕೆ ನನಗಿದೆ.

'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಬರೆದು ಈಗ ಮೂವತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿವೆ. ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಜಗತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿಹೋಗಿದೆ; ಅದು ತಪ್ಪುದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದಿರಲೂಬಹುದು. ಹೇಗೇ ಇದ್ದರೂ ಈಗ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವಾಗ, ವರ್ತಮಾನದ್ದೇ ವಾಸ್ತವಗಳು, ಚಾಲಕಶಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿರುವ ಮಾನವದ್ರವ್ಯ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ನಾವು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಅದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ವಾಸ್ತವದಿಂದ ವಿಚ್ಛೇದಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಜಗತ್ತು ಅಥವಾ ಅದರ ಬಹುಭಾಗವು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳುವುದು ಸರಿ. ಈಗ ಬೆಳೆದಿರುವ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ದುರ್ಬೀಜವು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುದರ ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಿಣಾಮವೇ ಇದ್ದೀತು ಇದು. ಅದು ಹಾಗೇ ಸರಿ ಅಂತ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ದುರ್ಬೀಜ ಕೆಡುಕನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಈಗಲೂ ಹಳೆಯ ರೀತಿಯ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆ. ಇನ್ನು ಇವತ್ತಿನದರಲ್ಲೂ ಒಳ್ಳೆಯದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೆದರಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಈ ಕೆಲವು ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎತ್ತಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಅತಿಗಂಭೀರವಾದ ಅರ್ಥಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಈ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ನ್ಯಾಯಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿದೆ. ಈ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಮಂಡನೆಗಾಗಿ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮುಂದೆ, ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಪ್ರಚಾರ ಸಭಾ ಮತ್ತು ಕಸ್ತೂರಿಬಾ ನಿಧಿ–ಅವೆರಡರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನನಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವೇ; ಅವು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ, ಅವುಗಳ ಕೆಲಸದ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರೆ; ಅದು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಲಾರೆ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿವರಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಸಮಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ್ದನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿದೆ. ಈ ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳು, ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ನನಗೂ ಇತರರಿಗೂ

ಕೆಲಸದ ಜ್ವರವೇ ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣ, ಕೇವಲ ಚಂದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಣೆಯುಳ್ಳ ಸಮಿತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಲ್ಲವೆಂದೇ ತೊರುತ್ತದೆ.

ಶರತ್‌ಬೋಸ್ ಬಗ್ಗೆ-ಅವರೇಕೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸದು; ವಿದೇಶ ಸಂಬಂಧ ಕುರಿತು ನನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧೋರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಅಸಮಾಧಾನವಿದ್ದದ್ದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು. ನನ್ನದು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ಅದೇನೇ ಇರಲಿ ಶರತ್, ಬಾಲಿಶವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಪೈಯಿನ್, ಜೆಕೊಸ್ಲೊವೆಕಿಯ, ಮ್ಯುನಿಚ್ ಮತ್ತು ಚೀನಾಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಭಾಸ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಾಯಶಃ, ನಿಮಗೆ ನೆನಪಿರಬಹುದು. ಇದು ಬಹುಶಃ, ಆ ಹಳೆಯ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರತಿಫಲನವಿರಬಹುದು, ಅದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು ನಡೆದದ್ದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು.

ನೊವೆಂಬರ್ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ನೀವು ಬಂಗಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶಃ, ನಾನೂ ಮೂರುನಾಲ್ಕು ದಿನ ಕಲ್ಕತ್ತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಡಬಹುದು.

ಹೊಸದಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಇಂಡೊನೆಸೀಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಜಾವಾಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ನನಗೂ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೂ ಆಹ್ವಾನ ಕಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೀವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಬಹುದು. ಇದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು-ಅಂದರೆ, ಪ್ರಯಾಣದ ಅನುಕೂಲಗಳು ದೊರೆಯುವುದನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು-ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಪ್ರಯಾಣದ ಅನುಕೂಲಗಳು ಸಿಗುವುದು ದೊಡ್ಡ ಸಂದೇಹವೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಹೋಗದಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಧ್ಯ. ವಾಯುಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಜಾವಾ, ಇಂಡಿಯಾದಿಂದ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಅಥವಾ ಕಲ್ಕತ್ತದಿಂದ ಒಂದೇ ದಿನದ ಹಾದಿ. ಈ ಇಂಡೊನೇಸಿಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹಟ್ಟಾ ನನ್ನ ಬಲು ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಜಾವಾದ ಜನಸಮುದಾಯವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ತಾ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಎನ್ನುವುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು.

ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು, ಇನ್‌ಫ್ಲುಯೆಂಜಾ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ,
ಜವಹರಲಾಲ್

(ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ)

ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ : ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಾದ
ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ

ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿ ಕಸ್ತೂರಬಾ
ಅವರೊಂದಿಗೆ

ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆಯವರ
ದ.ಆಫ್ರಿಕಾ ಪ್ರವಾಸ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಆಶ್ರಮದ ನಿವಾಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ

ದ.ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳೊಂದಿಗೆ

ನೆಟಾಲ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ

ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನ

ಅನುವಾದ – ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಇದು ೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆದ 'ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ' ಪುಸ್ತಕದ ಪೂರಾ ತಿದ್ದಿದ ಆವೃತ್ತಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯದಂತೆ ಅಂತೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಅಂಶವಾದರೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಎನಿಸಿದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ಣ ಎಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿ. ನನ್ನ ಪಟ್ಟಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಕೇವಲ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಷ್ಟೆ. ಹಲವಾರು ಹೊಸ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗಳನ್ನು ಓದುಗರು ಕಂಡಾರು. ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇ ಅಹಿಂಸೆ–ಸತ್ಯಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ದಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಓದುಗರು, ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಲಿ, ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಾಗಲಿ ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆಯೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ದೇಶವನ್ನು ತಳದಿಂದ ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಯತ್ನ. ನಾಲ್ವತ್ತು ಕೋಟಿ ಜನ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅದೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ; ಸರ್ವ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲು ಪರಕೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವೋಚ್ಚಾಟನೆಯ ಅಂಶದಲ್ಲೂ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲವೆಂಬುವರುಂಟೆ?

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಟೀಕೆಗಾರರು ನಕ್ಕರೆ ಅದರ ಅರ್ಥ, ಈ ನಾಲ್ವತ್ತು ಕೋಟಿ ಜನ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗರು ಎಂದು. ಈ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಚ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇದು ಮಾಡಿ ನೋಡಲರ್ಹವಾದ ಪ್ರಯತ್ನ.

ದೃಢಸಂಕಲ್ಪರಾದ ಕೆಲವರು ಕೆಲಸಗಾರರಾದರೆ ಸಾಕು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಂತೆ ಇದೂ ಆಚರಣೆಗೆ ಸಾಧ್ಯ; ಉಳಿದವು ಅನೇಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಅಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಲ್ಲ.

ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಲಿ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನವು ನಿರ್ಮಾಣ

ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ನೆರವು. ಸಶಸ್ತ್ರದಂಗೆಗೆ ಬದಲು ಇದು.

ಸಶಸ್ತ್ರ ಕದನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸೇನಾಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯವೋ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನಕ್ಕೂ ಹಾಗೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯ. ದಾರಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಷ್ಟೆ. ಶಸ್ತ್ರೋಪಯೋಗ ಹೇಗೆ ಯಾವಾಗಲೋ ಒಮ್ಮೆ ಬೇಕಾದೀತೋ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನವೂ ಹಾಗೆ.

ಸಶಸ್ತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂದರೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗದ-ಅಣುಬಾಂಬ್ ಸೇರಿ-ಕಲಿಕೆ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೊಂದು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸಗಾರರು ಕಾತರರಾಗಬಾರದು. ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಾಶವಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು.

ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆ ನೋಡಿ: ರಾಜಕೀಯ ಕೌಲು ಕರಾರು ಭಂಗವಾದಾವು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸೌಹಾರ್ದ ಭಂಗವಾಗಲಾರದು. ರಾಜಕೀಯ ಕೌಲು ಕರಾರಿಗೆ ತಳಹದಿಯೇನು? ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥವಾದ, ನೈಜವಾದ ಶುದ್ಧ ಸೌಹಾರ್ದಭಾವ.

ಹಾಗೆಯೆ ಸರ್ಕಾರ ಖಾದಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸೋಲಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಖಾದೀ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಅದರ ಬಳಕೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಸೋಲಿಸಲಾರರು. ಖಾದೀ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬಳಕೆಗಳನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ರೂಢಿಗೆ ತರಲಾಗದು. ಹಳ್ಳಿಗಳೇ ಬಿಂದುಗಳಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಇದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ, ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ಜನರೇ ಅರಿತು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮೊದಲಿಗರನ್ನು ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿಯಾರು. ಅವರಿಗೆ ಕಷ್ಟ-ಸಂಕಟ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ; ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಹೀಗೆ ನಡೆದಿದೆ. ಕಷ್ಟ-ತಪಸ್ಸು ಇಲ್ಲದೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಕ್ಕೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಷ್ಟ; ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಗೆಲವೇ. ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳೇನಲ್ಲ. ಶತ್ರು ಎಂದರೆ ಅದು ಅಹಿಂಸೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗಲಿದರೂ ಮಿತ್ರರಂತೆ ಅಗಲೋಣ. ಈ ಮೂಲಸತ್ಯ ಅರ್ಥವಾದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಿದರೆ, ಆಗ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಹುಟ್ಟೀತು. ರಾಜಕೀಯ ಎನ್ನುವುದೂ, ಭಾಷಣಗಳೂ ಎಷ್ಟು ಮನಮೋಹಕವೋ ಇದೂ ಅಷ್ಟೇ ಮೋಹಕವಾಗಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯ, ಉಪಯುಕ್ತ ಆಗಬೇಕು.

ಪುಣೆ ೧೩-೧೧-೧೯೪೫ — ಮೋ.ಕ. ಗಾಂಧೀ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯ ಎಂದರೇನು? ಸತ್ಯ-ಅಹಿಂಸೆಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯುವುದು, ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು. ಹೀಗೆನ್ನುವುದೇ ಸರಿ, ಯೋಗ್ಯ.

ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಎಂದರೆ ಅಸತ್ಯದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೇನೊ- ಹಿಂಸೆಗೆ ಅಸತ್ಯ ಬಾಲವಿದ್ದಂತೆ – ಆ ನೋವು ಎಂಥದೋ, ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಿನವೂ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಧನನಷ್ಟ, ಜೀವಹಾನಿ, ಸತ್ಯನಾಶಗಳನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆ?

ಸತ್ಯದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೆ ಜೀವ ಜೀವದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ; ಎಂಥ ಕೀಳುಕಡ್ಡಿಯಿರಲಿ, ಯಾವ ಕುಲಗೋತ್ರವಾಗಲಿ, ಯಾವ ಮತಪಂಥವಾಗಲಿ, ಎಲ್ಲ ಜೀವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಅವರ ಬಿಟ್ಟು ಇವರ ಸೊತ್ತಾದ, ಒಬ್ಬರಿಗಿದ್ದು ಒಬ್ಬರಿಗಿಲ್ಲದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಲ್ಲ ಇದು. ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಎಳೆದರೂ ನಾವೆಳೆದ ಸರಳರೇಖೆ ಯೂಕ್ಲಿಡ್‌ನ ರೇಖಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಲಕ್ಷಣರೇಖೆಯಾಗದು; ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಆಚಾರ ಯಾವಾಗಲೂ ತತ್ತ್ವದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ಅಂತೆಯೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತರುತ್ತೇವೋ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ.

ಈ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯವನ್ನು ಓದುಗರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಲಿ. ಆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕೀತು. ಅಮೆರಿ (ಬಿಟ್ರನ್ನಿನ ಸಚಿವ) ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ? ಪ್ರಮುಖ ಪಕ್ಷಗಳೆರಡೂ ಸೇರಿ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ – ನಾವು ಒಪ್ಪುತ್ತೇವೆ ಎಂದು. ಆತ ಹೇಳಿದ್ದು ಕಪಟವೋ, ನಿಷ್ಕಪಟವೋ ಎಂದು ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಎಂದರೆ ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಅಂಥ ಐಕ್ಯತೆ ಬಂದರೆ, ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಅದರಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಅದೇ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಅಥವಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಲಕ್ಷಣವೂ ಇಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರು, ಯಾವ ಗುಂಪಿನವರು, ಹಿಂಸೆಯನ್ನು

ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರದೇ ಮೇಲುಗೈ ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಲಿ ಮತ್ತೊಂದಾಗಲಿ ಪೂರ್ಣಸಮಾನತೆಯ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಸಂಭವವೇ ಅಲ್ಲ.

ಅಹಿಂಸಾಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಹೇಳುವುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ. ಅದಕ್ಕೆ, ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಾಧನೆಯಾಗದೆಂಬ ನನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಹಿಂಸಾವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಕ್ಷುದ್ರಜೀವಿಗೂ ಸರ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಓದುಗರು ನಂಬಿದರೆ ನಂಬಲಿ; ಅದು ಅವರ ಇಷ್ಟ.

ಇನ್ನು ಇದರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಂಚ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡೋಣವೆ?

೧. ಮತೀಯ ಐಕಮತ್ಯ

ಐಕಮತ್ಯ ಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ; ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವೆ. ಆದರೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಮೇಲೆ ತಂದು ಹೇರುವ ಒಣ ರಾಜಕೀಯ ಏಕವಾಕ್ಯ ಐಕಮತ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಐಕಮತ್ಯವೆಂದರೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಸೌಹಾರ್ದ, ಸ್ನೇಹ. ಅಂಥ ಐಕಮತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಮತ ಯಾವುದೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯನೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾನ ಪಾರ್ಸಿ ಯೆಹೂದಿ–ಹಿಂದೂ–ಹಿಂದೂ ಅಲ್ಲದವ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಾನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಬೇಕು; ಆಗುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಕೋಟ್ಯಾನುಕೋಟಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತಾನೇ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯನೂ ಪರಧರ್ಮಿಗಳೊಡನೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಾನು ತೋರುವ ಗೌರವವನ್ನೇ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಿಗಳಿಗೂ ತೋರಬೇಕು.

ಅದು ಹರ್ಷದಾಯಕ ಸನ್ನಿವೇಶ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಪಾನೀ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪಾನೀ, ಹಿಂದೂ ಚಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ಚಾ, ಎಂದು ಈಗ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುವ ಹಾಗೆ ಕೇಳಬಾರದು. ಶಾಲೆಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ, ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಬೇರೆ ತರಗತಿಗಳೂ ಕೊಠಡಿಗಳೂ ಇರವು; ಕ್ರಿಸ್ತಾನ ಶಾಲೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಶಾಲೆ, ಕ್ರಿಸ್ತಾನ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಎಂಬ ಜಾತೀಯ ಭೇದವೇ ಇರದು. ಇಂಥ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವುದು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇದು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿ. ಇದನ್ನು ತುಳಿಯಲು ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇರಬಾರದು. ಈ ದಾರಿ ತುಳಿದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಐಕಮತ್ಯ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಇದರ ಫಲ.

ಇಂಥ ಸೌಹಾರ್ದದ ಲಕ್ಷಣ ಕೆಲವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರೆ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುವಂತಾದೀತು. ಆದರೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಪರಧರ್ಮಿಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕ್ರಾಂಗ್ರೆಸಿನವರಿಗೆ ಸಲ್ಲದು. ಈ ಭೇದ ಇರುವ ತನಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರು ಶಾಸನಸಭಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಲೇಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶಾಸನಸಭೆಗಳಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ರಾಜಕೀಯಾಧಿಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ನಮಗೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಸೋಮಾರಿತನದಿಂದಲೋ ಮಬ್ಬಿನಿಂದಲೋ ಈ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೇವೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಓದಿ

ಶಾಸನಸಭೆಗಳಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇಳಿದುಬರುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸತ್ಯ ಅದಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರವೂ ಜನರದೇ. ಮೂಲಾಧಿಕಾರ ಅವರದು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆಂದು ತಾವು ಆರಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಆಗ ಜನ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಜನಬಲವಿಲ್ಲದ ಶಾಸನಸಭೆಯೇ? ಅದಕ್ಕೇನು ಅಧಿಕಾರ? ಜನ ಇಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು? ಸುಲಭವಾದ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸವಿನಯ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನವು ಅಪಾರ ಶಕ್ತಿಭಂಡಾರ. ಶಾಸನಸಭೆಯ ಶಾಸನದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಒಪ್ಪದೆ ಆ ಅಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಬರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಇಡೀ ಜನಾಂಗವೇ ಮಲೆತುನಿಂತರೆ! – ಶಾಸನಸಭೆ, ಆಡಳಿತ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ತಂಭಿತವಾದಾವು. ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು, ಎಷ್ಟೇ ಬಲಾಢ್ಯವಾದುವಿರಲಿ, ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ದಂಡು–ದಳ ಸರಿ. ಇಡೀ ಜನಾಂಗವೇ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಬಂದ ಕಷ್ಟವೆಲ್ಲಾ ಬರಲಿ ಎಂದು ನಿಂತರೆ ಯಾವ ದಂಡು–ದಳದ ಬಲಾತ್ಕಾರ ತಾನೆ ಉಪಯೋಗವಾದೀತು?

ಬಹುಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಉಳಿದವರೂ ನಡೆದರೆ ಶಾಸನಸಭೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇನು ಫಲ? ಪರಸ್ಪರ ಭಾವನೆಯಿದ್ದರೇನೇ ಶಾಸನಸಭೆ ಫಲಕಾರಿ.

ನಮ್ಮ ಶಾಸನಸಭೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜಾತೀಯ ಚುನಾವಣೆಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು, ಕೃತಕವಾದ ವಿರಸವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅಂಥದರಲ್ಲೂ ಈ ಶಾಸನಸಭಾ ನಾಟಕ ಆಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಥ ಕೃತಕ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು ಕೂಡಿಸಿದರೂ ತಾನೆ ನಿಜವಾದ ಐಕಮತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾದೀತೆ? ಅಂಥ ಶಾಸನಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲೂಬಹುದು. ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರು ಎಸೆಯಬಹುದಾದ ಚೂರುಪಾರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಜಗಳ ಕಾಯುವ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣವಾದೀತು ಅಂಥ ಸಭೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬೆತ್ತ ಝಳಪಿಸಿ ಆಳಿ, ಕುಸ್ತಿ ಆಡುವವರು ಪರಸ್ಪರ ಕತ್ತು ಹಿಸುಕದಂತೆ ತಡೆದಾರು. ಅಂಥ ಹೀನಾವಮಾನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಬಂದೀತೆ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಬಿಗಿಧೋರಣೆ ನನ್ನದು. ಆದರೂ ಚುನಾಯಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲದ ಉಮೇದುವಾರರು ಇದ್ದರೆ, ಅಂತಹವರು ಗೆದ್ದು ಬರದಂತೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ತಾನೇ ಉಮೇದುವಾರರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

೨. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದ ಶಾಪ ಈ ಕಳಂಕ. ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೆ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಿದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ, ಇದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೇ ಅಗತ್ಯ ವಿಧಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮಾಡಿಲ್ಲ; ರಾಜಕೀಯ ಸಂವಿಧಾನ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಇದೇ ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಾಡಿದರೆ ಸನಾತನಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರು ಮಾಡಬಹುದು. ವಿರೋಧಿಗಳಂತೆ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಾರದು; ನಮ್ಮ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬಳಿಸಾರಬೇಕು. ಹರಿಜನರಿಗೆ ನಾವು ಹಾಕಿರುವಂಥ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕ್ರೂರ ಬಹಿಷ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದೂವೂ ಹರಿಜನರಿಗೆ ನೆರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು, ಅವರ ಪರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾದುದೋ ನನಗೆ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು ಅಂಗ. ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ದಾರಿ ಕಡಿದು, ಕಿರಿದು. ಕಾಲು ಜಾರುವ ಏರಿಕೆಗಳೂ ಬಹಳ. ಆಳವಾದ ಕೊಳ್ಳಗಳೂ ಬಹಳ. ಶಿಖರವೇರಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಗಾಳಿ ಕುಡಿಯಲು ಎಲ್ಲೂ ಹೆಜ್ಜೆ ತಪ್ಪದಂತೆ, ಕಾಲು ಜಾರದಂತೆ ನೋಡಿ ಅಡಿಯಿಡಬೇಕು.

೩. ಪಾನನಿರೋಧ

ಐಕಮತ್ಯ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆಗಳಂತೆ ಇದೂ ೧೯೨೦ರಿಂದಲೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೈತಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಯಾರೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ, ಮದ್ಯಮಾದಕಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾದ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಜನ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಸರಕಾರದ ಪಾಲಿಗೆ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಈ ಪೀಡೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ವೈದ್ಯರಿಂದ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟು. ಕುಡುಕನಿಗೂ ಭಂಗಿಖೋರನಿಗೂ ಹೇಗೆ ಆ ಚಾಳಿ ಬಿಡಿಸಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು.

ಈ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ವಿಶೇಷ ಸೌಕರ್ಯವಿದೆ. ಈ ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿ ಕಲಿತವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಸೇವೆಮಾಡಿ,

ಅವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಹೇಳಿ ಈ ಚಾಳಿ ಬಿಡಿಸುವಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಗಳು ಕೆಲಸಗಾರರಿಗಾಗಿ 'ವಿಶ್ರಾಂತಿಸ್ಥಾನ'ಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಹಗಲೆಲ್ಲ ದುಡಿದು ದಣಿದು ಬಂದ ಕೆಲಸಗಾರ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಗ್ಗವಾದ ತಿಂಡಿತೀರ್ಥ ಪಡೆಯಲು, ಇಷ್ಟಬಂದ ಆಟವನ್ನು ಆಡಲು, ಅಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸ ಮನಸೆಳೆವ ಕೆಲಸ; ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ. ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ದಾರಿ ಹೊಸ ದಾರಿ. ಹಳೇ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಹಿಂಸೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ದಾರಿ ನಂಬಿದವರು ತಮ್ಮ ಆತುರದಲ್ಲಿ, ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಎನ್ನಲೆ, ಇಂಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ– ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರುವವರೆಗೆ, ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಾವೇ ಪಾನನಿರೋಧಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ, ಪಾನನಿರೋಧಕ ಶಾಸನವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ, ಗೆಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

೪. ಖಾದಿ

ಖಾದಿ ವಿವಾದಾಸ್ಪದ ವಿಷಯ. ಖಾದಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ನಾನು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನೌಕೆಯನ್ನು ಇದಿರುಗಾಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದ್ದೇನೆ, ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ದೇಶವನ್ನು ಕತ್ತಲೆಗೆ ನೂಕುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅನೇಕರು. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಖಾದೀವಾದವನ್ನು ನಾನು ಹೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ವಾದಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವನೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನೂ ಖಾದಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಖಾದಿ ಎಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಮಾನತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಪ್ರಾರಂಭ. ಇದಕ್ಕೆ ತರ್ಕ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ನೋಡಲಿ; ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದರ ಸತ್ಯ ತಾನೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಖಾದಿಯ ಅರ್ಥ ಬಹಳ ವ್ಯಾಪಕವಾದುದು; ಖಾದಿಯೆಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವದೇಶಿ; ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಪಾಲು, ನಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಕರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೇ ತಯಾರುಮಾಡಿಸುವ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ. ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಿರುವ ಕ್ರಮವೆಲ್ಲ ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಏಳು ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿ, ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಹತ್ತು ನಗರಗಳು ಬದುಕುವ ಬದಲು, ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾದಾವು; ಉಭಯತ್ರ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ನಗರಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರ ನಗರಗಳನ್ನೂ ಪೋಷಿಸಿಯಾವು.

ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕರ ಮನೋಧರ್ಮ, ಅಭಿರುಚಿಗಳು ಬದಲಾಗಬೇಕು. ಅಹಿಂಸೆಯ ದಾರಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲಭ; ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಕಷ್ಟ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನ ಬಾಳಿಗೂ ಪುಟಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಪ್ರಚಂಡ ಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವಿನಿಂದ ಬಾಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಭಾರತೀಯ ಜನತಾಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹನಿಹನಿಯೂ ತಾನೇ ಎಂಬ ಆತ್ಮೌಪಮ್ಯದ ಹೆಮ್ಮೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಬರೀ ಶೂನ್ಯವನ್ನೇ ನಾವು ಅಹಿಂಸೆಯೆನ್ನುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅಹಿಂಸೆ ಶೂನ್ಯವಲ್ಲ; ಮಾನವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಧಾರಭೂತವಾದ ಮಹಾಶಕ್ತಿ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ, ತನ್ಮೂಲಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ, ನಾನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಕಾಣಿಕೆ ಅದು. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಖಾದಿ ಭಾರತೀಯ ಜನತೆಯ ಐಕಮತ್ಯದ, ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮಾನತೆಗಳ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಜವಾಹರಲಾಲರು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದು ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಂಗಳವಸ್ತ್ರ.

ಖಾದಿಯ ಮನೋಭಾವ ಎಂದರೆ ಬಾಳುಬದುಕಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲೆ ಹಂಚುವ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ. ಆಯಾ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಳಸುವುದು; ನಗರಗಳ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಕೊಂಚ ಭಾಗ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು – ಇದು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೂತ್ರ.

ದೊಡ್ಡ ಗಿರಣಿಗಾರಿಕೆಯೆಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಬೇಕು, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೊತ್ತಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಪಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪದಲ್ಲಿ ಗಿರಣಿಗಾರಿಕೆ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಚುಕ್ಕೆಯಂತೆ ಇದ್ದೀತು.

ಖಾದಿಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಈಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಖಾದಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ– ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವುದು, ಆಯುವುದು, ಕಾಳು ಬಿಡಿಸುವುದು, ಕಸ ತೆಗೆಯುವುದು, ಹಿಂಜುವುದು, ಹಂಜೀ ಮಾಡುವುದು, ನೂಲುವುದು, ಸರಿ ಹಾಕುವುದು, ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವುದು, ಹಾಸುಹೊಕ್ಕು ಅಣಿಮಾಡುವುದು, ನೇಯುವುದು, ಗಂಜಿ ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ಬರಬೇಕು. ಬಣ್ಣ ಅದ್ದುವುದು ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದುವೆಲ್ಲ ಖಾದಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು – ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಚರಖಾ ಸಂಘದ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಇವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಚಿನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಕೆ ಇವೆ;

೧೩,೪೫೧ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ೫೭,೩೭೮ ಜನ ಮುಸ್ಲಿಮರೂ ೧೯,೬೪೫ ಜನ ಹರಿಜನರೂ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ೨,೭೫,೧೪೭ ಜನ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ನೂತದ್ದಕ್ಕೋ, ನೇಯ್ದುದ್ದಕ್ಕೋ, ಇತರ ಅಂಶಗಳಿಗೋ ೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ೩೪,೮೫,೬೧೯

ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಘ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ನೂತವರಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಖಾದಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಧಾನ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗವನ್ನೂ ಅದರ ಜೊತೆಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬುದ್ಧಿ, ಜಾಣತನ, ಚುರುಕು ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋದವು; ಜನ ಕಳಾಹೀನರಾಗಿ ನೀರಸರಾಗಿ ತಾವೂ ತಮ್ಮ ಬಡಕಲು ದನದಂತೆಯೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿದ್ದರೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಚರಖಾ ಸಂಘ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಹಾಗೆ ನಡೆದು ಖಾದಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ:

(೧) ಹೊಲ ಇರುವ ಕುಟುಂಬ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ತನ್ನ ಪೂರ್ತಿಗಾದರೂ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಬಲು ಸುಲಭ. ಹಿಂದೆ ಬಿಹಾರ್ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೫ರಷ್ಟು ಭಾಗ ನೀಲಿ ಬೆಳೆಯಲೇಬೇಕೆಂಬ ಕಡ್ಡಾಯದ ಶಾಸನವಿತ್ತು. ವಿದೇಶೀ ನೀಲಿ ವರ್ತಕನ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಶಾಸನ ಮಾಡಿದ್ದರು.- ಕಡ್ಡಾಯ ಇಲ್ಲದೆ ನಾವಾಗಿಯೆ ನಮ್ಮ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲಾರೆವೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಾಗಿ? ಖಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ. ಇವೊತ್ತು ಹತ್ತಿಯ ಬೆಳೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಿಟನ್ನಿಗೂ ಜಪಾನಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆವಾಗಲೂ ಈಗಲೂ, ಹತ್ತಿ ಪೇಟೆಯ ದಿನಸು, ಮನೆಯ ದಿನಸಲ್ಲ; ಪೇಟೆಯ ಧಾರಣೆಯಂತೆ ಅದರ ಹಣೆಯ ಬರಹ. ಖಾದಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೀನಮೇಷ, ಈ ಸರಿಬೆಸ ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತ ಬೆಳೆಯುವುದು, ಮೊದಲು ತನ್ನ ಬಳಕೆಗಾಗಿ. ಇದು ರೈತನಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತಿಳಿದರೆ ಧಾರಣೆ–ಮಂದದ ಹೊಡೆತವನ್ನು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(೨) ಸ್ವಂತ ಹತ್ತಿ ಸಾಲದೆ ಬಂದರೆ ನೂಲುವವರು ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಒಂದು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ದುಂಡುಕಟ್ಟಿಗೆ ಆಡಿಸಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಳು ಬಿಡಿಸಬಹುದು. ಇದೂ ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ಕಾಳಿನ ರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುವಿದ ಅರಳೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಹಿಂಜಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಬಿಲ್ಲು ಸಾಕು. ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಂಚಿಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಲಕರಣೆ ಸರಳವೂ ಅಗ್ಗವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಂಜಿ ಮಾಡುವುದು; ತರುವಾಯ ನೂಲಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ. ನೂಲಲಿಕ್ಕೆ 'ಧನುಷ್ ತಕಲಿ'ಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರೆಂದು ನನ್ನ ಸಲಹೆ. ಈಚೆಗೆ

ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿಯೇ ಇದರಲ್ಲೂ ನಾನು ದಾರ ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಇದರಲ್ಲೇ ನೂಲು ನಯವಾಗಿಯೂ ಸಮವಾಗಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೀಗೇ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ರಾಟೆಗಿಂತ ಧನುಷ್ ತಕಲಿ ಅಗ್ಗ; ಮಾಡಲು ಸುಲಭ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುರುಸ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಎರಡು 'ಮಾಲು' ತಯಾರುಮಾಡಿ, ಸಡಿಲವಾದಾಗ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ, ಸರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಚರಖಾ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನ ನೂಲುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಧನುಷ್ ತಕಲಿಯೊಂದೇ ಸಾಧ್ಯವಾದುದು.

ಸಾಧಾರಣ ತಕಲಿಗಿಂತಲೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ. ಇಡೀ ಜನಾಂಗವೇ ಒಂದೇ ಸಲ ನೂಲಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಒಗ್ಗಟ್ಟು, ಶಿಕ್ಷಣ ಹೇಗಿರಬಹುದೋ ಊಹಿಸಿ. ಬಡವರೂ ಹಣವಂತರೂ ಒಂದೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಸಮಾನತೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ!

ಹೀಗೆ ನೂತ ನೂಲನ್ನು ಮೂರು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು: ಬಡವರಿಗಾಗಿ ಎಂದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಚರಖಾ ಸಂಘಕ್ಕೆ ದಾನ ಮಾಡಬಹುದು; ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯಿಸಬಹುದು; ಅದಕ್ಕೆ ಆಗುವಷ್ಟು ಖಾದಿಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಬಹುದು. ನೂಲು ನಯವಾದರೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರು ಮನಸಾರೆ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬಹುದು; ಹೊಸವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಗೂ ದುಡಿತಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಲವಾಗಿದೆ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಬಿಡಿಸಲು ಬಾರದ ಗಂಟುಹಾಕಿದರೆ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಅದರಿಂದ ಆಗುವ ಶುಭ ಪರಿಣಾಮ ಅಪಾರವಾದುದು, ಗಣನೆಗೆ ಮೀರಿದುದು.

ಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಲ್ಲವೂ ನೂಲುವ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಜನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ದಿನವೂ ಒಂದು ಗಂಟೆ ನೂತರೆ ಸಾಕೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

೫. ಇತರ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ

ಖಾದಿಯ ಹದನು ಬೇರೆ, ಇವುಗಳ ಹದನೇ ಬೇರೆ. ಇವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸ್ವಯಂಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಗೂ ಕೆಲವೇ ಜನವಾದರೆ ಸಾಕು. ಇವು ಖಾದಿಗೆ ಪಕ್ಕವಾದ್ಯಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಖಾದಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇವಕ್ಕೆ ಜೀವವೇ ಇಲ್ಲ;

ಇವು ಇಲ್ಲದೆ ಖಾದಿಗೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಸಾಲದು. ಪ್ರಾಣಾಧಾರದಂಥ ಬೀಸುವುದು, ಕುಟ್ಟುವುದು, ಸಾಬೂನು–ಕಾಗದ ಮಾಡುವುದು, ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಮಾಡುವುದು, ಚರ್ಮ ಹದಮಾಡುವುದು, ಎಣ್ಣೆಗಾಣ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆ ಅಸಂಪೂರ್ಣವಾದೀತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರು ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗರೇ ಆದರೆ, ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವವರಾದರೆ ಇವಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಉಸಿರು, ಹೊಸ ರೂಪು ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾನನ್ನೇ ಬಳಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಗಿರಾಕಿಯಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗಿ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಿರುಗಿದರೆ ವಿಲಾಯತಿಯ ನಕಲಿ ಸಾಮಾನಾಗಲಿ, ಗಿರಣಿ ಸಾಮಾನಾಗಲಿ ಬೇಡವಾಗುತ್ತದೆ; ಬಡತನ, ಉಪವಾಸ, ಸೋಮಾರಿತನಗಳಿಗೆ ಇಂಬಿರದ ಹೊಸ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸರಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

೬. ಗ್ರಾಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯ

ಬುದ್ಧಿ–ದೇಹಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿದ್ದರ ಫಲ, ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಬಂದಿರುವ ಅಸಡ್ಡೆಯು ಘೋರಾಪರಾಧ. ತಾಯಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ತೊಡಿಸಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸರದಂತಿರಬೇಕಾದ ಸೊಗಸಾದ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಬರೀ ಕಸದ ತಿಪ್ಪೆಗಳಾಗಿವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಊರ ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಹೇಸಿಗೆ, ಆ ನಾತಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ ಹಳ್ಳಿಯವರೇ ಆಗಿರಬೇಕು ತಾನೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಅವರು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗರ ನಿತ್ಯಜೀವನಕ್ಕೂ ತಮಗೂ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕೆಂಬ ಮಾತೇ ಅವರಿಗೆ ಹೊಳೆದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗುಣ ನಮಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಂಥದೋ ಸ್ನಾನವಂತೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಊರ ಮುಂದಿನ ಕೊಳವನ್ನೋ ಹೊಳೆಯನ್ನೋ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಹೊಲಸು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ; ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ, ನಮ್ಮ ನದೀತೀರಗಳ ಹೊಲಸಿಗೆ, ಅನಿರ್ಮಲತೆಯಿಂದ ಬರುವ ರೋಗರುಜಿನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಈ ದುರ್ಗುಣವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

೭. ನಯೀ ತಾಲಿಂ

ಇದು ಹೊಸ ವಿಷಯ. ಹರಿಪುರದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾಲದಿಂದ 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ತಾಲಿಮೀ ಸಂಘ' ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಬಲು ಉತ್ಸಾಹವಾಗಿ, ಈ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಅಖಂಡವಾದ ಶ್ರೀಮುಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸವಿದೆ. ಹಳ್ಳಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಮಾದರಿ ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಈ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶ. ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬಂದದ್ದು. ತಳಾದಿಯಿಂದಲೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸೌಧವನ್ನು ಕಟ್ಟ ಬಯಸುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಲಾರರು. ಪರದೇಶೀ ಪ್ರಭುತ್ವ ಅಗೋಚರವಾಗಿ, ಆದರೂ ಖಚಿತವಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಬರೀ ನಾಟಕ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಎಂಥ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯೇ ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳೇ ಅಲ್ಲ, ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೂ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಪಟ್ಟಣದ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮೂಲಶಿಕ್ಷಣ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮೈಮನಸ್ಸುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿ, ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು, ಮುಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಭವ್ಯ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆದಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂತೆ ಮಗುವನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಮಗೂ ಲಾಭವಾದೀತು, ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿಯೂ ಕಂಡೀತು– ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನೋಡಲಿ. ಇಚ್ಛಿಸುವವರು ಸೇವಾಗ್ರಾಮದ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಿ.

೮. ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ಇದನ್ನು ಪೂರಾ ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಏನು ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವೊ! ಕೊಂಚ ಸಡ್ಡೆಯಿರುವ ಕಡೆ ಬರೀ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ನಾನೇ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದರೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಿರಿಮೆ, ಹರವುಗಳನ್ನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಳ್ಳಿಯವನಿಗೆ ತನ್ನ ಊರೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ. ನೆರೆಯೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ತನ್ನ ಊರೇ ತನ್ನ ನೆಲೆಯೆಂಬಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಪಾಲಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವೆಂಬುದು ಬರೀ ಹೆಸರು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅಜ್ಞಾನ ತುಂಬಿದೆಯೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಪರದೇಶೀ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಅದರ

ದುಷ್ಫಲ ಯಾವೂದೂ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪದಿಂದ ಪರದೇಶದವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಭೀತಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ತಾವು ದುರ್ಬಲರು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಪರದೇಶೀಯನ ಮೇಲೆ, ಅವನ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷ. ಆದರೆ ಆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದು. ತಮ್ಮ ದೌರ್ಬಲ್ಯವೇ ಪರದೇಶೀಯನ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಅವನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ತಮಗಿರುವ ಬಲವನ್ನು ತಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದೇ ಅವನು ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅಂತೇ ವಯಸ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ, ಬಾಯಿಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ನೀಡಿದ ರಾಜಕೀಯ ಜ್ಞಾನ. ಮೊದಲೇ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬಹುದು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಡ್ಡಿ ತಂದೊಡ್ಡುವ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿಹೋಗಿದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅಡ್ಡಿ ತಂದರೆ ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಬೇಕು. ಈ ಹಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲದ್ದೇನು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಅದು? ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇರಬಾರದು. ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಭಯವೇ ಇಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ರಹಸ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರವಣದ ಜತೆಗೆ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಲು ನಾನಾ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪ ಕೊಡಲು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿಯೋ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿಯೋ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿ ನೇಮಿಸಬಹುದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದುದು ಬರೀ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ; ಹೀಗೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲ. ಇದು ಕುಶಲಕಾರ್ಯ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರು ಈ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಪಾಠಕ್ರಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು.

೯. ಮಹಿಳೆಯರು

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೇನೋ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅವರ ಕತ್ತಲು ಗವಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆಳೆದು ತಂದಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವುದುಕ್ಕೂ ಈ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರೂ ಸಮಾನ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಎಸಗಬೇಕೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರಿಗೆ ಅನಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಮಹಿಳೆಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸೇವಾವ್ರತದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ನಿಜವಾದ ಸಹಚಾರಿಣಿ, ಜತೆಗಾತಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು

ಅವರಿಗಿನ್ನೂ ಬೋಧೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಗಂಡಸು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶಾಸನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಭಾರಕ್ಕೆ– ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸಿನ ಕೈವಾಡವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ– ಹೆಣ್ಣು ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಹಿಂಸಾವಿಧಾನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ತಾನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಗಂಡಸಿನಷ್ಟೇ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆದರೆ ಅಹಿಂಸಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯ ಮೊದಲು, ಅಧಿಕಾರ ಆಮೇಲೆ; ಅದು ಬೀಜ, ಇದು ಫಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ, ಸಲಹೆಗಳಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೂ ಆಚಾರಗಳನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಬಲವಂತ ಕೂಡಲೇ ಕೂಡದು. ಹೆಂಗಸರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ನಡೆವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸತ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥವಾದಂತೆ ಕಾಣದು. ಹೆಂಗಸನ್ನು ಗೆಳತಿ, ಸಂಗಾತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸದೆ, ತಾವು ಅವರ ಒಡೆಯರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕೈನೀಡಿ ಮೇಲೆಳೆಯುವುದು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರಿಗೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಗುಲಾಮನಿಗೆ ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಬಲ್ಲೆನೆಂದಾಗಲಿ, ಆಗಬೇಕು ಎಂದಾಗಲಿ ಅನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಹೆಂಗಸರೂ ಹಾಗೆಯೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದೇ ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಗಂಡಸಿನ ದಾಸಿಯರೆಂದು ತಿಳಿವಂತೆ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ನಾವು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗಂಡಸರಿಗೆ ಸಮವಾಗಿ ನಿಂತು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಬಲ ಕೊಡಬೇಕು.

ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಕ್ರಾಂತಿ ಬಹು ಸುಲಭ. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿ. ಹೆಂಡತಿ ಬರೀ ಬಣ್ಣದ ಬೀಸಣಿಗೆಯಾಗಿ, ವಿಲಾಸವಸ್ತುವಾಗಿ ಇರಬಾರದು; ಸೇವಾಪಥದಲ್ಲಿ ಗೌರವಾರ್ಹ ಸಹಚಾರಿಣಿಯಂತೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವತಿಯರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಅವರ ಗಂಡಂದಿರು ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕು. ಇದೇ ಮಾತನ್ನೇ ತಾಯಂದಿರಿಗೂ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೂ ಕೊಂಚ ಬದಲಿಸಿ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹೆಂಗಸರ ಅಸಹಾಯಸ್ಥಿತಿಯ ಈ ಚಿತ್ರ ಏಕಪಕ್ಷೀಯವೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡಸರಷ್ಟೇ ಸ್ವತಂತ್ರರು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಇವರದೇ ಮೇಲುಗೈ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೂ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಪರಕೀಯನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಶಾಸನೋಕ್ತ ಸ್ಥಾನ ಹೀನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಸುಧಾರಣೆ ಬೇಕು.

೧೦. ಆರೋಗ್ಯ–ಶುಚಿಶಿಕ್ಷಣ

ಗ್ರಾಮನೈರ್ಮಲ್ಯವೇ ಒಂದು ಅಂಶವಾಗಿರುವಾಗ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದೇಕೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅದರ ಜತೆಗೇ ಇದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯಜ್ಞಾನ, ಆರೋಗ್ಯ ಜೀವನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನ, ತದನುಸಾರವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೇಕು. ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಶುಚಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಆರೋಗ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು; ಅದರಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಮಾನವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾದ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲು ಈ ಆರೋಗ್ಯಸೂತ್ರಗಳ ಅಜ್ಞಾನ–ಅಲಕ್ಷ್ಯಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಅತಿಮರಣಸಂಖ್ಯೆಗೆ ನಮ್ಮ ದಾರುಣ ದಾರಿದ್ರ್ಯವೇ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವಾದರೂ ಜನಕ್ಕೆ ಶುಚಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಆರೋಗ್ಯಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ದುಃಖ ಕಡಿಮೆಯಾದೀತು.

‘ಶರೀರಮಾದ್ಯಂ ಖಲು ಧರ್ಮಸಾಧನಂ’ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆರೋಗ್ಯವಂತನೇ ಭಾಗ್ಯವಂತ. ಮೈಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಬಿಡಿಸಲಾರದ ಗಂಟು ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿ, ಆರೋಗ್ಯವಂತವಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿಯೇವು; ಆರೋಗ್ಯಸೂತ್ರವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೆ ನಮ್ಮ ದೇಹ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದೀತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಲಾರರೆಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ. ಶುಚಿ–ಆರೋಗ್ಯಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು; ಆಚರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇವು ಆ ಸೂತ್ರ:

(೧) ಶುದ್ಧ ಸದ್ವಿಚಾರಗಳೇ ಇರಲಿ. ವ್ಯರ್ಥ ಅಶುದ್ಧ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ.

(೨) ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಶುದ್ಧ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ.

(೩) ದೈಹಿಕ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೂ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೂ ಒಂದು ಸಮತೂಕವಿರಲಿ.

(೪) ನಿಂತರೂ ಕೂತರೂ ನೆಟ್ಟಗಿರಲಿ ಮೈ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಚೊಕ್ಕಟ, ಶುಚಿ ಇರಲಿ. ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವಂತಿರಲಿ.

(೫) ಮಾನವಸೇವೆಗಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಚಪಲ–ಲೋಲುಪತೆಗಾಗಿ ತಿನ್ನಬೇಡಿ. ಅಂತೇ ಮೈಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ಆಹಾರ ಸಾಕು. ನಮ್ಮ ಆಹಾರದಂತೆಯೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು; ತಿಂದ ಅನ್ನದಂತೆ

ಮನುಷ್ಯನ ಬಗೆ. ನೀರು, ಅನ್ನ, ಗಾಳಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಲಿ. ಆತ್ಮಶುಚಿ ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಲದು; ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲೂ ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಶುಚಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರಮಾಡಬೇಕು.

೧೧. ದೇಶಭಾಷೆಗಳು

ತಾಯಿನುಡಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಇರುವ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೂ ರಾಜಕೀಯ ತಿಳಿದವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಅಗಾಧವಾದ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಡವಾಗಿಹೋಗಿವೆ. ಗಹನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಾಯಿನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲು ನಾವು ತಡವರಿಸುತ್ತೇವೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಭಾಷೆಗೆ ತಕ್ಕ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮ ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅಮೋಘ ಭಾಷಾವೃಂದವನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಾನಿಮಾಡಿದೇವೋ ನಮಗೆ ಈಗಲೇ ತಿಳಿವಹಾಗಿಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ಕಾಲ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಸಂಕೋಲೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ; ಸುಲಭವಾಗಿಯೆ ಇದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಜನ ನೆರವಾಗಲಾರರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಚಳುವಳಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತನ್ನ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅಹಿಂಸಾನಿರ್ಮಿತ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಸಹಜ ಲಕ್ಷಣ. ತಾವು ಇಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ತಮಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಜನ ಈ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾರರು. ಅವರವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ವಿಶದೀಕರಿಸದೆ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಅಸಂಭವ.

೧೨. ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ

ಈ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಮಗೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಬಹುಜನಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಗೊತ್ತಿದ್ದು ಉಳಿದವರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆರಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿಯೇ ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಅಂಥ ಭಾಷೆ. ಉತ್ತರದ ಹಿಂದೂ–ಮುಸ್ಲಿಮರಿಬ್ಬರೂ ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲರು; ಆಡುತ್ತಾರೆ ಕೂಡ. ಪಾರ್ಸೀ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರೆ ಇದೇ ಉರ್ದು ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೧೯೬೫ರ ಕಾನ್ಪುರ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಭಾಷೆಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ತಾತ್ತ್ವಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಎನ್ನಲು ಕಾರಣ – ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರೇ ಅದನ್ನು ಕಲಿಯದಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆದಿರುವುದು ೧೯೨೦ರ ಪೂರ್ವದ ಚಿತ್ರ. ಜನತೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಜ್ಞಾನ ಕೊಡಲು ಹೊರಟು, ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ೧೯೨೦ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ತಮ್ಮ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ, ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಮಾತಾಡಲು, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞಾಶೀಲರಾದ ಭಾರತೀಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲು, ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ ಅಗತ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ ಅನೇಕ ಜನ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತಿವೆ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೋಡಿ ಇನ್ನೂ ಹರಿದಿಲ್ಲ. ಆ ಮೋಡಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಗತಿಗೇ ಕಂಟಕ ಒಡ್ಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಯಲು ಕಳೆವಷ್ಟು ವರ್ಷ ಬೇಡ, ಅಷ್ಟು ತಿಂಗಳಾದರೂ ನಾವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಜನತಾ ಪ್ರೀತಿ ಬರೀ ಗಾಳಿಯ ಗಂಟು ಎನ್ನಬಹುದು.

೧೩. ಆರ್ಥಿಕ ಸಮತೆ

ಅಹಿಂಸಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೇ ಕೀಲಕ. ಆರ್ಥಿಕ ಸಮತೆಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಎಂದರೆ ಬಂಡವಾಳ–ದುಡಿತಗಳ ನಿತ್ಯಕದನಕ್ಕೆ ಸ್ವಸ್ತಿ ಹೇಳುವುದು. ಇತ್ತ ಜನ ಹಣವಂತರನ್ನು ಆ ಗುಡ್ಡದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವುದು; ಅತ್ತ ಕಡೆ–ಅರೆಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತ ಅಗಾಧಕೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಬಡಬಗ್ಗರನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವುದು; ಇದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ತಿಂದು ತೇಗುವ ಹಣವಂತನಿಗೂ ಹಸಿದು ಕಂಗಾಲಾದ ಬಡವರಿಗೂ ಇಷ್ಟು ಅಂತರವಿರುವ ತನಕ ಅಹಿಂಸಾಪೂರ್ಣ ಆಡಳಿತ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ದಿಲ್ಲಿಯ ಅರಮನೆಗಳಿಗೂ ದುಡಿತಗಾರರಾದ ಬಡ ಬಗ್ಗರ ಹರಕು ಗುಡಿಸಲುಗಳಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಬಡವರೂ ಸಿರಿವಂತರೂ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಾರು. ಸಿರಿವಂತರು ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಧನಬಲವನ್ನೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅರ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ರಕ್ತಮಯ ಹಿಂಸಾಪೂರ್ಣ ಕ್ರಾಂತಿ ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಬಂದೇ ಬಂದೀತು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಧರ್ಮದರ್ಶಿತ್ವದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಳಿದಿದ್ದಾರೆ; ಆದರೂ ನಾನು ಅದನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ; ನಿಜವೆ. ಅಹಿಂಸೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಆದರೆ ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಡಿದಾದ ಗುಡ್ಡವನ್ನೇರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆವು; ಆ ನಿರ್ಧಾರ ಯೋಗ್ಯವಾದ್ದೆಂದು ನಾವು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದಿದೆ.

ಅಹಿಂಸಾವಿಧಾನವನ್ನು ದಿನದಿನವೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅದಕ್ಕೆ ಒಲಿಯುತ್ತ ಬರಬೇಕು. ತಾವು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕಾರ್ಯಕಾರಣವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ಹೀಗೆ ನಡೆದಾರೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮನಸಾರೆಯೋ ಅರೆಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೋ ಮಾಡಿದೆವು ಎಂದು ಮಾಡಿದರಾಗದು. ಈಗಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಆಗಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಾದೀತೋ ತಾವೇ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಹಿಂಸೆಯ ದಾರಿ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲೂ ಅದು ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನಗೇನೋ ಸಂದೇಹ. ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಇನ್ನೂ ಅವಧಿ ಸಾಲದು. ಈಗ ರಷ್ಯಾಕ್ಕೂ ಜರ್ಮನಿಗೂ ಯುದ್ಧ ಬೇರೆ ಮೊದಲಾಗಿದೆ; ಕೊನೆಗೆ ಏನು ಪರಿಣಾಮವಾದೀತೋ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ.

ನಮ್ಮ ಅಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಇನ್ನೂ ನಡೆದಿದೆ, ಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಪ್ರಯೋಗಫಲ ಎಂದು ತೋರಿಸುವಂಥದನ್ನು ಇನ್ನೂ ನಾವು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಧಾನವಾಗಿಯೆ ಆದರೂ ಸರ್ವಸಮಾನತೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಾನ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅಹಿಂಸೆ ಪರಿವರ್ತನಶೀಲವಾದುದು. ಆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಚಿರಕಾಲ ಬಾಳುವಂತಿರಬೇಕು. ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಸಮಾಜವಾಗಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಲಿ ಒಳಗಿನ ಬಿರುಕನ್ನೂ ಹೊರಗಿನ ದಾಳಿಯನ್ನೂ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿರಬೇಕು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಹಣವಂತರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ಸಮತೆಯ ದಾರಿ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಕೊಟ್ಟಕೊನೆಯದೆನ್ನುವ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಅಂತರಂಗದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸರ್ವಸಮತೆ ಎಂದಾದರೂ ಸಿದ್ಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ತಳಹದಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳೆಲ್ಲ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬವರಿಗೆ ಅಹಿಂಸಾ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಸೂತ್ರಗಳೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಕಳಚಿಬೀಳುವುದಲ್ಲ. ಸಮಸ್ತರೂ ಸೇರಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಎಷ್ಟೋ ದೂರ

ಬಂದಿದೇವೆ. ದಾರಿ ಪ್ರಯಾಸದ್ದು; ಅಖಂಡ ವೈಭವಸಹಿತವಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕಾಣಲು ಪಯಣ ಇನ್ನೂ ದೂರ ಸಾಗಬೇಕು. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ತಾನು ಮಾಡಿದುದೇನು ಎಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

೧೪. ರೈತರು

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸರ್ವಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ವರಾಜ್ಯನಿರ್ಮಾಣ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ; ಬೃಹತ್ ಶಿಲ್ಪ. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ೪೦ ಕೋಟಿ ಕೈಗಳು ಬೇಕು. ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ರೈತರಲ್ಲಿ ಬಹುಜನ (ಶೇ. ೮೦ರಷ್ಟು) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಹಿಂಸಾಶಕ್ತಿ ಅರ್ಥವಾದಾಗ, ಅವರನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯೂ ತಡೆಯಲಾರದು.

ರಾಜಕೀಯ ಪಾಳೆಯಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ರೈತರನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅದು ಅಹಿಂಸೆಗೆ ವಿರುದ್ಧ. ರೈತರ ಸಂಘಟನೆಗೆ ನನ್ನ ರೀತಿ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಯಸುವವರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಚಂಪಾರಣ್ಯದ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕು. ಜನಸಮುದ್ರದ ಮಹಾಂದೋಳನವಾಗಿ ನಡೆದರೂ ಅದು ಆದ್ಯಂತವೂ ಅಹಿಂಸಾಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೈತರ ಬಾಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯ ಅದು. ನೂರು ವರ್ಷ ನಡೆದುಬಂದ ಒಂದು ದುಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿತು. ಆ ಪೀಡೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಹಲವು ಸಲ ಹಿಂಸಾಮಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಪರಿಣಾಮ–ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ದಮನ. ಅಹಿಂಸೋಪಾಯ ಆರೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಚಂಪಾರಣ್ಯದ ರೈತರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಬಂತು. ಅಹಿಂಸೆ ತಮ್ಮ ಸಂಕಟ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅವರೆಲ್ಲ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೆ ಸೇರಿದರು. ಬ್ರಜ್ ಕಿಶೋರಬಾಬು, ಬಾಬು ರಾಜೇಂದ್ರಪಸಾದರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು.

ಖೇಡಾ, ಬಾರ್ದೋಲಿ, ಬೋರ್ಸದ್‌ಗಳ ರೈತರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಲಾಭವುಂಟು. ಅವರ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅವರನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೇ ವಿನಾ ಇತರ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ರೈತರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು–ಇದೇ ಗೆಲುವಿನ ಗುಟ್ಟು. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಾಧೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಂಘಟಿತರಾಗುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ಉಪದೇಶ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಉಪಾಯವನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ನೀವು ಮಾಡಿದುದು ಅಹಿಂಸಾವಿಧಾನ ಎಂದರೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ರೈತರಿಗಾಗಿ ಅವರ ನಡುವೆ ನಿಂತು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೆಲವರು ರೈತರ ಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವ ಬದಲು ಕೆಡುಕಾಗಿದೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಅಹಿಂಸಾವಿಧಾನವನ್ನು ಅವರು ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅಹಿಂಸಾವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ: ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಡಿ; ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಡಿ.

ರೈತರ, ಕೆಲಸಗಾರರ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೆ ಹೂಡುವ ಯತ್ನವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡದಿರುವ ಕಾರಣ ಈಗ ಅರ್ಥವಾದೀತು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ದಾರಿ ತುಳಿಯಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಆಸೆ. ವಿಶಾಲವಾದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ. ಅಂತೂ ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಲಾತ್ಕಾರವಿಲ್ಲ. ವಾದ, ತರ್ಕ, ಅಹಿಂಸಾವಿಧಾನದ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬೇಕು.

ರೈತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ದುಡಿಯಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗ ಇರಬೇಕು. ಇದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

೧೫. ಕಾರ್ಮಿಕರು

ಅಹಮದಾಬಾದಿನ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಂಘ ಅಖಿಲ ಭಾರತಕ್ಕೇ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಸರಳವಾದ ಅಹಿಂಸಾರಚನೆ ಅದರದು. ಅದರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ತೊಡಕು ಬಂದಿಲ್ಲ; ಆರ್ಭಟ-ಆಡಂಬರಗಳಿಲ್ಲದೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಅದು ಬಲಗೊಂಡಿದೆ. ತನ್ನದೇ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಗಿರಣಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಶಾಲೆ. ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಗತಿ, ಸ್ವಂತದ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಖಾದಿ ಅಂಗಡಿ, ಸ್ವಂತ ವಾಸಗೃಹ ಇವೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ. ಕೆಲಸಗಾರರೆಲ್ಲರೂ (ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ) ಓಟುದಾರರು; ಚುನಾವಣೆಗಳ ಹಣೆಯ ಬರಹ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅವರ ಹೆಸರು ಓಟುದಾರರ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾಗವಹಿಸಿಲ್ಲ. ನಗರದ

ಪೌರಸಭಾ ನೀತಿಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಪೂರ್ಣ ಅಹಿಂಸಾಯುತವಾದ ಹಲವು ಮುಷ್ಕರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅದಕ್ಕಿದೆ. ಗಿರಣಿಗಾರರೂ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದಾರೆ. ನನ್ನ ಮಾತು ನಡೆದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಗಿರಣಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಂಘಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಹಮದಾಬಾದು ಸಂಘದ ಮಾದರಿಯಂತೆ ರಚಿಸೇನು. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಟ್ರೇಡ್ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಹಾಕಲು ಹೋಗಿಲ್ಲ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ; ಅದರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಹಮದಾಬಾದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತನ್ನಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ ಬಂದೀತು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಆತುರವಿಲ್ಲ. ಕಾಲಬಂದಾಗ ಅದೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

೧೬. ಆದಿವಾಸಿಗಳು

'ಆದಿವಾಸಿ' ಎಂಬುದು 'ರಾಣಿಪರಾಜ್'ನಂತೆ ಕಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದ 'ರಾಣಿಪರಾಜ್' ಅಂದರೆ 'ಕಾಳಿಪರಾಜ್' (ಅರ್ಥ ಕಪ್ಪು ಜನ. ಅವರ ಮೈಬಣ್ಣವೇನೂ ಇತರರ ಬಣ್ಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚ ಕಪ್ಪೇನೂ ಅಲ್ಲ). ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ 'ರಾಣಿಪರಾಜ್' ಮಾತನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದ್ದು ಶ್ರೀ ಜುಗತರಾಮ್. ಆದಿವಾಸಿ (ಭಿಲ್ಲರು, ಗೊಂಡರು ಅಥವಾ ಇತರ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಇಲ್ಲವೇ ಕಾಡು ಜನ) ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು. ಈ ಶಬ್ದ ಥಕ್ಕರ್ ಬಾಪಾ ಅವರದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

'ಆದಿವಾಸಿ'ಗಳ ಸೇವೆಯೂ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವೇ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಈ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯದು. ಆದರೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಏನಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶ ತುಂಬ ದೊಡ್ಡದು. ಇಲ್ಲಿನ ಜನಾಂಗಗಳು ತುಂಬ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ. ಜನರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ, ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ನಾವು ಒಂದೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಎಂದು. ಒಂದೊಂದು ಘಟಕವೂ ಇನ್ನೊಂದರೊಂದಿಗೆ ಜೀವಂತ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಧ್ಯ.

ಭಾರತದಲ್ಲೆಲ್ಲ 'ಆದಿವಾಸಿ'ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎರಡು ಕೋಟಿಗೂ ಮಿಗಿಲು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೆ ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಾಪಾ ಭಿಲ್ಲರ ನಡುವೆ ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ೧೯೪೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ, ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ್ ಖೇರ್ ಥಾನೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೈಗೊಂಡರು. ಅವರೇ ಈಗ ಆದಿವಾಸಿ ಸೇವಾಮಂಡಲದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಹಲವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸಾಲದು. ನಿಜಕ್ಕೂ "ಬೆಳೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಕೊಯ್ಯುವವರು ಕಡಿಮೆ". ಅಂಥ ಸೇವೆಯೆಲ್ಲವೂ ಕೇವಲ ಮಾನವೀಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವೂ ಕೂಡ. ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಜವಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವವರು ಯಾರು?

೧೭. ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳು

ಕುಷ್ಠರೋಗಿ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆಯ ಮಾತು. ಮಧ್ಯ ಆಫ್ರಿಕ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಭಾರತವೇ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳ ನಾಡು. ಆದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತರಂತೆಯೆ ಅವರೂ ಸಮಾಜದ ಭಾಗ. ಆದರೆ ಉನ್ನತರು, ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗಮನ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಗತಿ. ಇದು ಹೃದಯಹೀನ ಎನ್ನಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಹಿಂಸಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹಾಗೆಯೆ. ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುವವರು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾದ್ರಿಗಳೇ. ಭಾರತೀಯನೇ ಶುದ್ಧ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಡೆಸುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ವಾರ್ಧಾ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನೋಹರ ದಿವಾನ್ ನಡೆಸುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆಯವರ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬಾಳಿನ ನಾಡಿ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯಲು ನಮಗೆಲ್ಲ ಕಾಳಜಿ ಇದ್ದರೆ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೇ ಸಿಗದ ಒಬ್ಬ ಕುಷ್ಠರೋಗಿ ಅಥವಾ ಭಿಕ್ಷುಕನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೆ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುಷ್ಠರೋಗಿ ಹೇಗೋ, ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನಾವು ಹಾಗೆ. ಕಡಲಾಚೆಯ ನಮ್ಮ ಸೋದರರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ. ಆಗ ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವುದು.

೧೮. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಡನೆ ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯವಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಗೊತ್ತು. ನನಗೆ ಅವರು ಗೊತ್ತು. ನನಗಾಗಿ ಅವರು ಎಷ್ಟೋ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ

ಜನ-ಕಾಲೇಜು ದಾಟಿ ಬಂದವರು ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಸಹಕಾರ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶಾಲಾಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿನ್ನಿ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕರೆದೆ. ಆಗ ಆ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟ ಕೆಲವರು ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಂತು ತಮಗೂ ದೇಶಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟೋ ಮೇಲ್ಮೆ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಮತ್ತೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವಾತಾವರಣವಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಸಹಜ, ಅಸತ್ಯವಾದರೂ ಅದರ ವ್ಯಾಮೋಹ ನಮ್ಮ ತರುಣರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ ಜೀವನೋಪಾಯ.; ವರಪ್ರಸಾದಿತರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ದಾರಿ. ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೂ ಅದೊಂದೇ ದಾರಿ. ತಾಯಿನುಡಿಯ ಬದಲು ಪರಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಕಾಲ ವ್ಯರ್ಥವಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಅದು ಅಕೃತ್ಯ, ಪಾಪ ಎಂಬುದು ಅನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರೂ ಅವರ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡಿದಾರೆ. ಜಪಾನೀ ಜನ ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದಾರೋ ಕಾಣೆ. ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೆಲ್ಲ ಜಪಾನೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಅಂತೆ. ಚೀನೀ ದಳಪತಿಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ.

ಆದರೂ ಇಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿಯೆ ನಾಳಿನ ಜನನಾಯಕರು ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಅವರ ದುರ್ದೈವ! ಹಲವಾರು ಪ್ರಭಾವಗಳ ಸೆಳವಿಗೆ ಅವರು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ; ಅಹಿಂಸೆ ಅವರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಏಟಿಗೆ ಏಟು ಎಂಬುದು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದರೂ ಕೂಡಲೆ ಫಲ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಪಶುಬಲ ಪರೀಕ್ಷೆ; ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ, ಯುದ್ಧ ನಿರತ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯುದ್ಧ. ಅಹಿಂಸೆ ರುಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸಹನೆಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು; ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಹನೆಯಿಂದ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ರೈತರ ಕೆಲಸಗಾರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ; ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಅವರ ಜತೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಅವರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಬೇರೆ; ನನ್ನದು ಬೇರೆ, ಅಷ್ಟೇ. ನನ್ನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಜತೆಗೆ ಸೇರುವಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಆಹ್ವಾನ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಇವು ಕರಾರು:

(೧) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವ ಪಕ್ಷದ ರಾಜಕೀಯದ ಗೊಡವೆಗೂ ಹೋಗಬಾರದು. ಅವರು ವಿದ್ಯಾ-ಅರ್ಥಿಗಳು, ಶೋಧಕರು; ಎಂದೂ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲ.

(೨) ರಾಜಕೀಯ ಮುಷ್ಕರಗಳನ್ನು ಹೂಡಬಾರದು. ಮನವೊಪ್ಪಿದ ನಾಯಕರಿರಲಿ; ಅವರ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಾವೂ ಕಲಿಯಬೇಕೇ ವಿನಾ ಅವರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದರೆ, ಗಲ್ಲಿಗೆ ಏರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡಬಾರದು.

ದುಃಖ ಭರಿಸಲಾರದಷ್ಟಾದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಅದೇ ರೀತಿ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡರೆ, ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಶಾಲೆ ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಾಗಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು; ಅವರು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ತಿರುಗಿ ಕರೆವ ತನಕ ಬರಬಾರದು. ಅವರನ್ನಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ಜತೆಗೆ ಬಾರದವರನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಬಾರದು. ತಾವು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಗೆಲವು ಖಂಡಿತವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಬೇಕು.

(೩) ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ (ಸೇವಾರ್ಥ) ನೂಲಬೇಕು. ನೂಲುವ ಸಲಕರಣೆಯೆಲ್ಲ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಉಪಯಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರು ತೆಗೆವ ದಾರ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾಗಿರಬೇಕು. ನೂಲುವುದರ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ–ಎಲ್ಲ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇರುವ ವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಓದಬೇಕು.

(೪) ಸಂಪೂರ್ಣ ಖಾದೀಧಾರಿಗಳಾಗಿ, ಪರದೇಶಿ ಅಥವಾ ಗಿರಣಿ ಸಾಮಾನು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

(೫) ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಗೀತೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜವನ್ನಾಗಲಿ ಇತರರ ಮೇಲೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹೊರಿಸಬಾರದು. ತಾವು ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜವನ್ನು ಅಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಸಿಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಇತರರನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರೆಂದು ಪೀಡಿಸಬಾರದು.

(೬) ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ತ್ರಿವರ್ಣಧ್ವಜದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಜಾತೀಯತೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಾವು ಬಿಡಬಹುದು. ಪರಧರ್ಮಿಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಹರಿಜನರೊಡನೆಯೂ ಸ್ವಜನರೆಂಬಂತೆ ಗೆಳೆತನ ಬೆಳೆಸಬೇಕು.

(೭) ಗಾಯಗೊಂಡ ನೆರೆಹೊರೆಯವರಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ನೆರೆಹೊರೆಯ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗರಿಗೂ ಹಿರಿಯರಿಗೂ ಗುಡಿಸುವುದು ಕಲಿಸಬೇಕು.

(೮) ಹಿಂದೀ–ಉರ್ದು ಎರಡೂ ಬಗೆಯಲ್ಲೂ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಾದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು; ಹಿಂದಿಯಾಗಲಿ, ಉರ್ದುವಾಗಲಿ ಸರಾಗವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.

(೯) ತಾವು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿತುದನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ತಾಯಿನುಡಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ, ನೆರೆಹೊರೆಯ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ಹೋಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

(೧೦) ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿರಬಾರದು. ನಿಗ್ರಹಶುದ್ಧ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ, ದುರ್ಬಲರಾದ ಜತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ದಂಗೆ-ದೊಂಬಿ ನಡೆದರೆ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯವಾದರೂ ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ದಮನಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಅಂತಿಮ ಪಾದದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದು ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆತ್ಮತ್ಯಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು.

(೧೧) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದಂತೆಯೂ ಉದಾರವಾಗಿಯೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಬೇಕು. ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತನ್ನು ಅವರು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಿತವ್ಯಯದಿಂದ, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಮಿಗಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೂ ಭಾರ ಹೊರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಅಂತೇ ದೇಶಪ್ರೇಮಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಡಿ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಒಂದೇ ಸಲ ಇಡೀ ವರ್ಷವಲ್ಲ, ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪೂರ್ಣ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕಾಲಹರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅವರ ನೈತಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಶಾರೀರಕ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲೂಬಹುದು.

ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನದ ಸ್ಥಾನ

ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದೇಶ ನೆರವಾದರೆ ಕೇವಲ ಅಹಿಂಸಾ ವಿಧಾನದಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಗಳಿಸಲು ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನವೇ ಬೇಡ ಎಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಂಥ ಅದೃಷ್ಟ ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕಿದೆಯೋ! ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಗ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಹಿಂಸಾಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನಕ್ಕೇನು ಸ್ಥಾನ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂತ್ರಗಳಿವೆ:

(೧) ಸ್ಥಳೀಯ ಅನ್ಯಾಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು.

(೨) ಫಲ ಸಿಗಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಆ ಚಿಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಅನ್ಯಾಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಮಹಾಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಲು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಲು, ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಚಂಪಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಅಂಥದು. ಫಲಾಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಜನರೇ ವಿರೋಧ ತೋರಿಸಿಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಮಾಡಿದುದು ಅದು. ಹಾಗಾಗದೆ ಜನ ಒಲಿದರೆಂಬುದು ದೈವಾನುಗ್ರಹವೆಂದಾಗಲಿ, ಅದೃಷ್ಟ ಎಂದಾಗಲಿ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ಭಾವಿಸಬಹುದು.

(೩) ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ಸಿಗದಂತಾದಾಗ, ಈಗ ಮಾಡಿದಂತೆ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಅಂಗವೇ ಆದರೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಿ–ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ – ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನ ಸಲ್ಲದು. ಅದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಬೇಕು; ಅದು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತಿರಬೇಕು; ಅದನ್ನು ಆಗುಮಾಡಲು ವಿರೋಧಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅಂತಿಮ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಹುದು.

ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನದ ಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನಾನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಸವಿನಯ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಓದುಗರು ಗ್ರಹಿಸಲು ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮೊದಲಿನ ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವೇನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಅದರ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಸಾಧನೆಗಾಗಿಯೇ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನವನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಬೇಕು; ಆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾದ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು. ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನ ಯೋಧರಿಗೆ ಚೇತೋದಾಯಕ, ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೆ ಹೂಡಿದ ಸವಾಲು. ಆದರೆ ದೇಶದ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಮಗ್ನರಾಗಿ ನೆರವಾಗದೆಯೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೂಡಿದ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನ ಬರೀ ಬಡಾಯಿ, ನಿರರ್ಥಕ.

ಕೊನೆಯ ಮಾತು

ಇದು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಪರವಾಗಿ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲ; ಸೇವಾಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಂಗಾತಿಗಳೊಡನೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದುದರ ಫಲ ಇದು. ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನಕ್ಕೂ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ಏನಾದರೂ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಬಯಕೆ. ಅಂಥದೊಂದು ಪುಸ್ತಕದ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬರೆದೆ; ಇದು ಸಮಗ್ರವೇನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುವ ದಾರಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇದಕ್ಕೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ಎಂದು ಓದುಗರು ನಗದಿರಲಿ. ಅಹಿಂಸೆಗಾಗಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಲಿ ತಳುಕು ಹಾಕದೆಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸ–ಚಿಕ್ಕದೂ ದೊಡ್ಡದೂ –ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವುಗಳ ಫಲವೂ ಅಲ್ಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಅಗಸ್ತ್ಯಭ್ರಾತನಾದವನೇ ದೊಡ್ಡ ದಳಪತಿಯಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚು. ಸಾವಿರಾರು ಜನರ ಪ್ರಾಣ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಬಡವಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಾಟೆ ಮೂರು ಕಾಸು, ಆರು ಕಾಸು ಗಳಿಸುವ ಉಪಾಯ. ಅದೇ ಜವಾಹರಲಾಲರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭಾರತಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಾಧನ. ಆ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಆದರಣೀಯ ಗೌರವ, ಬಲ ಬರುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಂತೂ ಹೀಗೆ, ಇದು ಉನ್ಮತ್ತ ಪ್ರಲಾಪವಿದ್ದೀತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರಿಗೆ ಇದು ರುಚಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕು. ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನವನ್ನು ಹೂಡುವುದು ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಬಡಿದ ಕೈಯಿಂದ ಚಮಚಾ ಎತ್ತಲು ಹೋದಹಾಗೆ.

ಪುಣೆ, ೧೩–೧೧–೧೯೪೫

ಅನುಬಂಧಗಳು

೧. ಗೋಸಂವರ್ಧನ

(ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗೋಸಂವರ್ಧನವನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರೆದುದು ಇದು.

– ಜೆ. ದೇಸಾಯಿ)

ಶ್ರೀ ಜೀವನಜೀ ದೇಸಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಬರೆದ ಪತ್ರದ ಭಾಗ:

ಸೋದೇಪುರ

೧೬–೧–೪೬

"..... ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಸರಿ. ಗೋಸೇವೆಯನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಗೋಸಂವರ್ಧನ ಎಂದೇನು. ಅದನ್ನು ಬಿಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ನೋಡೋಣ."

೨. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಟನೆ. ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಮಾಡಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಹೊಸ್ತಿಲು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಾಯಗೊಡಬಾರದು. ದೇಶದೊಂದಿಗೇ ಅದರ ಸಾವೂ. ಜೀವಂತ ರಚನೆ ಸದಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವೇ ಸಾಯುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗೆದ್ದಿದೆ. ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಷ್ಟ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವು ರಚನಾತ್ಮಕವಾದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆರ್ಭಟ ಅಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರೆಲ್ಲರ ಶಕ್ತಿ ಅಗತ್ಯ.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಮೊದಲನೆಯ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಳಿಸಿದೆ. ಕಷ್ಟವಾದುದು ಇನ್ನೂ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಹೊಲಸು ಹಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವುಳ್ಳ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಗೋಜಿನ ಹಾಗೂ ಅತಿಭಾರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ?

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯ ಬಲ ಎಂದೂ ಒಂದು ಕೋಟಿಗೆ ಮೀರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೂ ಕಷ್ಟ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಈಗ ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರ ವಿಶೇಷ ಯಾದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಅಜ್ಞಾತ ಜನಕೋಟಿಯ ಯಾದಿಯೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉಂಟು. ಅವರು ಎಂದೂ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಅದರ ದಾಖಲೆ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಖೋಟಾ ಹೆಸರೂ ಸೇರದಂತೆ, ಸಾಚಾ ಹೆಸರು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತನ್ನ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಕರ ತಂಡವನ್ನು ಪಡೆದಿರಬೇಕು. ಅವರು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ನಿಗದಿಯಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು.

ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಟ್ಟಣ ವಾಸಿಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಬಹುಪಾಲು ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಈ ಸೇವಾಕರ್ತರು, ಕಾನೂನಿನಂತೆ ದಾಖಲಾದ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಮತದಾರರ ಜೊತೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿ, ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಜನರು ಅವರ ಮನಸೆಳೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಅತ್ಯುತ್ತಮರಾದವರು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಡೆಯಲು ಇದೊಂದೇ ದಾರಿ. ನೆನ್ನೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೇವಕನಾಗಿತ್ತು. ಖುದಾಯಿ ಖಿತ್ಮದ್‌ಗಾರ್–ದೇವರ ಸೇವಕ ಆಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅದು, ತಾನು ದೇವರ ಸೇವಕನಷ್ಟೆ, ಹೆಚ್ಚೂ ಇಲ್ಲ, ಕಡಿಮೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತನಗೂ ಲೋಕಕ್ಕೂ ಸಾರಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅದು ಲಾಭವಿಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರದ ಸೆಣಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ, ಒಂದು ದಿನ ತಾನೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯ, ದೇವರ ದಯೆ, ಅದೊಂದೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ದೂರದ ನೋಟವನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟಿದೇನೆ. ನನಗೆ ಸಮಯವೂ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಸೇವಕರು ತಮ್ಮ ಒಡೆಯರಾದ, ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಕ ಗಂಡಸು ಹೆಂಗಸರ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಲು ಏನು ಸಾಧ್ಯವೊ ಅದನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವ ಆಸೆ ನನ್ನದು.

ನವದೆಹಲಿ–೨೭.೧.೪೮ ಮೋ. ಕ. ಗಾಂಧೀ

(ಅನುವಾದ–ನೀಲತ್ತಹಳ್ಳಿ ಕಸ್ತೂರಿ)

ಗಾಂಧಿ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳು

೧೮೬೯: ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨ : ಗುಜರಾತ್‌ನ ಪೋರ್‌ಬಂದರಿನಲ್ಲಿ ಜನನ; ತಂದೆ: ಪೋರ್‌ಬಂದರ್, ನಂತರ ರಾಜಕೋಟೆ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಕರಮಚಂದ ಗಾಂಧಿ; ತಾಯಿ: ಪುತಳೀಬಾಯಿ.

೧೮೮೩: ಕಸ್ತೂರಬಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ.

೧೮೮೮: ಮೊದಲ ಮಗ ಹರಿಲಾಲ್‌ನ ಜನನ; ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಆಗಲು ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಸಮುದ್ರಯಾನ.

೧೮೮೮ರಿಂದ

೧೮೯೧: ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ಮದ್ಯ–ಮಾಂಸ–ಮಾನಿನಿಯರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧವೇ ನಡೆಸಿದ ಆಂತರಿಕ ಹೋರಾಟ; ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಶಾಕಾಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು; ಥಿಯೋಸಫಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಧರ್ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ, ಚರ್ಚೆ; 'ಭಗವದ್ಗೀತೆ'ಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದದ ಅಧ್ಯಯನ.

೧೮೯೧–೯೨ : ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ವಾಪಸ್ ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ(ಈಗಿನ ಮುಂಬೈ) ಮತ್ತು ರಾಜಕೋಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿ ನಡೆಸಲು ಮಾಡಿದ ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನ; ಎರಡನೆಯ ಮಗ ಮಣಿಲಾಲನ ಜನನ

೧೮೯೩ : ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಬ್ಬರ ಪರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗೆ ನೆರವಾಗಲು ದ. ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಪ್ರಯಾಣ, ಡರ್ಬಾನ್‌ನಿಂದ ಜೊಹಾನ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ವರೆಗಿನ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಮೆರಿಟ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಎಂಬ ನಡು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ವರ್ಣೀಯರೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಡಬ್ಬಿಯಿಂದ ಹೊರದೂಡಿದ ಘಟನೆ.

೧೮೯೪ : ತಾವು ನೆರವು ನೀಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಇತ್ಯರ್ಥದ ನಂತರ, ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾರತೀಯರ ಆಗ್ರಹದ ಮೇರೆಗೆ ವರ್ಣ ತಾರತಮ್ಯದ

ಕಾನೂನು ವಿರುದ್ಧ ಜನಸಂಘಟನೆಯ ಆರಂಭ, 'ನೆಟಾಲ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್'ನ ಸ್ಥಾಪನೆ ಹಾಗೂ ಹಲವು ಬಿಳಿಯರ ಮಧ್ಯದಿಂದಲೇ ಹಲವು ಜನ ಸಹಮನಸ್ಕರ ಗೆಳೆತನ ಸಂಪಾದನೆ; ಹಲವರಿಂದ ಗಾಂಧಿಯ ಮತಾಂತರಕ್ಕೆ (ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ) ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ.

೧೮೯೬ : ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಕರೆತರಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ; ತಿಲಕ್, ಗೋಖಲೆ ಮುಂತಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರ ಭೇಟಿ; ದೇಶದ ಹಲವು ಕಡೆ ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯರ ವಿರುದ್ಧದ ತಾರತಮ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಗೃತಿ ಸಭೆಗಳ ಆಯೋಜನೆ.

೧೮೯೭ : ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ತುರ್ತು ಕರೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ದ. ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಪ್ರಯಾಣ; ಡರ್ಬಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಡಗಿನಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಿಳಿಯರ ಗೂಂಡಾ ಗುಂಪೊಂದರಿಂದ ತೀವ್ರ ತೆರನ ದೈಹಿಕ ದಾಳಿ; ಮೂರನೆಯ ಮಗ ರಾಮದಾಸನ ಜನನ.

೧೮೯೮ : ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಆಚರಣೆ ಕಂಡು ಕ್ರೋಧ; ನಂತರ ಕ್ರೋಧದ ಬಗ್ಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ.

೧೮೯೯ : ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ಬೋಯರ್‌ಗಳು (ಡಚ್ ಮೂಲದ ವಲಸಿಗರು) ಆರಂಭಿಸಿದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಪರವಾಗಿ ಶುಶ್ರೂಷಾ ದಳವೊಂದರ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಶುಶ್ರೂಷಾ ಕಾರ್ಯ.

೧೯೦೦ : ಬಿಳಿಯ ವೈದ್ಯ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರ ಬಳಿ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿಶುಜನನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನ, ತರಬೇತಿ, ತಮ್ಮ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಗ ದೇವದಾಸನ ಹೆರಿಗೆಯ ಸ್ವತಃ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ; 'ಅಪರಿಗ್ರಹ' (ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ತನ್ನದಲ್ಲವೆಂದು ತ್ಯಜಿಸುವ) ವ್ರತದ ಆಚರಣೆಯ ಆರಂಭ; ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದ ನೆಟಾಲ್ ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಸನ ರದ್ದು.

೧೯೦೧ : ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಅಗತ್ಯವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಬರುವ ಆಶ್ವಾಸನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸು.

೧೯೦೧–
೧೯೦೨ : ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ದರ್ಜೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರವಾಸ; ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನಾಗಿ ಸೇವೆ,

ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯವೊಂದರ ಮಂಡನೆ, ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆ, ನಿರಾಶೆ; ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭ; ಮಣಿಲಾಲನ ಮಾರಣಾಂತಿಕ ಕಾಯಿಲೆಯನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಮೂಲಕವೇ ವಾಸಿಮಾಡಲು ನಡೆಸಿದ ಯಶಸ್ವಿ 'ದುಸ್ಸಾಹಸ'.

೧೯೦೨ : ಭಾರತೀಯರ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ, ಮತ್ತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ, ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕರ ಪರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮನವಿ ಪತ್ರ ಸಲ್ಲಿಕೆ, ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರ ಪ್ರವೇಶದ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ ನಿಷೇಧದ ವಿರುದ್ಧ ಕಾನೂನು ಹೋರಾಟ; ಜೊಹಾನ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ನಲ್ಲಿ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭ.

೧೯೦೩ : ಹಲವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳೊಂದಿಗೆ 'ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳ ಸಂಘ'ದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರ್ಚೆ, ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟ ಪೊಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲೆನ್‌ಬಾಕ್‌ರ ಪರಿಚಯ, ಎಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡು ಸಂಸಾರ.

೧೯೦೪ : 'ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪಿನಿಯನ್' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಆರಂಭ; ಜಾನ್ ರಸ್ಕಿನ್‌ನ 'ಅಂಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್' ಕೃತಿಯ ಓದು; ನಂತರದಲ್ಲೇ ಸರಳ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಜೀವನದ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ 'ಫೀನಿಕ್ಸ್' ತೋಟದ ಸ್ಥಾಪನೆ.

೧೯೦೬ : ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣೀಯರೂ ತಮ್ಮ ಬೆರಳಚ್ಚು ಇರುವ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅವಮಾನಕರ ಆಜ್ಞೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತೀಯರ ಬೃಹತ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರತಿರೋಧದ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ; ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತದ ಸಂಕಲ್ಪ; ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕಲ್ಪನೆಯ ಉದಯ.

೧೯೦೭ : ಜೂನ್, ಏಸಿಯನ್ನರ ಬಲಾತ್ಕಾರದ ನೋಂದಾವಣೆ ಆಜ್ಞೆ ವಿರುದ್ಧ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಸಂಘಟನೆ.

೧೯೦೮ : ಜನವರಿ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದುದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ, ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಸಾದಾ ಸೆರೆಮನೆವಾಸದ ಸಜಾ, ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆನ್ರಿ ಡೇವಿಡ್ ಥೋರೋನ 'ನಾಗರಿಕ ಅವಿಧೇಯತೆ' ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಅಧ್ಯಯನ; ಸರ್ಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಜನರಲ್ ಸ್ಮಟ್ಸ್

ಆಹ್ವಾನದ ಮೇರೆಗೆ ನಡೆದ ಮಾತುಕತೆ, ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗದ ಪರಿಹಾರ ಒಪ್ಪಂದ; ಫೆಬ್ರವರಿ, ಒಪ್ಪಂದ ವಿರೋಧಿ ಪಠಾಣರಿಂದ ಹಲ್ಲೆ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪುವಂತಹ ಥಳಿತ, ಆಗಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಮಟ್ಸ್‌ನಿಂದ ಒಪ್ಪಂದದ ಭಂಗ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭ, ಗುರುತು ಪತ್ರಗಳ ದಹನ.

೧೯೦೯ : ಜೂನ್‌ನಿಂದ ನವಂಬರ್–ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ, ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಾರರ ಪರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ನಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಪರಿಚಯ–ಪರಿಶೀಲನೆ, ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾವರ್ಕರ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ, ರಷ್ಯಾದ ಲೇಖಕ ಮತ್ತು ಚಿಂತಕ ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ಗೆ ಮೊದಲ ಪತ್ರ, ವಾಪಸ್ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕೃತಿಯೆನಿಸಿದ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಕೃತಿ ರಚನೆ.

೧೯೧೦ : ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ; ಜೊಹಾನ್ಸ್ ಬರ್ಗ್ ಹತ್ತಿರ ಕಲ್ಲೆನ್‌ಬಾಕ್‌ರೊಂದಿಗೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಬದುಕಿನ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗಾಗಿ 'ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ತೋಟ'ದ ಸ್ಥಾಪನೆ.

೧೯೧೩: ಮೇನಲ್ಲಿ ಕೇಪ್‌ಟೌನ್ ಕಾಲೋನಿಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮೀಯ ಮದುವೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮದುವೆಗಳನ್ನು ಅಸಿಂಧುಗೊಳಿಸುವ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದಾಗ ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಮಹಿಳಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಸಂಘಟನೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜನ ಭಾರತೀಯರ ಗಣಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ನ್ಯೂ ಕಾಸಲ್‌ನಿಂದ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ಗಡಿ ದಾಟುವ ಕಾನೂನು ಭಂಗ ಚಳುವಳಿ, ಚಳುವಳಿಕಾರರಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ಅಭಿಮಾನಿ ಬಿಳಿಯರಿಂದಲೇ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ, ನಾಲ್ಕು ದಿನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಲ ದಸ್ತಗಿರಿ! ಫಾಮ್ ಫೋರ್ಡ್, ಸ್ಟಾಂಡರ್‌ಟನ್, ಟೀಕ್‌ವರ್ತ್, ದಂಡೀ, ಪೋಲ್ಕ್‌ಸ್‌ರುಸ್ಟ್, ಬ್ಲೋಂಫೊಂಟೇನ್ ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧನ, ಡಿಸೆಂಬರ್: ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ, ಒಪ್ಪಂದದ ನಿರೀಕ್ಷೆ.

೧೯೧೪ : ಜನವರಿ, ಭಾರತೀಯರ ವಿರುದ್ಧದ ತಾರತಮ್ಯ ಕಾನೂನುಗಳ ರದ್ದತಿಗಾಗಿ ಕಾನೂನು ಭಂಗ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಅಂತಿಮ ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಅಂತಿಮ ಸುತ್ತಿನ ಮಾತುಕತೆ, ಜೂನ್ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತೀಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ತಾರತಮ್ಯ ಕಾನೂನುಗಳ ರದ್ದತಿಯ ಒಪ್ಪಂದ, ಅಂತಿಮ ಜಯ, ಜ. ಸ್ಮಟ್ಸ್‌ಗೆ, ಸೆರೆಮನೆವಾಸದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ತಯಾರಿಸಿದ್ದ ಒಂದು ಜೊತೆ ಚಪ್ಪಲಿಗಳ ಅರ್ಪಣೆ;

ಜುಲೈ ೧೮, ಕೊನೆಯ ಸಲ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ನಿರ್ಗಮನ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಪ್ರಯಾಣ; ಮೊದಲ ವಿಶ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತು ಶುಶ್ರೂಷಾ ದಳದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ನಿರ್ಧಾರ, ಅಹಿಂಸಾವಾದಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧದ ಬಗೆಗಿನ ನಿಲುವು ತಳೆದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಟೀಕೆ, ಯುದ್ಧ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೇರಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಪರ ನಿಲ್ಲುವುದು ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತವೆಂಬ ಉತ್ತರ, ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣ ಭಾರತದತ್ತ ಪಯಣ.

೧೯೧೫ : ಜನವರಿ ೯, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಾದಾರ್ಪಣೆ, ಮೇನಲ್ಲಿ ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಬಳಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆಶ್ರಮದ ಸ್ಥಾಪನೆ; ಫೆಬ್ರುವರಿ, ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ್‌ರ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ; ಮೇ ೨೦, ಅಹಮದಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆಶ್ರಮದ ಸ್ಥಾಪನೆ; ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೧೧, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಕುಟುಂಬವೊಂದರ ಸೇರ್ಪಡೆ.

೧೯೧೬ : ಫೆಬ್ರುವರಿ ೬, ಬನಾರಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಾಷಣ, ಆತಿಥೇಯರಿಗೆ ಪೇಚು; ಡಿಸೆಂಬರ್, ಲಕ್ನೋ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ಭೇಟಿ.

೧೯೧೭ : ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೦, ನೀಲಿ ಬೆಳೆಗಾರರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಆಲಿಕೆಗಾಗಿ ಬಿಹಾರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ, ಚಂಪಾರಣ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಆರಂಭ, ದಸ್ತಗಿರಿ; ಜೂನ್, ಸಾಬರ್‌ಮತಿ ಆಶ್ರಮದ ಸ್ಥಾಪನೆ; ನವೆಂಬರ್ ೭, ಮಹದೇವ ದೇಸಾಯಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆ.

೧೯೧೮ : ಮಾರ್ಚ್ ೧೫, ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಯ ಮಾಲೀಕರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಡುವಣ ವಿವಾದ ಸಂಬಂಧ ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದ ಉಪವಾಸ, ವಿವಾದ ರಾಜಿಯ ನಂತರ ಪರಿಹಾರ, ಮಾರ್ಚ್ ೧೮, ಉಪವಾಸ ಅಂತ್ಯ.

೧೯೧೯ : ಫೆ. ೨೪, ರೌಲೆಟ್ ಕಾಯ್ದೆ ವಿರುದ್ಧ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ದೀಕ್ಷಾಬೋಧನೆ; ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೩, ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ, ಅಹಮದಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ೩ ದಿನಗಳ ಉಪವಾಸ ಘೋಷಣೆ.

೧೯೨೦ : ಆಗಸ್ಟ್ ೧, ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯ ಘೋಷಣೆ.

೧೯೨೧ : ಜುಲೈ ೩೧, ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರಗಳ ದಹನದ ನೇತೃತ್ವ; ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೨೨, ಖಾದಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸರಳತೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ತುಂಡು ಪಂಚೆ ಉಡುವ ನಿರ್ಧಾರ; ನವೆಂಬರ್ ೧೯, ವೇಲ್ಸ್‌ನ ರಾಜಕುಮಾರನ ಭಾರತದ ಭೇಟಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭುಗಿಲೆದ್ದ ಕೋಮು ಗಲಭೆ ಸಂಬಂಧ

ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಐದು ದಿನಗಳ ಉಪವಾಸ; ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೪, ಸಾಮೂಹಿಕ ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ ಘೋಷಣೆ, ಗಾಂಧಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪರವಾದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ.

೧೯೨೨ : ಜನವರಿ ೨೯, ಬಾರ್ಡೋಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಆರಂಭ, ಫೆಬ್ರುವರಿ ೪, ಚೌರಿ ಚೌರ ಹಿಂಸಾಚಾರ; ಮಾ. ೧೦, 'ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ'ದಲ್ಲಿನ ಲೇಖನವೊಂದಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶದ್ರೋಹದ ಆಪಾದನೆ, ದಸ್ತಗಿರಿ, ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ, ೬ ವರ್ಷ ಸೆರೆಮನೆವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆ; ಮಾರ್ಚ್ ೨೧, ಯರವಾಡಾ ಸೆರೆಮನೆಗೆ.

೧೯೨೪ : ಜನವರಿ ೧೨, ಅಪೆಂಡಿಕ್ಸ್ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ; ಫೆಬ್ರವರಿ ೫, ಬೇಷರತ್ ಬಿಡುಗಡೆ; ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೧೭, ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದಕ್ಕಾಗಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ೨೧ ದಿನಗಳ ಉಪವಾಸ.

೧೯೨೫ : ಕಾನ್ಪುರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ರಾಜಕೀಯ ಮೌನ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರ ರದ್ದು ತೀರ್ಮಾನ; ನವೆಂಬರ್ ೭, ಮೆಡಿಲೇನ್ ಸ್ಲೇಡ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಮೀರಾಬೆನ್ ಎಂಬ ನಾಮಕರಣ; ಡಿಸೆಂಬರ್ ೩, 'ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ'ದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ ಧಾರಾವಾಹಿ ಬರವಣಿಗೆ ಆರಂಭ.

೧೯೨೮ : ಫೆಬ್ರವರಿ ೩, ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗದ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಘೋಷಣೆ; ಡಿಸೆಂಬರ್, ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಘೋಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಆರಂಭದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ.

೧೯೨೯ : ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೭, ಲಾಹೋರ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಗ್ರಹ, ಶಾಸನಸಭೆಗಳ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ನಿರ್ಣಯ.

೧೯೩೦ : ಮಾರ್ಚ್ ೧೨, ದಂಡಿ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಯಾತ್ರೆ ಆರಂಭ, ಏಪ್ರಿಲ್ ೬, ದಂಡಿ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿದೆ ಭಂಗ, ಮೇ ೫, ಬಂಧನ, ಯರವಾಡಾ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ.

೧೯೩೧ : ಜನವರಿ ೨೬, ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ; ಮಾರ್ಚ್ ೫, ಗಾಂಧಿ–ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ, ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಹಿಂತೆಗೆತ; ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೭, ೨ನೇ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ, ನವೆಂಬರ್ ೫, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಆಹ್ವಾನದ ಮೇರೆಗೆ ಬಕಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಂ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗೌರವ ಔತಣ ಕೂಟಕ್ಕೆ ತುಂಡುಡುಗೆಯಲ್ಲೇ ಹಾಜರು; ಡಿಸೆಂಬರ್ ೬, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್‌ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ

ರೋಮನ್ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಜೊತೆ ಮಾತುಕತೆ; ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೪, ರೋಂನಲ್ಲಿ ಮುಸೋಲಿನಿಯ ಭೇಟಿಯ ನಂತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ ಪ್ರಯಾಣ.

೧೯೩೨ : ಜನವರಿ ೧, ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆರಂಭ, ಜನವರಿ ೪, ಬಂಧನ, ವಿಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯರವಾಡಾ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ; ಆಗಸ್ಟ್ ೧೮, ಹರಿಜನರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಗಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಧಾನಿಗೆ ಪತ್ರ; ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೨೦, ಆಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ ಆರಂಭ, ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೨೬, ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಪವಾಸ ಅಂತ್ಯ.

೧೯೩೩: ಮೇ ೮, ಸ್ವಯಂ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಉಪವಾಸದ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ; ನವೆಂಬರ್ ೭, ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಹರಿಜನ ಯಾತ್ರೆ ಆರಂಭ.

೧೯೩೪ : ಜೂನ್ ೨೫, ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯತ್ತ ಬಾಂಬ್ ಎಸೆತ; ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೧೭, ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಬಯಕೆಯ ಘೋಷಣೆ; ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೩೦, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ.

೧೯೩೬ : ನವೆಂಬರ್ ೧೨, ತಿರುವಾಂಕೂರು ದೇವಸ್ಥಾನ–ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ.

೧೯೩೯ : ಜುಲೈ ೨೩, ಹಿಟ್ಲರ್‌ನಿಗೆ ಮೊದಲ ಪತ್ರ (೨ನೇ ಪತ್ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೪, ೧೯೪೧; ಎರಡೂ ಪತ್ರಗಳು ಅವನನ್ನು ತಲಪಲಿಲ್ಲ!)

೧೯೪೨: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸ್ಟಾಫರ್ಡ್‌ಕ್ರಿಪ್ಸ್ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಮಾತುಕತೆ ವಿಫಲ; ಜನವರಿ ೧೫, ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಹೇಳಿಕೆ; ಆಗಸ್ಟ್ ೮, 'ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ' ನಿರ್ಣಯದ ಅನುಮೋದನೆ, 'ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೇ ಮಡಿ' ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಅರಂಭ, ಆಗಸ್ಟ್ ೯, ಕಸ್ತೂರಬಾರೊಂದಿಗೆ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ದಸ್ತಗಿರಿ, ಆಗಾ ಖಾನ್ ಅರಮನೆಯ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ; ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫, ಮಹದೇವ ದೇಸಾಯಿ ನಿಧನ.

೧೯೪೩ : ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೦, ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಾಯಕರ ನಡುವೆ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ೨೧ ದಿನಗಳ ಉಪವಾಸ.

೧೯೪೪ : ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೨, ಕಸ್ತೂರಬಾ ನಿಧನ, ಆಗಾ ಖಾನ್ ಅರಮನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರ; ಮೇ ೬, ಅನಾರೋಗ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತ ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ.

೧೯೪೫ : ಜೂನ್, ಲಾರ್ಡ್ ವೇವಲ್ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಆಹ್ವಾನ, ಜೂನ್ ೧೫,

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮೇಲಿನ ನಿಷೇಧ ರದ್ದು.

೧೯೪೬ : ಜೂನ್ ೨೫, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ರಚನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ; ಜುಲೈ ೪, ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಲಾರ್ಡ್ ವೇಬೆಲ್‌ರಿಂದ ಮಧ್ಯಂತರ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆ; ಆಗಸ್ಟ್ ೧೬, ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಕೋಮು ದಂಗೆ; ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೦, ಬಂಗಾಳದ ನೌಖಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಕೋಮು ಗಲಭೆ, ನವೆಂಬರ್ ೫, ಬರಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೌಖಾಲಿ ಯಾತ್ರೆಯ ಆರಂಭ.

೧೯೪೭ : ಜೂನ್ ೨, ರಾಷ್ಟ್ರವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿ ವಿರೋಧ; ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೧, ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಕೋಮುದಂಗೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಆರಂಭ, ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೪, ಉಪವಾಸ ಅಂತ್ಯ, ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೯, ಗಲಭೆ ಮತ್ತು ಹತ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ದೆಹಲಿಯ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ.

೧೯೪೮ : ಜನವರು ೧೨, ಕೋಮು ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ೫ ದಿನಗಳ ಉಪವಾಸ; ಜನವರಿ ೨೦ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಗಾಂಧಿಯತ್ತ ಬಾಂಬ್ ಎಸೆತ, ಜನವರಿ ೩೦, ಬಿರ್ಲಾ ಭವನದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಾಥೂರಾಂ ಗೋಡ್ಸೆಯಿಂದ ಹತ್ಯೆ (೭೮ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯುಸಿರು), ಜನವರಿ ೩೧, ಯಮುನಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಮಗ ರಾಮದಾಸರಿಂದ ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರ.

ಗ್ರಂಥಋಣ

೧. 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ' – ಮೋ.ಕ. ಗಾಂಧಿ ; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ; ನವಜೀವನ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಂದಿರ, ಅಹಮದಾಬಾದ್–೧೪ (೨೦೦೧)

೨. 'ನನ್ನ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ' – ಮೋ.ಕ. ಗಾಂಧಿ; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್; ನವಜೀವನ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಂದಿರ, ಅಹಮದಾಬಾದ್–೧೪ (೨೦೦೧)

೩. 'ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' ಮೋ.ಕ. ಗಾಂಧಿ ; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಎಸ್.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ರಾವ್ ; ನವಜೀವನ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಂದಿರ, ಅಹಮದಾಬಾದ್–೧೪ (೨೦೦೧)

೪. 'ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಹಾದಿ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು' ಸಂಗ್ರಹ, ಅನುವಾದ : ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ; ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಪುತ್ತೂರು (ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು)

೫. 'MAHATMA (Vol. I)' ; D.G. Tendulkar Publication Division , New Delhi: Govt of India (2016)

೬. 'The Life of Gandhi' by Louis Fischer ; Harper Collins, New Delhi (2017)

೭. 'Gandhi Before India' by Ramachandra Guha ; Allene Lane : Penguin Books, London (2007)

೮. 'Hind Swaraj and Other Writings' - Ed: Anthony Parel ; Published by Cambridge University Press/ Foundation Books Pvt Ltd., New Delhi(2004)

ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್

ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದದ್ದು. ಅವರ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಅನನ್ಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ, ಸ್ವದೇಶಿ, ಮಿತವಾಗಿ ವಸ್ತುವಿನ ಬಳಕೆ, ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಸರಳ ಜೀವನ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮರ್ಥನೆ, ಶೋಷಿತರಿಗೆ ಅನುಕಂಪ ಸೂಚಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿ ತತ್ವ, ಜನರ ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಜೀವನ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹದ್ದು.

ಡಾ. ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೫೬

KUVEMPU BHASHABHARATHI PRADHIKAR
KBBP 0362 PRICE Rs: 100/-
9 789387 592605
ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್